STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE ŽEPČE 2011. -2018.

Strategija razvoja općine Žepče za period 2011. -2018.

Žepče,

Ožujak/ Mart 2011.

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

ZENIČKO – DOBOJSKI KANTON

OPĆINA ŽEPČE

OPĆINSKO VIJEĆE

Broj: 01 – 02 – 34/11

Datum: 31.03. 2011. godine

Temeljem članka 23. Statuta općine Žepče i članka 93. Poslovnika o radu općinskog vijeća Žepče/"Službeni glasnik općine Žepče", broj:4/09/, Općinsko vijeće je na svojoj 23. sjednici održanoj 30.03.2011. godine donijelo STRATEGIJU RAZVOJA OPĆINE ŽEPČE ZA PERIOD 2011. -2018.

***Naručitelj Strategije razvoja**: Općina Žepče*

***Nositelj izrade:** Razvojna agencija Žepče d.o.o.*

Osoblje:

1. *Branka Janko,*
2. *Maja Jukić*
3. *Marijana Zovko*

Sudionici u izradi:

Općinski načelnik

Općinske službe

LEF – Lokalni ekonomski forum:

Upravna grupa LEF:

1. *Muharem Hasagić, predsjednik*
2. *Asim Sinanović, član*
3. *Branka Janko, član*
4. *Mira Jović, član*
5. *Lucija Dunđer, član*

Ostali članovi LEF-a:

6. *Brigita Lovrić*
7. *Ćazim Huskić*
8. *Damir Jukić*
9. *Fikret Hadžić*
10. *Himzo Šehić*
11. *Ibrahim Badnjar*
12. *Ilija Barešić*
13. *Ivan Ćurić*
14. *Ivica Ćurić*
15. *Ivica Mandura*
16. *Kata Širić*
17. *Ljuba Tadić*
18. *Marinko Đuzel*
19. *Mladen Đuzel*
20. *Muhamed Jusufović*
21. *Namik Malićbegović*
22. *Petar Markanović*

Revizija Strategije razvoja Općine Žepče realizirana je u okviru implementacije projekta „Lokalno je primarno“ , s ciljem provedbe komponente Upravljanje općinom i preuzimanje odgovornosti.

SADRŽAJ

1. UVOD 5

1.1. PROCES REVIDIRANJA, SUDIONICI, STRUKTURA 6
1.1.1. PROCES REVIDIRANJA 6
1.1.2. SUDIONICI 7
1.1.3. METODOLOGIJA 7
1.1.4. STRUKTURA 7

2. SOCIO – EKONOMSKA ANALIZA 9

2.1. POLOŽAJ, KLIMATSKI UVJETI I PRIRODNI RESURSI 10
2.1.1. POLOŽAJ I VELIČINA OPĆINE 10
2.1.2. TOPOGRAFSKE KARAKTERISTIKE 10
2.1.3. KLIMATSKE KARAKTERISTIKE 11
2.1.4. VODNI RESURSI 11
2.1.5. ŠUMSKI RESURSI 12
2.1.6. MINERALNE SIROVINE 12
2.1.7. MINERALNE VODE 13
2.2. STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFIJA 14
2.2.1. STRUKTURA STANOVNIŠTVA 14
2.2.2. LJUDSKI RESURSI I TRŽIŠTE RADA 18
2.3. INFRASTRUKTURA 27
2.3.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA 27
2.3.2. VODOOPSKRBA I OTPADNE VODE 29
2.3.3. ELEKTROENERGETSKA INFRASTRUKTURA 38
2.3.4. TELEKOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURA 41
2.3.5. INDUSTRIJSKA INFRASTRUKTURA 42
2.3.6. POSLOVNA INFRASTRUKTURA 43
2.3.7. SPORTSKA INFRASTRUKTURA 48
2.4. DRUŠTVENE DJELATNOSTI 51
2.4.1. OBRAZOVANJE 51
2.4.2. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA 65
2.5. GOSPODARSTVO 75
2.5.1. POLJOPRIVREDA 75
2.5.2. MALA I SREDNJA PODUZEĆA, OBRTI 87
2.5.3. TURIZAM 95
2.6. UPRAVLJANJE RAZVOJEM 99
2.6.1. OPĆINSKA UPRAVA I OPĆINSKE SLUŽBE 99
2.6.2. LOKALNA RAZVOJNA AGENCIJA RAŽ 101
2.6.3. PRIVATNI SEKTOR 102
2.6.4. CIVILNI SEKTOR 103
2.6.5. OSTALI SUBJEKTI 103
2.7. KULTURA I SPORT 105
2.7.1. ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE NA PODRUČJU OPĆINE ŽEPČE 107
2.7.2. SPORTSKA UDRUŽENJA 109

3. SWOT ANALIZA 111

3.1. VEZA S RAZVOJNOM STRATEGIJOM BIH, CENTRALNE BIH I ZDK 116

4. VIZIJA, STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE ZA RAZVOJ OPĆINE ŽEPČE 118

4.1. RAZVOJNA VIZIJA OPĆINE ŽEPČE 118
4.2. RAZVOJNI PRIORITETI I MJERE 120
4.2.1. STRATEŠKI CILJ 1: KONKURENTNO GOSPODARSTVO 121
4.2.2. STRATEŠKI CILJ 2: RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOK DRUŠTVENI STANDARD 123
4.2.3. STRATEŠKI CILJ 3. URAVNOTEŽEN I ODRŽIV RAZVOJ 124
4.2.4. STRATEŠKI CILJ 4: PREPOZNATLJIVOST ŽEPAČKOG IDENTITETA 125
4.2.5. PREGLED STRATEŠKIH CILJEVA, PRIORITETA, MJERA 126
4.2.6. MJERE 128

5. RAZVOJNI PROGRAMI I PROJEKTI 139

6. PLAN IMPLEMENTACIJE, MONITORING I EVALUACIJA 144

6.1. PLAN IMPLEMENTACIJE 144
6.1.1. INSTITUCIONALNI OKVIR (PROVEDBENE INSTITUCIJE I MEHANIZMI) 144
6.1.2. MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA PREDLOŽENIH PROJEKATA 146
6.1.3. PRAĆENJE (MONITORING) I EVALUACIJA (VREDNOVANJE) PROVEDBE STRATEGIJE 146
6.1.4. PROCEDURA IZVJEŠTAVANJA, AŽURIRANJA, I PRIPREME AKCIONOG PLANA ZA SVAKU PLANSKU GODINU 148
6.1.5. USPOSTAVLJANJE BAZE PROJEKATA 148

RIJEČ NAČELNIKA

Poštovani građani,

Završen je proces revidiranja Strategije razvoja općine Žepče za period 2011.-2018 godine kojeg smo zajedničkim snagama uspješno priveli kraju. Pred nama su novi izazovi u kojima moramo razvijati općinu koja će biti konkurentna drugim općinama i kao mjesto za život i kao mjesto za biznis.

Dobili smo dokument koji je bitan za kvalitetno planiranje Proračuna Općine Žepče, i ključna pretpostavka za korištenje predpristupnih fondova EU.

Razvoj općine Žepče u ovom tranzicijskom razdoblju je zadaća općinske vlasti, ali i drugih sudionika u lokalnom ekonomskom razvoju, od škola, javnih poduzeća i ustanova, nevladinih organizacija, malih i srednjih poduzeća i obrtnika.

Strategija razvoja daje jasne pravce i temeljne odrednice daljeg razvoja Općine, prije svega povećanja zaposlenosti, što nam jeste prioritet u budućem vremenu, a što će stvoriti uvjete za ugodan život svih stanovnika. Ovaj dokument postavlja osnove za uspješno unaprjeđenje naše Općine, a zasniva se na kritičkoj, obuhvatnoj i detaljnoj analizi koja čini svojevrstan most između sadašnjeg i željenog budućeg stanja, projektiranog našim planovima za budućnost Žepča. Istovremeno, ovaj dokument je moguće mijenjati i dopunjavati u skladu sa novonastalim prilikama i uvjetima u kojima egzistira.

Ovako organiziran i planski pristup zahtjeva mobiliziranje svih raspoloživih resursa lokalne zajednice, i svih građana, kako bismo zajednički stvorili ljepšu, mirniju i ekonomski sigurniju sadašnjost i budućnost u općini Žepče. Ovo je naša zajednička odgovornost prema samima sebi, i prema budućim generacijama.

Sa pozicije lokalne općinske vlasti mi ćemo učiniti sve kako bi se realizirali zadani ciljevi, ali ostvarenje postavljene vizije ne može, niti treba biti isključiva odgovornost općinskih struktura, već zahtjeva rad i predanost svih Vas na njenoj realizaciji.

Ovom prigodom najljepše se zahvaljujem svima koji su svojim radom, prijedlozima, savjetima i kritikama pomogli pri izradi Strategije razvoja općine Žepče 2011.-2018. godine.

Žepče, 29. 03.2011. godine

OPĆINSKI NAČELNIK

Mato Zovko, dipl. prav.

I DIO

UVOD

1. UVOD

Strategija razvoja općine Žepče je ključni planski dokument lokalne politike razvoja kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti dugoročnog održivog društveno-gospodarskog razvoja jedinice lokalne samouprave.

Strategija razvoja općine Žepče mora omogućiti ostvarenje postavljenih i prihvaćenih ciljeva u pogledu korištenja prostora, razvoja novih gospodarskih djelatnosti, otvaranja novih radnih mjesta, očuvanja prirodnih i kulturnih bogatstava općine u odnosu na raspoložive resurse koji se sastoje iz prostora (zemljišta), infrastrukture, znanja i ljudskih resursa. Cilj je da ovaj dokument postane vodilja u planiranju i uređenju prostora obzirom na dugoročne potrebe Općine i vizije njegova razvitka u gospodarskom, socijalnom i društvenom smislu.

Vizija razvoja općine Žepče je prostor ugodnog ambijenta za život, rad i odmor njenih stanovnika. Budući razvoj općine Žepče temelji se na principima održivog razvoja koji u kontekstu općine Žepče podrazumijeva osiguranje bolje kvalitete života za svoga građanina, sada i u budućnosti.

Strategija razvoja općine Žepče omogućit će lokalnoj samoupravi planiranje, provedbu, kontrolu i evaluaciju gospodarskog razvoja u periodu od sedam godina, potencijalnim investitorima daje uvid u strategiju zajednice u koju žele ulagati, dok je za donatore osnovni dokument na temelju kojeg odlučuju o raspodjeli bespovratnih sredstava.

Strategija razvoja općine Žepče treba da pokaže moguće pravce budućeg razvoja općine Žepče i posluži kao temelj za izradu sektorskih strategija; sektorske strategije gospodarstva, sektorske strategije turizma, sektorske strategije poljoprivrede. Izrada ovih strategija trebala bi uslijediti u naredne tri godine.

Strategija je dinamičan dokument koji zahtjeva prilagođavanje promjenama koje će se događati u razdoblju od sedam godina, u okruženju, i na području Općine. Općina će upravljati tim promjenama u skladu sa svojim razvojnim dokumentima, potrebama i mogućnostima.

1.1. PROCES REVIDIRANJA, SUDIONICI, STRUKTURA

1.1.1. PROCES REVIDIRANJA

Općina Žepče je 02. lipnja 2009. potpisala s OESS-om Memorandum razumijevanja o pristupanju komponenti Upravljanja općinom i preuzimanja odgovornosti, čime se obvezala na poboljšanje planiranja razvoja, unaprjeđenje upravljanja općinskom administracijom, te preuzimanje više odgovornosti.

Akcijski plan implementacije komponente Upravljanja općinom i preuzimanja odgovornosti za 2009. godinu, o kojem je Općinsko vijeće Žepča informirano u svibnju 2009. godine, predviđa započinjanje implementacije šest od ukupno dvanaest standarda ove komponente.

Općinski Akcioni plan za 2009. godinu uključio je imenovanje Tima za razvoj općine Žepče (kasniji naziv LEF - Lokalni ekonomski forum, prema prethodnoj Strategiji razvoja općine Žepče), i usvajanje Strateškog plana za reviziju već postojeće Strategije razvoja općine Žepče 2007.- 2011. godina.

Već je postojao Općinski razvojni tim koji je razvio postojeću Strategiju razvoja općine Žepče za razdoblje 2007-2011. godine. Međutim, tim koji je imenovao načelnik Općine Žepče nije uključivao općinske vijećnike. Na sjednici Općinskog vijeća Žepče od 30. lipnja 2009. godine usvojena je Odluka o imenovanju Lokalnog ekonomskog foruma, koji broji 22 predstavnika iz općinske administracije, općinskog vijeća, lokalne razvojne agencije, MSP i NVO sektora.

Prema odluci Općinskog vijeća, Lokalni ekonomski forum ima Upravnu grupu, čija je uloga da vodi proces stvaranja i revizije dokumenata Strategije razvoja, te da prati implementaciju Strategije razvoja, dok su ostali članovi LEF-a imenovani da bi sudjelovali u dopuni i reviziji postojeće Strategije razvoja.

Strategija razvoja općine za razdoblje 2007. -2011. godine usvojena je 20. prosinca 2006. godine. Izvještaj o implementaciji Strategije razvoja za razdoblje 2007./2008. godine prezentiran je Općinskom vijeću 13. listopada 2009. Vijećnici su jednoglasno usvojili dokument.

Aktivnosti na reviziji Strategije razvoja općine Žepče započele su u lipnju/junu 2009.godine.

1.1.2. SUDIONICI

a) Revidiranje i izrada Strategije razvoja općine Žepče 2011. – 2018. godine

Revizija Strategije razvoja općine Žepče podrazumijeva usklađivanje postojeće strategije s aktualnim društveno-gospodarskim kretanjima na području općine Žepče, i ZE-DO kantona, imajući u vidu razdoblje koje je prošlo od trenutka donošenja Strategije razvoja općine Žepče, dokumenta koji je obuhvatio period od 2007.-2011.godine.

Prilikom ažuriranja uzete su u obzir socio-ekonomske prilike općine Žepče, razvojna opredjeljenja, strateški ciljevi i mjere koji su već definirani u prethodnoj strategiji. Svrha je bila razmotriti sadašnje prilike i mogućnosti, te predvidjeti mehanizme provedbe već zacrtanih ciljeva. Primijenjeno je načelo partnerstva i participacije prilikom izrade strateškog dokumenta, jer je jedino tako moguće ostvariti konsenzus, i postići učinkovitost kod implementacije projekata i pozitivnog napretka.

U procesu revizije Strategije razvoja općine Žepče sudjelovali su članovi Lokalnog ekonomskog foruma.

Stručnu pomoć pružili su predstavnici Odjela za demokratizaciju OSCE/OESS Misije u Bosni i Hercegovini, osoblje Terenskog ureda Zenica, u okviru implementacije projekta „Lokalno je primarno“, komponente Upravljanje općinom i preuzimanje odgovornosti (Memorandum potpisan dana 02. 06. 2009. između Općine Žepče i Odjela za demokratizaciju OSCE/OESS Misije u BiH).

Razvojna agencija Žepče bila je koordinator i tehnički implementator aktivnosti na izradi Revidirane Strategije razvoja općine Žepče za period 2011. – 2018. godine.

1.1.3. METODOLOGIJA

Proces izrade Strategije predviđao je poštivanje slijedećih principa:

- Princip integriranog procesa,
- Princip planiranja "odozdo prema gore", tj. sudjelovanje svih u procesu planiranja (ankete po mjesnim zajednicama, anketni upitnik za privredne subjekte na području općine, upitnici za javne ustanove, javna poduzeća, općinske službe, anketa za NVO sektor)
- Princip partnerstva koje uključuje općinsku vlast, lokalne članove poslovne zajednice, privatni sektor i dr.
- Monitoring i evaluacija od strane Razvojne agencije Žepče

U pripremi i izradi Strategije poštovane su europske metodologije strateškog planiranja i lokalnog razvoja.

1.1.4. STRUKTURA

Strategija razvoja općine Žepče se sastoji iz slijedećih poglavlja :

- Socio – ekonomska analiza,
- SWOT analiza
- Vizija, Strateški ciljevi, prioriteti i mjere za razvoj općine Žepče
- Razvojni programi i projekti
- Plan implementacije, monitoring i evaluacija

II DIO

SOCIO - EKONOMSKA ANALIZA

2. SOCIO – EKONOMSKA ANALIZA

Socio – ekonomska analiza omogućava uvid u postojeće stanje, identificiranje problema i ograničenja za razvoj, da bi se kasnije predložile konkretne mjere za njihovo prevladavanje.

Metodologija izrade socio-ekonomske analize podrazumijeva formiranje lokalnih radnih grupa, izgradnju njihovih kapaciteta , kao i aktivnosti koordinacije rada ovih grupa.

Radna grupa za izradu socio-ekonomske analize je sastavljena od predstavnika općinske uprave, javnih poduzeća i drugih relevantnih institucija.

Nositelj aktivnosti na pripremi i izradi socio-ekonomske analize je Razvojna agencija Žepče.

Kao izvori podataka, za izradu socio-ekonomske analize, korišteni su zvanični statistički podaci na razini Županije/Kantona i Federacije, općinskih službi, javnih poduzeća i ustanova, lokalnog zavoda za zapošljavanje, pravnih osoba-MSP sektora, lokalnih NVO udruženja, i građana.

Veoma važan izvor informacija predstavljaju i ankete koje obuhvaćaju oblast lokalne infrastrukture u mjesnim zajednicama i najznačajnije gospodarske subjekte. Akcent je stavljen na aktualne podatke (iz 2010. ili 2009. godine) koji su se usporedili sa podacima iz prethodnih perioda (npr. 2005. godine) kako bi se dobile linije trenda određenih pokazatelja i parametara.

Tijekom izrade analize, nailazilo se i na određene probleme i prepreke, koji su u većoj ili manjoj mjeri savladani. Nekonzistentnost podataka koji potiču iz različitih izvora predstavljao je poseban problem u odabiru relevantnih izvora podataka.

Socio – ekonomska analiza je odraz prikupljenih podataka o društveno – ekonomskoj situaciji, u danom vremenskom okviru. Rezultati analize nisu konačni, pa se očekuje njihovo proširivanje i obnavljanje kroz analizu novih i ažuriranih podataka.

RAZVOJNA VIZIJA OPĆINE ŽEPČE:

„Općina Žepče je moderna, otvorena i gospodarski konkurentna općina, prepoznatljiva po razvijenim obiteljskim gazdinstvima i obiteljskim obrtima, njegovanju kulturne i prirodne baštine, visokog društvenog standarda, u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.“

2.1. POLOŽAJ, KLIMATSKI UVJETI I PRIRODNI RESURSI

2.1.1. POLOŽAJ I VELIČINA OPĆINE

Općina Žepče se nalazi u centralnom dijelu BIH i ZE-DO kantona. Teritorija općine ima površinu 282, km^2 i šesta je po veličini u Zeničko – dobojskom kantonu. Općina Žepče graniči sa općinama Zenica, Zavidovići i Maglaj iz FBiH, i sa općinom Teslić iz RS.

Najbliži gradovi su Zenica, administrativno sjedište ZDK, koja je udaljena 36 km, i grad Doboj, u RS, udaljen 40 km sjeverno od Žepča. Dobra prometna povezanost je sa susjednim gradovima Zavidovići i Maglaj koji su udaljeni 10 i 19 km.

Općina Žepče je sastavljena od 46 mjesnih zajednica

Kroz općinu Žepče prolazi magistralna cesta M-17 (E73) Šamac-Sarajevo-Ploče. Dolinom rijeke Bosne prolazi i trasa željezničke pruge Šamac-Sarajevo-Ploče. Trasa novog autoputa na koridoru Vc položena je kroz središte općinskog područja s dva čvorišta, i predstavlja osnovnu pokretačku snagu razvoja ovoga područja.

2.1.2. TOPOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

Općina Žepče je teritorija srednjih i niskih planinskih grebena i brda prosječne visine između 500 i 1.000 metara, a samo manji dijelovi reljefa prelaze 1.000 m nadmorske visine.

Najveća planina sa najvišim vrhom na 1.359 m nadmorske visine je Mahnjača, a ističu se i vrhovi Matinski vis (945 m), Mala Mahnjača (1.202 m), Palašnica (1.322 m), Bukovik (749 m), Teterača (755 m), Žepačko raskršće (812 m), Oglavak (981 m), Varda (613 m), koji se nalaze na sjeverozapadu, jugozapadu i jugu općine.

Planinski reljef ima uglavnom mirnu morfostrukturu bez naglih uspona i padova.

Osnovu hidrografske mreže na području općine čini rijeka Bosna koja protječe teritorijem općine u dužini od 27 km, pravcem jugozapad – sjeveroistok.

Oko 63% teritorije općine je pokriveno šumom[1]. Livade zahvaćaju 4%, pašnjaci 4,6%, oranice 4.58 %, voćnjaci 2,61 % i neplodno zemljište 4,3% od ukupne površine općine.

Prema procijenjenim podacima, trenutno na području općine Žepče živi 31.067 stanovnika[2]. Od tog broja u gradu živi oko 4 800[3] stanovnika, a ostalo stanovništvo je nastanjeno u brojnim naseljenim mjestima smještenim jugozapadno, sjeverno, sjeveroistočno i istočno od grada Žepča.

Prosječna naseljenost općine iznosi 110 stanovnika na km^2.

[1] Izvor: Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje Općine Žepče – Pregled ukupnih površina 2010.
[2] Izvor : Federalni zavod za statistiku: „Procjena ukupnog broja prisutnih stanovnika po starosnoj i spolnoj strukturi“, 30.06.2009 - Priopćenje FZS broj 14.2.1, na datum 09.09.2009.
[3] Izvor: Prostorni plan općine Žepče za period 2007. -2027.

2.1.3. KLIMATSKE KARAKTERISTIKE

Žepče ima umjereno-kontinentalnu klimu sa prilično oštrim zimama i toplim ljetima. Na klimu znatno utječe geografski položaj, reljef (u ovom slučaju kotlinski) kompleksi zelenih površina, i rijeka Bosna.

Područje je potpuno otvoreno prema sjeveru europskog kopna, pa je tijekom zime izloženo utjecaju hladnih zračnih masa sa sjeveroistoka. Zimi na ovo područje ima veliki utjecaj i sibirska anticiklona koja nam donosi izrazito niske temperature, čak i ispod -25°C, dok visoki planinski lanac Dinarida, na jugu, sprječava značajniji utjecaj Mediterana na klimu ovog područja. U zimskim mjesecima česta je pojava i temperaturnog obrata (temperatura s porastom visine raste), a uz tu pojavu javlja se i magla i niska naoblaka koja zna potrajati i po nekoliko dana, donoseći vrlo hladno vrijeme uz ujednačene temperature zraka, bez velike dnevne amplitude.

Srednja godišnja temperatura zraka iznosi 10,7°C. Siječanj je najhladniji mjesec sa srednjom mjesečnom temperaturom zraka od -0.4°C, dok je kolovoz najtopliji sa srednjem mjesečnom temperaturom zraka od 20.5°C. Izraženo je godišnje kolebanje temperature zraka, kao i visoka amplituda apsolutnih ekstremnih temperatura, koja odražava visok stupanj kontinentalnosti klime.

Srednje temperature godišnjih doba pokazuju da su zime hladne sa snježnim padavinama u periodu od studenog/novembra do polovine ožujka/marta, a najizraženije su u siječnju/januar, jeseni su znatno toplije od proljeća, a ljeta su umjereno topla. Zimske temperature se znaju spustiti do –25 stupnjeva C, a snježni pokrivač se kreće u prosjeku do 60 cm u nižim, pa do 120 cm u višim predjelima, dok snježni nanosi u planinskim predjelima iznose i do 4 m visine.

Godišnja količina oborina prosječno iznosi 1.040 mm.

Teritorija općine Žepče se prostire između 44 stupnja i 30 minuta i 44 stupnja i 20 minuta sjeverne geografske širine, i od 17 stupnja i 56 minuta do 18 stupnja i 11 minuta istočne geografske dužine.

Grad Žepče se nalazi između 18°2'geografske dužine i 44°25' geografske širine, na 219 m nadmorske visine.

2.1.4. VODNI RESURSI

Osnovu hidrografske mreže na području općine Žepče čini tok rijeke Bosne, koja od većih pritoka sa desne strane prima Pepelarsku rijeku, Želećku rijeku, Orahovačku rijeku, i Bistričku rijeku a sa lijeve strane Željeznicu, Rakovicu, Ograjinu, Papratnicu, Ljubnu, Krajnjaču, te Liješnicu koja se ulijeva u Bosnu na općini Maglaj.

U užem gradskom području korito rijeke Bosne je duboko i nema mogućnosti izlijevanja i plavljenja, izuzev nizvodno od grada Žepča u Žepačkom polju, i kod Begov Hana na ušću Pepelarske rijeke.

Na općini Žepče je evidentirana prisutnost mineralnih voda. Provedena su djelomična istraživanja na izvorištima u Ponijevu, Brezovu Polju, Želećoj.

ISKORIŠTENOST VODNIH RESURSA

Na rijeci Bosni bit će izgrađene protočne mini hidrocentrale. Odlukom OV udovoljeno je zahtjevu kompanije „Greta Energy“ iz Toronta i izdana suglasnost na dodjelu koncesija za izgradnju MHE na lokacijama Begov Han i Želeće snage 12 megavata, te Globarice snage 18 megavata. OV je imenovalo komisiju za koncesije koja će ispred Općine voditi brigu o poštivanju obavezujućih zakonskih odredaba.

IZVORIŠTA PITKE VODE

Općina Žepče raspolaže sa značajnim brojem izvorišta pitke vode.

Izvorišta „Ravna rijeka“, „Mala rijeka“, „Ograjina“ locirana su sjeverozapadno od Žepča iznad mjesta Papratnica na udaljenosti cca. 8-12,00 km od grada Žepča, a izvori „Bukovik“, „Jakovac“, i „Izvor III“ su locirani jugoistočno od grada cca. 1,5-3,00 km od mosta preko rijeke Bosne nizvodno od izvorišta. Desna strana rijeke Bosne u općini Žepče ima više izvora pitke vode od lijeve strane.

Utvrđene su zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće “Ravna rijeka”, „Mala rijeka“, „Ograjina“, zatim izvori „Bukovik“, „Jakovac“, i „Izvor III“ sa kojih se vrši opskrba vodom za piće potrošača na području općine Žepče.

2.1.5. ŠUMSKI RESURSI

Na 62 % teritorije općine Žepče, na površini od 176,69 km^2, prostire se područje šuma.

U slivu rijeke Bosne i njenih pritoka (Pepelarska rijeka, Željeznica, Ograjina, Papratnica i Krajnjača) nalazimo šume hrasta kitnjaka i običnog graba, do 700 m nadmorske visine, a na visinama od 700 - 1.200 m dolazi pojas bukve, i iznad 1.200 m nadmorske visine rasprostire se šuma bukve, jele i bora. U ravničarskim (nižim) predjelima nalaze se ostaci šuma hrasta lužnjaka, uz rijeke i potoke dolaze higrofilne zajednice sa johama, topolama i vrbama.

Šumama na području općine Žepče upravlja „Šumsko privredno društvo Zeničko – dobojskog kantona d.o.o. Zavidovići“, RJ „Šumarija Žepče“. U Radnoj jedinici Šumarija Žepče je uposleno 16 djelatnika, a općine na kojima Šumarija gospodari su Žepče i Maglaj.

Na području općine Žepče nalazi se Rasadnik „Lugovi“ Žepče s površinom od 19 ha. Formiran je 1982. godine. U rasadniku je stalno uposlenih 10 radnika. Rasadnik proizvodi sadnice drvenastih vrsta za pošumljavanje površina, te također i ukrasni sadni materijal. Sa mogućim kapacitetom proizvodnje šumskog sadnog materijala od oko 4.000 000 jedinki, spada u najveće objekte ovog tipa u BiH i jedan od najsuvremenijih šumskih rasadnika u regiji. Opremljen je sustavom za navodnjavanje, hladnjačom i drugim pratećim objektima za rasadničku proizvodnju.

2.1.6. MINERALNE SIROVINE

Mineralne sirovine kao što su magneziti, dalomit-magneziti, dijabazi, talkiti, lapori, ugljeni, građevni materijal (dijabazi, vapnenci) predstavljaju potencijal koji se može iskoristiti.

Na temelju istraživanja Instituta za geološka istraživanja Sarajevo utvrđeno je da je područje općine Žepče građeno od više geoloških jedinica.

Mineralne sirovine:

- magnezit na području naseljenih mjesta Bljuve, Selišta, Ruda Visa, Ozimice i Vitlaca, koje su djelomično površinski istražene
- hrizotil azbest na području Bljuve, Visoke Rudine i Ozimice, Ravne Rijeke i Duge Kose,
- montnomorijonitno-kaolinska glina na području Ljeskovice

- ugljonosna serija južno od Osove, Tatarbudžak i Tupanovci,
- željezo i pirit iz potoka Bistrice i sela Brezovo polje, lokalnog su pojavljivanja i nemaju ekonomsku vrijednost
- krečnjak na lokalitetu Markovog Brda /Drenovik i brdo Bukovik

2.1.7. MINERALNE VODE

- Kiseljak u Golubinji,
- Kiseljak Brezovo Polje (dva izvorišta),
- Kiseljak Orlovik (Zapadnik),
- Kiseljak Orlovik (Istočni),
- Kiseljak Divova Voda- Donji,
- Kiseljak Divova Voda- Gornji,
- Kiseljak Bistrica,
- Kiseljak u potoku Bistrica,
- Kiseljak u potoku Vrankovac,
- Gornji Kiseljak u Bistrici,
- Kiseljak zvan Konjski,
- Kiseljak u selu Grozdići,
- Kiseljak Otrovna Voda (nije za piće)
- Kiseljak Ponijevo

Na osnovu opisanih izvora i rezultata kemijskih i drugih analiza, kao i kriterijima koji važe za mineralne i kisele vode, navedena vrela se mogu uvrstiti u vode koje imaju prirodna ljekovita svojstva[4].

Tabela 1 Identificirani problemi i razvojne potrebe – Položaj, klimatski uvjeti i prirodni resursi

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Neuređenost vodoopskrbe na području općine Žepče • Neučinkovita provedba zaštite izvorišta pitke vode • Neiskorištenost prirodnih bogatstava za potrebe održivog razvoja • Prisutnost minskih polja na rubnom području općine Žepče
RAZVOJNE POTREBE
• Izgraditi planski sustav vodoopskrbe na cijelom području općine Žepče • Donijeti općinski plan zaštite vode • Izraditi Studiju prirodnih bogatstava-resursa općine Žepče • Osiguranje financijskih sredstava za demineriranje područja Općine.

[4] Izvor podataka: Izvještaj o rezultatima geološke prospekcije rudnih pojava, mineralnih voda i prirodnih građevinskih materijala na području općine Žepče, Institut za geološka istraživanja Sarajevo, 1970.godine.

2.2. STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFIJA

2.2.1. STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Graf 1 Pregled broja stanovnika u općini Žepče u periodu 1991.-2010.

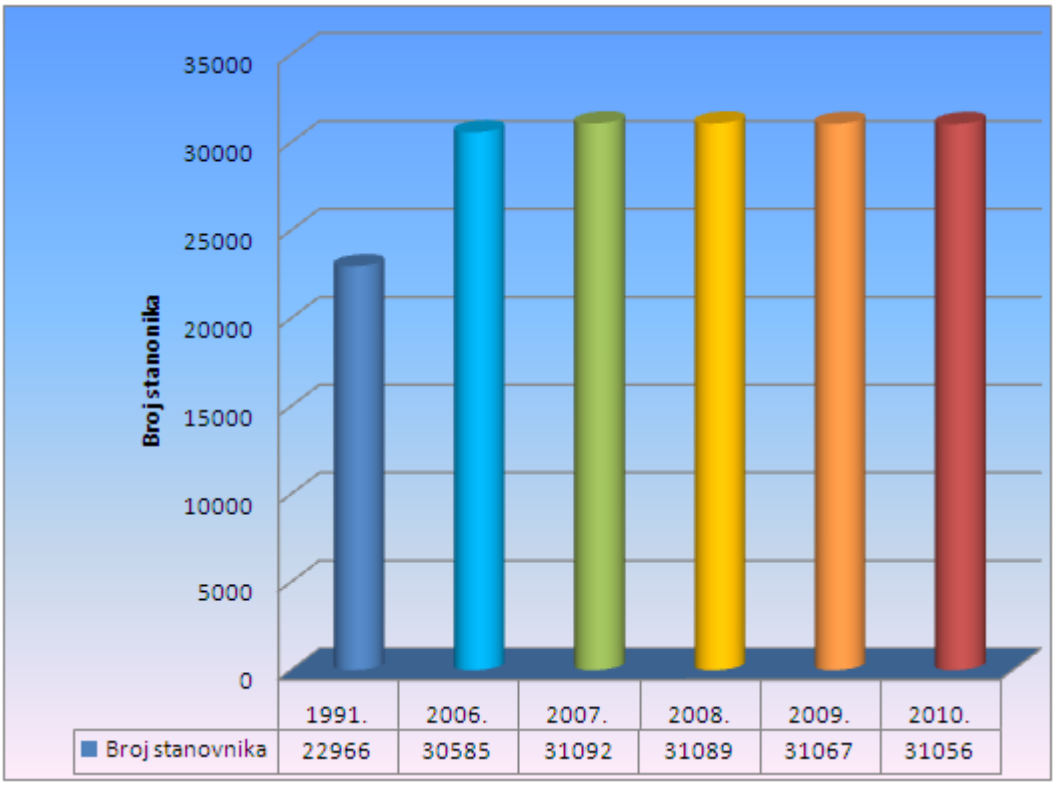

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

*Napomena : Izvor podataka za 2010. god je Mjesečni statistički pregled FBIH 09/2010 Federalnog zavoda za statistiku.

Broj stanovnika u općini Žepče nije se znatno mijenjao u posljednjih 5 godina, dok se zamjetna razlika i porast broja stanovnika primjećuje jedino u periodu od 1991.- 2006.

Ovo je posljedica migracija stanovništva izazvanih ratom, ali i činjenice da je 1991. proveden posljednji cenzus, odnosno službeni popis stanovništva, dok je za sve ostale godine u periodu 2006. – 2010. broj stanovništva zasnovan na procjeni.

Graf 2 Pregled ukupnog broja stanovnika u periodu 1991- 2010. prema starosnoj strukturi

	1991.	2006.	Stanje 30.06.2007.	Stanje 30.06.2008.	Stanje 30.06.2009	Stanje 30.06.2010.
65 i više	1477	3600	3371	3371	3369	3368
15-64	14963	20802	21338	21336	21321	21313
0-14	6526	6183	6383	6382	6377	6375

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

*Napomena: Izvor podataka za 2010. god je Mjesečni statistički pregled FBIH 09/2010 Federalnog zavoda za statistiku.

Graf 2 pokazuje udio svake starosne skupine u ukupnom broju stanovnika, kroz vremensko razdoblje od posljednjih 5 godina, ali i s osvrtom na stanje 1991. godine.

Udio pojedinih starosnih skupina pokazuje nepovoljnu sliku jer se broj najmlađe dobne skupine smanjio, sa 28% iz 1991. godine na 20% 2010.godine, i ne pokazuje trend porasta, dok se udio najstarije dobne skupine povećao sa 7% iz 1991. na oko 10% 2010.

U budućnosti bi mogao biti nastavljen veliki pritisak na radno aktivnu dobnu skupinu jer se broj izdržavanog stanovništva više povećava, u odnosu na kontingent novo-pridošlog radno aktivnog stanovništva (najmlađe dobne skupine), što se može pokazati i kao gospodarski problem.

Graf 3 Općina Žepče– Broj rođenih, umrlih i prirodni priraštaj(period 1998-2008), te projekcija prirodnog priraštaja u idućih 10 godina (2009-2019)

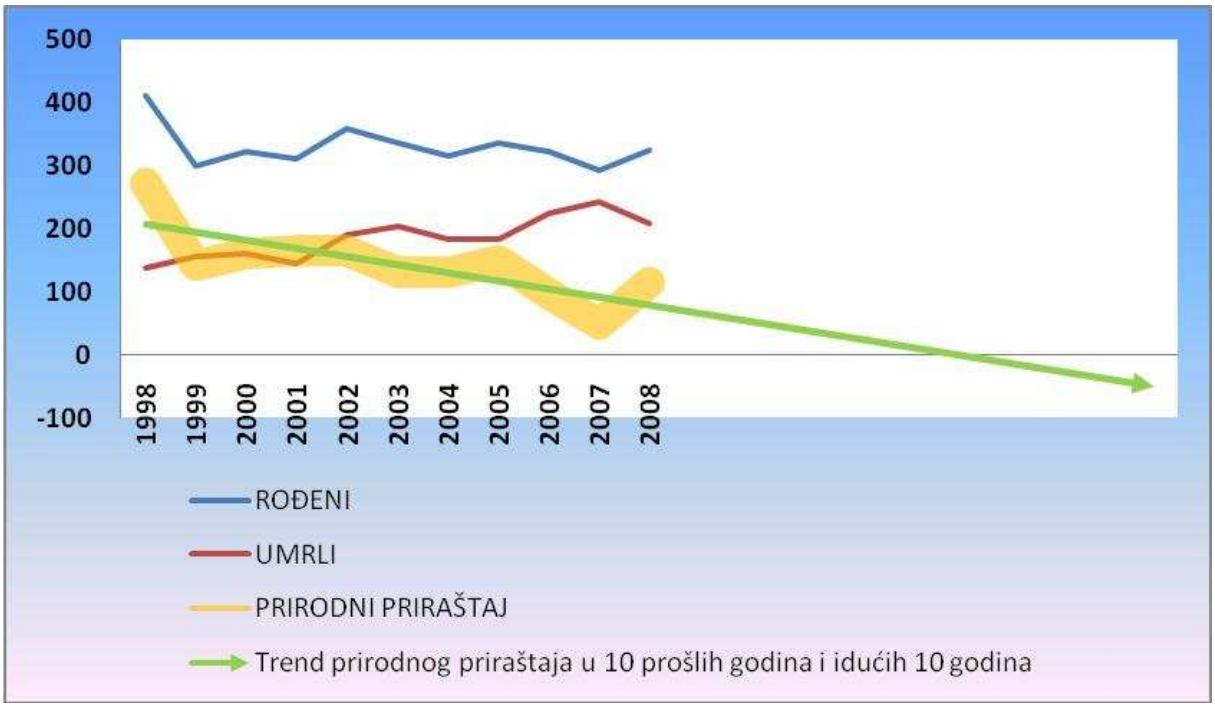

Izvor podataka: Statistički godišnjak/ljetopis 2009, Federalni zavod za statistiku

Graf 3 prikazuje prirodna kretanja stanovništva, prirodni priraštaj u općini Žepče, ali i projekciju koja prikazuje što će se dogoditi s ukupnim brojem stanovništva ako trend kretanja broja nastavi ovim slijedom u idućih 10 godina.

Iz grafa je vidljivo da će se uskoro broj umrlih i broj rođenih izjednačiti, što dovodi do pada prirodnog priraštaja, i pada ukupnog broja stanovnika, te jasno pokazuje kako je u budućnosti iznimno bitno poduzeti određene demografske mjere za održanje trenutnog i povećanje broja stanovnika općine Žepče.

Međutim, prema projekciji stanovništva u Prostornom planu općine Žepče za period od 2007-2027. godine prisutan je trend porasta broja stanovništva. Prilikom izrade projekcije stanovništva uzete su u obzir vitalne karakteristike stanovništva, strukture prema osnovnim kontingentima, reproduktivne sposobnosti, kao i očekivane demografske tranzicije. Projekcija pokazuje da će općina Žepče do 2027. godine imati 39.355 stanovnika. Prosječna gustoća naseljenosti Općine će biti 139,4 stanovnika/km^2.

Na temelju ove projekciji napravljena je i projekcija broja domaćinstva, po kojoj će općina Žepče imati 11.634 domaćinstva prosječne veličine 3,4 člana. Grad Žepče će imati 2.103 domaćinstva prosječne veličine 3,2 člana.

Tabela 2 Projekcije stanovništva Općine Žepče 2027. godine

RB	Naselje	Varijanta I	Varijanta II
1	Adže	202	338
2	Begov Han	3150	2737
3	Bistrica	1217	1369
4	Bljuva	214	381
5	Brankovići	1405	936
6	Čusto Brdo	198	340
7	Debelo Brdo	200	257
8	Donji Lug	273	402
9	Globarica	352	616
10	Goliješnica	786	860
11	Golubinja	515	517
12	Gornja Golubinja	1529	912
13	Gornja Lovnica	658	822
14	Gornji Lug	303	531
15	Grabovica	758	529
16	Komšići	188	301
17	Ljeskovica	133	520
18	Ljubatovići	355	591
19	Ljubna	518	355
20	Lupoglav	1615	1321
21	Matina	233	430
22	Mračaj	101	478
23	Orahovica	836	1152
24	Osova	110	377
25	Ozimica	2878	2372
26	Papratnica	770	1120
27	Pire	107	313
28	Ponijevo	476	758
29	Radunice	334	602
30	Ravne Donje	819	406
31	Ravne Gornje	766	381
32	Selište	162	209
33	Tatarbudžak	587	637
34	Varošište	90	127
35	Vašarište	432	445
36	Vinište	603	935
37	Vitlaci	218	343
38	Vrbica	578	670
39	Želeće	27	261
40	Željezno Polje	6017	5973
41	Žepče	6304	6731
Općina Žepče		**37017**	**39355**

Izvor: Prostorni plan općine Žepče za period 2007.- 2027.

2.2.2. LJUDSKI RESURSI I TRŽIŠTE RADA

Ne postoje precizni podaci o ljudskim resursima i tržištu rada na području Općine Žepče.

Do podataka o broju uposlenih na području Općine i broja stanovnika koji su sa područja općine Žepče, a uposleni su izvan područja općine, nije moguće doći iz jednog izvora (npr. statistike, zavoda mirovinskog osiguranja, zavoda zdravstvenog osiguranja i sl.)

Prema podacima s kojima raspolaže JU „Služba za zapošljavanje ZDK - Biro rada Žepče“, iz 2010. godine, na području općine Žepče je zaposleno ukupno 4.337 radnika, a prema procjenama van područja općine Žepče u ostalim područjima BIH je zaposleno 575 osoba.

Broj uposlenih u inozemstvu nije moguće utvrditi, osim putem izjava tih osoba, ili članova njihovih obitelji. Međutim, prema gruboj procijeni, broj zaposlenih u inozemstvu mogao bi se kretati oko 600 osoba, odnosno oko 900 koje rade „na crno“ [5].

NEZAPOSLENOST PREMA DOBNOJ, SPOLNOJ, OBRAZOVNOJ STRUKTURI, TE GODINAMA ČEKANJA NA UPOSLENJE – USPOREDBA PERIOD 2005. – 2010.

Graf 4 Prikaz ukupne nezaposlenosti u općini Žepče, prema dobnoj strukturi, u periodu 2002.- 2010.

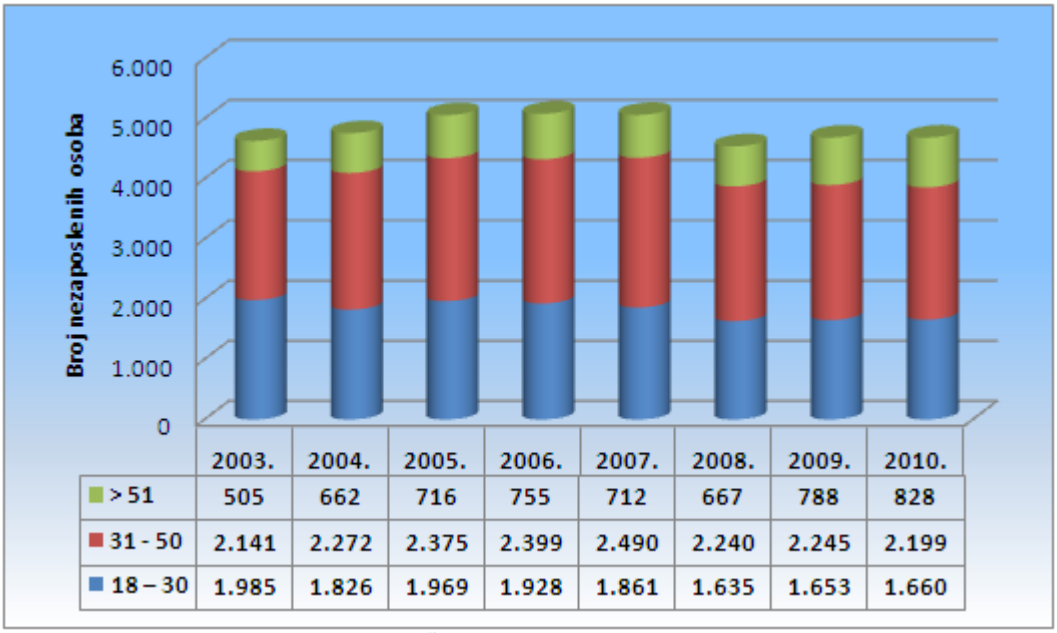

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
> 51	505	662	716	755	712	667	788	828
31 - 50	2.141	2.272	2.375	2.399	2.490	2.240	2.245	2.199
18 – 30	1.985	1.826	1.969	1.928	1.861	1.635	1.653	1.660

Izvor: Arhiva Biroa rada Žepče, za razdoblje od 2002. – 2010. godine

Na dan 31.12.2010.godine na evidenciji nezaposlenih osoba koje traže uposlenje zatečeno je njih 4.687 ili 42,22 %.

Sudjelovanje žena u ukupnom broju neuposlenih je 2.180 ili 46,5 %[6].

[5] Izvor: Izvještaj o radu Biroa rada Žepče, za razdoblje od 1.1.2010. – 31.12. 2010. godine
[6] Izvor: Izvještaj o radu Biroa rada Žepče, za razdoblje od 1.1.2010. – 31.12. 2010. godine

Tabela 3 Usporedba nezaposlenosti prema dobnoj strukturi i ravnopravnosti spolova u 2005. i 2010. godini

GODINE	2005.		2010.	
	MUŠKARCI	ŽENE	MUŠKARCI	ŽENE
14 – 18	4	12	10	38
19 – 50	2.535	1.793	1.941	1.870
> 51	573	143	556	272
UKUPNO	3.112	1.948	2.507	2.180

Izvor: Arhiva Biroa za zapošljavanje Žepče

Graf 5 Usporedba spolne strukture nezaposlenih u 2005. i 2010.godini

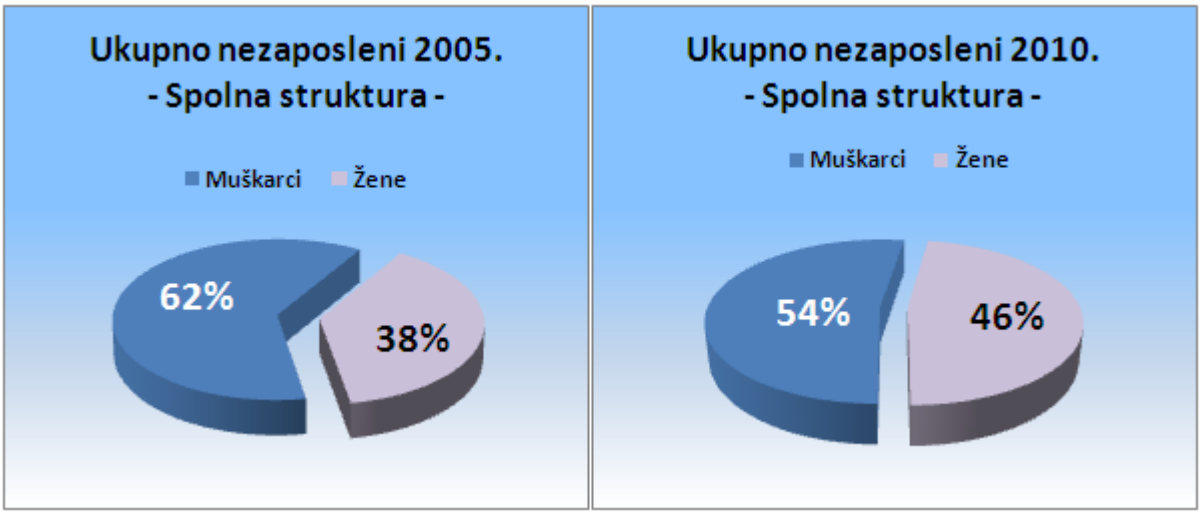

Postotak žena u ukupnom kontingentu nezaposlenih osoba je 46%, a 2005. godine iznosio je 38%.

Razlozi za relativno nisko učešće žena u formiranoj nezaposlenosti 2005. mogli su se tražiti u :

- malim izgledima za uposlenje pa se ne javljaju na klasičan način na tržište rada.

- u ne rijetkim slučajevima, tradicijskoj naravi.

Povećanje učešća žena u formiranoj nezaposlenosti za čak 11.5%, (232 žena više u odnosu na 2005.) je znatna promjena, koja može značiti da su se neki od gore navedenih razloga za neprijavljivanje žena na Biro za zapošljavanje promijenili.

Određeni programi pomoći nezaposlenim osobama, posebice usmjereni na nezaposlene žene, stručno obučavanje, promjena tradicijske naravi, sve više navode žensku populaciju da se evidentira na Birou za zapošljavanje, što dovodi do iskazane promjene.

Ipak, procjene govore, da je broj zaposlenih žena na području općine Žepče gotovo jednak broju uposlenih muškaraca.

Graf 6 Vrijeme čekanja na uposlenje evidentiranih nezaposlenih osoba na Birou rada Žepče - usporedba različitih perioda od 2005. -2010.

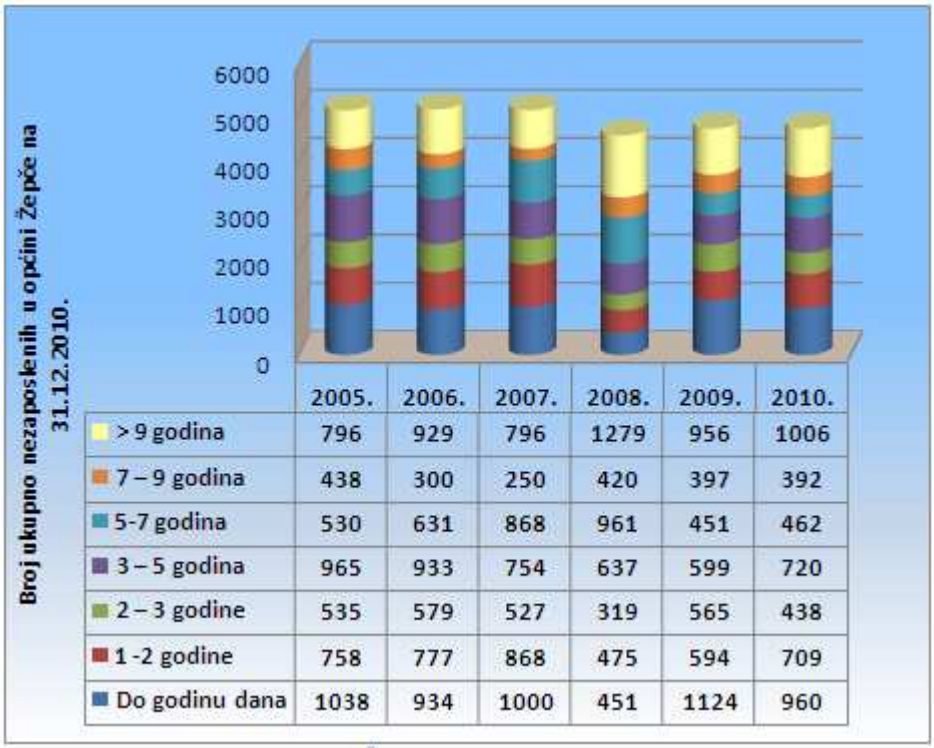

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
> 9 godina	796	929	796	1279	956	1006
7 – 9 godina	438	300	250	420	397	392
5-7 godina	530	631	868	961	451	462
3 – 5 godina	965	933	754	637	599	720
2 – 3 godine	535	579	527	319	565	438
1 -2 godine	758	777	868	475	594	709
Do godinu dana	1038	934	1000	451	1124	960

Izvor: Arhiva Biroa rada Žepče, za razdoblje od 2005. – 2010. godine

Nezaposlene osobe sve duže čekaju na uposlenje, odnosno iz godine u godinu raste udio onih koji su dugo nezaposleni. Podatak da 3.727 nezaposlenih osoba ili 79.5% od ukupnog broja čeka na uposlenje više od godinu dana, odnosno 1.860 nezaposlenih osoba ili 40% čeka posao duže od pet godina, dodatno zabrinjava.

EVIDENCIJA I STRUKTURA

NOVO – PRIJAVLJENIH NEZAPOSLENIH OSOBA U 2010. GODINI

U 2010. godini na evidenciju nezaposlenih u Biro rada prijavile su se 1.234 nove osobe. Sudjelovanje žena u ukupnom broju novo - prijavljenih je 510 ili 41,32%.

U slijedećim tabelama i grafovima je navedena kvalifikacijska struktura novo - prijavljenih osoba i glavni razlozi za prijavu na Biro rada.

Tabela 4 Pregled novo-prijavljenih nezaposlenih osoba prema kvalifikacijama, na Birou rada Žepče, u 2010.godini

NOVOPRIJAVLJENI NEZAPOSLENI PREMA KVALIFIKACIJAMA							UKUPNO
VSS	VŠS	SSS	VKV	KV	PK	NK	
74	**19**	**353**	**11**	**539**	**39**	**199**	**1.234**

Izvor: Izvještaj o radu Biroa rada Žepče, za razdoblje od 1.1.2010. – 31.12. 2010. godine

Prema analizi kvalifikacijske strukture novo – prijavljenih nezaposlenih osoba, najveći udio imaju osobe s KV (44%) i SSS (29%) kvalifikacijama. Osobe s visokom i višom stručnom

spremom čine gotovo 8% svih novo-prijavljenih nezaposlenih osoba na Birou rada Žepče u 2010. godini.

Glavni izvori nezaposlenosti mogu se sagledati iz strukture novo-prijavljenih nezaposlenih osoba u 2010. godini, po statusu prije prijave na Biro, koja je prikazana na slijedećem grafu:

Graf 7 Udio različitih kategorija novoprijavljenih, u ukupnoj strukturi novoprijavljenih na Biro za zapošljavanje, u 2010.godini

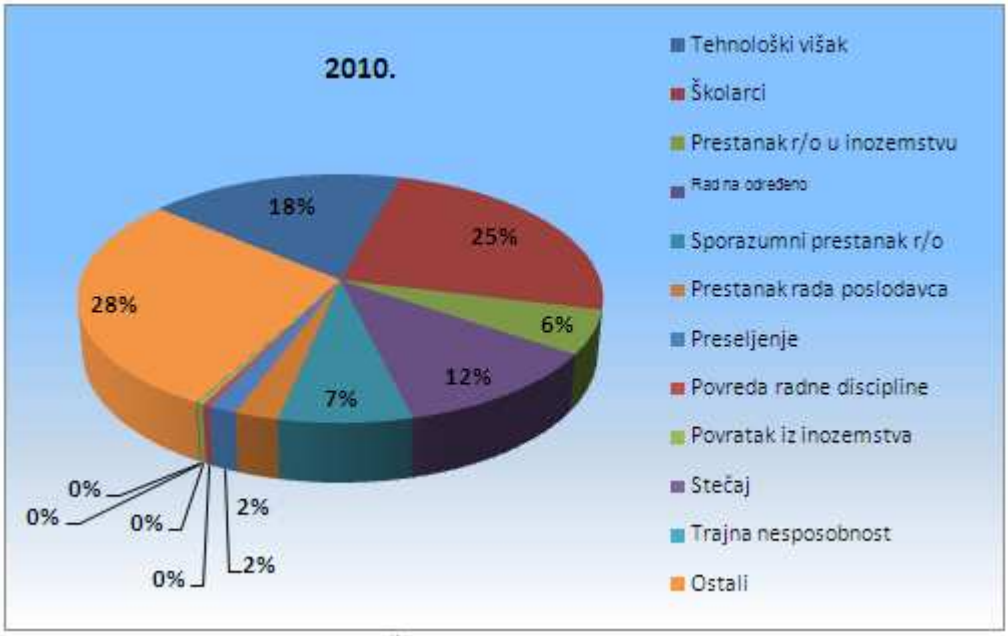

Izvor: Izvještaj o radu Biroa rada Žepče, za razdoblje od 1.1.2010. – 31.12. 2010. godine

U 2010. godini, od ukupnog broja novo - prijavljenih nezaposlenih osoba (1.234), 561 ili 45,46% su osobe koje su se prijavile na evidenciju nezaposlenih osoba nakon što im je prestao radni odnos po različitim osnovama.

Prestanak radnog odnosa po osnovu tehnološkog viška u 2010. se drastično smanjio, sa 31% u 2009[7], na 18% u 2010. Prestanak rada u inozemstvu čini 6%, svih novo-prijavljenih dok je sporazumno prekidanje radnog odnosa između radnika i poslodavca u 2010 navelo 7% novo-prijavljenih osoba.

Drugi izvori nezaposlenosti su srednje škole koje proizvode viškove radne snage koja ostaje neiskorištena. Svršeni srednjoškolci, a ne rijetko i studenti određenih zanimanja i zvanja, nakon školovanja se prijavljuju na evidenciju neuposlenih osoba radi korištenja prava neuposlenih, i usluga Biroa.

U 2009. školarci su činili 18% novo - prijavljenih neuposlenih dok se u 2010. taj udio povećao za 8% i iznosi 25% ukupnog broja novo – prijavljenih.

[7] Izvor: Izvještaj Biroa rada Žepče za 2009. godinu

UKUPNA NEZAPOSLENOST U 2010. GODINI

DOBNA, SPOLNA I KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA

Za 2010. godinu ukupna registrirana neuposlenost po kvalifikacijskoj strukturi i nekim drugim obilježjima daje se u slijedećim tabelama.

Graf 8 Struktura nezaposlenih osoba u 2010.godini u općini Žepče prema spolu i kvalifikacijama

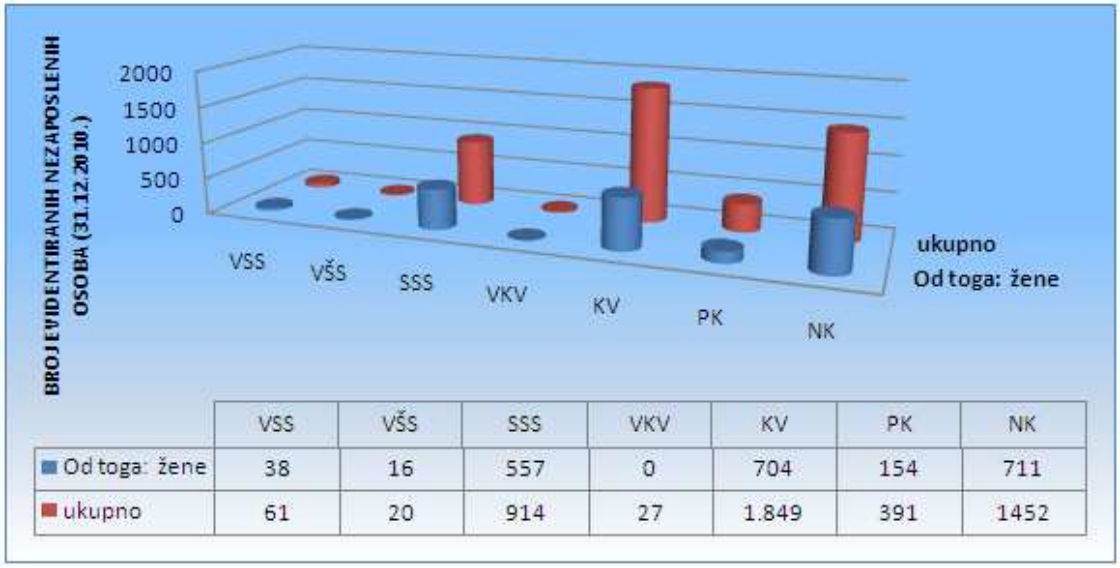

	VSS	VŠS	SSS	VKV	KV	PK	NK
Od toga: žene	38	16	557	0	704	154	711
ukupno	61	20	914	27	1.849	391	1452

Izvor: Izvještaj o radu Biroa rada Žepče, za razdoblje od 1.1.2010. – 31.12. 2010. godine

Graf 6 Prikaz kvalifikacijske strukture nezaposlenih u 2010.godini, u općini Žepče

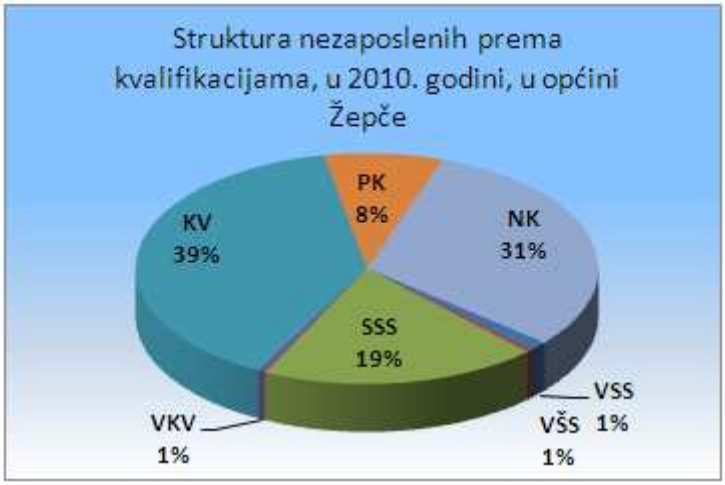

Kao što se može vidjeti iz gornjih tabela u ukupnom broju nezaposlenih osoba u 2010. godini ističu se radnici sa KV (39%), te radnici sa NK (31%) i SSS (19%) kvalifikacijama. Poražavajuće djeluje podatak da je najveća dobna struktura nezaposlenih osoba od 18-50 godina (83%).

Nastavlja se trend daljeg rasta nezaposlenih osoba starijih od 40, koji u 2010.godini sudjeluju u ukupnom broju sa 41,47% (1.944[8]). Osim starosti ovaj kontingent neuposlenih karakterizira

[8] Izvor: Izvještaj o radu Biroa rada Žepče, za razdoblje od 1.1.2010. – 31.12. 2010. godine

dugoročna neuposlenost. Stari i siromašni bivši radnici na evidenciji sve češće figuriraju kao nova socijalna kategorija (ugrožena egzistencija i povrijeđenog ponosa) koji imaju sve manje šanse da dobiju posao zbog: starosti, nekonkurentnih zvanja i zanimanja, narušenog zdravlja , teritorijalne nepokretljivosti.

Na evidenciji nezaposlenih osoba prisutan je rast broja nezaposlenih osoba sa IV,VI i VII stupnjem obrazovanja. U odnosu na stanje krajem 2009.godine, povećan je broj nezaposlenih osoba za 1 osobu ili 0,02 %.

Tabela 5 Najbrojnije neuposlene osobe po pojedinim zanimanjima

ZANIMANJE - KVALIFIKACIJE	BROJ PRIJAVLJENIH NA BIROU RADA	ZANIMANJE - KVALIFIKACIJE	BROJ PRIJAVLJENIH NA BIROU RADA
NKV	**1.425**	**SSS**	**688**
Radnici bez zanimanja	1.425	Ekonomski tehničar	201
PKV	**266**	Maturant gimnazije	132
Šivač	110	Tekstilni tehničar	102
Zidar	41	Strojarski tehničar	85
Tesar	30	Tehničar za drvo	49
Stolar	27	Turistički tehničar	34
Ljevač	23	Šumarski tehničar	32
Krojač	21	Elektrotehničar	28
Daktilograf	14	Tehničar cestovnog prometa	25
KV	**1.331**	**VŠS**	**15**
Prodavač	282	Ekonomist	9
Vozač	168	Nastavnik predškolskog odgoja	4
Bravar	164	Pravnik	4
Šivač – konf. tekstila	146	**VSS**	**34**
Krojač	141	Dipl. ekonomist	12
Automehaničar	130	Dipl. kriminalist	2
Frizer	101	Dipl. pravnik	6
Konobar	81	Pedagog	6
Kuhar	67	Medicinska sestra	2
Strojobravar	51	Socijalni radnik	2
		Fizioterapeut	2
		Prof. vjeronauka	2

Izvor: Izvještaj Biroa rada Žepče za razdoblje od 1.1.2010. – 31.12. 2010. godine

Višegodišnjim praćenjem kretanja na tržištu rada i istraživanjem potreba tržišta rada može se zaključiti da na općini Žepče postoji:

- značajan broj suficitarnih zanimanja
- određeni broj deficitarnih zvanja i zanimanja (zidari, tesari, armirači, rukovatelji građevinskim strojevima, plinski zavarivači, skelari, prof. engl. jezika, prof. matematike, liječnici)
- nizak stupanj kvalificiranosti nezaposlenih svršenih srednjoškolaca za poslove svoga zvanja, odnosno zanimanja.
- ozbiljne prepreke u upošljavanju u inozemstvu (konvencije, sporazumi)

ZAPOSLENOST

Graf 9 Pregled ukupnog broja zaposlenih u općini Žepče, u periodu 2005.- 2010.

Izvor podataka: Arhiva Biroa za zapošljavanje Žepče

Ukupan broj zaposlenih osoba na kraju 2009. godine, na području općine i van područja općine Žepče bio je 4.784, što je manje za 157 ili 3.28% u odnosu na stanje 31.12.2008.

Na kraju 2010.godine ukupan broj uposlenih, na području općine i van područja općine Žepče bio je 4.912, što je u odnosu na 2009.godinu porast broja uposlenih za 128 odnosno porast uposlenosti od čak 2,6%.

Graf 10 Prikaz kvalifikacijske strukture novouposlenih osoba u 2010.godini

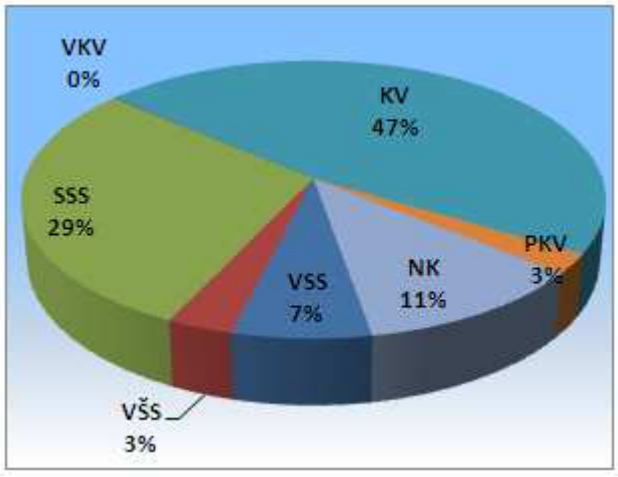

Izvor: Biro za zapošljavanje Žepče, 2010.

U 2010. godini zaposleno je 689 osoba koje su bile na evidenciji nezaposlenih kod Biroa Žepče. Od ukupnog broja novo-zaposlenih 315 ili 45,71% su žene.

Prema grafu iznad, najveći broj uposlenih, 47% imao je KV kvalifikacije, 29% sa SSS, a 11% novo – uposlenih bilo je bez kvalifikacija (NK). Samo 10% svih novo-zaposlenih čine osobe s visokom i višom stručnom spremom.

Od ukupnog broja zaposlenih sa evidencije Biroa je uposleno 689, i to:

- na području općine 489
- u BiH, bez Žepča, zaposleno je 122
- u inozemstvu zaposleno je 78

Osnovne karakteristike tržišta rada na području općine Žepče su:

- smanjena potražnja za novim radnicima
- upošljavanje na određeno vrijeme – 60% od ukupnog broja uposlenih
- upošljavanje izvan zanimanja stečenog obrazovanjem – 65% od ukupnog broja uposlenih
- velika fluktuacija radne snage

Glavnina ovih karakteristika je uvjetovana ekonomskom krizom uzrokovanom recesijom.

USPOREDNI PRIKAZ ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI - PROSJEČNA STOPA

Tabela 6 Kretanje stopa zaposlenosti i stopa nezaposlenosti u periodu 2005. -2010.

Obilježje/Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Procjena broja stanovnika	30.585	30.585	30.585	31.000	30.600	31.067
Broj zaposlenih	4.428	4.544	4.699	4.753	6.284	4.912
Broj nezaposlenih	5.060	5.083	5.063	4.542	4.686	4.687
Radno aktivno stanovništvo (15-64 god.)	17.026	17.026	17.026	17.000	17.000	17.000
Stopa zaposlenosti	**26%**	**26,69%**	**27,60%**	**27,95%**	**36,96%**	**37.71%**
Stopa nezaposlenosti	**53,30%**	**52,80%**	**51,86%**	**48,86%**	**42,69%**	**42,22%**

Izvor: Arhiva Biroa rada, Žepče

Graf 11 Prikaz kretanja stope zaposlenosti i stope nezaposlenosti u periodu 2005.- 2010.

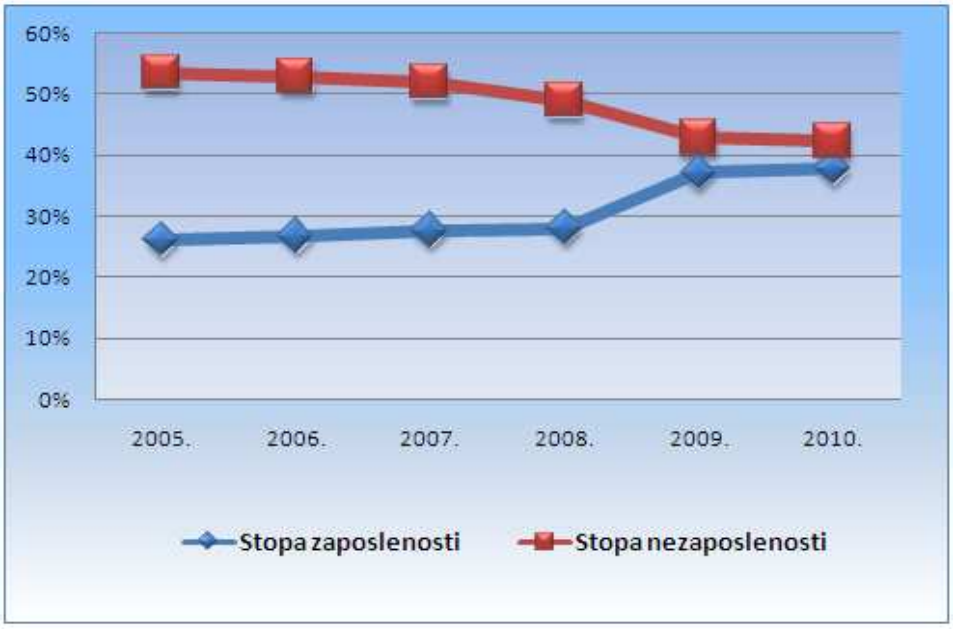

Tabela 7 Identificirani problemi i razvojne potrebe - Stanovništvo i demografija
(struktura stanovništva, ljudski resursi i tržište rada- nezaposlenost i zaposlenost)

IDENTIFICIRANI PROBLEMI /IZAZOVI
• Nerazmjer između ponude i potražnje za radnom snagom • Veliki broj zaposlenih u vangospodarskim djelatnostima (31,20%) • Nepostojanje zajedničke strategije lokalnih partnerstava zapošljavanja • Neusklađenost statističkih podataka na razini Federalnog zavoda za statistiku , Kantonalnog zavoda za zapošljavanje i lokalnog Biroa rada
RAZVOJNE POTREBE
• Podrška programima doškolovavanja i prekvalifikacije nezaposlenih osoba • Izrada Lokalne strategije razvoja ljudskih potencijala • Programi općinske podrške samozapošljavanju lokalnog stanovništva (mali biznisi) • Uspostava zajedničkog sustava praćenja kretanja na tržištu rada na razini Država-Kantoni-Općina

2.3. INFRASTRUKTURA

2.3.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

POLOŽAJ ŽEPČA UNUTAR BIH (CESTE I ŽELJEZNICA)

- Kroz područje općine Žepče prolazi magistralni put M-17 u dužini od 28,2 kilometra, čija je širina 6 metara.
- Dionica regionalnog puta R 474 Perkovići – Novi Šeher prolazi kroz područje općine Žepče u dužini od 5,5 kilometra.
- Dionica regionalnog puta R 465 Žepče - Zavidovići prolazi kroz područje općine Žepče u dužini od 8 kilometara.

Osnovna koncepcija razvoja cestovne mreže u općini Žepče bazirana je na planiranoj izgradnji autoceste na koridoru Vc koja će biti osnovna pokretačka snaga razvoja kako gospodarstva tako i ostalih društvenih segmenata Općine Žepče.

Planirani sistem naselja u općini Žepče treba da bude opredjeljujući faktor za razvoj buduće mreže lokalnih i nekategoriziranih cesta.

Rekonstrukcija i modernizacija lokalne i nekategorizirane cestovne mreže podrazumijeva: rekonstrukciju trase ceste u cilju poboljšanja vertikalnih i horizontalnih elemenata trase ceste, asfaltiranje kolovoza, postavljanje prometne opreme i propusta, a u urbanim područjima i izvedba pješačkih staza uz kolovoz.

Stupanj motorizacije u općini Žepče rast će po prosječnoj stopi od 4-5 %/sa 160 vozila/1000 stanovnika na 360 vozila/1000 stanovnika.[9]

Žepče je manje željezničko čvorište na pruzi koja povezuje srednju Europu sa lukom Ploče (Republika Hrvatska), a nalazi se samo 30 km od velikog željezničkog čvorišta u Doboju. Općinom Žepče prolazi dvokolosječna elektrificirana željeznička pruga u dužini od 25,5 kilometara . Unutar općine stupanj korištenja željezničkog prometa za prijevoz putnika i roba je vrlo nizak.

STANJE PUTNE INFRASTRUKTURE U OPĆINI ŽEPČE

Ukupna dužina putne infrastrukture u općini Žepče je 202,10 km. Od toga je asfaltirano 113,35 km, a makadamskih putova je 88,75 km.

Služba za gospodarstvo i financije je izvršila snimanje postojećeg stanja lokalnih putova na području općine Žepče, a što bi trebala biti osnova za strategiju izgradnje lokalnih cesta u narednom periodu.

Svi cestovni pravce na području općine, s aspekta sigurnosti prometa, bili oni s asfaltnim ili makadamskim kolovozima, će biti rangirani prema opterećenju i frekventnosti prometa. To će biti polazna osnova za redovito održavanje putova kako bi izbjegli veća oštećenja i veća materijalna ulaganja za popravke.

[9] Izvor: Prostorni plan općine Žepče 2007.-2027.god.

Služba za gospodarstvo i financije će izraditi plan izgradnje i održavanja cesta a cilj izrade plana je nesmetano odvijanje prometa i što manji broj nezgoda zbog loših cesta. Općina Žepče još uvijek koristi Odluku o javnim putovima iz 1989. godine i Služba za gospodarstvo i financije je pripremila radnu verziju nove odluke sa zakonom o cestama FBIH iz 2002.godine.

Iz izvještaja PU Žepče je vidljivo da se najveći broj nezgoda na području općine događa na dijelu trase M-17, koji prolazi kroz područje općine Žepče, a koji je u nadležnosti Federalne direkcije cesta.

Interventne mjere na prethodno identificiranim lošim putovima i opasnim mjestima se mogu provoditi u dvije faze:

1. Mjere sanacije, koje obuhvaćaju hitne intervencije ili kratkoročne zahvate u vidu kompletiranja nedostajuće cestovne opreme, prometne signalizacije i druge aktivnosti redovnog održavanja cesta (zadaća Službe za gospodarstvo i financije)
2. Mjere rekonstrukcije, koje obuhvaćaju dugoročne zahvate u vidu izgradnje kolovoza s asfaltnim zastorom, izgradnje pješačkih staza, zaštitnih i odbojnih ograda sa sprečavanjem pojavljivanja pješaka na kolovozima.

Većinu ovih aktivnosti provodi općina Žepče, ali se u ovaj projekt trebaju uključiti sve zainteresirane strane (PU, škole, MZ, prijevoznici i dr.).

Tabela 8 Identificirani problemi i razvojne potrebe - Infrastruktura (cestovna i željeznička)

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Opterećenost lokalnih cesta povećanim prometom roba i ljudi. • Nedostatak novčanih sredstava za sanaciju i izgradnju lokalnih cesta • Niska sigurnost prometa na prometnicama u općini Žepče , koje su u nadležnosti federalne direkcije cesta • Slaba iskorištenost željezničke mreže za prijevoz roba i ljudi za potrebe domaćeg gospodarstva, • Nedostatak parkirališnih mjesta u gradskom središtu
RAZVOJNE POTREBE
• Urađen plan i program održavanja lokalne putne mreže i objekata na putovima. • Osigurati novčana sredstva za obnovu i izgradnju novih putnih pravaca (fondovi, proračuni Kantona/Federacija, partnerstvo sa MZ) • Izgradnja teretnih terminala na pruzi i njihova veća pristupačnost kod stvaranja optimalnih uvjeta za veću iskorištenost usluga željezničkog prometa. • Daljnja izgradnja parkirališta na slobodnim prostorima u gradskom središtu ,uz uvođenje naplata za njihovo upravljanje i održavanje,

2.3.2. VODOOPSKRBA I OTPADNE VODE

VODOOPSKRBA

Vodoopskrba gradskog i dijela prigradskog naselja općine Žepče su riješena gradskim vodovodom.

Na gradski vodovod u Žepču je priključeno ukupno 2170 domaćinstava i 250 poslovnih subjekata. Stanje vodovodne gradske mreže izuzetno je loše, zbog starosti (70 godina) i dotrajalosti.

Ukupni kapacitet izvorišta i vodozahvata Ravne rijeke i Ograjine, izvorišta „Jakovac", „Bukovik" je 26,65 litara u sekundi.

Upravljanje nad vodoopskrbom iz gradskog vodovoda je državno. Nema potpunih podataka za seoske i privatne vodovode.

Cijena vode za domaćinstva je 0,85 KM po 1 m^3 bez PDV-a , dok za poslovne gospodarske subjekte cijena iznosi 2,40 KM po 1 m^3 vode bez PDV-a. Ova cijena komunalnih usluga utvrđena je na 25. sjednici Općinskog vijeća održanoj dana 18.10.2007.godine. U usporedbi sa ostalim općinama u Zeničko-dobojskoj županiji, cijena komunalnih usluga u općini Žepče jedna je od najnižih.

Najveći problemi u vodoopskrbi su :

- gubitak vode u vodovodnoj mreži, a što uzrokuje dotrajalost i starost vodovodne mreže,
- nestašice vode u vrijeme ljetnih suša,
- neplaćanja potrošene vode od jednog broja potrošača vode (ostvarena naplata potraživanja je od 80 posto).
- Nepostojanje organizirane kontrole i evidencije stanja potrošnje vode na području općine Žepče

Izrađeno je projektno rješenje novog primarnog cjevovoda. Ovaj cjevovod će se uvezati prstenom sa ostalim dijelovima mreže i činit će veliku kvalitetu u opskrbi stanovništva pitkom vodom.

Završeni su radovi na rekonstrukciji dijela gradske distributivne mreže.

Izrađeno je projektno rješenje novog primarnog cjevovoda od postojećeg okna kod zgrade Policijske stanice u ulici „Prvoj" do mosta II na rijeci Bosni i to profila ¢ 250 mm i ¢ 225 mm od mosta II do Salezijanskog školskog centra u Ulici Stjepana Radića u Žepču profila ¢ 160 mm. Na primarnom cjevovodu predviđena su naknadna priključenja. Pored vodovodnih okana treba predvidjeti i podzemne hidrante na udaljenosti max. 70-120 metara. Ovaj cjevovod će se uvezati prstenom sa ostalim dijelovima mreže[10].

Izrađen je glavni projekt rekonstrukcije vodovodne mreže u gradu Žepču. Projekt je izuzetno bitan i značajan za Žepče i prigradska naselja koja su priključena na gradski vodovod, jer će se ovim projektom znatno poboljšati opskrba pitkom vodom potrošača, a smanjiti trenutni veliki gubici vode u gradskoj vodovodnoj mreži koja je skoro potpuno dotrajala.

Završeni su radovi na rekonstrukcije glavnog dovoda na potezu rezervoar "Kamentovac" V=500m^3 do čvorišta Vop (zamjena dotrajalog cjevovoda acc fi 150mm).

[10] Izvor: JP „Komunalno" d.o.o. Žepče, 2010. godina

Izrađen je glavni projekt za izgradnju rezervoara V=500m^3 na lokalitetu "Križ" kraj postojećeg rezervoara. Izgradnjom rezervoara stvorit će se uvjeti za širenje mreže, kao i izravnavanje potrošnje obje zone snabdijevanja.

U narednom periodu morat će se, a u cilju permanentnog procesa razvoja vodoopskrbe, provesti istraživanje gubitaka u mreži i sanacija kvarova, kao i uvođenje suvremenih sustava nadzora i upravljanja.

Neophodno je proširiti kapacitete rezervoarskog prostora tako da će sa sadašnjih 850 m^3 njihova zapremina na kraju planskog perioda biti oko 1.500 m^3. Proširenje kapaciteta rezervoarskog prostora će biti aktualno i na rubnim područjima prostora pokrivenog javnom vodoopskrbom.

Sadašnja opskrba vodom u općini Žepče je ograničena na grad i uže područje oko grada.

U ostalim dijelovima općine vodoopskrba se obavlja putem mjesnih, grupnih ili seoskih vodovoda, koji su građeni u organizaciji mjesnih zajednica ili pojedinaca, uglavnom vlasnika gospodarskih objekata.

Ne postoje statistički podaci o potrošnji vode stanovnika pojedinih kategorija potrošača u općini Žepče.

Procjene koje su iskazane u Prostornom planu općine Žepče za period 2007.-2027.godine pokazuju slijedeće:

Tabela 9 Prikaz porasta specifične potrošnje vode po stanovniku u planskom periodu

Specifična potrošnja (l/stan/dan)			
Godina	2008.	2010.	2030.
Grad Žepče	295	300	310
Ostala naselja	255	260	290

Izvor: Prostorni plan općine Žepče za period 2007. – 2027.

Ovom specifičnom potrošnjom obuhvaćeni su i gubici u distribucionoj mreži, javna potrošnja (škole, domovi zdravlja, uslužne djelatnosti i sl.), i potrošnja male privrede koja ne troši vodu iz vodovodnog sustava u procesu proizvodnje.

Seoski vodovodi su bez organizirane kontrole i evidencije stanja potrošnje vode.

Tabela 10 Prikaz seoskih izvora pitke vode po naseljenim mjestima

Red. br.	Naseljeno mjesto	Rezervoar/ bunar	Broj	Zapremina m3	Broj obitelji
1.	LUG-BRANKOVIĆI	REZERVOAR	14	215	146+ škola
2.	TATARBUDŽAK	REZERVOAR	9	41	17
3.	VAROŠIŠTE	REZERVOAR	20	76	58
4.	LOVNICA	REZERVOAR	5	128	180
5.	LUPOGLAV-MILIŠĆE	REZERVOAR BUNARI	30 65	283 195	157 65
6.	KOMŠIĆI	REZERVOAR BUNARI	15 20	163,5 60	30 20
7.	VAŠARIŠTE	REZERVOAR	1	250	30
8.	VINIŠTE	REZERVOAR	1	150	180
9.	GOLIJEŠNICA	REZERVOAR	6	63	39
10.	ORAHOVICA	REZERVOARI BUNARI	28 7	190,5 221	112 7
11.	DEBELO BRDO DOLINA	REZERVOARI BUNARI	2 10	40 40	20 20
12.	VRBICA	REZERVOARI BUNARI	7 6	116 24	56 6
13.	DEVETINA-GLOBARICA	REZERVOARI	2	60	70
14.	FOJNICA	REZERVOARI	3	51	46
15.	CERIJE	REZERVOARI	3	26	13
16.	TOMIĆI	REZERVOARI	3	37	35
17.	LJESKOVICA	REZERVOARI	5	123	180
18.	PREKO	REZERVOARI	7	238	84
19.	GORNJA OZIMICA	REZERVOARI	10	210	193
20.	BREZOVO POLJE	REZERVOARI BUNARI	8 7	74 40	63 7
21.	ŽELEĆA	REZERVOARI BUNARI	16 15	100 40	65 15
22.	OPŠENIK I VAŠERIŠTE	REZERVOARI BUNARI	12 10	250 40	200 10

Izvor podataka: Evidencija JP "Komunalno" d.o.o. Žepče, 2010

Postoji jedan broj vodovoda koji nisu evidentirani odnosno za koje nije izdana vodoprivredna suglasnost i građevinska dozvola.

Tabela 11 Popis evidentiranih vodovoda za koje je izdana vodoprivredna suglasnost

Naziv mjesta	Naziv izvora-lokacije	Broj domaćinstava	Godina izgradnje
Papratnica	Mala Rijeka	250	1991.
	Ograjina (palučak)	1	1991.
	Trnčić	20	1983.
	Orašje III	6	1983.
	Orašje II	125	1983.
	Sojtovača	3	1987.
	Zapada	6	1983.
Donja Ozimica	Biloš	20	1991.
	Hasanbegova voda i Husino Brdo	49	1990.
Orahovica	Jurića Kruška i Krš	18	1990.
	Skakavac	3	2003.
	Šume	6	2004.
	Kavdje	3	2003.
Lupoglav	Grab	3	1990.
	Keškić	2	2003.
Želeća	Markova voda (dva izvora)	3	1989.
Bljuva	Matina voda II	2	1989.
	Maline	2	1982.
Donja Golubinja	Krmarve	60	1987.
	Torovi	25	1984.
	Vučijak	85	1985.
	Mala Dubrava	5	1986.
Gornje Ravne - Vitlaci	Jurjevac	40	1986.
	Osredci	9	1982.
Preko	Brezik	11	1986.
Goliješnica	Dolina	8	
Begov han	Jurjevac I, Jurjevac II	250	1981.
Kiseljak	Šuma	7	2003.
Gornja ozimica	Hercegova ravan	6	1990.
Željezno polje	Dobri potok	3	1982.
Selište	Toča	2	1982.
Bistrica	Grozničevac	80	1981.
	Borak	15	1981.
Tatarbudžak	Karaula	2	1981.
Donja Ozimica		290D+ambulanta i škola	2004.

Izvor podataka: Evidencija JP "Komunalno" d.o.o. Žepče, 2010

Što se tiče opskrbe pitkom vodom ostalih dijelova općine, jedan dio mjesnih zajednica općine je kvalitetno riješio pitanje vodoopskrbe i uveo sistem naplaćivanja vode sa ugrađenim mjernim instrumentima i kontrolom praćenja kvaliteta vode (dio Novog Šehera, Papratnica, Bistrica, Ljeskovica), dok su drugi dijelovi riješili svoju vodoopskrbu internim vodovodom sa zahvaćanjem više izvora u bazene kapaciteta 5m^3 i više, te službe za opskrbu vodom jednog do više domaćinstava. Veći dio ovih vodovoda je dosta dotrajao i potrebno je uraditi saniranje i rekonstrukciju istih sa ciljem kvalitetnog opskrbljivanja vodom cjelokupnog područja.

Svaka MZ ima veliki broj bunara kapaciteta od 5-10m^3.

U slijedećoj tabeli dajemo prikaz dijelova općine koji imaju evidentirane probleme sa vodovodima:

Tabela 12 Dijelovi općine Žepče koji imaju evidentirane problem sa vodovodima

RB	NAZIV NASELJA	BR. STAMB. OBJEKATA - STANOVNIKA	RADOVI
1.	Lug: zaseok Kajići i Filipovići	60/150	Loša opskrba, pojačanje kapaciteta bazena novim izvorom, radi se o dva vrela, izgradnja novog bazena
2.	Ljubatovići	50/200	Bez vodovodne mreže (interni vodovodi i bunari), produžetak mreže postojećeg vodovoda koji napaja dio naselja
3.	Lupoglav	200/800	Produžetak mreže postojećeg vodovoda koji napaja dio naselja
4.	Tatarbudžak	50/200	Produžetak mreže postojećeg vodovoda koji napaja dio naselja
5.	Vinište	50/200	Produžetak mreže postojećeg vodovoda koji napaja dio naselja
6.	Osova	60/240	Produžetak mreže postojećeg vodovoda koji napaja dio naselja
7.	Brankovići	120/547	Loša opskrba, rješenje je rekonstrukcija vodovoda «Grab», «Sliškovićvoda» kojim bi se opskrbljivalo ½ stanovnika naselja Branković
8.	Donja Golubinja i naselje Kosići	30/120	Projekt urađen
9.	Ljubna	75/400	Pojačanje postojećeg vodovoda, novi vodozahvat, novi bazen
10.	Tunjica	30/120	5 izvora svesti u jedan bazen
11.	Gornji Lug: zaseok Radići	21/100	Pokušavan dobiti priključak iz Zavidovića, projekt urađen
12.	Karaula/Selište	70/250	Loša opskrba, interni manji vodovodi (bunari)
13.	Globarica	30/120	Loša opskrba, povećanje kapaciteta bazena
14.	Čusto Brdo	30/120	Trenutno napajanje vodom iz bunara
15.	Gornja Golubinja	40/120	Trenutno napajanje vodom iz internih vodovoda (1-2 kuće)
16.	Želeća	100/400	Stari vodovod mreže 5.000m, na više mjesta oštećen, te dolazi do rasipanja i nedostatka vode
17.	Orčevići-Željez. polje	150/700	Primarna mreža riješena, sekundarna neriješena
18.	Donja Ozimica	260/1000	Bez vode (interno snabdijevanje)
19.	Goliješnica	201/1006	Bez vode (interno snabdijevanje)
20.	Ivlje	30/150	Bez vode (interno snabdijevanje)
21.	Biljevina	350/800	Nezavršena sekundarna mreža
22.	Jastrebac	50/200	Dotrajao vodovod, oskudica vode
23.	Bljuva	18/100	Rekonstrukcija bazena-povećanje kapaciteta, oskudica vode
24.	Gornja Lovnica	120/500	Oskudica vode, 15 internih vodovoda sa lošim snabdijevanjem, potrebne rekonstrukcije
25.	Hrastuša	25/120	Oskudica u sušnom periodu, rekonstrukcija tri postojeća vodovoda
26.	Adže	75	Renoviranje postojećeg vodovoda
27.	Radunice i Kajići	30/100	Izbacivanje vode pumpama iz sela na veći nivo radi prirodnog pada i opskrbe cijelog sela
28.	Matina	110/600	Napraviti novi vodozahvat-Matinska rijeka i na taj način snabdijevati Matinu i dio Ponijeva, mreža bi bila duga 3-4km
29.	Ponijevo	30/150	Bez vode, traži priključak na vodovod «Cicmanka»
30.	Orahovica, zaseok Mijatovići	36/150	Loša opskrba, postojeći projekt mještani samostalno dijelom uredili (primarnu i sekundarnu mrežu) ostao nenapravljen bazen i saniranja dijela mreže
31.	Adže	102/514	U sušnom periodu loša opskrba, rekonstrukcija stare mreže
32.	Dio Brankovića i Donji Lug	30/120	Loša opskrba, rekonstrukcija mreža i vodozahvata za ugrađivanje prečišćivača u vodovod Marijanovića korito)
33.	Brezovo Polje	48/130	Pojačanje postojećeg vodovoda radi 100% snabdijevanja MZ

Izvor: Služba za gospodarstvo općine Žepče – Spisak MZ za realizaciju projekta «Vodovodom do svog kućanstva»)

U tabeli smo naveli MZ koje imaju najviše problema i kojima je potrebno u što kraćem roku uraditi navedene radove.

U cilju osiguranja potrebnih količina vode za stanovništvo naseljeno na prostorima izvan obuhvata gradskog vodovodnog sustava, neophodno je krenuti u aktivnosti vezane za izradu katastra izvorišta na prostoru cijele općine. Ovo je zahtjevan posao koji podrazumijeva i

vremenski i financijski angažman, ali i višedisciplinarni tim ljudi koji bi prikupljati podatke, vršili mjerenja i analize kvaliteta vode i dali preporuku za korištenje nekog od njih.

Iz takvih analiza će proizaći koncepti okrupnjavanja lokalnih vodovoda, podizanje njihovog tehničkog i funkcionalnog standarda, te predaja u nadležnost javne organizacije koja se bavi vodoopskrbom.

OTPADNE VODE (SUSTAV KANALIZACIJE)

Na gradsku kanalizaciju priključeno je ukupno 750 domaćinstava i 230 poslovnih subjekata[11]. Nema podataka o nepokrivenim - nepriključenim domaćinstvima na kanalizacijsku mrežu.

Stanje kanalizacijske mreže je zadovoljavajuće izuzev neizgrađenosti kanalizacijske mreže koje nema kod znatnog broja potrošača priključenih na gradski vodovod.

Gradskom kanalizacijom upravlja JP „Komunalno“d.o.o. Žepče.

Izgrađena je filter stanica za prečišćavanje otpadnih voda i prva faza sabirnog kolektora grada Žepča. Ovaj projekt je podržala Španjolska vlada.

Prva faza sabirnog kolektora omogućuje prikupljanje fekalnih voda sa užeg gradskog područja, od poduzeća «Krivaja-Žepče» do naselja Varoš - Žepačka polja, kapaciteta 108.000 l/s.

U II i III fazi planira se prerada izdvojenih fekalnih voda u nusproizvode-biognojivo, i sl.

Poseban problem se javlja kod odvođenja otpadnih voda u prigradskim i gusto naseljenim seoskim naseljima. Ovaj problem bi se trebao riješiti izgradnjom i proširenjem kolektorske mreže i na ova područja.

UKLANJANJE ČVRSTOG OTPADA I UPRAVLJANJE OTPADOM

JP „Komunalno“ d.o.o Žepče vrši skupljanje, odvoz i deponiranje otpada od 1.198 domaćinstava (828 domaćinstava u gradu i užem gradskom području, i 370 domaćinstava izvan grada) i 240 poslovnih subjekata uglavnom iz gradskog i prigradskog područja.

Prikupljanje i odlaganje otpada sa područja Općine Žepče vrši se prema uvjetima i načinima održavanja čistoće i komunalnog reda na javnim površinama i u javnim objektima na teritoriju Općine Žepče, kako je to precizirano u Odluci o održavanju čistoće i komunalnog reda broj:

01-02-640/01 od 28.12.2001. godine Prijelaznog odbora Općine Žepče.

Općina Žepče potpisala je sa JP „Komunalno" d.o.o. Žepče Ugovor o čišćenju ulica i javnih površina i održavanju zelenih površina broj: 01/1-23-360/05 od 10.05.2005.godine. Ugovor je zaključen na neodređeno vrijeme.

Ugovor o korištenju usluga sanitarne deponije za bezopasni otpad potpisan je 28.08.2008.godine između direktora Regionalne deponije „Mošćanica" u Zenici kao davaoca usluga i Općine Žepče kao korisnika usluga. Korisnik usluga - Općina Žepče, je povjerila prikupljanje, selektivni tretman i transport neopasnog čvrstog komunalnog otpada sa svog područja, registriranom privrednom društvu – Operateru - JP „Komunalno" d.o.o. Žepče.

Odlaganje otpada se na Regionalnu deponiju "Mošćanica" u Zenici obavlja tri dana u tjednu, a u ostale dane otpad se odlaže na lokalnoj deponiju "Trebetović", koja je privremenog karaktera i koja prema izrađenoj strategiji upravljanja otpadom u Federaciji BiH treba biti zatvorena najkasnije do 2012.godine. Prema tome bi se sav prikupljeni otpad sa područja Općine Žepče od 2012. godine trebao deponirati i odlagati na Regionalnu deponiju "Mošćanica" u Zenici.

[11] Izvor: Evidencija JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče, 2010.

Švedska agencija za međunarodnu razvojnu suradnju (SIDA) kroz projekt Programa za upravljanje komunalnim - čvrstim otpadom u BIH, koji financira švedska vlada putem švedske agencije, osigurat će financijska sredstva za nabavku suvremenog kamiona za odvoz smeća i ostale neophodne opreme za upravljanje otpadom. Nabavljena oprema će biti dodijeljena JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče.

Poslove komunalnog - sanitarnog inspektora u općini Žepče obavlja jedan zaposlenik po zanimanju dipl.ing. agronomije. Po pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova njegove ovlasti vezane su za primjenu odluke o održavanju čistoće i komunalnog reda općine Žepče.

Viši stručni suradnik za gospodarstvo općine Žepče, po zanimanju dipl.ing metalurgije, je osoba ovlaštena za koordinaciju odnosa između JP Komunalno i Žepče, te rješavanje problematike grijanja.

Općina Žepče ima značajnih problema sa divljim odlagalištima. Ovaj problem će se djelomično riješiti kroz spomenuti „Program za upravljanje komunalnim - čvrstim otpadom u BiH“.

Slika 1 Makro divlje deponije: prigradsko područje općine Žepče

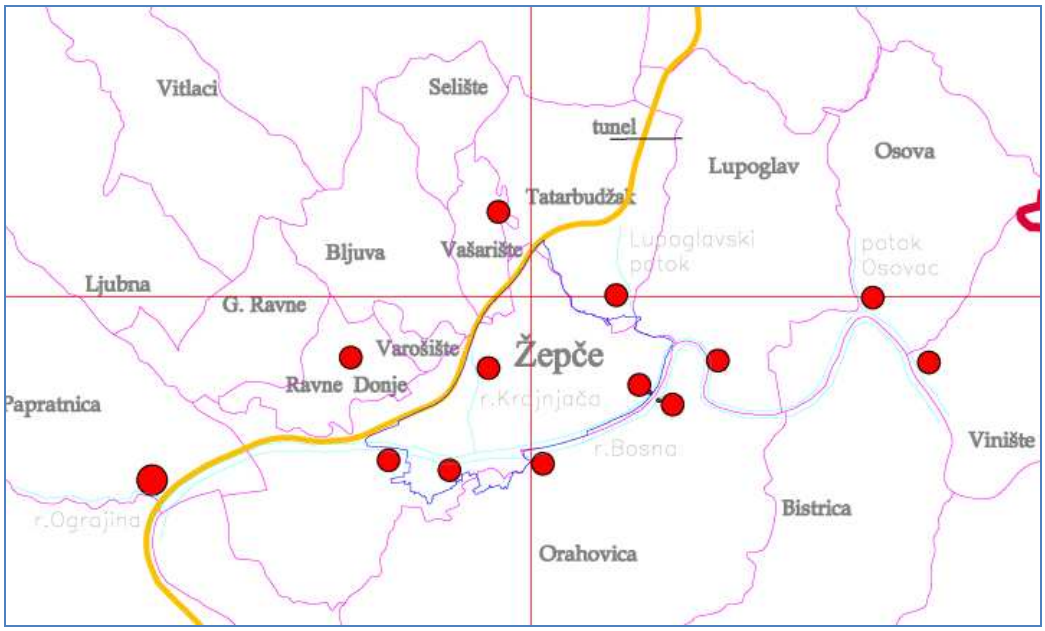

Izvor: JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče

Makro odlagališta prigradskog dijela općine Žepče su:

- MZ Bistrica – Željeznički most (Krševi): količina otpada cca 15 tona
- MZ Radovlje – Željeznički most (kod filter stanice): količina otpada cca 20 tona
- MZ Šećin Han – ušće rijeke Ograjine u Bosnu: količina otpada cca 6 tona
- MZ Donja Golubinja – stari put za Rakovicu: količina otpada cca 6 tona
- MZ Preko – Tukine kuće: dvije deponije: količina otpada cca 20 tona
- MZ Orahovica: količina otpada cca 6 tona
- MZ Donje Ravne: količina otpada 2 tone
- MZ MZ Vašarište: količina otpada 2 tone
- MZ Lupoglav: količina otpada 5 tona
- MZ Osova: količina otpada 4 tone
- MZ Vinište: količina otpada 3 tone

Postoji preko 100 mikro odlagališta na području općine Žepče.

OPIS KOLIČINE OTPADA I PROGNOZE

Na području općine Žepče sa 31 000 stanovnika, godišnje se proizvede oko 5.500 tona otpada.

JP Komunalno Žepče godišnje prikupi oko 1.200 tona otpada koji odlaže na regionalnu ili na lokalnu deponiju što predstavlja oko 20% od ukupne količine proizvedenog otpada na području općine Žepče.

Od ukupne procjene proizvedenog otpada 10% prikupljaju privatna lica neadekvatnim sredstvima i isto odlažu na lokalnu deponiju bez plaćanja ikakve naknade za korištenje iste.

Procjenjuje se da će se 2014. godine količine otpada povećati zbog porasta stanovništva. Cilj je do 2014. godine prikupiti 50% otpada i od toga 90% deponirati na regionalnu deponiju Mošćanica u Zenici.

Na općini Žepče nema uređenog sustava organiziranog recikliranja otpada kao ni ponovne upotrebe istog. U planu je izrada Općinskog plana upravljanja otpadom kojeg će zajedno uraditi Općina Žepče i JP Komunalno d.o.o. Žepče,

Vrsta i količine otpada na općini Žepče[12]

Tabela 13 Pregled otpada prema porijeklu– količina i prognoze

Zapremina u tonama /godina	2009.	2010. *Procjena	2014.*Cilj
Otpad iz domaćinstava	4. 314	4. 314	4.314
Otpad iz privrede	642	642	642
Otpad iz javnih ustanova	550	550	550
Ukupno	5.506	5.506	5.506

Tabela 14 Pregled otpada prema vrsti– količina i prognoze

Zapremina u tonama /godinu	2009.	2010 *Procjena	2014.*Cilj
Staklo	165	165	165
Papir, karton	550	550	550
Plastika	550	550	550
Željezo i metal	275	275	275
Zeleni otpad	825	825	825
Ukupno	1815	1815	1815

Tabela 15 Pregled otpada prema vrsti– količina i prognoze

Zapremina u tonama /godinu	2009.	2010 *Procjena	2014.*Cilj
Životinjski otpad	275	275	275
Opasni otpad iz domaćinstava	55	55	55
Medicinski	11	11	11
Građevinski	2399	2399	2399
Elektronički	55	55	55
Kabasti	165	165	165
Auto otpad (gume i vozila)	715	715	715
Kontaminirano tlo	0	0	0
Mulj iz uređaja za pročišćavanje	16	16	16
Ukupno	3691	3691	3691

[12] Izvor: Evidencija JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče

Tabela 16 Pregled miješanog otpada prema porijeklu – količina i prognoze

Miješani otpad			
Zapremina u tonama/godina	**2009.**	**2010. *Procjena**	**2014.*Cilj**
Prikupljen iz domaćinstava	804	804	2276
Prikupljen od privrednih subjekata	451	451	477
Prikupljen u centrima za reciklažu	0	0	0
Ukupno	1255	1255	2753

Tabela 17 Identificirani problemi i razvojne potrebe -
Komunalna infrastruktura (vodoopskrba i otpadne vode, upravljanje otpadom)

IDENTIFICIRANI PROBLEMI

- Dotrajala distribucijska mreža vodovoda u gradskom području
- Problem vodoopskrbe za 33 mjesne zajednice
- Neuređenost kanalizacijske mreže kod znatnog broja potrošača u prigradskim naseljima i selima
- Neiskorištenost izvorišta pitke vode u općini
- Nepotpuna pokrivenost područja općine Žepče organiziranim prikupljanjem otpada (ruralna područja)
- Slaba zastupljenost recikliranja otpada, nedovoljna infrastruktura za zbrinjavanje otpada
- Problem lokalnih divljih deponija

RAZVOJNE POTREBE

- Realizacija započetih aktivnosti na rekonstrukciji gradske distributivne mreže (proširenje i na ostala okolna područja)
- Provedba rekonstrukcije postojeće kanalizacijske i kolektorske mreže za sva područja u Općini
- Izrada katastra izvorišta pitke vode u općini Žepče
- Zatvaranje i sanacija legalnih odlagališta te njihova prenamjena prema Planu prilagodbe odlagališta smeća u općini Žepče od strane JP "Komunalno" d.o.o. Žepče
- Saniranje ilegalnih/divljih odlagališta i uvođenje sustava monitoringa
- Izrada lokalnog programa upravljanja komunalnim čvrstim otpadom
- Uvođenje sustava sortiranja otpada.
- Izraditi program zajedničkog razvoja komunalne infrastrukture na području Općine uz pomoć RAŽ, Baze podataka iz Strategije i Općinskih službi, osigurati međuopćinsku suradnju i koordinaciju pripreme i realizacije komunalnih projekata.

2.3.3. ELEKTROENERGETSKA INFRASTRUKTURA

Opskrba električnom energijom na području općine Žepču se odvija putem dva poduzeća:

- JP „Elektroprivreda Hrvatske Zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar, Distribucija el. Energije, Distribucijsko područje Centar, Poslovnica Elektro Žepče,
- JP „Elektroprivreda Bosne i Hercegovine“ d.d. Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Zenica, Poslovna jedinica Žepče

JP „Elektroprivreda Hrvatske Zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar

U dijelu sustava koji pokriva JP „Elektroprivreda Hrvatske Zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar, Distribucijsko područje Centar, Poslovnica Elektro Žepče snabdijevanje se vrši iz tri glavne napojne trafostanice i to:

1. TS 35/10 kV „Žepče“ u Žepču (78 % potrošača)
2. TS 35/10 kV „Maglaj 1“ u Maglaju (12 % potrošača)
3. TS 110/10 kV „Maglaj 2“ u Maglaju (10 % potrošača)

Navedene trafostanice su zadovoljavajućeg kapaciteta što se tiče trenutne potrošnje električne energije, kao i za eventualno povećanje potrošnje.

U narednom desetogodišnjem periodu planirano je povećanje naponskog nivoa TS 35/10 kV „Žepče“ na TS 110/10 kV „Žepče“.

Od planiranog u Strategiji razvoja općine Žepče za period od 2007.-2011.godine, ostvareno je:

- ✓ Izvršena je sanacija u ratu uništenog dalekovoda 10 (20) kV Zavidovići – Brankovići, te je osigurano kvalitetnije i sigurnije napajanje šireg područja (Debelo Brdo, Lug, Brankovići), kao i priključenje novih potrošača
- ✓ Izvršeno je povećanje kapaciteta transformatora u Brankovićima, Bereku, Kiseljaku i D. Papratnici,
- ✓ Izgrađene su nove trafostanice sa priključnim dalekovodom i rekonstruirana pripadajuća niskonaponska mreža u: Viništu (Novo Naselje), Papratnici (Zapade), Bistrici, Goliješnici (Čaluše), Lugu (Filipovići), Ponijevu i Globarici (Matijevići).
- ✓ Za kvalitetnije napajanje električnom energijom prigradskih naselja izgrađeni su podzemni visokonaponski vodovi umjesto zračnih za naselja Ciglana i Novo Naselje, a izvršene su sve pripremne radnje za početak radova za naselja Opšenik, Vašarište i Poslovni Centar XP, te će ovi radovi biti izvedeni do kraja 2010. godine. Time će se postići da vremenske nepogode imaju minimalni utjecaj na prekide napajanja električnom energijom na navedenim područjima.
- ✓ Trenutno se izvode radovi na rekonstrukciji niskonaponske mreže u naseljima Vašarište – Opšenik, LJubna, Donje Ravne, Adže i Bradići.

Za naredni desetogodišnji period planirani su radovi[13]:

- Izgradnja trafostanice „ Polja“ sa priključnim visokonaponskim vodom,
- Sanacija u ratu uništenog dalekovoda 10 (20) kV Zavidovići – Vinište,

[13] Izvor: Izvješće JP „Elektroprivreda Hrvatske Zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar, Distribucijsko područje Centar, Poslovnica Elektro Žepče, 2010.

- Rekonstrukcija 10(20) kV DV-a Žepče – Ozimica,
- Rekonstrukcija 10(20) kV DV-a Žepče – Papratnica
- Rekonstrukcija 10(20) kV DV-a Tujnica – N. Šeher,
- Rekonstrukcija niskonaponske mreže – oko 60 km,
- Zamjena drvenih trafostanica sa željeznom rešetkastim u naseljima: Selište, Donje Ravne, Vitlaci i Gornja Papratnica
- Izgradnja rasklopnog postrojenja i trafostanice u Brankovićima sa priključnim vodovima
- Izgradnja trafostanice u D. Papratnici sa priključnim vodom

Kod dosadašnjeg planiranja i izgradnje elektroenergetskih objekata najveći problem se pojavljuje kod rješavanja imovinsko - pravnih odnosa sa vlasnicima nekretnina na kojima se grade objekti, što znatno otežava i usporava izradu projektne dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola za gradnju.

JP „Elektroprivreda Bosne i Hercegovine“ d.d. Sarajevo

JP „Elektroprivreda Bosne i Hercegovine“ d.d. Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Zenica, Poslovna jedinica Žepče snabdijevanjem električnom energijom obuhvata mjesne zajednice Željezno Polje, Begov Han, Golubinja i Želeća.

Na području koje pokriva Elektrodistribucija Zenica, PJ Žepče, sva primarna srednje naponska (SN) mreža je 10 kV naponskog nivoa. Dužina SN mreže je oko 40 kilometara, a dužina NN mreže je oko 100 kilometara.

Broj trafostanica je 44 sa instaliranom snagom od 6500 kVA. Mjesečna isporuka električne energije potrošačima je u prosjeku oko 700 000 kWh, od toga 60% u kategoriji domaćinstva i 40 % ostala potrošnja (industrija, mala privreda, usluge). U kategoriji domaćinstva ima oko 1.850 potrošača, a u kategoriji ostale potrošnje ima oko 220 potrošača. Naponski nivo potrošnje je sav na 0,4 kV. Redovno uklopno stanje napajanja je iz TS 35/10 kV Žepče. Rezervno uklopno napajanje je iz TS 35/10 kV Nemila.

Poslije rata je rekonstruirano ili nanovo izgrađeno oko 50% (20 km) srednjenaponske 10 kV mreže, obnovljeno je ili interpolirano novih 25 transformatorska stanica 10(20)04 kV, rekonstruirano je ili nanovo formirano 16 trafo područja sa oko 40 km niskonaponske mreže.

U cjelini srednje naponska mreža je 85% u dobrom fizičkom i tehničkom stanju dok preostalih 15% mreže treba rekonstrukciju. Naponske prilike u ovoj mreži promatrano kroz trenutno opterećenje i iskoristivost su relativno dobre i kreću se u dozvoljenim tolerancijama.

Naponske prilike na niskonaponskoj (0,4 kV) mreži su stabilne i u nominalnim vrijednostima, izuzev u manjem dijelu gdje su na granici tolerancije. Uzrok tome je stara, dotrajala i ratom devastirana niskonaponska mreža kao i velika razuđenost sela što je uzrokovalo dugačke vodne odlaze sa neselektivnim presjecima vodova i u tim vodovima velike padove napona. U poratnom periodu došlo je do ekspanzije u gospodarskom razvoju ovog područja, a time i do povećane potrošnje električne energije i opterećenja elektro energetskog sustava. Veći gospodarski kapaciteti su izgradili vlastite trafostanice i time zasad osigurali potrebnu angažiranu snagu i relativno stabilne naponske uvjete. Manji uslužni gospodarski subjekti (trgovine, restorani) su priključivani na postojeću mrežu.

Kako je u toku trend gospodarskog razvoja ovog područja sve se više osjećaju potrebe i za razvoj i povećanje kapaciteta elektroenergetskih objekata kako ne bi došlo do zastoja u opskrbi električnom energijom.

U tu svrhu potrebno je planirati i realizirati slijedeće:

- Za ovo područje osigurati primarni izvor električne energije na 35 kV naponskom nivou izgradnjom jednog transformatorskog postrojenja 35/20 (10) kV za koje postoje prostorni i tehnički uvjeti na području Donje Golubinje.
- Razviti zasebnu primarnu 20 (10) kV mrežu do industrijskih (gospodarskih) zona, a posebno duž magistralnog puta Žepče- Zenica.
- Osigurati izvore električne energije radnog napona (0,4 kV) izgradnjom trafostanica 10(20)/04 kV u planiranim gospodarskim zonama duž magistralnog puta Žepče - Zenica i na području Željeznog Polja.
- Rekonstruirati dotrajale niskonaponske mreže kako bi mogle el. energijom opslužiti domaćinstva i manje privredne, uslužne objekte.
- Interpolirati nove trafostanice 10(20)/04 kV kako bi se popravile naponske prilike u selima za opću potrošnju, a naročito u selima Šahmani, Orčevići, Donja Golubinja i Pepelarska Rijeka.

U poslovnom planu za 2011-2013 godinu[14] su projekti poboljšanja elektroenergetskog resursa u selima Šahmani, Orčevići i Pepelarska Rijeka tako što se planiraju interpolacije novih trafostanica 10/04 kV kao i rekonstrukcije niskonaponskih mreža.

Također je u planu dovođenje 10(20) kV napona na područje „ Industrijskih zona“ podzemnim kablom iz TS 35/10 kV Nemila. Prva faza ovog projekta već je završena polaganjem navedenog kabla od TS Nemila do Topčić Polja.

Kod dosadašnjeg planiranja i izgradnje elektroenergetske infrastrukture evidentirani su slijedeći problemi:

- Problem osiguranja financijskih sredstava.
- Problem prikupljanja potrebnih suglasnosti i dozvola zbog velikih i kompliciranih administrativnih procedura
- Vrlo težak i gotovo nerješiv problem rješavanja imovinsko – pravnih odnosa sa vlasnicima nekretnina kroz koje prolazi elektroenergetska infrastruktura.

Prijedlog je da se općinske strukture – službe, više i izravnije uključe sa investitorima na rješavanju imovinsko - pravnih odnosa sa stanovništvom, tako što bi proglasili općim interesom sve infrastrukturne projekte i direktno angažirale svoje stručne zaposlenike u kontaktu sa vlasnicima nekretnina.

[14] Izvor: Izvješće JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Zenica, Poslovna jedinica Žepče

2.3.4. TELEKOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURA

Na području općine Žepče djeluju dva operatera u fiksnoj telefoniji, BH Telekom Sarajevo na području Begov Hana, Željeznog Polja i Donje Golubinje i HT Mostar na ostalom području općine Žepče.

Ukupan broj fiksnih priključaka na BH Telekom je oko 2.000, a na HT oko 5.700 priključaka.

Na području koje pokriva BH Telekom dvije telefonske centrale podržavaju ISDN, a ne podržavaju ADSL.

Kada je u pitanju HT Mostar, digitalne telefonske centrale uglavnom podržavaju i ISDN i ADSL. Trenutno je na ISDN priključeno oko 82 korisnika, a na ADSL oko 825, dok je 2006. na ADSL bilo priključeno samo 20 korisnika.

Kada je u pitanju mobilna telefonija na području općine Žepče su prisutni signali sva tri BH operatera: HT Eronet, BH Mobile i M-tel.

Tabela 18 Identificirani problemi i potrebe
- Elektroenergetska i telekomunikacijska infrastruktura

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Stara i dotrajala niskonaponska elektro mreža • Nedovoljan kapacitet elektroenergetskih objekata uslijed ekspanzije gospodarskih subjekata. • Problem imovinskopravnih odnosa sa vlasnicima zemljišta kroz koje prolazi elektroenergetska infrastruktura. • Visoka cijena električne energije za MSP sektor • Slaba pokrivenost ADSL pristupa.
RAZVOJNE POTREBE
• Osigurati financijska sredstva za rekonstrukciju i izgradnju nisko i visokonaponske mreže. • Izgradnja trafostanica na područjima Žepče-Željezno Polje-Donja Golubinja-Brankovići. • Izgradnja transformatorskog postrojenja na području Donje Golubinje za koje postoje prostorni i tehnički uvjeti. • Izrada plana povećanja kapaciteta energetskih objekata za potrebe gospodarstva u općini Žepče • Pružanja kvalitetnih usluge el. energije za MSP sektor za postizanje konkurentnosti domaćeg gospodarstva • Osuvremenjivanje postojećih telefonskih centrala i telekomunikacijskih kapaciteta na općini Žepče

2.3.5. INDUSTRIJSKA INFRASTRUKTURA

PROSTORNI PLAN OPĆINE ŽEPČE

Prostorni plan općine Žepče donesen je 1988. godine za period 1986-2000.godine. Prostorno planska dokumentacija koja je tada urađena nije bila adekvatna vremenu i razvoju tržišne privrede, te je trebalo mijenjati. Ovaj Prostorni plan se primjenjivao do 2004. god.

Općinsko vijeće Žepče, na sjednici od 24.12.2005.godine donijelo je Odluku o pristupanju izradi Prostornog plana općine Žepče. Rok za izradu bio je dvije godine.

Općinsko Vijeće Žepče je, 26.09.2008. godine, donijelo Odluku o usvajanju Prostornog plana Općine Žepče za period od 2007. do 2027. godine.

U izradi Prostornog plana općine Žepče korištena je važeća zakonska regulativa na razini Federacije BiH: Zakon o prostornom planiranju i građevinskom zemljištu na nivou Federacije BiH ("Sl.novine FBiH" brioj 2/03" i 50/07) i Uputstva o jedinstvenoj metodologiji za izradu planske dokumentacije u Federaciji BiH ("Sl.novine F BiH" 63/04 i 72/07) kao i Zakona o prostornom uređenju ZE –DO Kantona („Sl. novine ZDK" broj 2/04).

Nosilac izrade Prostornog plana općine Žepče za period 2007. -2027. je Urbanistički zavod BiH Sarajevo.

Donošenje novog prostornog plana općine Žepče proizašlo je iz potreba da se oblast prostornog uređenja u najvećoj mogućoj mjeri stavi u funkciju održivog privrednog i društvenog razvoja općine Žepče i permanentnog rješavanja naslijeđenih problema, te zaustave negativni trendovi (procesi) u planskom upravljanju, korištenju i zaštiti prostora.

URBANISTIČKI I REGULACIONI PLANOVI

Od prostorno-planske dokumentacije općina Žepče posjeduje:

1. Regulacioni plan grada Žepča - sadrži Regulacioni plan grada Žepča i Regulacioni plan naselja Berek, usvojen 10.03.1977.god.
2. Urbanistički plan turističko – regulacionog centra Kiseljak, usvojen 09.07.1973.
3. Urbanistički plan Begov Hana, usvojen 04.03. 1996.
4. Detaljni planovi: Urbanistički projekt (parcijalna izmjena regulacionog plana grada Žepča), ul. Novo Naselje, usvojen 20.12. 1996.
5. Urbanistički plan za Poslovni centar XP u Žepču, usvojen 29.08.1997.
6. Prostorni plan općine Žepče za period 2007.- 2027., usvojen 26. 09. 2008.

Iz navedenog je vidljivo da je većina detaljnih planova zastarjela i ne odgovara trenutnom stanju na terenu, i razvoju općine Žepče.

U skoroj budućnosti trebalo bi se pristupiti izradi nove prostorno-planske dokumentacije[15]:

1. Urbanistički i Regulacioni plan za područje grada Žepča,
2. Urbanistički plan za prigradska naselja, koja su Prostornim planom postala urbano područje,
3. Urbanistički planovi za tkz. Gravitacijska naselja Donji Lug-Brankovići, Begov Han i Željezno Polje,
4. Urbanistički plan (idejni) slivova Male i Ravne rijeke
5. Urediti katastar

[15] Izvor: Izvješće Službe za graditeljstvo i prostorno planiranje Općine Žepče, 2010.

Također je neophodno inicirati nastavak izlaganja aerofotogrametrijskog snimanja da bi se uspostavio katastar nekretnina koji bi bio adekvatan temelj za uspostavu zemljišne knjige (gruntovnice).

Treba napraviti analizu postojećih privremenih objekata i opravdanost njihovog postojanja.

2.3.6. POSLOVNA INFRASTRUKTURA

POTPORA GOSPODARSTVU

Jedinice lokalne samouprave po svojoj vokaciji nemaju direktnog utjecaja na gospodarstvo, međutim nizom mjera i aktivnosti stvaraju uvjete za razvoj gospodarstva, privlačenje kapitala, povećanje broja zaposlenih i broja poduzetnika, sve u cilju stvaranja nove vrijednosti i podizanja standarda stanovništva.

Kao potporne institucije osnovane su poduzetničke zone, lokalna razvojna agencija (RAŽ), pružena podrška kod osnivanja Poslovnog inkubatora i Agroinkubatora u Žepču.

INDUSTRIJSKE I POSLOVNE ZONE

Na području Općine Žepče postoji šest poslovnih zona. Postojeće poduzetničke zone na području općine Žepče prostiru se na oko 30 ha. U većem su dijelu u fazi izgradnje

Gotovo sve poslovne zone nalaze se na atraktivnim lokacijama i imaju dobre uvjete za razvoj. Nedostaje njihovo upravljanje od strane lokalne samouprave i u narednom periodu je neophodna izrada Strategije razvoja poslovnih zona u općini Žepče.

Industrijsko/Poslovna zona „Begov Han“

Ova poslovna zona je nastala još u vrijeme kada su paralelno egzistirale dvije općinske administracije Općine Žepče. Zona se širila i nakon spajanja općinskih administracija.

Industrijsko/Poslovna zona „Donja Golubinja“

Ovdje se zapravo ne radi o poslovnoj zoni u klasičnom smislu jer su poslovni objekti raspoređeni u širem području uz magistralni put. Tu se nalazi velik broj poslovnih objekata sa različitom vrstom proizvodnih i uslužnih djelatnosti. Također je locirano i 5 benzinskih crpki.

Industrijsko/Poslovna zona „Goliješnica“

Poslovna zona Goliješnica je nastala zahvaljujući povoljnom položaju i odluci lokalnih poduzetnika da na ovome području lociraju svoja poduzeća. Poslovna zona se nalazi uz magistralni put M-17 od raskrižja za Novi Šeher pa do Brankovića. Na području ove PZ je locirano 10 poduzeća. Primjetan je veoma brz razvoj ovog područja koje će na značaju još više dobiti sa izgradnjom petlje autoputa Koridor Vc, koja je planirana na ovom području.

Industrijsko/Poslovna zona „Ljeskovica“

Poslovna zona Ljeskovica je nastala stihijski, kupovinom privatnog zemljišta od strane domaćih

investitora. Općina Žepče je omogućila brže rješavanje administrativnih postupaka vezanih za ishođenje potrebnih dozvola za gradnju i pokretanje djelatnosti. Nekolicina zavidovićkih poduzetnika odlučila se na izgradnju poslovnih objekata u PZ „Ljeskovica“. Trenutno se na ovoj lokaciji nalazi 9 poslovnih objekata.

Industrijsko/Poslovna zona „Poslovni centar XP“ Žepče

IPZ „Poslovni centar XP“ je locirana na veoma atraktivnoj lokaciji, uz magistralni put M-17, na izlazu iz Žepča prema Maglaju. Ista je osnovana 1998. godine.

Općina Žepče je napravila plan, izvršila parcelaciju i prodaju zemljišta, a onda izgradila infrastrukturu. Zemljište su kupili domaći gospodarstvenici. Gradnja poslovnih objekata još traje. Trenutno je u okviru ovog poslovnog centra locirano 20 poduzeća.

Industrijsko/Poslovna zona „ Polja“

Industrijsko/poslovna zona „Polja“ je osnovana 2007. od strane općine Žepče. Nalazi se na pogodnoj lokaciji, na ulazu u grad Žepče. Komunikacijski je izvrsno povezana, s jedne strane, magistralnim putem M17, i s druge strane magistralnom željezničkom prugom Bosanski Šamac-Sarajevo-Ploče, koja prolazi kroz prostor Općine .

Poslovna zona „Polja“ Žepče je površine od 11,2 ha, i podijeljena je na 5 parcela površine:

40.374 m^2; 21.383 m^2; 19.970 m^2; 13.256 m^2; 12.186 m^2.

Predviđena gradnja je u skladu sa Regulacionim planom općine Žepče.

Izrađena je projektna dokumentacija za područje zone. Gradnja je planirana za proizvodne programe „tihe industrije“ koji ne zagađuju okolinu .

Kroz poslovnu zonu je izgrađena cesta u dužini od 840 m, koja se proteže od regionalnog puta Žepče - Zavidovići do predviđenih parcela. Urađena je dodatna isključna traka s regionalnog puta, a projektom je predviđena i izgradnja raskrižja na kraju predmetnog puta, koje će poslužiti kao osnova za daljnji razvoj prometne mreže.

Razvojna agencija Žepče je uradila Marketing plan Industrijsko/poslovne zone „Polja“ Žepče koji će od strane ove agencije biti implementiran u period od 2011.-2014.godine.

Tabela 19 Prikaz industrijsko/poslovnih zona u općini Žepče i njihovih karakteristika

Izvor: Studija opravdanosti uspostavljanja poslovnih/industrijskih zona u općinama regije CBiH, Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BIH - REZ d.o.o. Zenica, 2007.

Naziv zone	Ind./posl. zona „Polja“	Ind./posl. zona „Ljeskovica“	Ind./posl. zona „Begov Han“	Ind./posl. zona „XP Žepče“	Ind./posl. zona “Donja Golubinja“	Ind./posl. zona Goliješnica - Brankovići
Tip zone	Green/Zelena	Poduzetnička zelena	Poduzetnička zelena	Poduzetnička smeđa	Poduzetnička zelena	Poduzetnička zelena
Putna komunikacija						
Udaljenost od regionalnog puta	0 km (uz regionalni put Žepče-Zavidovići	0 km (uz regionalni put Žepče-Zavidovići	0,1 km (uz magistralni put M- 17)	0 km (uz regionalni put Žepče-Zavidovići	O km (uz magistralni put M- 17)	O km (uz magistralni put M-17)
Udaljenost od željeznice	0 km (uz prugu)	3km (Stanica Zavidovići)	0,02 km (uz prugu)	1 km	2 km	10 km (Stanica Maglaj) 15 km (Stanica Žepče)
Udaljenost od aerodroma	100 km (Sarajevo)	100 km (Sarajevo)	100 km (Sarajevo)	100 km (Sarajevo)	90 km (Sarajevo)	100 km (Sarajevo)
Udaljenost od centra općine	1 km	8 km	15 km	5 km	5 km	15 km
Udaljenost od grada Zenice	40 km	45 km	25 km	40 km	35 km	
Stanje putne komunikacije	Dobro	Dobro	Dobro	Dobro	Dobro	Dobro
Karakteristike terena						
Topografija terena	Ravan	Ravan	Ravan	Blago nagnuto područje	Ravan	Ravan
Opasnost od poplava	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Karakteristike tla	Stabilno	Stabilno	Stabilno	Stabilno	Stabilno	Stabilno
Veličina i infrastruktura zone						
Površina zone	11,2 ha	6,55 ha	2,5 ha	6,62 ha	2,6 ha	
Procijenjena vrijedn. zemlj. u zoni po m²	15-20 KM	15-20 KM	20 KM	15-20 KM	15-20 KM	15-20 KM
Postojanje urbanističkih planova za PZ	Ne (u planu)	Ne (u planu)	Da	Ne (u planu)	Ne (u planu)	Ne (u planu)
Kako je područje označeno	U Prostornom planu područje označeno kao Ind./poslovna zona	U Prostornom planu područje označeno kao Ind./poslovna zona	U Prostornom planu područje označeno kao Ind./poslovna zona	Područje označeno kao Ind./poslovna zona	U Prostornom planu područje označeno kao Ind./poslovna zona	U Prostornom planu područje označeno kao Ind./poslovna zona
Predviđena namjena objekata	Proizvodni objekti	Proizvodni i uslužni objekti	Proizvodni i poslovni objekti	Proizvodni i poslovni objekti	Proizvodni i poslovni objekti	Proizvodni i poslovni objekti
INFRASTRUKTURA						
Električna energija	Da,izgrađena trafostanica, visokonaponska struja: 10 (20)04 kV, 2 x 630 kV	Da, djelomično riješeno	Da, slab napon, potrebno unaprijediti	Da	Da, djelomično riješena, potrebno unaprijediti	Da
Plin	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Voda (za piće, tehn.)	Da	Ne, potrebno izgraditi	Da	Da	Da, lokalni vodovod, potrebno unaprijediti	Ne
Odvod otpadnih voda	Da	Ne, potrebno izgraditi	Ne, potrebno izgraditi	Da	Ne, djelomično riješen	Djelomično riješeno
Mogućnost odlaganja čvrstog otpada	Da	Da, na gradsku deponiju	Da	Da	Da, na gradsku deponiju	Djelomično riješeno
Telekom. infrastruktura	DA, izgrađena telefonska centrala u zoni (100 parica)	Da, djelomično	Da	Da	Da, djelomično riješena	Da
Transportna infrastruktura unutar zone	Da	Ne	Da, potreban asfalt	Da	Ne	Da
Pravni status PZ	100% općinsko vlasništvo	100% privatno vlasništvo	100% privatno vlasništvo	100% privatno vlasništvo	100% privatno vlasništvo	100% privatno vlasništvo

Poslovni inkubator Žepče

Poslovni inkubator s radom je započeo 2004. godine kao odjel Udruge poduzetnika i poslodavaca Žepče. Nalazi se bivšim prostorijama poduzeća „Nova Trgovina“ koje su u vlasništvu Općine Žepče. Namijenjen je podršci razvoja MSP sektora.

KAPACITETI:

- Ukupna površina:930 m^2
- Četiri prostora od:134 m^2
- Pet prostora od: 65,60 m^2
- Izgrađena je elektro, PTT, vodovodna i kanalizacijska mreža
- Izgrađena vlastita kotlovnica za grijanje

KORISNICI :

- Sedam MSP-a proizvodne djelatnosti: limarska, papirna, metalna, roletarska, građevinska, i pekarska
- Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče

Agroinkubator Žepče

Agroinkubator je realiziran u periodu od 2007.-2009.godine od strane Udruge poduzetnika i poslodavaca Žepče. Nalazi se bivšim prostorijama poduzeća „Nova Trgovina“ koje su u vlasništvu Općine Žepče. Namijenjen je podršci razvoja poljoprivrede i agrobiznisa.

KAPACITET:

- Ukupna površina 620m^2
- Izgrađena elektro, PTT, vodovodna i kanalizacijska mreža

SADRŽAJI:

- Stručna savjetodavna služba (2 agronoma i poljoprivredni tehničar)
- Multimedijalna sala
- Pedološki laboratorij sa instaliranom opremom
- Hladnjača sa dvije komore, kapaciteta 300 m^3, temperatura +4 ^0C
- Prostor za udruženja i zadruge
- Prostor za preradu i doradu, voća, povrća, šumskih plodova i ljekovitog bilja
- Skladišni prostori

KORISNICI:

- 15 poljoprivrednih udruženja, zadruga, MSP - poduzeća iz agrobiznisa i pratećih djelatnosti agrobiznisa,
- Individualni proizvođači sa područja općina Žepče, Zavidovići i Maglaj – Regije Centralna Bosna
- OPZ „Agrofarm“ Žepče, UG „Pčelara Žepče“ Žepče, UG „Proizvođači ljekovitog bilja Melissa“ Žepče i UP „Voćar“ Žepče su smješteni u prostorijama Agroinkubatora Žepče.

Tabela 20 Identificirani problemi i potrebe
- Poslovna infrastruktura

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Nedovršena infrastruktura poduzetničkih zona • Nedostatak kvalitetnih usluga za MSP sektor (meka infrastruktura) • Nepostojanje Plana razvoja poduzetničkih zona i njihovog upravljanja • Nedostatak rizičnih i garancijskih fondova u pružanju potpore malom gospodarstvu • Nedostatak monitoringa i praćenja nad provedbom/poštivanjem planova, uređenje poslovne infrastrukture i prilagodba namjeni.
RAZVOJNE POTREBE
• Definirati kompetentno upravljanje poslovnim zonama • Definirati zajedničku platformu djelovanja Općine, RAŽ, i ostalih institucija koje su i trebaju biti u službi razvoja • Usvojiti Plan razvoja Poslovnih zona za naredne 3 godine 2011.-2014-godina, • Razvijati "tvrdu"infrastrukturu u poslovnim zonama • Uspostava Centra "one stop shop " za investitore u okviru RAŽ-a (inovativni set usluga za korisnike IPZ Polja) • Uspostaviti planski sustav praćenja i nadzora • Uspostava općinskog garantnog fonda za podršku razvoju MSP sektora

2.3.7. SPORTSKA INFRASTRUKTURA

U općini Žepče postoje sportske dvorane u okviru školskog prostora i školska igrališta za potrebe tjelesne nastave, bez kvalitetne infrastrukture i opreme:

- **OŠ „Žepče", Žepče** - dvorana sa dvije svlačionice površine 350 m², sa minimalnom opremom, neophodno unutarnje uređenje, parket, rekviziti i sl.; sportsko igralište, površine 1200 m²
- **OŠ „Fra Grga Martić", Ozimica**:
  - Centralna škola Ozimica: dvorana sa dvije svlačionice, površine 288 m², nedostatna oprema, igralište za nogomet, uređeno odbojkaško igralište na pijesku površine 800 m²
  - Područna škola Lug – Brankovići ima novoizgrađenu sportsku dvoranu, dovršenu u rujnu 2010. godine, s potpuno novom opremom. Površina objekta : 50mx35m. Sadržaji: ima potrebnu opremu za održavanje raznih sportskih aktivnosti kao što su:mali nogomet, košarka, odbojka, rukomet, stolni tenis, plesna sekcija, a u budućnosti planira se uvesti i fitnes.
- **OŠ „Abdulvehab Ilhamija", Željezno polje**, sportska dvorana sa svlačionicama površine 183,6 m², sa potrebnom opremom
- **OŠ „Alija Nametak" Begov Han**, sportski teren za potrebe tjelesnog odgoja, nedostatak sportske školske dvorane,
- **Srednja mješovita škola „Žepče"**, sportska dvorana za izvođenje nastave tjelesnog odgoja površine 300m² (rekonstrukcija starog prostora - bivši prostor TO), neuređen vanjski sportski teren koji se treba asfaltirati i ograditi
- **Katolički školski centar „Don Bosco" Žepče**, dvorana za tjelesni odgoj, dvije svlačionice, rekviziti za stolni tenis, površine 130 m², teren za tenis, polivalentni eksterni sportski poligon za mali nogomet, košarku, odbojku i rukomet,

Sportska dvorana pri KŠC"Don Bosco" Žepče

Gradnja Sportske dvorane počela je 13. lipnja 2007.god. Ugovor o izvođenju radova potpisan je na 4.200.000,00 KM.

Do sada je Općina Žepče uložila 1.060.000,00 KM iz općinskog proračuna i 1.000.000,00 KM kreditnih sredstava u 2011. godini.

Dvorana ima cca 800 sjedećih mjesta i 500 mjesta na teleskopskim tribinama.

Završetak radova očekuje se krajem 2011.godine.

Novoizgrađeni sportski tereni u mjesnim zajednicama općine Žepče:

- Sportski teren - igralište Osova (kod crkve); asfaltiran; za nogomet, rukomet i sl.;
- Sportski teren - igralište Papratnica (uz područnu školu); asfaltiran, ograđen; za nogomet i košarku;
- Sportski teren –igralište Gornje Ravne (uz područnu školu); travnati teren, uređen i ograđen;
- Sportski teren –igralište Gornja Lovnica (uz područnu školu); travnati teren za nogomet, košarku i sl., neograđen;
- Sportski teren –igralište Novo naselje, uređeno, travnati teren za nogomet, postavljene ljuljačke, tobogan, klackalice i dr.;

- Sportski teren –igralište Radovlje, uređeno, travnati teren za nogomet, postavljene ljuljačke, tobogan, klackalice i dr., neograđen;
- Sportski teren uz područnu školu u Bistrici, travnati teren za nogomet, neograđen;
- Sportski teren Orahovica (kod Društvenog doma), travnati teren za nogomet, neograđen;
- Sportski teren –igralište Tatarbudžak, travnati teren za nogomet, neograđeno;
- Sportski teren –igralište Preko, travnati teren nogomet, neograđeno;
- Sportski teren Vrbica, uređen travnati teren za nogomet;
- Sportski poligon Željezno polje, uređen, asfaltiran, potrebna rasvjeta, neograđen;
- Sportski teren Biljevina - Ivlje, travnati teren za nogomet, neuređen i neograđen;
- Sportski teren Branošica - Begov Han, travnati teren za nogomet, neuređen i neograđen;

Rekreativni centri:

- **„Matinski vis“ (Planinarski dom Mekote),** Planinarsko društvo Žepče, lokacija se nalazi na Matinskom visu-Mekote. Planinarski dom građen je od čvrstog građevinskog materijala. Prizemlje namijenjeno za boravak i potkrovlje za prenoćište. Drugih sadržaja nema.
- **Sportsko –rekreacijski centar„Gromilice“,** privatno vlasništvo, površine cca 10.000m^2. Nalazi se u Gromilicama, udaljeno 4 km od magistralnog puta M17, pravac Žepče - Doboj. Sadržaji: Lovačka kuća, odnosno planinarska kuća sa ugostiteljskim sadržajima, čvrsta gradnja, mali nogometni stadion, asfaltirano odbojkaško i košarkaško igralište, teniski teren 80% dovršen, ribnjak za sportski ribolov,
- **Sportsko –rekreacijski centar „Pazarić“,** privatno vlasništvo, površine cca 25.000m^2. Nalazi se u Komšićima. Sadržaji: Objekti za boravak izletnika, čvrsta gradnja, travnato nogometno igralište, odbojkaško i košarkaško zemljano igralište, staza za boćanje, te razne sadržaji rekreacije za djecu i omladinu. Nalazi se na Pazariću, 3 km udaljen od magistralnog puta M17, pravac Žepče - Doboj.
- **Sportsko –rekreacijski centar „Hrastuša“,** privatno vlasništvo, površine cca 10.000m^2. Nalazi se u Hrastušoj. Sadržaji: objekt za izletnike, čvrsta gradnja, zemljano nogometno igralište i staze za rekreativno šetanje.

Sportska igrališta:

- **Nogometni stadion NK Žepče** sa pomoćnim stadionom, klupskim objektom i ostalim parking prostorom, zelenim površinama i pristupnim putovima je površine 34976m^2. Nalazi se u Žepču ul.Omladinska. Glavni stadion - nogometno igralište je površine 7.000m^2, te pomoćno igralište površine 6.000m^2. Klupski objekt je površine 318 m^2 namjene restoran i uredske prostorije. Kapacitet istočne i zapadne tribine je cca 6.000 gledatelja.
- **Sportsko rekreativni centar „Marić“ – Žepče** u Donjim Ravnama, privatno vlasništvo, teniski tereni namijenjeni za sportsko-rekreativne svrhe, i tereni za djecu. Prateći objekt-sadržaji uz teniske terene sastava: čajna kuhinja, trijem, svlačionice i mokri čvor.
- **Tenisko igralište „Tomić“ Goliješnica,** privatno vlasništvo, površine cca 500m^2. Teniski tereni, teren za boćanje, šetnica. Prateći objekt-sadržaji: čajna kuhinja, trijem, svlačionica i mokri čvor.

Ostali rekreacijski sadržaji:

Kompleks plivačkih bazena i pratećih objekata u Papratnici, privatno vlasništvo, površine 5236 m^2. Sadržaj kompleksa: plivački bazeni i prateći objekt uz plivačke bazene.

Tabela 18 Osnovni razvojni problemi i potrebe
Sportska infrastruktura

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Nedovoljna iskorištenost postojeće sportske infrastrukture u promociji sporta i zdravog načina života • Neiskorištenost rekreativnih centara za razvoj turističke ponude u općini Žepče
RAZVOJNE POTREBE
• Osmisliti rekreativne sadržaje za lokalno stanovništvo s posebnim akcentom na djecu i omladinu • Izraditi plan iskorištenosti ponude rekreativnih kapaciteta u svrhu ruralnog turizma

2.4. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

2.4.1. OBRAZOVANJE

PREDŠKOLSKI ODGOJ

Dječji vrtić „Don Ivica Čondrić“ Žepče

Dječji vrtić „Don Ivica Čondrić“ Žepče je izgrađen 1996. godine. Izgradnja je financirana od strane Karitasa Trivineto (Italija) i općine Žepče. Vlasnik Dječjeg vrtića je Vrhbosanska nadbiskupija. Osnivač je Župni ured Žepče.

Površina zgrade je 563 m^2, ukupna površina vanjskog prostora je 4.782m^2.

Opremljenost objekta komunalnom infrastrukturom je zadovoljavajuća. U 2008. godini kvalitetno je riješeno pitanje grijanja vrtića. Tijekom 2009. godine izvršena je rekonstrukcija krova na zgradi vrtića, izvršeno unutarnje uređenje vrtića (prošireni uredi i postavljen laminat), te završeno vanjsko uređenje dvorišta sa popratnim rekreativnim sadržajima za djecu (obnovljena kućica sa toboganom). U 2010. godini su obnovljeni pješčanici i igrački rekviziti u dvorištu vrtića.

U 2010/11 godinu uključeno je 55 djece. Ukupan broj osoblja je 9, od toga 6 visoko obrazovanih osoba koje rade s djecom. Pomoćno osoblje čine tri osobe.

Dječji vrtić u Žepču provodi projekte: „Dječji tjedan“(2007); „Civitas – građansko obrazovanje (početak 2008. i traje); „Učimo toleranciju“(2009.), ; Indeks inkluzivnosti“ Vrtićki razvojni plan i Općinski razvojni plan (2009.-2015).

U planu za period 2011.-2020. godine je izmjena stolarije, nabavka opreme za tjelesni odgoj i nabavka audio-vizualnih i didaktičkih sredstava.

Graf 12 Prikaz broja djece koja pohađaju dječji vrtić „ Don Ivica Čondrić“, po mjesecima, u periodu 2006-2010 godine

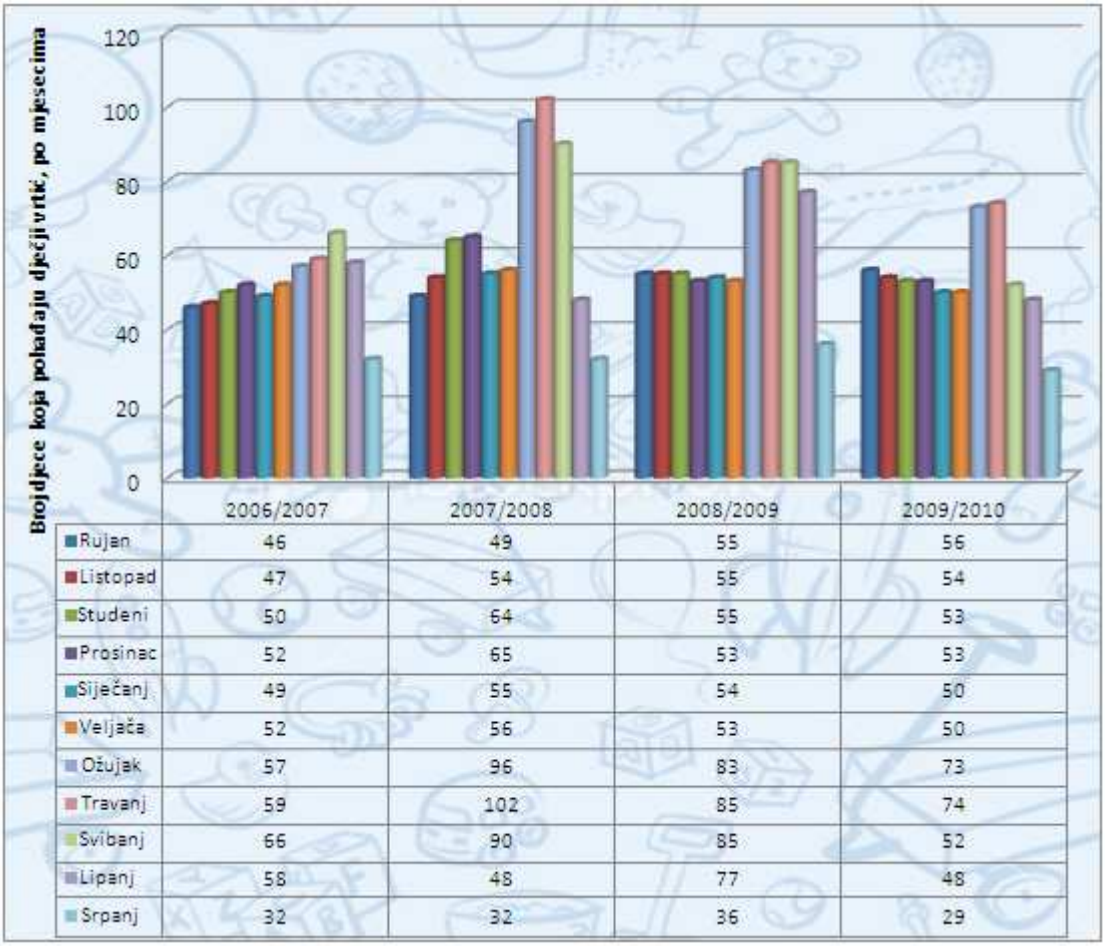

	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Rujan	46	49	55	56
Listopad	47	54	55	54
Studeni	50	64	55	53
Prosinac	52	65	53	53
Siječanj	49	55	54	50
Veljača	52	56	53	50
Ožujak	57	96	83	73
Travanj	59	102	85	74
Svibanj	66	90	85	52
Lipanj	58	48	77	48
Srpanj	32	32	36	29

Izvor: Arhiva dj.vrtića „ Don Ivica Čondrić“ Žepče

Vidljivo je da broj djece redovito fluktuira kroz godinu zbog mogućnosti ispisa i upisa djece tijekom cijele godine. Također, najveće oscilacije se vide od ožujka do lipnja, i to od 2007. godine, kad je vrtić uveo i „malu školu“ gdje se samo na nekoliko mjeseci upisuju djeca predškolskog uzrasta. Općenito, primjetan je trend blagog opadanja broja djece koja pohađaju vrtić.

Tabela 18 Osnovni razvojni problemi i potrebe

Predškolski odgoj

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Prostorna ograničenost postojeće ustanove s obzirom na broj djece • Otežano je organiziranje predškolskog odgoja za stanovnike ruralnih naselja jer naselja nisu urbanizirana i u njima nema predškolskih ustanova
RAZVOJNE POTREBE
• Dogradnja postojećeg prostora u Dječjem vrtiću • Nabavka novih i modernijih didaktičkih sredstava za rad s djecom u Dječjem vrtiću u Žepču

OSNOVNOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Ukupan broj osnovnih škola u općini Žepče je pet (5), četiri redovne i jedna paralelna, sa petnaest (15) područnih škola, a za Glazbenu školu – osam (8) područnih škola.

Općina Žepče je nadležna za osnovno i srednje školstvo na svome području.

Skupština Zeničko – dobojskog kantona, je na temelju članka 37. Stav 1. toč. f , članka 38. stav 1. toč. b i članka 69. Ustava Zeničko – Dobojskog kantona, na 33. sjednici, održanoj 28.7.2009. godine, donijela je Zakon o prenošenju mjerodavnosti Zeničko- Dobojskog kantona na djelatnost osnovnog i srednje obrazovanja na općinu Žepče, objavljenog u Službenim novinama Zeničko – dobojskog kantona, broj XII, od 14.08.2009. godine.

Nakon toga donesena je Odluka o primjeni Zakona o osnovnoj školi i Zakona o srednjoj školi na području općine Žepče, na privremenoj osnovi /"Službeni glasnik općine Žepče" broj 5/09/, Pravilnik o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržaju i načinu vođenja Registra osnovnih škola, Pravilnik o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola, („Službeni glasnik općine Žepče broj 1/2010").

Sve škole upisane su u Registar osnovnih škola i Registar srednjih škola koji se vodi u Službi za opću upravu i društvene djelatnosti općine Žepče.

Tabela 21 Broj učenika u svim osnovnim školama u općini Žepče u periodu 2005 – 2010.

Školska godina	OŠ "Žepče"	OŠ "Fra Grga Martić" Ozimica	OŠ "Abdulvehab Ilhamija" Željezno Polje	OŠ "Alija Nametak" Begov Han	Osnovna glazbena škola "Katarina Kosača Kotromanić" Žepče	Ukupan broj učenika OŠ u općini Žepče
2005/2006	1673	810	772	468	186	3909
2006/2007	1621	844	740	467	264	3936
2007/2008	1656	831	713	466	357	4023
2008/2009	1657	818	719	470	399	4063
2009/2010	1601	775	692	445	394	3907
2010/2011	1488	699	651	421	479	3738

Graf 13 Pregled kretanja broja učenika u svim osnovnim školama u općini Žepče u periodu 2005 – 2010.

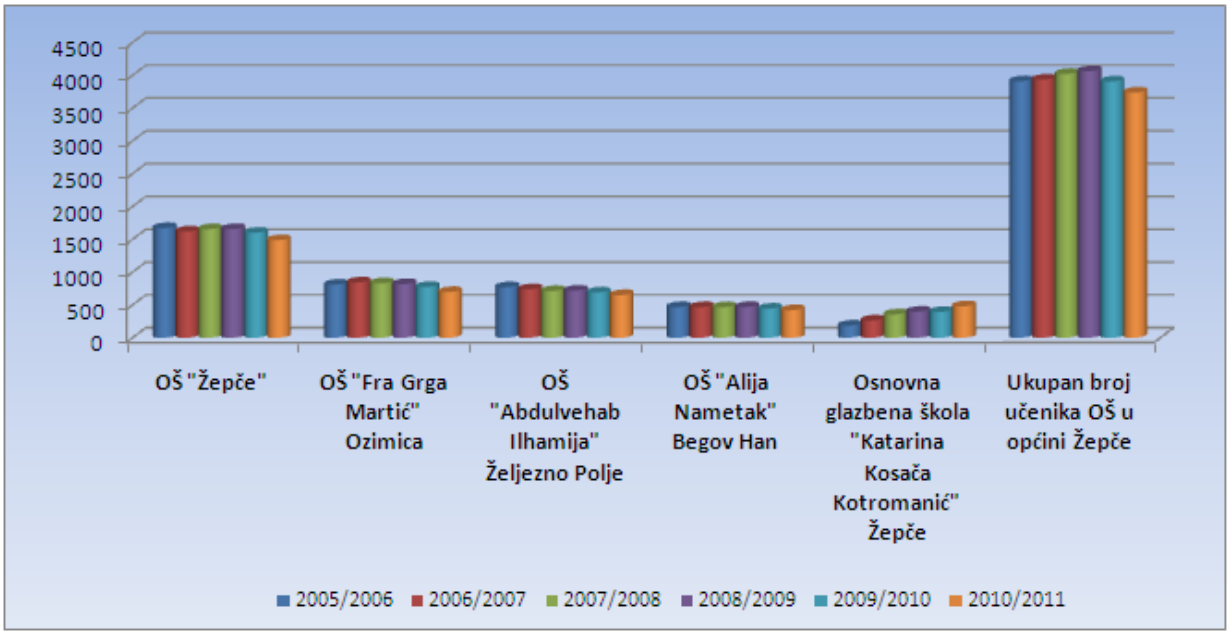

Graf 14 Pregled broja nastavnog osoblja u periodu 2006. -2011.

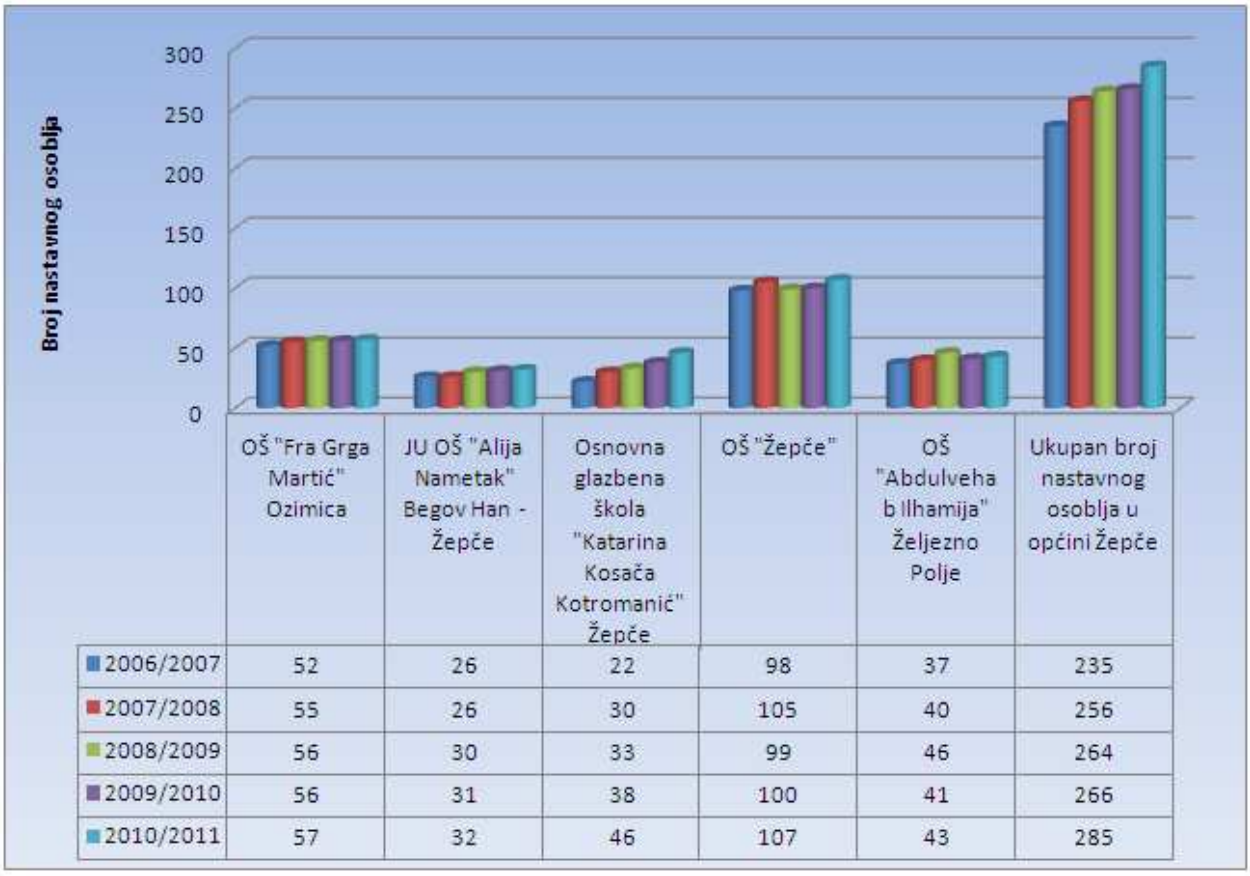

	OŠ "Fra Grga Martić" Ozimica	JU OŠ "Alija Nametak" Begov Han - Žepče	Osnovna glazbena škola "Katarina Kosača Kotromanić" Žepče	OŠ "Žepče"	OŠ "Abdulvehab Ilhamija" Željezno Polje	Ukupan broj nastavnog osoblja u općini Žepče
2006/2007	52	26	22	98	37	235
2007/2008	55	26	30	105	40	256
2008/2009	56	30	33	99	46	264
2009/2010	56	31	38	100	41	266
2010/2011	57	32	46	107	43	285

PODACI O ŠKOLAMA

Osnovna škola „Žepče“

Osnovna škola „Žepče“ ima područne odjele u Papratnici , Ravne, Selište, Lupoglav, Vinište, Lovnica i Bistrica. Sjedište škole je u Žepču, il. Stjepana Radića bb.

Nastava se izvodi po dva nastavana plana i programa: HNPIP i BNPIP.

Ova osnovna škola ima najveći broj učenika, 1.488, ukupno zaposlenih je 132, od čega je 107 uposlenika nastavno osoblje, a 25 su pomoćno i tehničko osoblje.

Nastava u matičnoj školi u Žepču je organizirana u dvije smjene, a u dijelu škole gdje se izvodi razredna nastava u tri smjene. Površina zatvorenog prostora je 2.162 m^2, od čega 23 učionice, 17 kabineta , dvorana za tjelesni odgoj (350 m^2) i knjižnica (12 m^2).

Površina otvorenog prostora iznosi 3.600 m^2, što uključuje sportska igrališta (1200m^2), dvorište (1.500 m^2) i školski park (900 m^2).

Zgrada je dijelom obnovljena (Program Svjetske banke),oskudno opremljena nastavnim sredstvima i pomagalima, a namještaj je dosta istrošen. Urađeni su i određeni zahvati na popravci tribina i školskog parka, obojeni su zidovi u svim učionicama u centralnoj školi. Potrebno je još uraditi rekonstrukciju vodovodne i kanalizacijske mreže.

Donacijom Vlade Republike Hrvatske u 2010. godini izvršena je sanacija krovišta u jednoj od područnih škola. U PO Bistrica iz kapitalnih ulaganja Ministarstva obrazovanja napravljena je zgrada škole u kojoj učenici trenutno pohađaju nastavu. U PŠ Vinište iz kapitalnih ulaganja Ministarstva za obrazovanje izvršena rekonstrukcija krovišta, a donacijom Vlade RH i općine Žepče promijenjen krov u PŠ Lupoglav. Donacijom Općine Žepče saniran je mokri čvor u centralnoj škole,a također u maloj školi (I-IV raz.) adaptiran je sanitarni čvor na katu (Ministarstvo za obrazovanje ZDK)

U planu ulaganja predviđena je izmjena krovišta velike i male škole i sportske dvorane, izmjena namještaja, stolarije, nabavka nastavnim pomagala za kabinetsku nastavu, adaptiranje školske knjižnice, asfaltiranje školskog dvorišta. Potrebna novčana sredstva se procjenjuju na cca.300.000 KM.

U PŠ Papratnica predviđena je izmjena krovišta , a u svim područnim školama uvesti centralno grijanje . Vrijednost ulaganja cc. 100.000 KM.

U centralnoj i svim područnim školama potrebno je opremiti učionice za devetogodišnje obrazovanje.

Osnovna škola „Fra Grga Martić“ Ozimica

Sjedište škole je u Ozimici, gdje se izvodi nastava od I-VIII razreda. Škola u svom sastavu ima područne škole: Globarica, Lug-Brankovići i Radunice, te područne odjele u Čustom Brdu, Fojnici i Vrbici.

Nastava u školi se izvodi po dva nastavna plana i programa, po hrvatskom nastavnom planu i programu i bosanskom nastavnom planu i programu (u matičnoj školi), na hrvatskom i bosanskom jeziku uz primjenu zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa.

U Područnim školama nastava se izvodi po Hrvatskom nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku, a u Područnoj školi Globarica i Lug –Brankovići ima i predmetnu nastavu od V-VIII razreda.

OŠ “Fra Grga Martić“ Ozimica broji trenutno (2010./2011. šk.god.) 699 učenika, i ukupno broji 80 djelatnika (57 nastavnika i 23 ostalih zaposlenika).

Nastava u Matičnoj školi u Ozimici izvodi se u dvije smjene, a objekt osnovne škole „Fra Grga Martić“ u Ozimici raspolaže sa deset učioničkih prostora i dvoranom za tjelesnu i zdravstvenu kulturu (288 m²), a ukupna korisna površina učioničkog prostora je 904 m². Objekt je montažnog tipa rađen 1964.godine i u cijelosti je dotrajao, a novi dio školske zgrade je rađen 1974.god., koji u svom sastavu ima kotlovnicu za centralno grijanje i dvoranu za izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

U područnim školama; Globarica, Lug-Brankovići, i Radunicama, te područnim odjelima Čusto Brdo i Fojnica nastava se izvodi u školskim prostorijama, dok se još u područnoj školi u Vrbici nastava izvodi u privatnoj kući.

U područnoj školi Lug-Brankovići izgrađen je novi objekt i školska dvorana, ali nedostaju ograda školskog dvorišta i sportski poligon koji su u fazi rješavanja.

U područnoj školi u Globarici potrebno je uvesti centralno grijanje, a u Radunicama je potrebna sanacija kompletnog krova školske zgrade. Planom ulaganja predviđeno je i rješavanje imovinsko-pravnog pitanja područne škole u Vrbici (otkup privatne kuće), u centralnoj školi u Ozimici sačinjen je plan sanacije krova, izmjena stolarije, izgradnja šest učionica i izmjena centralnog grijanja. Ukupna vrijednost investicije u ovoj školi je 385.000,00 KM.

OŠ «Abdulvehab Ilhamija» Željezno polje

Osnovna škola općeg tipa (I/9 – VIII/IX razreda) sa sjedištem u naselju Ravne, na istočnom podnožju planine Mahnjača.

Udaljena je od magistralnog puta M- 17 Doboj – Zenica 7 km, a od Žepča 16 km. Škola u svom sastavu ima područnu školu u Biljevini. Područna škola Biljevina udaljena je od centralne škole 5 km i smještena je u naselju Biljevina.

U školskoj godini 2010/2011 nastava se izvodi prema Bosanskom Nastavnom planu i programu. Upisano je 651 učenika razvrstanih u 29 odjeljenja od I/9 – VIII/IX razreda i to 24 odjeljenja u Matičnoj i 5 odjeljenja u područnoj školi. Ukupan broj zaposlenih je 58 (43 nastavnika i 15 pomoćno i tehničko osoblje).

Škola raspolaže sa 13 učionica i 3 kabineta (površine 998,67 m²), uz 2 učionice u PŠ Biljevina, dvoranu za tjelesnu nastavu sa svlačionicama sa potrebnom opremom (površine 183,6 m²) te dva sportska igrališta (centralna škola i PŠ Biljevina) ukupne površine 1.100 m².

Od školske godine 2010/ 2011 zbog broja odjeljenja u predmetnoj nastavi, a uzimajući u obzir nedovoljan broj učioničkog prostora u novom objektu škole, jedan dio nastave se održava u objektu stare škole. Škola radi u dvije smjene izuzev PŠ Biljevina, gdje jedno odjeljenje ide u međusmjenu. Zagrijavanje svih školskih prostorija je putem centralnog grijanja.

Higijensko - sanitarno stanje je znatno poboljšano te uz neznatna ulaganja u sanitarne čvorove, uvjeti rada su na zadovoljavajućem nivou. Sve raspoložive učionice i kabinet za informatiku omogućavaju realizaciju svih predviđenih sadržaja.

Područna škola Biljevina zadovoljava kriterije, školska zgrada je nova, a poligon ispred škole je asfaltiran. Opremljen je novi informatički kabinet s 11 kompjutera, printerom, skenerom i ostalim didaktičko- metodičkim sredstvima, TV i videom, kao i kamerom za snimanje sati. Školska knjižnica raspolaže sa bogatim fundusom knjiga .

U planu za ulaganje u školske objekte predviđena je rekonstrukcija i sanacija zgrade stare škole (unutarnji radovi) te dogradnja školske učionice u PŠ Biljevina. Vrijednost investicija je cca. 110.000,00 KM.

Osnovna škola « Alija Nametak» Begov Han

OŠ „Alija Nametak“ ostvaruje obavezni odgoj i obrazovanje djece koja borave na području četiri mjesne zajednice: Begov Han, Donja Golubinja, Pepelari i Kovanići. U svom sastavu, pored centralne škole (I - IX razred)u Begovom Hanu ima i jednu područnu školu (I- IV razred) u Donjoj Golubinji. Sjedište škole je u Begovom Hanu. Škola broji 421 učenika u školskoj godini 2010/2011, raspoređenih u 20 odjeljenja, te upošljava ukupno 44 djelatnika, od čega su 32 nastavno osoblje, a 12 tehničko i pomoćno osoblje.

OŠ „Alija Nametak“ ima 3 objekta, i to: dva objekta u Begovom Hanu i područnu školu u Donjoj Golubinjoj. Objekti u Begovom Hanu su : nova školska zgrada (7 učionica, 1 kabinet i biblioteka), školsko dvorište i stara školska zgrada (5 učionica i malo dvorište). Objekt u Donjoj Golubinjoj ima 3 učionice i malo dvorište. U novoj zgradi centralne škole je uvedeno grijanje i zamijenjena dotrajala vanjska stolarija. Krov je u dobrom stanju. U proteklom period izvršeno je ograđivanje nove zgrade centralne škole. Na objektu druge zgrade centralne škole je zamijenjen krov. Izgrađen je novi sportski poligon. Podovi u učionicama su dotrajali i potrebna je njihova sanacija. U područnoj školi u proteklom period nije bilo većih ulaganja. Škola ne posjeduje fiskulturnu salu, te se nastava tjelesnog odgoja odvija u neadekvatnim uvjetima.

Škola je izradila plan ulaganja u školske objekte koji uključuje izgradnju sportske dvorane, uvođenje centralnog grijanja, unutarnje uređenje školskog prostora stolarija I sanacija podova I vanjsko uređenje –fasada i zgrada. Ukupna potrebna sredstva su cca 425.000,00 KM

Osnovna glazbena škola «Katarina Kosača Kotromanić» Žepče

Osnovna glazbena škola „ Katarina Kosača Kotromanić“ u Žepču je javna ustanova sa svojstvom pravnog lica sa sjedištem u ulici Stjepana Radića bb – Žepče. Djelatnost ove škole je u skladu sa Zakonom o osnovnoj školi u kojoj glazbeni odgoj i obrazovanje djece traju šest godina, redovito od trećeg, odnosno četvrtog (u devetogodišnjom obrazovanju) do osmog, odnosno devetog razreda osnovne škole. Ukupan broj učenika za šk.god. 2010/2011 jest 479. Ukupan broj osoblja je 53, od čega su 46 nastavno osoblje, a 7 pomoćno osoblje.

Škola nema riješen vlastiti školski prostor i koristi zakupljen prostor župnog ureda Sv. Antuna Padovanskog Žepče, površine 120 m^2, već 14 godina tj. od osnutka. Škola ima otvorene područne odjele u naseljenim mjestima Begov Han, Globarica, Novi Šeher, Ozimica, Željeznom Polju, te općinama Zavidovići i Kraljeva Sutjeska, i svojim aktivnostima pokriva veliki dio Zeničko-Dobojskog kantona.

U periodu od 2007.-2012 godine otpočela je izgradnja Osnovne glazbene škole u čijem sastavu je planirana izgradnja 12 učionica za individualnu nastavu, dvije velike učionice za skupnu nastavu, koncertna dvorana kapaciteta 200 mjesta, manja dvorana, knjižnica, fonoteka, studio. Vrijednost investicije je 1.000.000,00 KM.

Tabela 22 Identificirani problemi i potrebe - **Osnovno- školski odgoj**

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Neophodna rekonstrukcija više školskih objekata • Pojedine škole bez sportskih dvorana • Nedovoljan broj angažiranih stručnjaka koji rade izravno u nastavi, ali su za uspješan razvoj djece i njihovo školovanje vrlo važni (pedagozi, psiholozi i defektolozi)
RAZVOJNE POTREBE
• Izraditi Plan kapitalnih investicija za ulaganje u školske objekta, • Uvođenje Pedagoške i inspekcijske službe u okviru Službe za društvene djelatnosti

STRATEŠKI DOKUMENTI O OBRAZOVANJU NA OPĆINI ŽEPČE

Općinski plan razvoja inkluzivnog obrazovanja u općini Žepče

Općinski plan razvoja inkluzivnog obrazovanja u općini Žepče izrađen je za period 2009.-2014. godine. Dokument je usvojilo OV Žepče, na svojoj 11. sjednici, dana 24.11.2009. godine.

Na izradi ovog dokumenta radili su predstavnici Dječjeg vrtića Žepče i osnovnih obrazovnih ustanova u općini Žepče, Centar za socijalni rad Žepče i predstavnici općinskih službi za obrazovanje i mlade općine Žepče. Suradnja je ostvarena sa međunarodnom organizacijom Save the Children United Kingdom i Misijom OSCE-a u BiH uz donatorsku podršku američke vlade kroz USAID, norveške vlade kroz Save the Children Norway i irske vlade kroz Irish Aid.

Glavni cilj pokrenute inicijative je inkluzivnije i tolerantnije škole i zajednice, i škole i zajednice u kojima se poštuje različitost.

Tabela 23 Pojedinačni i ukupni statistički podaci o broju učenika u predškolskoj ustanovi (vrtiću) i osnovnim školama (matičnim i područnim školama)

Djeca	Vrtić			Osnovne škole										
Opis				Žepče		B.Han		Ž.Polje		Ozimica		UKUPNO		
	M	Ž	Ukupno	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	UKUPNO
oštećenje vida	1	-	1	2	-	1	1	4	1	-	-	8	2	10
oštećenje sluha	1	-	1	-	-	1	1	1	1	-	-	3	2	5
poremećaji govorno-glasovne komunikacije	3	-	3	1	2	-	-	5	3	5	-	14	5	19
specifične teškoće u učenju	1	-	1	4	3	5	7	5	4	19	11	34	25	59
tjelesni invaliditet i kronične bolesti	1	-	1	1	2	3	-	1	-	1	-	7	2	9
poteškoće u mentalnom razvoju	1	-	1	2	2	4	-	4	3	6	5	17	10	27
poremećaji u ponašanju	-	-	-	1	-	3	-	4	1	6	3	14	4	18
postojanje više vrsta i stepena teškoća u psihofizičkom razvoju	1	-	1	3	1	4	5	2	-	-	-	10	6	16
djeca Romi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
djeca povratnici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
djeca koja žive u siromaštvu	-	-	-	65	59	22	18	45	34	-	-	132	111	243
nadarena djeca	-	-	-	4	5	23	22	60	51	8	6	95	84	179
djeca bez jednog roditelja	1		1	50		26		15		13		105		105
djeca bez oba roditelja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Napomena : Pojedina djeca imaju kombinirane teškoće stoga su svrstana u više navedenih kategorija.														

Izvor: Općinski plan razvoja inkluzivnog obrazovanja općine Žepče za period 2009.-2014.

U općinskom planu razvoja inkluzivnog obrazovanja su identificirani problemi u područjima predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja:

- Nedostatak prostora za izvođenje nastavnih i vannastavnih aktivnosti
- Nedovoljna opremljenost postojećih prostora nastavnim sredstvima i pomagalima
- Nedovoljna educiranost nastavnika i odgajatelja o radu s djecom s poteškoćama u razvoju
- Nedostatak stručne pomoći (defektolog, psiholog, logoped…)

- Nedostatak asistenata kao pomoći odgajateljima i nastavnicima u radu sa djecom sa poteškoćama u razvoju
- Nedovoljna educiranost roditelja o značaju suradnje sa odgojno-obrazovnim ustanovama, inkluzivnog obrazovanju i dr.
- Nepostojanje pravilnika o ocjenjivanju djece s poteškoćama u razvoju
- Nedovoljna obuhvaćenost djece predškolskog uzrasta organiziranim odgojno-obrazovnim radom

Općinskim planom razvoja inkluzivnog obrazovanja na području općine Žepče 2009.-2014.godine predviđeno je 10 strateških ciljeva iz kojih proizlaze brojne aktivnosti na primjeni inkulzivnog obrazovanja.

Za kvalitetnu organizaciju i realizaciju planiranih aktivnosti iz Općinskog plana razvoja inkluzivnog obrazovanja općine Žepče treba osigurati cca. 40.000 KM, po školskoj godini.

Realizirani su do sada samo oni ciljevi plana koje su pojedinačne odgojno-obrazovne ustanove mogle same realizirati i za koje nisu bila potrebna veća financijska ulaganja.

Tabela 24 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Inkluzivno obrazovanje

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Donesen, ali ne i implementiran Plan razvoja inkluzivnog obrazovanja u općini Žepče
RAZVOJNE POTREBE
• Žurna implementacija Plana razvoja inkluzivnog obrazovanja u općini Žepče

SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Na području Općine djeluju tri srednje škole , kojima je osnivač Općina. Učenici su upisani u četverogodišnje gimnazijske i tehničke programe te razne trogodišnje programe za obrtnička zanimanja. Gotovo 90% učenika nastavlja obrazovanje nakon osnovne škole.

KŠC „Don Bosco“ Žepče – Opća gimnazija

Opća gimnazija Katoličkoga školskog centra „Don Bosco" osnovana je odlukom Vrhbosanske nadbiskupije 12. travnja 2000. godine.

Ukupan broj učenika je 203. Ukupan broj zaposlenih je 28; nastavnog osoblje 17 i pomoćno osoblje 11.

Nastava se izvodi u jednoj smjeni, a na raspolaganju je 10 učionica i 4 kabineta ukupne površine 700 m^2. Ostali prostor je višenamjenski, zbornica, uredi, čitaonica, knjižnica, površine 1885 m^2. Objekt je opremljen potrebnom komunalnom infrastrukturom.

KŠC „Don Bosco“ Žepče – Tehničko-obrtnička škola

Tehničko obrtnička škola Katoličkoga školskog centra „Don Bosco" osnovana je odlukom Vrhbosanske nadbiskupije 12. travnja 2000. godine.

Ukupan broj učenika 268. Zaposleno nastavno osoblje 24 i pomoćno osoblje 11. Nastava se izvodi u dvije smjene, a na raspolaganju je pet učionica, ukupne površine 250 m^2, i dva kabineta površine 150 m^2. Ostali prostor je prostor za dodatnu nastavu, prostor za vjeronauk, prostorije za domare i spremačice i zbornica. Škola je opremljena komunalnom infrastrukturom, a grijanje je vlastito na lož ulje.

Škola je opremljena s više radionica i laboratorija. U njima se izvodi praktična nastava te izrađuje školski namještaj i druga oprema za potrebe našega centra, ali i za potrebe drugih KŠC-a u BiH i drugdje, kao i za druge fizičke i pravne osobe.

U sklopu Srednje mješovite škole KŠC “Don Bosco“ u Žepču izučavaju se tehnička (četverogodišnja) i obrtnička (trogodišnja) zanimanja.

Škola osposobljava učenike za različita područja rada: strojarstvo: tehnička i obrtnička zvanja i zanimanja; elektrotehnika: tehnička i obrtnička

zvanja i zanimanja; mehatronika (kombinacija strojarstva, elektrotehnike i računalstva) za zvanje tehničara,ekonomija za zvanje tehničar.

Srednja mješovita škola „ŽEPČE“

Ukupan broj učenika u šk.god. 2010/2011 je 968. U školi su uposlena 72 nastavnika. Prosječan godišnji broj učenika koji upisuju 255, a prosječan broj učenika koji završavaju školu je 263.

Nastava se odvija u dvije smjene, u dvadeset učionica i dva kabineta informatike. Ostali prostori su: zbornica, kancelarije, arhiva i knjižnica. U sastavu škole postoji dvorana za tjelesni odgoj. Ne postoje sportski tereni.

Nastava se odvija u dvije školske zgrade:

- ”Staroj”zgradi iz 1971. godine sa 11 učionica, građenoj i prilagođenoj uzrastu za četverogodišnju osnovnu školu, sa pregrađenim hodnicima da bi se dobio pomoćni prostor

- „Novoj” zgradi izgrađenoj 2002. godine od donacije Danske vlade, sa 6 učionica i nezadovoljavajućim pomoćnim prostorom. Škola raspolaže sa 6 neuvjetnih učionica koje se nalaze u drvenim barakama, neuvjetnim radioničkim prostorom za strojarsku/mašinsku struku

od jedne učionice u barakama i isto tako neuvjetnom radionicom u Golubinjoj, te jednom radionicom - učionicom za tekstilnu struku u zgradi osnovne škole u Golubinjoj. Knjižnica je u minimalnom prostoru i nedostaje čitaonički prostor.

Sportska dvorana je površine 300 m2, adaptirani prostor vojnog objekta , dvorana i pomoćni prostor (dvije svlačionice i nastavnička prostorija). Nedostaje sportski vanjski poligon da se omogući rad više odjeljenja/odjela. Školi nedostaju prostori za vannastavne aktivnosti.

U sklopu Srednje mješovite škole se obrazuju učenici po dva nastavna plana i programa, HNPIP i BNPIP, za zvanja-zanimanja :

- HNPIP: IV stupanj tehničar-ekonomski, hotelijersko turistički, šumarski, građevinski i tehničar cestovnog prometa ; III stupanj- frizer, instalater grijanja i klime, kuhar/konobar,
- BNPIP:IV stupanj :gimnazija, tehničar-ekonomski, tekstilni, građevinski i tehničar drumskog saobraćaja,; III stupanj-automehaničar, instalater plina i vodovoda, vozač motornih vozila, konfekcionar-krojač, frizer-vlasuljar.

Planom ulaganja u školske objekte predviđena je rekonstrukcija postojeće školske zgrade (stolarija, podovi, instalacije centralnog grijanja I elektro-instalacije), izgradnja nove školske zgrade sa 8 učionica -kabineta općeobrazovnih i stručno-teorijskih predmeta, Izgradnja radioničke hale za strojarsku/mašinsku, prometnu/saobraćajnu struku i osobne usluge, Izgradnja školskog sportskog poligona sa kompletnom infrastrukturom i opremom, i Izgradnja garažnog prostora i saobraćajnog/prometnog poligona za obuku vozača svih kategorija. Procijenjena vrijednost investicija je cca. 1.000.000, 00 KM

Tabela 18 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Srednjoškolsko obrazovanje

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Nedovoljna povezanost školskog sustava s potrebama gospodarstva. • Slab izbor ženskih zanimanja u srednjim školama • Ne provodi se praćenje i vrednovanje obrazovanja stručnih kadrova. • Nepostojanje radioničkog prostora za izvođenje kvalitetne stručne nastave za trogodišnja zanimanja u Srednjoj mješovitoj školi Žepče. • Nužna su proširenja dijela škola. • Nepostojanje programa cjeloživotnog učenja , programa profesionalne orijentacije
RAZVOJNE POTREBE
• Izraditi dugoročne kadrovske planove i potrebe za srednjoškolskim obrazovanjem vezano za potrebe gospodarstva. • Ojačati informatičku naobrazbu učenika i uvesti druge nove specijalizirane programe. • Uvesti standarde za mjerenje kvalitete nastavnih programa u skladu sa smjernicama i kriterijima EU-Sačiniti hitno plan mjera rješavanja pitanja odvijanja praktične nastave zajedno sa poduzećima, općinom i resornim ministarstvom • Uvesti suvremene nastavne planove,, uvođenje praktičnih i životnih obuka u škole, • Izgraditi općinski plan ulaganja u školske objekte • Dodatnim mjerama stimulirati dolazak novih te zadržavanje postojećeg znanstveno nastavnog osoblja.

VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Broj studenata na visokoškolskim ustanovama

Tabela 25 Pregled broja studenata sa općine Žepče, prema vrsti fakulteta i godini studija

NAZIV FAKULTETA/STUDIJA	GODINA STUDIJA/STATUS								UKUPNO
	I	II	III	IV	V	VI	Apsolv.	Postdipl.	
ARHITEKTONSKI FAKULTET			1						1
BIOLOGIJA		2	2	1					5
EDUKACIJSKO- REHABILITACIJSKI FAKULTET		1		4					5
EKONOMSKI FAKULTET	5	17	19	4	6		5		56
ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET	3	10	11	10	9		9	3	55
FAKULTET ISLAMSKIH NAUKA		1							1
FAKULTET KEMIJSKOG INŽENJERSTVA I TEHNOLOGIJE	1								1
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE							1		1
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA/ZNANOSTI		1	3	1	1				6
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI	3	6	2	3					14
FAKULTET SPORTA I TJELESNOG ODGOJA	1	2					1		4
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA (FIZIOTERAPIJA)		2	3	1					6
FARMACEUTSKO - BIOKEMIJSKI FAKULTET				1			1		2
FILOZOFSKI FAKULTET	4	12	9	7	1				33
GRAĐEVINSKI FAKULTET	1	2	4	8					15
HRVATSKI STUDIJI			1						1
INTERDISCIPLINARNI STUDIJ KULTUROLOGIJE	1								1
ISLAMSKI PEDAGOŠKI FAKULTET		2							2
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET			3						3
KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET		1							1
MEDICINSKI FAKULTET	1		5	2	2	4	2	2	18
MENADŽMENT U TURIZMU				1					1
METALURŠKI FAKULTET				1					1
MUZIČKA/GLAZBENA AKADEMIJA				1					1
PEDAGOŠKI FAKULTET	1	2	1	5	1				10
POLJOPRIVREDNI FAKULTET	1	1	5	4			2	1	14
POMORSKI FAKULTET		2							2
PRAVNI FAKULTET		12	8	7	3		7		37
PREHRAMBENO - (BIO) TEHNOLOŠKI FAKULTET	4	2	4	3	4				17
PRIRODOSLOVNO- MATEMATIČKI FAKULTET	2		1		1				4
RADIOLOŠKE TEHNOLOGIJE		1							1
SIGURNOST I ZAŠTITA NA RADU		1	1						2
STOMATOLOŠKI FAKULTET		1	1						2
STROJARSTVO/ MAŠINSKI FAKULTET			2	2			1		5
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENTA	1								1
STRUČNI STUDIJ INFORMATIKE	1								1
STRUČNI STUDIJ RAČUNARSTVA	15	25	30						70
STUDIJ MODNOG DIZAJNA	2		1						3
STUDIJ SOCIJALNOG RADA		2		2					4
SVEUČILIŠNI NASTAVNIČKI STUDIJ MATEMATIKE I INFORMATIKE	1								1
ŠUMARSKI FAKULTET	2	1	3	2					8
TEOLOŠKI FAKULTET			1	1					2
UČITELJSKI FAKULTET	1	2	1	2	1				7
VETERINARSKI FAKULTET		2	1		1				4
ŽURNALISTIKA		2		2					4
UKUPNO	***50***	***109***	***121***	***71***	***28***	***4***	***29***	***6***	***433***

Izvor: Baza podataka studenata iz RAŽ-a i Služba za opću upravu i društ. djelatnosti

Stručni studij računarstva u Žepču

U Katoličkom školskom centru "Don Bosco" u Žepču organiziran je i visokoškolski nastavni proces, kroz Stručni studij računalstva. Riječ je o studiju usklađenom s Bolonjskim procesom, organiziranom uz pomoć Fakulteta elektrotehnike iz Osijeka, te uz financijsku potporu Vlade Republike Hrvatske.

Upis studenata u prvu godinu studija proveden je akademske 2008./2009. godine, te studij trenutno ima 60 studenata prve generacije, i 35 studenata druge generacije koji se obrazuju za zvanje inženjer računalstva.

OSTALI OBLICI FORMALNOG OBRAZOVANJA

Centar za obrazovanje Široki Brijeg

NA području općine Žepče djeluje podružnica Srednje strukovne škole s pravom javnosti "CENTAR ZA OBRAZOVANJE" Široki Brijeg, koja omogućava svim polaznicima programa obrazovanja odraslih - cjeloživotnog učenja: racionalnije korištenje obrazovnih mogućnosti, odnosno teritorijalne blizine i dostupnosti obrazovanja svima pod jednakim uvjetima u skladu s njihovim sposobnostima; slobodu i autonomiju pri izboru načina sadržaja, oblika, sredstava i metoda obrazovanja odraslih; uvažavanje različitosti i uključivanja u nastavni proces.

Tabela 18 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Visokoškolskog obrazovanje i cjeloživotno učenje

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
Visokoškolsko obrazovanje • Nedovoljna povezanost nastavnih programa sa problemima i potrebama gospodarstva **Cjeloživotno učenje** • Nedovoljna razvijena svijest o značenju i potrebi cjeloživotnog učenja za daljnji razvoj. • Nedostatne institucije i programi za cjeloživotno učenje i nepostojanje svijesti o značenju sustavnog uvođenja cjeloživotnog učenja.
RAZVOJNE POTREBE
Visoko školsko obrazovanje • Posebno poticati izvrsne studente i njihovo uključivanje u gospodarstvo i druge djelatnosti od strateškog značaja za razvoj Općine **Cjeloživotno učenje** • Stvoriti uvjete za cjeloživotnim obrazovanjem kroz osmišljavanje programa te uključivanje postojećih obrazovnih institucija (javnih, privatnih i udruženja), stručnjaka i gospodarstva.

MLADI

Općinska uprava i mladi

Općinska uprava u Žepču zajedno sa odgojno-obrazovnim institucijama, socijalnim ustanovama i omladinskim organizacijama, kao i međunarodnim organizacijama, sustavno radi na zadovoljavanju potreba mladih sa područja općine Žepče. Pri Općinskom vijeću formirana je Komisija za mlade (općinski vijećnici), a pri uredu Općinskog načelnika radi savjetnik za nevladine organizacije i mlade.

Općina Žepče je jedna od 17 općina u kojoj je talijanska organizacija Amici dei Bambini realizirala projekt „Opservatorij za promociju i zaštitu prava maloljetnika". Uspješno je proveden dvogodišnji projekt Konzorcija talijanskih organizacija „Program poboljšanja položaja mladih i djece u BiH".

Općina Žepče je jedna od šest općina u BiH u kojoj se uz pomoć organizacije NARKO-NE radilo na izradi Strategije za prevenciju ovisnosti o drogama.

U suradnji s Misijom OSCE-a urađen je zajednički projekt „Dvosmjerna ulica", druženje mladih i Općinskog načelnika, a u skladu s financijskim mogućnostima podržavane su brojne sportske, kulturne, zabavne i edukativne projekte mladih i za mlade.

Općinsko vijeće Žepče je dana 09.03.2007. godine donijelo Odluku o pristupanju izradi Strategije za mlade općine Žepče sa planom djelovanja 2008.- 2010.god. a već 13.03.2007. godine Općinski načelnik je imenovao Tim za izradu Strategije za mlade koji se sastoji od sedam lokalnih stručnjaka. Tako je općina Žepče među prvima u ZE-DO kantonu započela izradu ovog najvažnijeg dokumenta za mlade. Stručnu pomoć pri izradi ovog dokumenta pružili su H.O. CISP. Strategija za mlade je usvojena 2008. godine.

NVO sektor i mladi

Središte za mladež Putokazi Žepča je osnovano je 1998. god., uz pomoć talijanske organizacije Ai.Bi. kao neprofitabilna, neovisna, nevladina organizacija.

Središte za mladež "Putokazi " se financiraju putem samoodrživih projekata. U aktivnostima sudjeluju ljudi različite starosne dobi od 5-40 god. Šest ljudi aktivno sudjeluje u radu središta. Mjesečno kroz centar prolazi oko 130 ljudi.

Udruženje mladih „Izvor" Željezno Polje je osnovano u listopadu 2010. godine. Njegovi članovi su mladi, srednjoškolci i studenti, a ukupno broji 120 članova.

Neformalna grupa „MAGNA" Žepče djeluje u okviru Udruge za održiv razvoj „UZOR" Žepče. Osnovana je 2010. godine. Realizirala je projekt „Mladi za mlade", a podržala ga organizacija „Stiftung Schüler Helfen Leben SHL .

Omladinski centar KŠC „Don Bosco"

S djelovanjem je započeo 1999.godine, i rad se odvija izvan redovite nastave. U sklopu Omladinskog centra organiziraju se formativni susreti, radionice, putovanja,športska natjecanja, dječja ljeta, rad s hendikepiranima, izleti, izložbe, tribine, ljetovanja, susreti s vršnjacima iz drugih dijelova BiH i RH.

Pomoć u realizaciji aktivnosti pruža talijanska nevladina organizacija VIS iz Rima. Trenutno u suradnji s VIS-om, a u okviru aktivnosti Omladinskoga centra, provodi se projekt Mladi za mlade. Projekt traje tri godine.

Omladinska banka Žepče

Omladinska banka Žepče je osnovana u martu/ožujku mjesecu 2010. godine nakon potpisanog partnerskog sporazuma o suradnji između Fondacije Mozaik i općine Žepče.

Program "Omladinske banke BiH" ima za cilj da poveća sudjelovanje mladih u razvoju lokalnih zajednica kroz aktivnu ulogu u procesima donošenja odluka, te pružanje podrške aktivnostima mladih u njihovim zajednicama kroz dodjelu bespovratnih novčanih sredstava projektima neformalnih grupa mladih. Omladinskom bankom Žepče, uz podršku Fondacije Mozaik i Općine Žepče upravlja deset članova odbora, mladi od 15 do 30 godina koji žive na teritoriji općine Žepče i izabrani su na javnom pozivu, a imaju ulogu na osnovu dokumenta Strategija za mlade općine Žepče, definiranih prioriteta i potreba mladih, da upravljaju programom Omladinske banke Žepče koji uključuje i odlučivanje o financiranju i podrški projektima neformalnih grupa mladih.

U 2010. godini Omladinska banka Žepče je odobrila 11 projekata neformalnih grupa mladih ukupne vrijednosti 45.279 KM, od kojih je iznos od 25.979 KM osiguran od strane grupa, a iznos od 19.300 KM iz fonda Omladinske banke koji osiguravaju Fondacija Mozaik od USAID-a i Općina Žepče.

2.4.2. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Zdravstveno osiguranje u općini Žepče ostvaruje 24.186 osiguranika[16], dok se procjenjuje da je puno veći broj onih koji koriste zdravstvenu zaštitu obzirom da ima onih koji nisu osigurani,a koriste zdravstvenu zaštitu.

Dom zdravlja sa stacionarom Žepče pruža usluge primarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzultativne i sekundarne zdravstvene zaštite.

Dom zdravlja sa stacionarom Žepče provodi zdravstvenu zaštitu i u područnim ambulantama: Begov Han, Željezno Polje, Ozimica i Globarica.

Obavljanje konzultativno – specijalističkih zdravstvenih usluga iz opće kirurgije, neurologije, ORL, dermatologije, interne medicine, oftalmologije, radiodijagnostike i ultrazvučne dijagnostike povjereno je Kantonalnoj bolnici Zenica.

Dom zdravlja sa stacionarom Žepče angažira rad specijalista ginekologa i pedijatra do povratka sa specijalizacije vlastitog kadra (do 2011. godine). U Stacionaru radi Služba hitne medicinske pomoći 24 sata dnevno, a za stacionarno zbrinjavanje bolesnika osigurano je 9 kreveta.

Satelitski centar za dijalizu u općini Žepče otvoren je 2009. godine za potrebe 46 pacijenta sa općina Žepče i Zavidovići. Smješten je u žepačkom Stacionaru, a općina Žepče i Vlada ZDŽ potpisale su odluku o financiranju ovog projekta. Ukupna vrijednost projekta je milijun i 200 tisuća KM. Općina Žepče je osigurala prostor za smještaj Centra i dodatnih 230 tisuća KM, dok je Vlada ZDŽ financirala sa 500 tisuća KM, a ostatak Kantonalna bolnica u Zenici.

Uposleno je 12 djelatnika, od čega 1 liječnik specijalista internista, 10 medicinskih tehničara, i 1 spremačica. Za nabavku najsuvremenije medicinske opreme utrošeno je oko 700 tisuća KM.

[16] Izvor: Evidencija Doma zdravlja sa stacionarom Žepče, 2011.

Tabela 26 Kvalifikacijska struktura zaposlenih u Domu zdravlja sa stacionarom Žepče

	STRUČNA SPREMA I PROFIL	BROJ RADNIKA
1.	**MEDICINSKI RADNICI**	70
1.1.	*VSS MEDICINSKI RADNICI*	*17*
1.1.1.	DR. MEDICINE - SPECIJALISTI	5
1.1.2.	DR. MEDICINE - OPĆA PRAKSA	7
1.1.3.	DOKTORI STOMATOLOGIJE	2
1.1.4.	DOKTORI NA SPECIJALIZACIJI	2
1.1.5.	DR. MEDICINE - PRIPRAVNICI	1
1.2.	*VŠS - MEDICINSKI RADNICI*	3
1.3.	*SSS - MEDICINSKI RADNICI*	50
2.	**NEMEDICINSKI RADNICI**	33
2.1.	*ADMINISTRATIVNI RADNICI*	8
2.1.1.	VSS RADNICI	2
2.1.2.	SSS RADNICI	6
2.2.	*TEHNIČKO OSOBLJE*	*24*
2.2.1.	KV RADNICI	13
2.2.2.	NK RADNICI	12
	UKUPNO ZAPOSLENIH	**103**

*Izvor: Izvješće Doma zdravlja sa stacionarom Žepče, 2010

Graf 15 Usporedba brojnog stanja osoblja u Domu Zdravlja sa stacionarom Žepče u 2005. i 2010.godini

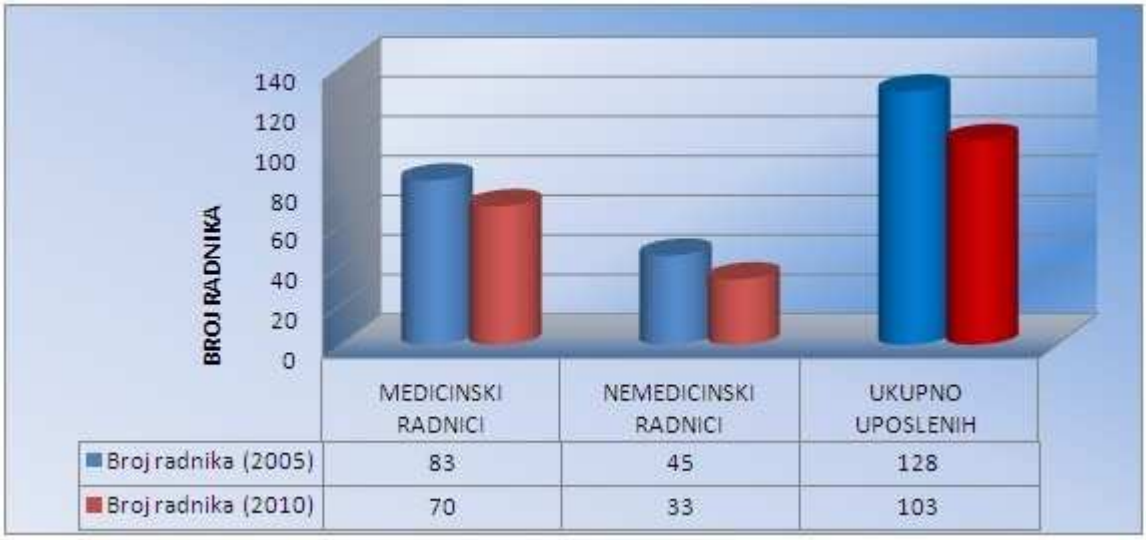

Kada se govori o ljudskim resursima, Domu zdravlja sa stacionarom Žepče nedostaje 4 specijalista urgentne medicine, 1 specijalist pedijatar, 1 specijalist medicine rada, i 4 specijalista obiteljske medicine.

Dom zdravlja sa stacionarom Žepče stipendira 4 studenta medicinskog fakulteta.

Prijedlog razvojne strategije Doma zdravlja sa stacionarom Žepče jest prijem 10 doktora medicine i njihovo upućivanje na specijalizaciju, te nabavljanje nedostajuće suvremene medicinske opreme.

Također, izgradnjom nove zgrade Doma zdravlja riješili bi se dosadašnji problemi nedostataka radnog prostora i doprinijelo bi se kvalitetnijem pružanju zdravstvene zaštite stanovnicima općine Žepče.

U općini Žepče djeluje pet privatnih specijalističkih ordinacija: internistička, ginekološka i tri stomatološke ordinacije, te tri apoteke: JU Gradska ljekarna Žepče i dvije privatne apoteke; Apoteka «Halilić» u Žepču, Begov Hanu i Ozimici, te Apoteka «Ana» Žepče.

Tabela 27 Identificirani problemi i razvojne potrebe
Zdravstvena zaštita

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Velika opterećenost zdravstvenog osoblja • Nedovoljno razvijena preventivna medicina, • Neusuglašenost postojećeg modela upravljanja i financiranja zdravstvenih ustanova i područnih ambulanti • Nedovoljna ili nikakva opremljenost područnih lokalnih ambulanti. • Postojanje znatnog broja građana bez pokrivene zdravstvena zaštite • Nedovoljan radni prostor u sadašnjoj zgradi Doma zdravlja
RAZVOJNE POTREBE
• Izraditi preventivne zdravstvene programe. • Ulaganje u održavanje postojećih zdravstvenih ustanova i objekata te osuvremenjivanje nedostajuće opreme. • Unaprijediti kvalitetu usluga zdravstvene zaštite u ruralnim područjima • Povećati pružanje specijalističkih zdravstvenih usluga u Domu zdravlja Žepče • Podizati standard zdravstvenih usluga. • Načiniti programe mjera za rješavanje problema građana koji nemaju zdravstvenu zaštitu • Izgradnja nove zgrade Doma zdravlja

SOCIJALNA ZAŠTITA

Socijalna zaštita kao organizirana djelatnost Općine usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih obitelji u stanju socijalne potrebe u općini Žepče, provodi se od 01.06.2007. godine putem JU Centra za socijalni rad Žepče.

Djelatnost Centra je socijalna zaštita, dječja zaštita, socijalni rad i obiteljsko - pravna zaštita, i ostali poslovi koji su regulirani zakonima iz ove oblasti.

Prava koja se financiraju iz proračuna općine Žepče, a prema kantonalnom zakonu o socijalnoj zaštiti su: novčana pomoć u obimu od 40 % potrebnih sredstava, privremene i jednokratne novčane pomoći, usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć, posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu, i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja, i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja.

Tabela 28 Pregled korisnika socijalne zaštite za 2010. godinu

RB	OPIS	UKUPAN BROJ KORISNIKA
1.	Korisnici stalne novčane pomoći (trenutno)	75
2.	Pomoć i njega od strane drugog lica (neratni invalidi)- (trenutno)	550
3.	Pomoć za civilne žrtve rata (CŽR) (trenutno)	43
4.	Djeca bez roditeljskog staranja –smještaj u drugu porodicu	17
5.	Smještaj u ustanove socijalne zaštite(djeca i odrasli)	50
6.	Naknade za porodilje u radnom odnosu (trenutno)	55
7.	Naknada za porodilje koje nisu u radnom odnosu (godišnje)	106
8.	Jednokratne novčane pomoći (Općina i Kanton)(godišnje)	250
9.	Korisnici prava na dječji dodatak (trenutno)	1.031
10.	Korisnici prava na zdravstvenu zaštitu (trenutno)	250
	UKUPNO:	2.431

Izvor: Evidencija JU „Centar za socijalni rad“ Žepče, 2010.

*NAPOMENA: postoje i dodatne vrste socijalnih davanja (stambena izgradnja, liječenja itd.) iz općine i kantona koje ostvaruju stranke u stanju socijalne potrebe, ali direktnim zahtjevom tako da Centar nema točne informacije o iznosima i broju korisnika tih davanja.

Većina gore navedenih prava su promjenjivog karaktera tj svakim danom se mijenjaju .

Tabela 29 Pregled izdvajanja iz općinskog proračuna za socijalnu zaštitu u 2010. godini

Naziv pozicije	Iznos (KM)
I REDOVNA DJELATNOST(a+b+c)	**218.500,00**
a) Ukupne plaće	**166.000,00**
Bruto plaće	130.000,00
Naknade	36.000,00
b) Doprinosi poslodavca	**14.000,00**
c) Izdaci za materijal i usluge	**38.500,00**
II POSEBNE NAMJENE I TRANSFERI (a+b)	**45.000,00**
a) Tekući grantovi	**44.000,00**
Grantovi pojedincima(stalne i privremene soc.pomoći)	44.000,00
b) Nabavka stalnih sredstava	**1.000,00**
III OSTALI GRANTOVI U NADLEŽNOSTI OPĆINE	**65.900,00**
Transfer za povremene socijalne pomoći	35.000,00
Transfer za sufinanciranje ”Centra za dnevni boravak djece sa posebnim potrebama” Maglaj	24.700,00
Transfer za “Centar za rano poticanje i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama” Zenica	6.200,00
UKUPNO I + II + III	**329.000,400**

Izvor: Evidencija JU „Centar za socijalni rad“ Žepče, 2010.

U toku je izrada Plana razvoja socijalne zaštite općine Žepče za period 2011.- 2013.godine. Izrada dokumenta podržana je kroz implementaciju projekta „Od socijalne pomoći do socijalne inkluzije“, koji podržava EU, kao i potpisnici protokola o suradnji, potpisanog od 27.07.2010.godine, od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko dobojskog kantona, Općine Žepće, Općine Kakanj, Općine Zenica, Općine Visoko, Općine Breza, Općine Tešanj, Ustanove za zaštitu ljudskih prava Independent Zenica, NVO „Alternative“ Kakanj i Društva socijalnih radnika ZDK.

Na izradi ovog dokumenta radi petočlana Radna grupa koju imenovao općinski načelnik od 15.09.2010.godine.

U slijedećoj tabeli prikazane su sadašnje usluge koje pruža JU „Centar za socijalni rad“ u Žepču, i potrebe korisnika usluga Centra za socijalni rad u Žepču.

Tabela 30 Usluge Centra za socijalni rad Žepče i iskazane potrebe korisnika

POSTOJEĆE USLUGE KOJE PRUŽA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	ISKAZANE POTREBE KORISNIKA ZA UVOĐENJE NOVIH USLUGA
CILJNA GRUPA: STARIJE OSOBE	
Mogućnost za smještaj u staračk dom **Tuđa njega i financijska pomoć** **Stalna novčana pomoć** **Zdravstvena zaštita** **Pomoć u kući, dostava hrane i lijekova**	Kućne posjete medicinskog osoblja, Posjete mladih volontera za pomoć u kući Redovan obilazak liječnika, Banjska liječenja, izleti i ekskurzije
CILJNA GRUPA: OSOBE SA INVALIDITETOM	
Uklonjene arhitektonske barijere **Materijalna pomoć-civilna invalidnina**	Povećano razumijevanje javnosti o problemima osoba sa invaliditetom Adekvatna mogućnost za liječenje, Osiguranje pomagala-invalidskih kolica, štake i tehnička sredstva, Prednost pri zapošljavanju Pogodnosti za kupovinu ort.pomagala, Uključivanje u invl. sport,
CILJNA GRUPA : MATERIJALNO NEOSIGURANE PORODICE I POJEDINCI	
Dječji doplatak **Jednokratna novčana pomoć** **Savjetodavni rad**	Osigurati topli obrok u školi, Zapošljavanje, Veći redovan dječji dodatak, Osigurati besplatne udžbenike, Adekvatno stambeno zbrinjavanje, Financijska sredstva i pomoć škole u radu sa djecom,
CILJNA GRUPA: SAMOHRANI RODITELJI SA DJECOM	
Osigurana zdravstvena zaštita, **Jednokratna novčana pomoć**	Educiranje u planiranju obitelji, Prednost pri zapošljavanju, Osiguranje novčanih primanja, Osigurati sredstva za školovanje djece(stipendije), ishranu, odjeću, a po mogućnosti nakon završetka škole osigurati zaposlenje, Osigurati zdravstvenu zaštitu,

Izvor : Plan razvoja socijalne zaštite općine Žepče za period 2011.-2013.godine

OSTALE INSTITUCIJE/USTANOVE SA HUMANITARNOM I SOCIJALNOM DJELATNOŠĆU

Crveni križ Žepče

Crveni Križ općine Žepče je dragovoljna humanitarna organizacija od posebnog društvenog interesa, a djeluje i radi po načelima Međunarodnog CK i CPM. Radi u neadekvatnim prostorijama, a u 2009. godini napravljen je kabinet za pružanje prve pomoći u sklopu obuke vozača.

Crveni križ Žepče raspolaže sa timom volontera kućne njege koji obilaze stare, invalidne i nepokretne osoba i pružaju pomoć u hrani, higijeni, podjelI donacije u pelenama, invalidskim pomagalima (štake i kolica). Ovim programom obuhvaćeno je 110 osoba .

CK Žepče ima organizaciju mladih i redovito se 30-50 mladih aktivno uključuje u obuku prve pomoći, programe o minama, te u prikupljanju hrane, odjeće i obuće, higijenskih sredstava za stare i nemoćne osobe, te socijalno ugrožene građane. Povećan je broj osoba koje traže pomoć od Crvenog križa, i ta se brojka kreće od 10-15 osoba dnevno.

CK Žepče ima i tradicionalne aktivnosti koje realizira u toku godine, a vezani su za datum obilježavanja Međunarodnog Crvenog križa.

Problemi Crvenog križa su neriješeno pitanje financiranja rada jedne uposlene osobe i aktivnosti koje su programu rada za 2011.godinu.

TREĆA DOB

Udruženje penzionera /umirovljenika Žepče

Prema posljednjim podacima sa stanjem 30.12.2010.godine, na općini Žepče ima 3.500 umirovljenika od čega je 1.900 član Udruženja P/U Žepče.

Ovo udruženje je izradilo Socijalni program materijalne zaštite najsiromašnijih penzionera/ umirovljenika, u udruženju s 2010. godinom. U kategoriji najsiromašnijih obuhvaćeni su penzioneri/umirovljenici starijih dobi koji su nemoćni za bilo kakvo privređivanje, osobe nedovoljno materijalno zbrinute, teško bolesni, te penzioneri/umirovljenici samci o kojima nema nitko da brine.

Tabela 31 Pregled broja osoba koje su u teškom socijalnom stanju po mjesnim područjima na općini Žepče

RB	MJESNO PODRUČJE/udruženje (podsekcija Udruženja P/U Žepče)	BROJ KORISNIKA
1.	Mjesno udruženje P/U Žepče	4
2.	Mjesno udruženje P/U Željezno Polje	7
3.	Mjesno udruženje P/U Begov Han	2
4.	Mjesno udruženje P/U Golubinja	5
5.	Mjesno udruženje P/U Papratnica	0
6.	Mjesno udruženje P/U D. i G. Ravne i Vitlaci	1
7.	Mjesno udruženje P/U Orahovica sa Hrastušom i Kiseljakom	6
8.	Mjesno udruženje P/U Bistrica i Ljeskovica	5
9.	Mjesno udruženje P/U Lovnica	4
10.	Mjesno udruženje P/U Tatarbudžak	3
11.	Mjesno udruženje Lupoglav i Osova	4
12.	Mjesno udruženje P/U Vinište	1
13.	Mjesno udruženje P/U Ozimica	2
14.	Mjesno udruženje P/U Globarica	0
	UKUPNO	**44**

Izvor: Evidencija Udruženja P/U Žepče

Za područja Brankovići, Lug, Novi Šeher i Ljubatovići nisu formirana Mjesna udruženja P/U i prema nekoj slobodnoj procjeni Udruženja P/U Žepče na tim područjima ima oko 10 osoba, socijalnih slučajeva kojima bi trebalo pružiti odgovarajuću pomoć.

Na ljestvici prioriteta potreba su: osiguranje pomoći u hrani i higijenskim potrepštinama, nabavka drva i uglja u vrijeme zimskih mjeseci; sufinanciranje nabavke lijekova koji nisu na esencijalnoj listi, skrb za samce umirovljenike (dnevna kućna njega).

Prema procjenama Udruženja penzionera/umirovljenika općine Žepče, minimalnu mirovinu, koja iznosi oko 296 KM ima oko 70% umirovljenika, njih 20% prima mirovinu od 300-500 KM, a samo 10% umirovljenika ima mirovine iznad 500 KM.

Tabela 32 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Socijalna zaštita

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Vaninstitucionalna skrb i ostali oblici zaštite slabo su razvijeni (nedovoljna kućna njega, nedostaju mali obiteljski domovi za stare i nemoćne osobe) • Izostanak sustavnog pristupa i koordinacije različitih izvora i oblika socijalnih pomoći. • Rijetka privatna inicijativa u razvijanju programa socijalne skrbi. • Nema evidencije osoba s invaliditetom, kako bi se mogli izraditi kvalitetniji programi u Interesu zbrinjavanja i samozapošljavanja takvih osoba. • Nepostojanje kontinuirane pomoći lokalnom udruženju penzionera/umirovljenika i Crvenom križu • Nepostojanje strateških dokumenata iz oblasti socijalne zaštite u općini eŽepče(izrada socijalne karte, program mjera pomoći socijalnim kategorijama)
RAZVOJNE POTREBE
• Osigurati dovoljan broj kvalitetnog stručnog kadra za rad u socijalnim ustanovama. • Poticati izvan institucionalne oblike skrbi • Podizati standarde socijalnih usluga prema korisnicima. • Posebno poticati programe potpore posebno osjetljivih skupina. • Kontinuirano informirati građane, poglavito osjetljive skupine o pravima i uslugama koje su im na raspolaganju • Uključivanje civilnog i privatnog sektora u socijalnu skrb • Umrežavanje subjekata državnih i nevladinih organi • Unaprijediti uvjete i kvalitetu življenja osoba sa invaliditetom u pružanju oblika socijalne skrbi • Izraditi Plan mjera pomoći socijalno ugroženim osobama u općini Žepče • Razvijati dodatne sadržaje za starije i nemoćne

EKOLOGIJA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Općina Žepče nema dostupnih podataka o stanju u ovoj oblasti. To nameće potrebu za žurnom izradom Strateškog plana u oblasti zaštite životne sredine. Trenutne poslove eko policije u općini Žepče obavljaju dva djelatnika poduzeća JP„Komunalno“ Žepče.

Inspekcijski nadzor vrši sanitarno-komunalni inspektor pri Općini, Vodoprivredni inspektor pri Kantonu, Poljoprivredni inspektor pri Kantonu, Veterinarski inspektor pri Kantonu i inspektor rada i zaštite okoliša pri Kantonu.

Općina Žepče putem NVO sektora provodi i prati aktivnosti na redovitom čišćenju obale rijeke Bosne, i uklanjanju otpada iz korita malih rječica-pritoka.

U periodu od listopada do prosinca 2010.godine provedena je akcija čišćenja obala rijeke Bosne u dužini od 20 km, od granice sa općinom Zenica, nizvodno do Lupoglavskih polja, a sukladno Ugovoru o sufinanciranju „Projekta čišćenja obala vodotoka 2010“, potpisanog između Općine Žepče i Fonda za zaštitu okoliša F BIH.

Zbog potrebe rješavanja prisutnih problema u oblasti zaštite okoliša na području općine Žepče, te poboljšanja uvjeta života na području Općine, u suradnji sa „MDGF Program okoliša i klimatskih promjena“, donesena je odluka o pristupanju izradi Lokalnog ekološkog akcionog plana (LEAP). Odluku je donijelo Općinsko vijeće Žepče na 21. Sjednici održanoj 30.12.2010.godine.

Lokalni ekološki akcioni plan obuhvata: utvrđivanje vizije zajednice, procjenu stanja životne sredine, određivanje prioriteta, utvrđivanje najpogodnijih strategija za otklanjanje problema i provođenja akcija koje će dovesti do stvarnog poboljšanja stanja životne sredine.

Odlukom Općinskog načelnika imenovan je tim za izradu Lokalnog ekološkog plana čija izrada treba da bude završena do kraja 2011.godine.

Procjena utjecaja na okoliš

(podaci iz Prostornog plana općine Žepče)

Kontaminacija zemljišta

Na području Općine , prema procjenama MAC-a, kao sumnjive površine na postojanje minsko – eksplozivnih sredstava izdvojeno je 2.004,25 ha ili 13,64 % ukupne površine. Prema stupnju potencijalne opasnosti, sumnjive površine su svrstane u tri kategorije.

Sumnjive površine se nalaze na sljedećim lokalitetima: Čusto brdo, Komšići, Matina, Debelo brdo, Vrbica, Bistrica, Ljeskovica, Orahovica, Papratnica, Vitlaci, Željezno polje, Begov Han i Žepče.

Degradacija zemljišta

Na području općine registrirana su sljedeća aktivna klizišta: Dolina Orahovačkog potoka, Južne padine ispod Velikog Mračaja, Izvorišna čelenka potoka Ozimice, Dolina rijeke Ljubne ispod naselja Ravne Donje.

Zaštita voda

Definiranje ukupnih mjera zaštite kvaliteta voda u vodotocima uključuje, kao jedan od prioriteta, dosljedno provođenje uspostavljenih tehničkih mjera zaštite.

To se u svakom slučaju odnosi na vodotoke na prostoru općine Žepče, koji se i danas koriste kao prijemnici otpadnih voda stanovništva i gospodarstva, i to bez ikakvog prethodnog pročišćavanja, s izuzetkom i to jako važnim, postrojenja za tretman otpadnih voda grada Žepča.

Zaštita zraka

Egzaktnih podataka o zagađenju zraka na području općine nema. Iskustveno i na osnovu zapažanja lokalnog stanovništva, može se konstatirati da je zagađenje zraka uglavnom uzrokovano sagorijevanjem goriva u ložištima privatnih i industrijskih objekata, kao i emisijom štetnih plinova iz motornih vozila.

Mjere očuvanja zaštitnih područja prirodnih vrijednosti

Prema Prostornom planu općine Žepče, za područje planinskog dijela Općine sa visokim šumama predviđena je V kategorija zaštite prema IUCN kategoriji. Ovo znači da je utvrđena kategorija zaštite zaštićeni pejzaž, a temeljni cilj upravljanja je zaštita prirodnih vrijednosti, zaštita izvorišta na već pobrojanim lokalitetima, uz razvoj turizma, sporta i rekreacije.

U ovoj zoni treba zaštititi sve elemente, koji izražavaju njen značaj, a spriječiti sve aktivnosti koje mogu proizvesti štetu zaštićenom području prirodnog nasljeđa.

Ovo područje je zona eko-turizma, lovnog turizma i izletničkog turizma.

Područje sportsko-rekreacionog centra na lokalitetu Pepelarska Rijeka omogućava rekreativno bavljenje sportovima na zemlji i u vodi i ribolovom, područje Papratnica omogućava bavljenje plivačkim sportovima, područje Matinskog visa bavljenje planinarenjem i izletničkim sportom, područje Marijanskog svetišta BDM u Osovi je lokalitet pogodan za vjerski turizam.

Bioraznolikost

Endemične biljne vrste općine Žepče

Na području općine Žepče pronađeno je stanište za 10 endemičnih biljnih vrsta. Udruženje građana „EKO BOSS“ Žepče realiziralo je projekt „Kartiranje i inventarizacija endemičnih biljnih vrsta općine Žepče“. Pronađene su endemske vrste; Viola beckiana-Bekova ljubičica, Euphorbia Gregersenii- Gregersenova mlječika, Stachis chamaendris subsp.zepcenzis i Symphyandra hofmannii-Bosanska zvončika, koji su stenoendemi BIH i čija su staništa na prostoru općine Žepče bila ugrožena i prije rata. U sklopu projekta izrađena je brošura u kojoj je dat pregled endemičnih biljnih vrsta koji žive jedino u BIH (stenoendemi) i čija je zaštita prioritet. U izradi brošure surađivalo se sa stručnjacima Prirodno matematičkog fakulteta u Sarajevu koji su potvrdili autentičnost svih endemičnih biljaka u općini Žepče.

Preporuke, Udruženja „EKO BOSS“ Žepče i predstavnika PMF, su slijedeće:

- ✓ zaštita pojedinih područja kao temeljni način očuvanja endemičnih vrsta i biološke raznolikosti u cjelini,
- ✓ zaštita biološke raznolikosti i endemičnih biljnih vrsta na području općine Žepče,
- ✓ sprječavanje ugroženosti biološke raznolikosti uslijed degradacije i uništavanja staništa, kao i zbog prekomjerne eksploatacije prirodnih dobara.

Popis endemičnih biljaka u općini Žepče:

Scabiosa leucophylla(Udovčica), Rubus tomentosus (Zvornička kupina); Halacsya sendtneri (Halačija); Iris reichenbachii Var.bosniaca (Bosanska perunika); Euphorbia montenegrine K. Maly(Crnogorska mlječika); Euphorbia gregersenii K.Maly (Gregersenova mlječika); Viola beckiana (Bekova ljubičica); Potentilia carniolica A. Kerner (Kranjska petoprsta, jalova jagoda), Symphyandra hofmannii (Bosanska zvončika); Daphne blagayana (maslinica).

NVO - Udruženja/udruge koje se bave zaštitom okoliša

Udruženje građana „Ekologija i turizam“ iz Željeznog Polja okuplja 350 članova od čega 15 privrednih subjekata.

U periodu od 2008.- 2010.godine implementiralo je projekte upravljanja komunalnim otpadom, čišćenje divljih deponija, i čišćenje obala rijeke Bosne na području MZ Željezno Polje i općine Žepče. Projekti su podržani od Kantonalnog i Federalnog ministarstva za zaštitu okoliša.

Udruženje građana „EKOBOSS“ iz Žepča okuplja desetak članova koji se bave očuvanjem i zaštitom životne sredine i bioraznolikosti na području općine Žepče.

U 2007.godini je realiziralo projekt „Invazivne biljne vrste ambrozija i amorfa“, a u 2010.godini projekt „Kartiranje i inventarizacija endemičnih biljnih vrsta općine Žepče“. Projekti su podržani od Federalnog ministarstva okoliša i turizma

Tabela 33 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Ekologija i zaštita životne sredine

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Ne postoji Strategija zaštite okoliša općine Žepče • Neučinkovitost i nekoordiniranost u radu eko policije i inspekcijskih službi • Neaktivan nevladin sektor u oblasti ekologije • Nedostatna financijska sredstva za projekte iz oblasti ekologije u Općini • Needuciranost građanstva o značaju, potrebi i kaznenim odredbama u oblasti zaštite životne sredine • Nepostojanje katastra zagađivača ni podataka o ukupnoj količini zagađene vode koja se proizvodi i ispušta u vodotoke • Neprepoznatljivost bioraznolikosti u općini Žepče i nedovoljna zaštita endemskih vrsta biljaka
RAZVOJNE POTREBE
• Izrada Strategije zaštite životne okoline općine Žepče • Pojačan rad eko policije i primjena kaznenih odredaba u praksi • Koordiniranje unutar inspekcijskih, nevladinih organa u Općini • Izrada Lokalnog ekološkog plana (LEAP) za općinu Žepče • Izraditi katastar zagađivača vode • Zaštita područja na kojima su pronađena staništa endemskih biljnih vrsta • Osigurati novčana sredstva za projekte iz oblasti ekologije i zaštite okoliša u općini Žepče (općinski proračun)

2.5. GOSPODARSTVO

2.5.1. POLJOPRIVREDA

Općina Žepče nema tradicije u bavljenju poljoprivredom, koja je uglavnom bila dodatna djelatnost. Prije rata se stanovništvo bavilo ratarskom proizvodnjom. Obim bavljenja poljoprivredom nije bio u većoj mjeri značajan jer se sva proizvodnja odnosila na vlastite potrebe i potrebe ishrane stočnog fonda kod individualnog proizvođača.

U poslijeratnom periodu dolazi do veće zastupljenosti svih grana poljoprivredne proizvodnje; stočarstva, voćarstva, ratarstva i plasteničke proizvodnje kao dijela ratarske proizvodnje. Poljoprivrednici se odlučuju za tradicijsku poljoprivredu jer im to još uvijek osigurava sigurno tržište.

Poljoprivreda općine Žepče bazira se na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

Plasman domaće robe na šire domaće i ino tržište moguće je jedino ostvariti međusobnim uvezivanjem u zadruge ili zadružne poslovne mreže koje im mogu omogućiti kvalitetnu podršku i pomoć za njihov rast i razvoj.

Na općini Žepče je mali broj gazdinstva koje imaju parcele veće od 2ha visokokvalitetnog poljoprivrednog zemljišta na jednoj lokaciji. Usitnjenost posjeda ne omogućava sustavnu proizvodnju za šire tržište niti omogućava minimum socijalne sigurnosti poljoprivrednim proizvođačima. Okrupnjavanjem posjeda stvorile bi se pretpostavke za sigurniju poljoprivrednu proizvodnju.

Poljoprivredni razvoj uvećat će zaposlenost stanovništva, osigurati više hrane i podići kvalitetu ishrane. Koristi od njenog poljoprivrednog razvoja uvećat će se utjecajem na druge gospodarske djelatnosti kao što su prerada, trgovina, turizam, promet, energetika, kemijska industrija itd.

Tabela 34 Pregled ukupnih površina Općine Žepče uključujući poljoprivredno zemljište, 2010.

RB	Vrsta zemljišta	Površina	ha	%
01	**Oranice i vrtovi**	12 940 976 m²	1.294	28,8
02	**Voćnjaci**	7 378 974 m²	738	16,4
03	**Vinogradi**	n/a[17]	n/a	n/a
04	**livade**	11 398 170 m²	1.140	25,4
05	**Pašnjaci**	13 165 951 m²	1.317	29,3
06	**UKUPNO POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE (01-05)**	44 884071 m²	4.489	100
07.	**Ribnjaci**	200 m²	n/a	n/a
08.	**Trstici i bare**	n/a	n/a	n/a
09.	**Šumsko zemljište**	176 688 072 m²	17.669	94
10	**Neplodno zemljište**	12 145 455 m²	1.215	6

Izvor: Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje i Služba za gospodarstvo i financije, 2010.

[17] *n/a (not available) – podatak nije dostupan

Graf 16 Prikaz udjela pojedinih vrsta zemljišta u ukupnom poljoprivrednom zemljištu općine Žepče u 2010.godini

POLJOPRIVREDNI POSJEDI

Parcele poljoprivrednika su veoma usitnjene i iste se ne nalaze jedna uz drugu nego su obično na različitim lokacijama. Većina parcela je manja od 2 ha. Prema procjenama, od ukupnog broja stanovništva i raspoloživog obradivog i poljoprivrednog zemljišta, na svakog stanovnika ide 0,17 ha obradivog i 0,20 ha poljoprivrednog zemljišta.

Osim toga, veoma veliki broj parcela se vodi kao suvlasništvo više članova obitelji koje nisu završile postupak razgraničenja parcela na terenu. Postoje slučajevi suposjeda sa dijelom 7/112 što je veoma teško dovesti do posjeda 1/1.

Navedeno uzrokuje i predstavlja jedan od glavnih ograničavajućih faktora u stvaranju modernih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Usitnjenost parcela primarno uvjetuje poljoprivredne djelatnosti na razini obiteljske proizvodnje za vlastite potrebe i veoma teško dovodi do poboljšanja, kao i stvaranja modernih poljoprivrednih gospodarstava. Ovakva usitnjenost posjeda i veličina posjeda ne mogu garantirati dohodovnost poljoprivredne proizvodnje pa će se u narednom razdoblju broj poljoprivrednih domaćinstava smanjivati, a veličina posjeda morat će se povećavati.

Usitnjenost posjeda ne omogućava sustavnu proizvodnju za šire tržište niti omogućava minimum socijalne sigurnosti poljoprivrednim proizvođačima. Okrupnjavanjem posjeda stvorile bi se pretpostavke za sigurniju poljoprivrednu proizvodnju.

Treba sprječavati degradaciju malih seoskih gospodarstava i depopulaciju ruralnog područja te poticati povećanje zemljišnog posjeda kao i bolje iskorištavati postojeće i privoditi svrsi do sada neobrađene i zapuštene poljoprivredne površine.

VRSTE POLJOPRIVREDNIH KULTURA

Voćarstvo

Voćarstvo je grana poljoprivrede koja se na području općine Žepče svake godine sve više intenzivira. Podižu se novi zasadi visokostablašica jabuke, šljive i kruške. Jedan od razloga su kvalitetni poticaji za ovaj vid poljoprivredne proizvodnje.

U 2008. godini dogodio se nagli porast voćnjaka oraha i to zbog uvođenja federalnog poticaja za tu voćnu vrstu. Visina poticaja je bila ista za sve voćne vrste ali je za orah bila izuzetno povoljna s obzirom da se na 1.000 m^2 trebalo zasaditi samo 10 stabala. Naredne godine ovaj poticaj je ukinut te novih većih zasada voćnjaka oraha nije bilo (nastavila se sporadična sadnja).

Tabela 35 Vrste pojedinih kultura visokostablašica – Voćarstvo

Vrsta voća	2002 godina	2005 godina	2010 godina
	Stabla	Stabla	Stabla
Trešnja	19.815	20.000	20.000
Višnja	800	5.400	5.800
Jabuka	53.000	60.000	76.600
Kruška	2.500	4.000	6.000
Dunja	300	360	370
Šljiva	68.000	71.600	77.000
Breskva	320	330	350
Kajsija	-	-	210
Orasi	1.160	1.200	19.300

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije, 2002, 2005. i 2010.

Graf 17 Prikaz usporedbe broja stabala različitih visokostablašica u 2002., 2005. i 2010.godini

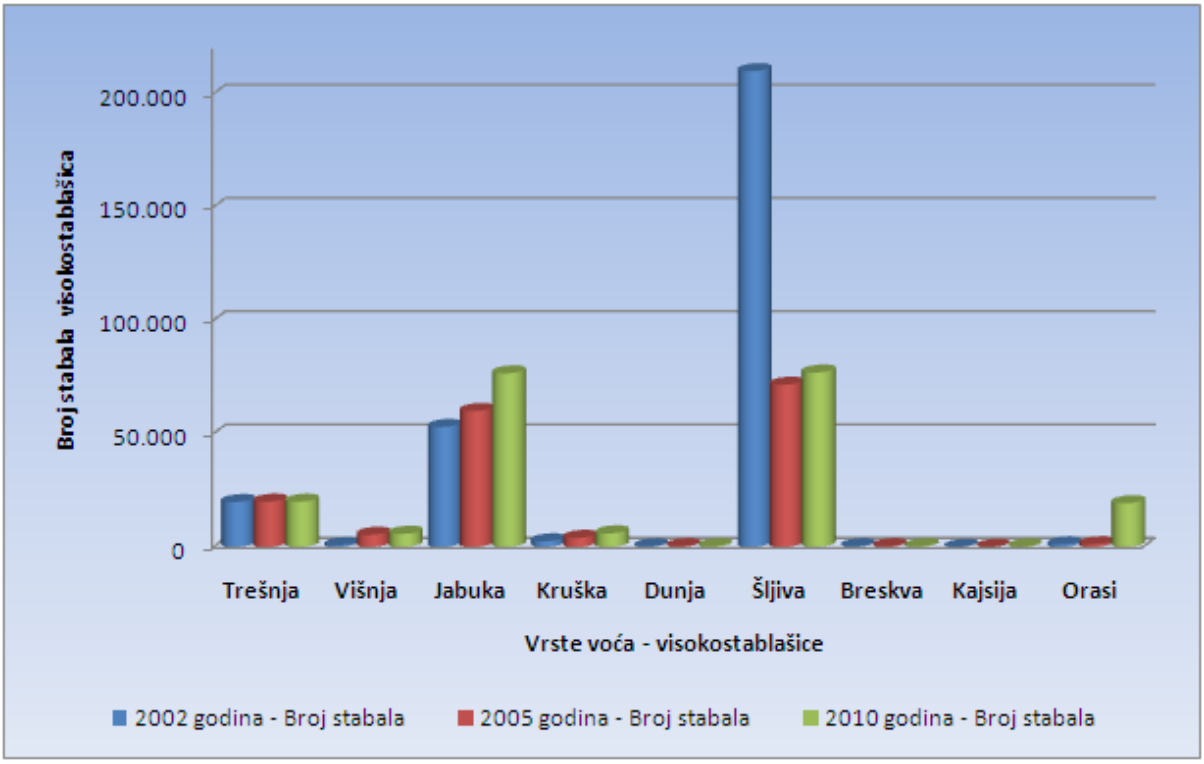

Žepče je imalo tradiciju uzgoja šljive *Požegače* koja je oboljela, autohtonih sorti jabuke (*kanjuška, rumenika, petrovnjača, srčika, kraljica, zvečarka, divljaka, budalača, šarenika, šemanuša, đulabija, petrivnjača*). Sve navedene sorte nalazimo sporadično i predstavljaju blago koje je veoma teško očuvati zbog nepoznavanja načina očuvanja istih.

U periodu od 2002.-2010. godine vidljivo je povećanje intenzivnih voćnjaka, prvenstveno jabuke, zatim kruške, a sve više se podižu i voćnjaci šljive *Čačanke rodne*. Radi se o intenzivnim zasadima - plantažama koje na maloj jedinici površine imaju veliki broj sadnica sa jednim osnovnim ciljem: intenzivan rod.

Jabuka postaje sve značajnija voćna vrsta jer je na općini zadnjih godina podignuto oko 25 ha novih intenzivnih zasada jabuka. Radi se o voćnjacima sa naslonima i sistemima za navodnjavanje koji zahtijevaju primjenu visoke agrotehnike. Ovakvi voćnjaci zahtijevaju veoma

mnogo kemijskog tretiranja i veliku upotrebu zaštitnih sredstava što je u današnjem brendu „zdrave hrane“ sve manje prihvatljivo. Zbog toga se na općini Žepče poljoprivrednici sve više vraćaju tradiciji samostalnog kalemljenja autohtonog voća i podizanju zasada kalemljenog voća, na koje, na žalost ne mogu ostvariti poticajna sredstva.

Šljiva se zadnjih godina vraća se na velika vrata, s tim da ne možemo govoriti o staroj sorti *Mađarici* nego o *Čačanki rodnoj* i drugim sortama koje bi trebale dostići nivo i kvalitetu starih sorti šljiva.

Sto se tiče novih kultura, moguće ih je uvesti samo uz zaokruženu proizvodnju koja podrazumijeva stvaranje proizvoda i sigurno plasiranje proizvoda.

Nova kultura na općini Žepče je malina. Malina na općini Žepče postaje vodeća voćna vrsta, pogotovo na području Željeznog polja koje je pokretač podizanja zasade na općini Žepče. Do sada je na ovome području podignuto preko 500 ha zasada maline najviše sorte *Willamette*. Maline su podignute po sistemu uz špalir sa sistemima za navodnjavanje. Za malinu postoji siguran otkup od strane firme „Klas“ Sarajevo i „Heko“ Bugojno. Uzgoj maline proširuje se i na ostala područja općine Žepče ,Ozimica, Vitlaci, Bljuva, Vrbica, Gornji Lug..

Pod borovnicom se nalazi oko 3 ha, dok se površina jagoda održava na starom nivou od 10 ha.

U 2010. godini podignut je novi zasad jagode u naselju Preko, površine 1 ha što daje nadu da će se ova voćna kultura ponovo vratiti na naše područje.

Tabela 36 Pregled zasađenih površina jagodičastog voća u periodu 2002. -2010.

Vrsta voća	2002. (ha)	2005. (ha)	2008. (ha)	2010. (ha)
Maline	8	27	35	51
Ostalo jagodičasto voće	9	10	15	9
UKUPNO	17	37	50	60

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije, Obrazac DV-POLJ za 2002., 2005., 2008. i 2010.godinu

Graf 18 Pregled zasađenih površina jagodičastog voća na području Žepča u periodu 2002. -2010.

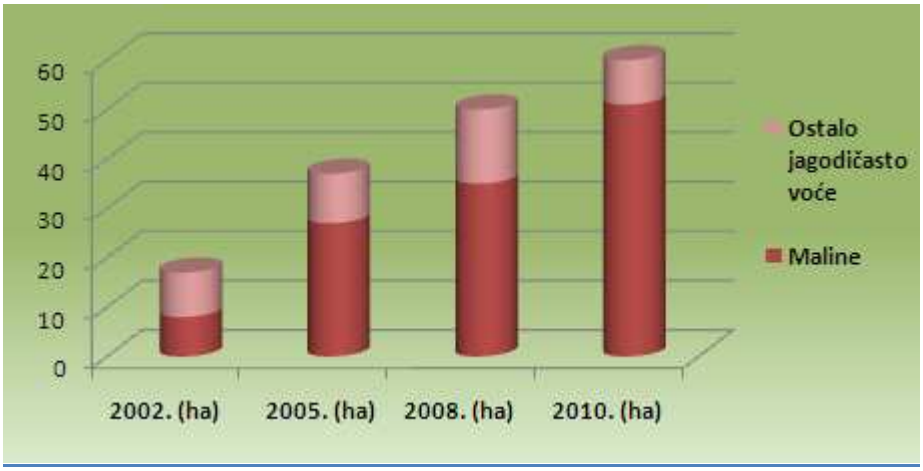

RATARSKA PROIZVODNJA I UZGOJ POVRĆA

Tabela 37 Prikaz zasađenih površina pojedinih kultura - Ratarstvo

Kultura	2002 . (ha)	2005. (ha)	2010. (ha)
Žitne kulture	900	780	553
Povrtno bilje	146	170	114
Stočno krmno bilje	1536	1685	958

Izvor podataka: Služba za gospodarstvo i fin. Općine Žepče: Obrazac DV-POLJ za 2002. i 2005. godinu, te statistički podaci PO -22b za 2009/2010

Uzgoj žitarica

Ratarstvo kao grana poljoprivredne proizvodnje na općini Žepče mijenja svoju sliku. Vrsta usjeva je direktno vezana za stočarsku proizvodnju - pšenicu sve više zamjenjuje ječam i kukuruz kao osnovna ishrana stoke.

Visoke cijene poljoprivrednog repromaterijala, usitnjenost posjeda, loša mehanizacija su glavni razlozi koji su doveli do toga da jer ratarska proizvodnja zastupljena uglavnom na samo pristupačnom i kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu.

Osiguranje u oblasti poljoprivrede na našim područjima još nije zaživjelo te poljoprivrednici štete na usjevima uglavnom ne mogu nadoknaditi.

Proizvodnja povrća

Plastenička proizvodnja na području općine Žepče se i dalje nalazi na značajnom mjestu i u laganom je porastu. Za ovu proizvodnju se opredjeljuju zbog klimatskih neprilika koje direktno ugrožavaju proizvodnje na otvorenim parcelama.

U 2006. godini na općini je bilo evidentirano oko 60 plastenika površine po 100 m^2, a prema podacima iz 2010. godine, površine pod plastenicima iznose oko 1,6 ha. Radi se o kvalitetnim plastenicima sa čeličnom konstrukcijom i vodootpornom folijom sa bočnim ili leptir vratima za provjetravanje. Skoro svi imaju sustava za navodnjavanje kap po kap.

U plastenicima se proizvodi paprika, rajčica, krastavac, špinat, luk, salata, a tri plasteničara se bave cvjećarskom proizvodnjom. Plasteničari sa dužim iskustvom sami proizvode sadni materijal i plasiraju ga na lokalnom tržištu.

U 2010.godini Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK nije predvidjelo novčana sredstva za premiranje nabavke plastenika, kao što je to bilo prethodnih godina, tako da je to utjecalo na smanjenja kupovne moći poljoprivrednih proizvođača za kupovinom plastenika.

STOČARSTVO

Stočni fond na općini Žepče, u zadnjih nekoliko godina, doživljava lagani pad. Razlozi su visoke cijene hrane za ishranu stoke i nelojalna konkurencija stočnih proizvoda koja sve više ugrožava domaću proizvodnju. Također, niske premije i izostanak državnih poticaja ne omogućavaju bavljenje stočarstvom u većem obimu, izuzev za svoje vlastite potrebe.

Na općini Žepče registrirane su farme: „Barbarić“ (uzgoj svinja), „Sarajlić“ (tov junadi), „Klas Pervan“ (tov junadi), „Koka - farm“ (uzgoj koka), a registrirane su i tri privatne klaonice.

Na općini Žepče brigu o zdravstvenom stanju stočnog fonda vodi JP „Veterinarska stanica“ Žepče koja trenutno ima 6 uposlenih: 4 doktora veterinarske medicine, 1 inženjer poljoprivrede /stočarski odsjek/i 1 poljoprivredni tehničar.

Tabela 38 Procjena brojnog stanja stoke i stočne proizvodnje na području općine Žepče

RB	VRSTA STOKE	BROJ GRLA		
		2002.god.	2005. god.	2009. god.
1.	Goveda – ukupno	5.000	5.010	4.450
1.1.	Od toga krave i steone junice	4.000	3.900	3.580
2.	Ovce – ukupno	10.000	18.000	11.800
2.1.	Od toga ovce za rasplod	8.000	13.000	10.600
3.	Svinje –ukupno	4.000	7.000	6.050
3.1.	Od toga krmače i suprasne nazimice	450	600	580
4.	Konji – ukupno	300	140	110
4.1.	Od toga: kobile i ždrijebne omice	n/a	n/a	8
5.	Koze- ukupno	500	470	400
6.	Perad – ukupno	130.000	140.000	27.000
6.1.	Od toga: Koke nesilice	n/a	n/a	22.000
7.	Kunići – ukupno	n/a	n/a	170
8.	Košnice pčela – ukupno	n/a	n/a	1.850

Izvor podataka: Statistički podaci Obrazac DV-POLJ za 2002. i 2005 godinu, te statistički podatak PO – 51 – 2 za 2009. (31.12.2009.), Veterinarska stanica Žepče

Graf 19 Usporedba brojnog stanja stoke i stočnog fonda u 2002., 2005. i 2010.godini

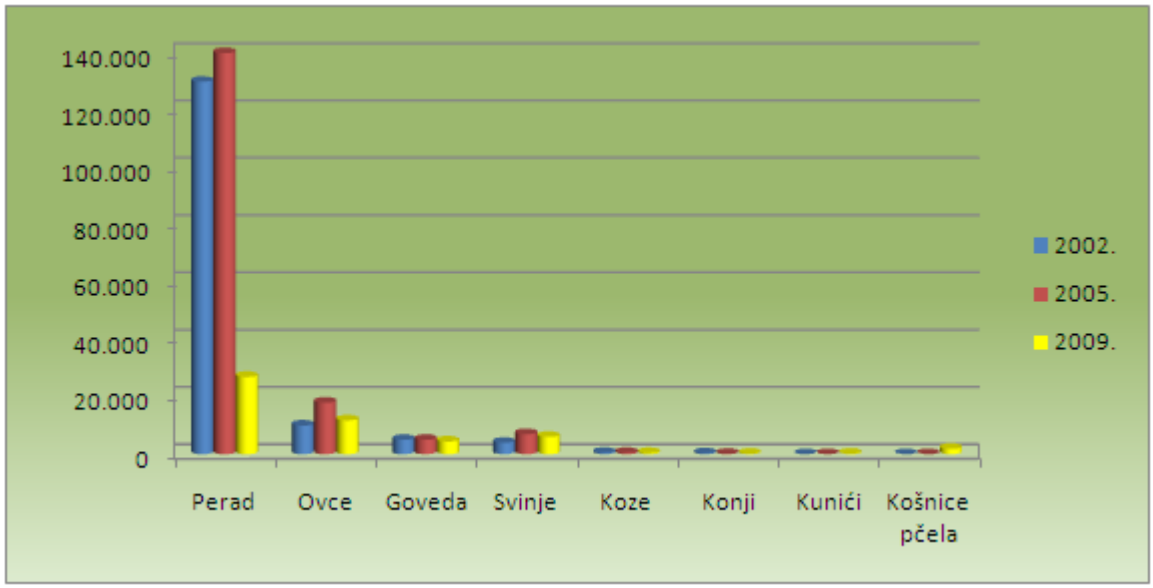

Osnovne prepreke za razvoj stočarstva su:

- usitnjenost posjeda koja onemogućava stvaranje kvalitetnih i potrebnih količina hrane za stoku,
- niske cijene domaćih proizvoda i nesigurno tržište zbog nekontroliranog uvoza,
- needuciranost stanovništva po pitanju uzgoja i ishrane stoke po modernim tehnologijama
- nedostatak materijalnih sredstava za podizanje većih objekata a samim time i proširenje stočnog fonda
- visoke kamatne stope za poljoprivredne kredite
- neadekvatni programi poticaja koji nisu primamljivi za stočare
- nepostojanje dugoročne politike poticaja u stočarstvu

Ribogojstvo

Na općini Žepče nema tradicije ribogojstva. Nalazimo samo sporadične ribnjake za vlastite potrebe, a ne za tržište.

Izdvajamo četiri ribnjaka na različitim lokalitetima (Pire, Orahovica, Globarica), ukupne zajedničke površine oko 200 m^2. Radi se o uzgoju pastrmke i šarana. Prosječno proizvedena količina iznosi oko 3 000 kg ribe godišnje. Sva riba se plasirala na lokalnom tržištu.

Ljekobilje

Prema evidenciji OPZ „Agrofarm“ Žepče, broj kooperanata koji se bave ovom vrstom poljoprivredne proizvodnje je cca 15, sa područja tri općine: Žepče, Zavidovići i Maglaj.

Na površinama koje zauzima ljekobilje najviše je zastupljena biljka matičnjak.

Kooperanti ljekobilje prodaju u raznim varijantama; osušeno ,svježe ili ga prerađuju za dobivanje visokokvalitetnog ulja od matičnjaka (Melissa Officinalis L.).

Od 2008. godine OPZ „Agrofarm“ Žepče krenula je s preradom (destilacijom) matičnjaka.

Od 2008. -2010. godine OPZ „Agrofarm“ je preradom dobila oko 35 kg ulja, a prerađeno je oko 211 tona sirove mase matičnjaka, sa površine od oko 5 ha[18].

[18] Izvor: Evidencija OPZ„Agrofarm“Žepče, 2011.

FINANCIJSKA PODRŠKA POLJOPRIVREDI

Općina Žepče ostvaruje zadnjih godina značajne poticaje iz oblasti poljoprivrede. Prema Odlukama o poticajnim sredstvima najveći dio zahtjeva se predaje Općinskoj Službi koja ih obrađuje i prosljeđuje dok se jedan broj zahtjeva podnosi direktno na adresu Ministarstava. Iz tih razloga tijekom cijele godine vođen je postupak realizacije poticajnih sredstava.

Značajno je napomenuti da se broj zahtjeva svake godine povećava i realno bi bilo očekivati i veću visinu poticaja.

Tabela 39 Prikaz zahtjeva podnesenih za kantonalni i federalni poticaj poljoprivredne proizvodnje u periodu 2003-2008.godine po vrstama proizvodnje

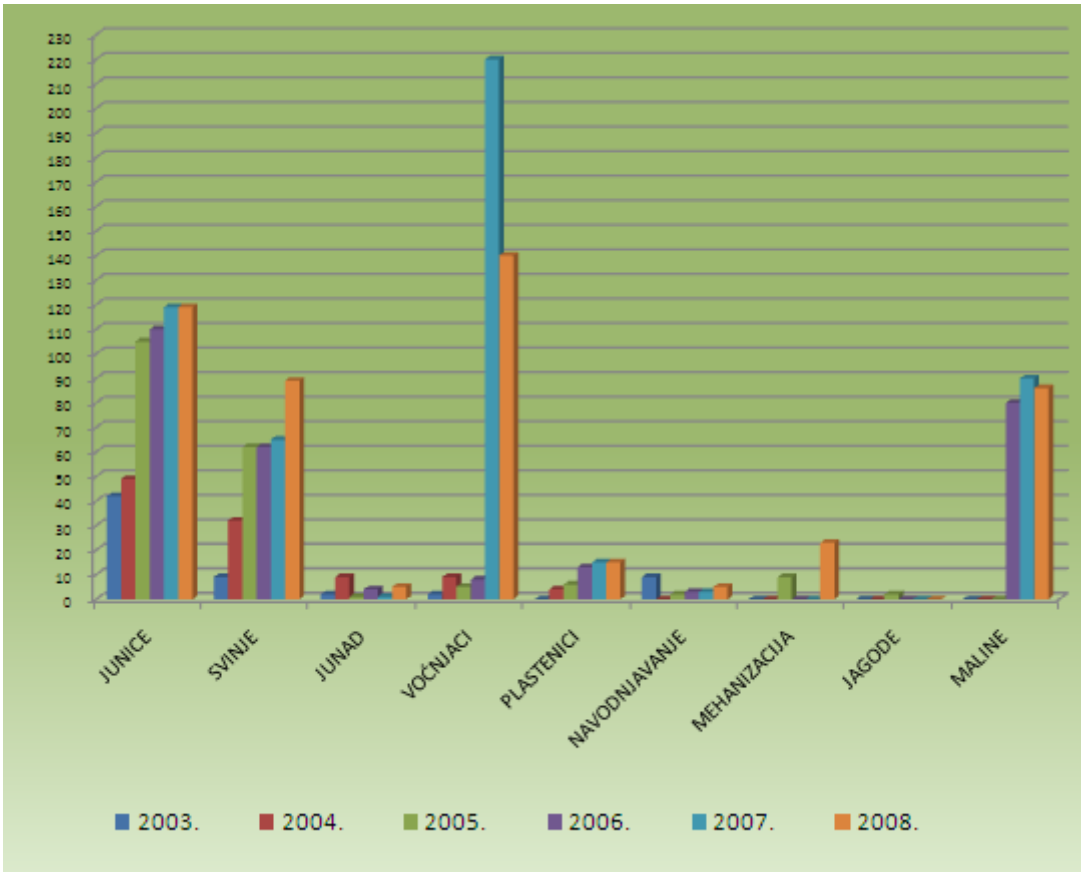

Izvor: Evidencija Službe za gospodarstvo i fin. Općine Žepče

1. *Federalni poticaji*

U 2009 godini ukupan broj podnesenih zahtjeva za federalni poticaj je bio 434, a u 2010. godini iznosio je 465.

Povećan broj poticaja je primjetan na nazimicama i ovcama zbog povećanog iznosa poticaja po jedinici mjere, te na osuvremenjivanju gazdinstava.

Poticaji za udruge i zadruge su izdavani po više osnova te je u 2009 godini poticaj ostvarilo 5 udruga/zadruga, a u 2010.godini ukupno 6 udruga i jedna zadruga, ali po više osnova.

Visina poticaja na voćnjacima je smanjena zbog povećanih potrebnih površina za poticaj, prvenstveno maline (sa 1.000 m^2 na 2.000 m^2).

Tabela 40 Prikaz ostvarenih federalnih poticaja za poljoprivrednu proizvodnju na području općine Žepče

VRSTA POTICAJA	VRSTA PROIZVODNJE	GODINA 2009/KM	GODINA 2010/KM
Biljna proizvodnja	Voćnjaci	332 362,00	75 146,00
Animalna proizvodnja	Tov svinja	2 400,00	7 555,00
	Nazimice	2 030,00	13 000,00
	Tov junadi	6 200,00	9 000,00
	Junice		17 455,00
	Otkup mlijeka	100 775,40	102 086,00
	Pčele	17 010,00	19 080,00
	Ovce i koze	46 130,00	94 375,00
Ostalo	Mehanizacija		10 658,00
	Osuvremenjivanje gazdinstva	6 903,37	43 749,42
	Uređenje zemljišta	3 501,09	8 115,40
	Regres kamata	628,95	3 393,64
	Udruge/zadruge	8 849,63	19 113,00
	Ruralna infrastruktura	20 999,06	27 900,00
UKUPNO: KM		**547 799,50**	**450 984,35**

Izvor: Evidencija Službe za gospodarstvo i financije Općine Žepče

2. *Kantonalni poticaji 2008, 2009, 2010.godina*

Tabela 41 Pregled ostvarenih kantonalnih poticaja

VRSTA POTICAJA	2008. GODINA	2009.GODINA	2010. GODINA
Steone junice	50 340,00	42 500,00	19 000,00
Rasplodne krmače	23 200,00	13 200,00	7 500,00
Mliječni kartoni	15 720,00	21 960,00	9 550,00
Plastenička proizvodnja	n/a	7 660,30	3 559,60
Proizvodnja maline	n/a	58 412,00	24 881,60
Instaliranje sistema kap po kap	6 347,00	1 500,00	600,00
Nabavka mehanizacije	25 089,00	4 000,00	4 190,00
Nabavka plastenika	20 543,00	4 680,00	13 770,00
Ukupno:	141 23	153 912,30	83 051,20
Ostali poticaji	123 376,000,00	37 180,30	54 149,40
Ukupno:	264 615,00	191 092,60	137 191,60

Izvor: Evidencija Službe za gospodarstvo i financije Općine Žepče

*Napomena; u tabeli prikazujemo samo poticaje koji se ostvaruju za proizvodnje iz godine u godinu. Ostale vrste poticaja se mijenjaju te prikazujemo samo njihov ukupan iznos.

3. *Općinski poticaji*

U skladu sa Zakonom o poljoprivredi, općine mogu također predvidjeti sredstva za poticaj, u skladu sa svojim mogućnostima.

U 2008. godini općina Žepče je za poticaj poljoprivredne proizvodnje predvidjela 120.000,00 KM; u 2009. godini 50.000,00 KM; 2010 godine 50.000,00 KM, a za 2011 također 50.000,00 KM.

Tabela 42 Pregled predanih zahtjeva i ostvarenih poljoprivrednih općinskih poticaja u 2008. godini

Vrsta poticaja	2008. godina	
	Broj zahtjeva	Ostvareni poticaj
Muzne krave	49	49
Rasplodne svinje	42	42
Ženska telad	35	35
Plastenička proizvodnja	20	20
Sjetva	87	85
Ljekobilje i jagode	10	10
Sufinanciranje projekata	5	3
Proizvodnja meda	38	38
Sufinanciranje pedoloških analiza	3 zahtjeva za 230 korisnika	2 zahtjeva za 120 korisnika
Sufinanciranje organiziranih posjeta Udruženja sajmovima iz oblasti poljoprivrede	4	1
UKUPNO	293	285

Tabela 43 Pregled ostvarenih poljoprivrednih općinskih poticaja u 2009. i 2010. godini

Vrsta poticaja	Broj udovoljenih zahtjeva	
	2009	2010
Muzne krave	49	81
Rasplodne svinje	42	31
Projekti zadruga/Udruženja	7	4
UKUPNO	98	116

REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA NA OPĆINI ŽEPČE

Na temelju člana 46. Zakona o poljoprivredi (Sl. novine FBiH broj 88/97), poljoprivredna gazdinstva/privredna društva, zadruge, obrtnici, obiteljska poljoprivredna gazdinstva i poljoprivrednici/ upisuju se u Registar poljoprivrednih gazdinstava odnosno registar klijenata. Upis je započeo 1.1.2009. godine. Svrha upisa je uspostaviti direktnu komunikaciju poljoprivrednika i državnih tijela kako bi državna tijela što brže i racionalnije izrađivala kvalitetne nacrte mjera.

Na općini Žepče cijeli postupak vodi Služba za gospodarstvo i financije. Za svako poljoprivredno gazdinstvo nadležna općinska služba formira dosje koji se arhivira i čuva trajno.

Provodi se prva faza koja se odnosi na podnošenje zahtjeva i ispunjavanje obrazaca za svakog nositelja poljoprivrednog gazdinstva. Pripreme su krenule i za drugu fazu koja se odnosi na unošenje podnesenih zahtjeva i podataka u kompjutorsku formu u programu koji je u izradi.

Na općini Žepče zahtjev za upis u registar gazdinstava/klijenata je u 2009. godini podnijelo 313 poljoprivrednika, a u 2010. godini 249 poljoprivrednika, dakle dosada je evidentirano ukupno 562 poljoprivrednih gazdinstava i 15 klijenata.

Najveći problemi pri upisu su neuređenost katastarske podjele parcela, te nezavršetak velikog broja sudskog postupka podjele zemljišta nakon ostavinske rasprave pa se posjed vodi kao suposjed više korisnika.

NVO sektor u oblasti poljoprivrede

Tabela 44 Popis poljoprivrednih udruženja i zadruga koje djeluju na području općine Žepče

RB	NAZIV POLJOPRIVREDNOG UDRUŽENJA/ZADRUGE	DJELATNOSTI KOJIMA SE UDRUŽENJE BAVI	BROJ ČLANOVA/ KOOPERANATA	GODINA OSNIVANJA	ADRESA
1.	„AGRAR“ , POLJOPRIVREDNA ZADRUGA NOVI ŠEHER	Mlijeko; tov svinja; tov junadi; konzumna jaja; strne žitarice (pšenica, ječam); merkatilni kukuruz,; krumpir, sijeno; pčelarstvo	32	2007.	Novi Šeher
2.	„AGROFARM“, OPĆA POLJOPRIVREDNA ZADRUGA	Plastenička proizvodnja; ratarstvo; voćarstvo; stočarstvo; ljekobilje	180	2005.	Stjepana Radića b.b., Žepče
3.	„MALINAR“, POLJOPRIVREDNA ZADRUGA, ZAVIDOVIĆI	Malina	52 člana zadruge 75 kooperanata		
4.	„MELISSA“ UDRUŽENJE PROIZVOĐAČA LJEKOVITOG BILJA	Uzgoj ljekovitog bilja	36	2008.	S. Radića b.b., Žepče
5.	„PATRIOTI“ , UDRUŽENJE INVALIDI POLJOPRIVREDNICI	Jagodičasto voće; visokostablašice; plastenički uzgoj povrća; ekologija i turizam	20	2009.	Željezno Polje, Žepče
6.	„PČELARI I POLJOPRIVREDNICI“, UDRUŽENJE PČELARA ŽELJEZNO POLJE	Med, vosak; malina; borovnica; krumpir	45	2003.	Željezno Polje, Žepče
7.	„POLJAR“, POLJOPRIVREDNA ZADRUGA	Malina; visokostablašice (jabuka, kruška, šljiva i višnja); borovnica	200 (malina) 150 (visokost.) 20 (borovnica)	2002.	Željezno Polje, Žepče
8.	„PROIZVOĐAČI MALINA – KOOPERANTI“ , UDRUŽENJE POLJOPRIVREDNIKA	Malina; borovnica	200	2005.	Željezno Polje, Žepče
9.	„PROIZVOĐAČI MLIJEKA“ , UDRUŽENJE POLJOPRIVREDNIKA	Proizvodnja mlijeka	120	2010.	Željezno Polje, Žepče
10.	„VOĆAR“, UDRUŽENJE VOĆARA	Jabuka; kruška; šljiva; jagoda na otvorenom; plastenička proizvodnja (rajčica, paprika, salata, mladi luk)	30	2003.	S. Radića b.b., Žepče
11.	„ZLATNA DOLINA“, UDRUŽENJE POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA	Stočarstvo (ovce, krave); povrtlarstvo (špinat, salata, mladi luk, rajčica, paprika); autohtone sorte jabuke; divlja jabuka (sirće)	10		Ozimica, Žepče
12.	„ŽEPČE“, UDRUGA PČELARA	Med, vosak, polen, propolis, matična mliječ	50	1995.	S. Radića b.b., Žepče

Izvor: Evidencija RAŽ-a i Službe za gospodarstvo i financije općine Žepče

Tabela 45 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Poljoprivredna proizvodnja

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Neuređenost katastarskih podataka o kulturi poljoprivrednog zemljišta • Usitnjenost poljoprivrednih parcela i poljoprivrednog posjeda • Nerazvijenost tržišta poljoprivrednim proizvodima • Neadekvatna i neizgrađena temeljna infrastruktura koja je u funkciji razvoja agrara (stručno-znanstvene i obrazovne institucije, poljoprivredna služba, skladišta i hladnjače, namjenske financijske institucije) • Sporo restrukturiranje i osposobljavanje poljoprivrednih subjekata za korištenje predpristupnih fondova EU kao i za realizaciju prioritetnih razvojnih programa prije ulaska BiH u EU • Neizgrađenost otkupnih, sabirnih i rashladnih centara u poljoprivredi • Nepostojanje općinske razvojne strategije u oblasti poljoprivrede koja bi definirala pravce razvoja i mogućnosti primjene inovativnih ideja u ovoj oblasti • Nepostojanje savjetodavne stručne službe iz oblasti poljoprivrede na razini općine • Nedostatne marketinške aktivnosti kojima se promoviraju obiteljska gospodarstva i njihovi • proizvodi
RAZVOJNE POTREBE
• Izgraditi temeljnu infrastrukturu koja će biti u funkciji razvoja poljoprivrede • Stvoriti pretpostavke za kontinuirano educiranje poljoprivrednika radi primjene suvremene tehnologije • Osigurati povoljna financijska sredstva za ulaganje u primarnu poljoprivrednu proizvodnju i preradu. • Razvijati dopunske djelatnosti na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima • Zaštititi i valorizirati autohtone proizvode te stvarati tržišne marke proizvoda • Ojačati sektor zadrugarstva uvezivanjem postojećih zadruga i udruženja uz educiranje rukovodećih kadrova u oblasti menadžmenta • Formiranje savjetodavne stručne službe iz svih oblasti poljoprivrede na nivu općine uz iskorištenje postojećeg kadra na općini Žepče, uz usku suradnju sa kantonalnim poljoprivrednim stručnim službama • Izraditi i provoditi strategiju razvoja poljoprivrede u ruralnog razvoja

2.5.2. MALA I SREDNJA PODUZEĆA, OBRTI

Na području općine Žepče djeluje 574 gospodarskih subjekata. Mala i srednja poduzeća čine 45% od ukupnog broja, slijede samostalne trgovinske radnje s 22% , samostalne zanatske radnje s 20%, a najmanje ima samostalnih ugostiteljskih radnji u evidenciji, 13%, što je prikazano i u tabeli i grafu ispod[19]:

Tabela 46 Vrsta i broj gospodarskih subjekata u općini Žepče, u 2010.godini

Vrsta gospodarskog subjekta	Ukupan broj registriranih gospodarskih subjekata u općini Žepče prema vrsti
Poduzeće (d.o.o. i d.d.)	**256**
Samostalna trgovinska radnja (STR)	**125**
Samostalna zanatska radnja (SZR)	**118**
Samostalna ugostiteljska radnja (SUR)	**75**
UKUPNO SUBJEKATA	**574**

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije općine Žepče, 2010.

Graf 20 Udio pojedinih tipova gospodarskih subjekata u ukupnoj gospodarskoj slici općine Žepče u 2010.godini

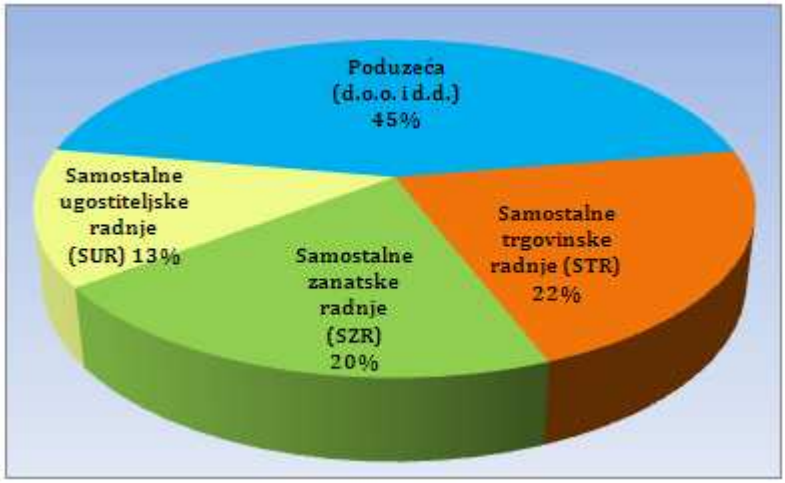

[19] Izvor: Evidencija Službe za gospodarstvo i financije općine Žepče, 2010.

Tabela 47 Pregled djelatnosti[20] kojima se bave mala i srednja poduzeća u općini Žepče u 2010.god.

DJELATNOST	Broj MSP-a, koja se bave navedenom djelatnosti - u općini Žepče u 2010.godini
A) Poljoprivreda, lov i šumarstvo	5
B)Ribarstvo	1
C) Vađenje ruda i kamena	1
D) Prerađivačka industrija	55
E) sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode	1
F) Građevinarstvo	28
G) Trgovina; popravak motornih vozila, motocikala, te predmeta za vlastitu uporabu i dom	111
H) Ugostiteljstvo	1
I) Prijevoz, skladištenje i veze	26
J) Financijsko posredovanje	2
K) poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti	13
M) Obrazovanje	8
O) Ostale javne komunalne, društvene i vlastite uslužne djelatnosti	4
UKUPNO	256

Izvor: AFIP baza podataka

[20] Klasifikacija djelatnosti Bosne i Hercegovine (Federalni zavod za statistiku):
A) Poljoprivreda, lov i šumarstvo
B) Ribarstvo
C) Vađenje ruda i kamena
D) Prerađivačka industrija
E) Proizvodnja i snabdijevanje el. energ., plinom i vodom
F) Građevinarstvo
G) Trgovina; popravak motornih vozila, motocikala, te predmeta za vlastitu uporabu i dom
H) Ugostiteljstvo
I) Prijevoz, skladištenje i veze
J) Financijsko posredovanje
K) Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti
L) Državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje
M) Obrazovanje
N) Zdravstvena zaštita i socijalni rad
O) Ostale javne komunalne, društvene i vlastite uslužne djelatnosti

Graf 21 Pregled zastupljenosti djelatnosti kojima se u općini Žepče bave MSP, prema broju MSP

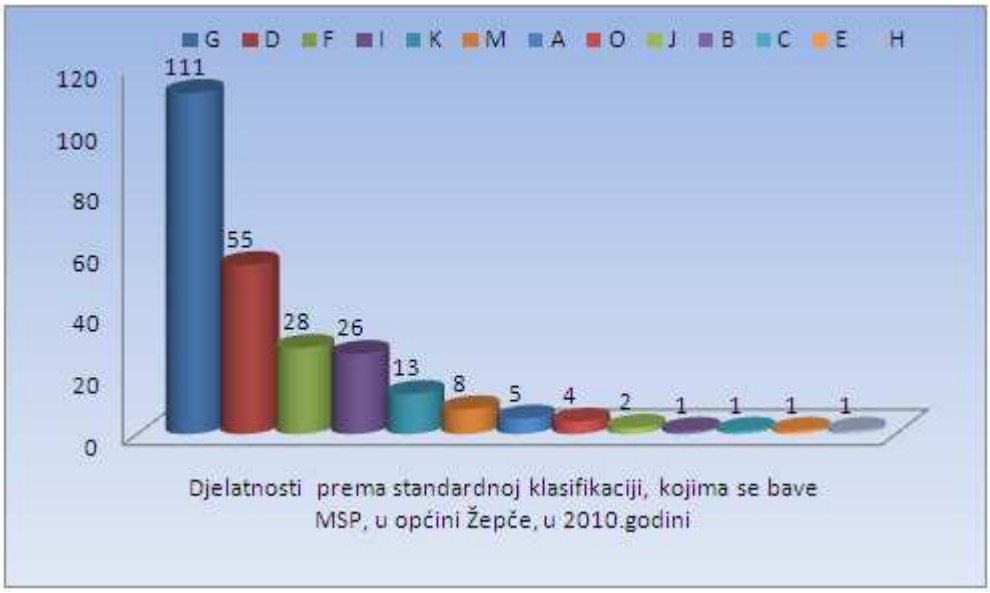

U posljednje tri godine, u općini Žepče registrirano je 50 novih pravnih lica (d.o.o.), i 72 fizička lica (obrta)[21].

Graf 22 Usporedba zastupljenosti pravnih i fizičkih osoba u pojedinim djelatnostima[22], u općini Žepče, 2010.godine

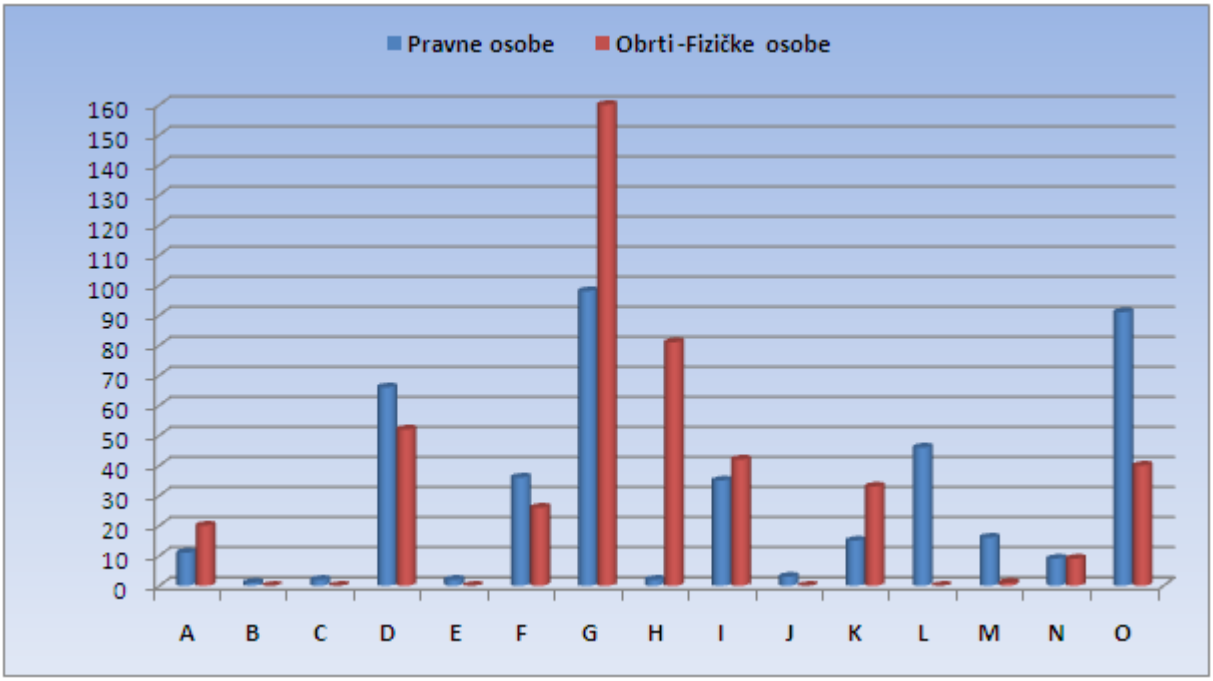

Izvor: Publikacija Federalnog zavoda za statistiku: Zeničko - dobojski kanton u brojkama, 2010.

[21] Izvor: Evidencija Službe za gospodarstvo i financije Općine Žepče
[22] Klasifikacija djelatnosti Bosne i Hercegovine (Federalni zavod za statistiku): v. fusnotu 19

Vanjskotrgovinska razmjena

U tabeli ispod prikazan je komparativni pregled vanjskotrgovinske razmjene u Zeničko-Dobojskom kantonu, po općinama, gdje ističemo pregled vanjskotrgovinske razmjene za općinu Žepče u periodu 2007. -2009. godine.

Tabela 48 Vanjskotrgovinska razmjena u ZDK, pregled po općinama

Općina	2007. GODINA			2008. GODINA			2009. GODINA		
	UVOZ	IZVOZ	POKR. %	IZVOZ	UVOZ	POKR. %	IZVOZ	UVOZ	POKR. %
BREZA	10.422	6.442	61,81	9.381	10.678	87,85	10.444	8.834	118,23
DOBOJ-JUG	14.594	4.167	28,55	3.920	16.234	24,15	5.323	14.058	37,79
KAKANJ	74.729	10.202	13,65	15.258	78.443	19,45	18.934	76.066	24,89
MAGLAJ	80.875	37.219	46,02	48.518	32.656	148,57	67.446	21.264	317,18
OLOVO	9.952	13.299	133,64	19.491	14.693	132,66	26.028	20.769	125,32
TEŠANJ	284.552	109.190	38,37	116.597	369.018	31,60	128.736	249.159	51,67
USORA	13.060	4.131	31,63	4.796	12.864	37,28	2.556	6.374	40,10
VAREŠ	4.742	11.217	236,57	8.841	10.484	84,33	22.175	9.450	234,66
VISOKO	212.756	243.472	114,44	289.180	225.506	128,24	263.387	213.502	123,37
ZAVIDOVIĆI	15.751	35.266	223,89	39.036	18.568	188,69	38.791	15.468	250,79
ZENICA	421.798	406.887	96,46	440.929	626.867	70,34	225.757	247.240	91,31
ŽEPČE	**76.035**	**22.200**	**29,20**	**25.847**	**90.792**	**28,47**	**22.762**	**64.813**	**35,12**
Ukupno Kanton	**1.219.265**	**903.693**	**74,12**	**1.017.793**	**1.506.803**	**67,55**	**832.338**	**947.024**	**87,89**

Izvor: Informacija o stanju i poslovanju privrede na području Zeničko- Dobojskog kantona u 2009.godini – Publikacija Ministarstva privrede ZDK, 2010.

PREGLED POTICAJA ZA GOSPODARSTVO OPĆINE ŽEPČE

Realizacija poticaja u periodu 2005. - 2009. godina

U slijedećoj tabeli data je rekapitulacija svih realiziranih poticaja po općinama u ZDK (s naglaskom na općinu Žepče):

Tabela 49 Pregled svih odobrenih poticaja po broju i iznosu po općinama

OPĆINA	BROJ ODOBRENIH POTICAJA		IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA POTICAJA	
	2005-2008	% UDIO	05-08 (KM)	% UDIO
TEŠANJ	66	23,24	1.102.541,20	23,55
VISOKO	49	17,20	960.529,00	20,51
ZENICA	53	18,70	661.612,75	14,14
ŽEPČE	**40**	**14,10**	**585.088,40**	**12,50**
MAGLAJ	22	7,75	432.008,95	9,30
KAKANJ	15	5,30	221.019,50	4,72
BREZA	6	2,10	219.932,00	4,70
DOBOJ-JUG	12	4,20	192.700,00	4,10
ZAVIDOVIĆI	8	2,80	120.851,20	2,58
USORA	7	2,50	78.000,00	1,65
VAREŠ	4	1,41	68.500,00	1,46
OLOVO	2	0,70	37.000,00	0,79
UKUPNO:	**284**	**100,00**	**4.679.482,90**	**100,00**

Izvor: Informacija o realizaciji poticajnih mjera Vlade ZDK u 2009. godini - Ministarstvo privrede ZDK, 2010.

U periodu od 2005. – 2008. godine je realizirano 284 poticaja, u što je utrošeno 4.679.482,90 KM.

Općina Žepče je na četvrtom mjestu po visini ostvarenih poticaja. Značajno je napomenuti da je najveći broj poticaja realiziran u oblasti prerađivačkih djelatnosti.

Rekapitulacija poticaja gospodarskim subjektima u 2009.godini

U slijedećoj tabeli dana je rekapitulacija realiziranih poticaja gospodarskim subjektima po općinama, (s naglaskom na općinu Žepče):

Tabela 50 Pregled realizacije poticaja privrednim subjektima po općinama

OPĆINA	BROJ ODOBRENIH POTICAJA		IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA POTICAJA	
	2009.	% UDIO	2009. (KM)	% UDIO
ZENICA	14	26,92	185.668,00	26,16
VISOKO	12	23,08	180.986,00	25,50
TEŠANJ	7	13,46	100.800,00	14,20
ZAVIDOVIĆI	5	9,62	57.000,00	8,03
BREZA	2	3,85	26.000,00	3,66
ŽEPČE	**4**	**7,69**	**75.000,00**	**10,56**
MAGLAJ	3	5,77	36.279,00	5,11
DOBOJ-JUG	3	5,77	30.000,00	4,23
KAKANJ	1	1,92	10.000,00	1,42
USORA	1	1,92	8.000,00	1,13
VAREŠ	-	-	-	-
OLOVO	-	-	-	-
UKUPNO:	**52**	**100**	**709.733,00**	**100**

Izvor: Informacija o realizaciji poticajnih mjera Vlade ZDK u 2009. godini - Ministarstvo privrede ZDK, 2010.

Tabela 51 Regresiranje kamata na investicijske kredite po sjedištima korisnika za 2009.godinu

OPĆINA	BROJ KORISNIKA				IZNOS POTICAJA /KM/			
	Iz ranijih perioda	% udio	2009.	% Udio	Iz ranijih perioda	% Udio	2009.	% Udio
TEŠANJ	3	18,75	3	33,33	23.644,70	18,86	55.800,00	44,45
ŽEPČE	**1**	**6,25**	**1**	**11,11**	**2.250,00**	**1,79**	**30.000,00**	**23,90**
ZENICA	1	6,25	3	33,33	3.500.00	2,79	22.450,00	17,89
MAGLAJ	0	0	1	11,11	0	0	14.279,00	11,38
VISOKO	5	31,25	1	11,11	38.277,00	30,52	2.986,00	2,38
BREZA	1	6,25	0	0	22.500,00	17,94	0	0
KAKANJ	1	6,25	0	0	1.875,00	1,50	0	0
ZAVIDOVIĆI	1	6,25	0	0	851,20	0,68	0	0
VAREŠ	2	12,50	0	0	25.000,00	19,94	0	0
DOBOJ-JUG	1	6,25	0	0	7.500,00	5,98	0	0
OLOVO	0	0	0	0	0	0	0	0
USORA	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	16	100	9	100	125.397,90	100	125.515,00	100

Izvor: Informacija o realizaciji poticajnih mjera Vlade ZDK u 2009. godini - Ministarstvo privrede ZDK, 2010.

Tabela 52 Subvencije uvođenja međunarodnih standard po sjedištu korisnika za 2009.god.

OPĆINA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA /KM/	
	'09.	% Udio '09.	' 09.	% Udio '09
Visoko	7	26,92	82.000,00	27,99
Zenica	6	23,07	63.000,00	21,51
Zavidovići	3	11,53	45.000,00	15,36
Tešanj	3	11,53	35.000,00	11,94
Doboj-Jug	3	11,53	30.000,00	10,24
Breza	1	3,85	10.000,00	3,41
Kakanj	1	3,85	10.000,00	3,41
Maglaj	1	3,85	10.000,00	3,41
Usora	1	3,85	8.000,00	2,73
Žepče	-	-	-	-
Olovo	-	-	-	-
Vareš	-	-	-	-
UKUPNO:	**26**	**100**	**293.000,00**	**100**

Izvor: Informacija o realizaciji poticajnih mjera Vlade ZDK u 2009. godini - Ministarstvo privrede ZDK, 2010.

Tabela 53 Subvencioniranje administrativnih troškova po sjedištu korisnika za 2009.god.

OPĆINA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA/KM/	
	'09.	% Udio '09.	'09.	% Udio '09.
Visoko	5	33,33	96.000,00	34,04
Zenica	4	26,66	96.000,00	34,04
Žepče	2	13,33	40.000,00	14,18
Breza	1	6,67	16.000,00	5,67
Maglaj	1	6,67	12.000,00	4,25
Zavidovići	1	6,67	12.000,00	4,26
Tešanj	1	6,67	10.000,00	3,55
Usora	-		-	
Vareš	-		-	
Doboj-Jug	-		-	
Kakanj	-		-	
Olovo	-		-	
UKUPNO:	15	100,00	282.000,00	100,00

Izvor: Informacija o realizaciji poticajnih mjera Vlade ZDK u 2009. godini - Ministarstvo privrede ZDK, 2010.

Pokazatelji koji su ostvareni u općini Žepče u 2009. godini upućuju na potrebu analize uzroka i donošenja odgovarajućih općinskih mjera za poticanje gospodarskih aktivnosti u općini Žepče. Evidentna je problematika rada i poslovanja kod malih i srednjih poduzeća, posebno u 2009. i 2010.godini.

Najveće probleme zabilježeni su u građevinskom sektoru, tekstilnoj i prerađivačkoj industriji. Zbog pada proizvodnje u ovim branšama, nisu u potpunosti imune niti ostale grane proizvodnje koje su zastupljene u općini Žepče.

Na slabije proizvodne i poslovne pokazatelje u MSP sektoru općine Žepče utjecali su: enormno povećanje kamatnih stopa na kreditna sredstva, nedostatak sirovine i drvnih sortimenata kod drvoprerađivačke djelatnosti; pad potražnje na tržištu za proizvodima iz tekstilne industrije i drvo-prerade; i pad potražnje za stambenom gradnjom .

U upitnicima gospodarskih društava su naglašena očekivanja da Općina Žepče inicira i pomogne u donošenju pozitivnih sistemskih mjera i zakona u okviru svojih nadležnosti kao i na višim

instancama u smislu efikasnijeg rješavanja istaknute problematike, koji će omogućiti stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta i uvjeta za brže prevladavanje ekonomske krize.

Naglašen je problem velikih opterećenja poslovanja kroz visoke stope poreza, doprinosa i parafiskalnih opterećenja.

Posebno je istaknuto odsustvo odgovarajućih poticaja i mjera zaštite domaće proizvodnje, poticaja izvoza i novog zapošljavanja.

PREGLED DODIJELJENIH KONCESIJA NA PODRUČJU OPĆINE ŽEPČE

Prema izvještaju Ministarstva financija Zeničko- Dobojskog kantona, ukupan prihod od koncesija u 2009. godini na cijelom području Zeničko- Dobojskog kantona je 931.150,70 KM.[23]

Općina Žepče nije ostvarila alokaciju sredstava po osnovu izdanih koncesija jer su u 2009. i potpisani ugovori o dodjeli koncesija s poduzećima navedenim u tabeli ispod.

U 2009. godini je donesena Odluka o novom načinu raspodjele i korištenja sredstava prikupljenih po osnovu naknada od koncesija.

Novom Odlukom dio od 70% prikupljenih sredstava pripada općinama na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija i 30% Kantonu. Očekivat je da će se u narednom periodu moći ostvariti značajni prihodi na osnovu eksploatacije prirodnih bogatstava. Ukoliko se to ne bi ostvarilo neophodno je da općina izvrši reviziju izdanih ugovora i obveza od strane koncesionara. Prikupljena sredstva po ovoj osnovi mogla bi se vratiti MSP sektoru putem programa subvencija i poticaja.

Tabela 54 Pregled odobrenih koncesija na području općine Žepče

NAZIV PODUZEĆA KOJE POSJEDUJE KONCESIJU	VRSTA KONCESIJE	GODINE	LOKACIJA	PREDMET EKSPLOATACIJE
„NBI ĆURIĆ“ d.o.o.	Koncesija za istraživanje	Koncesija se mora produžavati svake 2. godine	Kiseljak, Žepče	Izvor mineralne vode
„CESTING“ d.o.o.	Eksploatacijska koncesija	Koncesija dodijeljena 2009. na period 20 godina	Papratnica, Žepče	Mineralni resurs - dijabaz
„PROTON“ d.o.o.	Eksploatacijska koncesija	Koncesija dodijeljena 2009. na period 20 godina	Ograjina, Žepče	Stijena/kamen
„LIBOS“ d.o.o.	Eksploatacijska koncesija	Koncesija dodijeljena 2009. na period 20 godina	Kuluk, Begov Han	Mineralni resurs - dijabaz

Izvor: Evidencija RAŽ-a i Službe za graditeljstvo i prostorno uređenje Općine Žepče

[23] Izvor: Informacija o koncesijama u Zeničko- Dobojskom kantonu za 2009. godinu- Ministarstvo privrede ZDK

Tabela 55 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Gospodarski subjekti (MSP sektor)

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Nepostojanje adekvatne infrastrukture za razvoj MSPa • Nepostojanje Strategije razvoja MSP-a • Nepripremljenost MSP-a za korištenje predpristupnih fondova EU • Nepostojanje razvojnih planova u okviru postojećih privrednih subjekata • Slabo razvijene poduzetničke zone, i ostali oblici potpore razvoju MSP sektora • Nizak stupanj ulaganja u nove tehnologije i inovacije • Niska profitabilnost malog i srednjeg gospodarstva ▪ Slabo razvijena prerađivačka industrija osobito u sektoru proizvodnje hrane
RAZVOJNE POTREBE
• Načiniti mjere otklanjanja prepreka kod otvaranja MSP-a i njihovog razvoja (primjena elemenata lokalnog ekonomskog razvoja, poduzetničkih zona, inovativnih centara, poslovnih inkubatora) • Osigurati kvalitetnu infrastrukturu za postojeća i buduća MSPa • Izraditi Strategiju razvoja MSP sektora • Jačati i kreirati nove instrumente za podršku MSP-a u okviru općinske službe za gospodarstvo i RAŽ-a • Razvijati i provoditi programe za jačanje konkurentnosti MSP-a

2.5.3. TURIZAM

OSNOVNI POKAZATELJI

Općina Žepče raspolaže sa velikim turističkim potencijalima, koji nisu iskorišteni na adekvatan način.

Prednosti općine Žepče su: sadašnji put M–17 koji spaja Sjevernu Europu sa Jadranom i trasa buduće autoceste Vc, zatim čista priroda, nezagađena kemijskom niti drugom industrijom, planinski vrhovi i planinske rijeke, blizina većim gradovima kao što su Zenica (40 km), Sarajevo (120 km), Doboj (40 km), Banja Luka (160 km), blizina Jadrana (300 km), dakle sam položaj u centralnoj Bosni.

Prilike koje se pružaju za razvoj turizma na području općine Žepče, s obzirom na postojanje prirodnih resursa, ogledaju se kroz kreiranje ponude u lovnom i ribolovnom, sportsko – rekreacijskom i vjerskom turizmu.

Obzirom da je 90% područja u općini Žepče ruralno, dobre su šanse i za razvoj ruralnog turizma i seoskog turizma kao specifičnog oblika turizma.

VRSTE TURIZMA I POPRATNIH UDRUŽENJA U OPĆINI ŽEPČE

Lovni turizam

Područje općine Žepče je stanište za različitu divljač, posebice za fazane i zeca. Iako su lovišta brdsko-planinskoga tipa, prosječna im je nadmorska visina oko 500 m.

Na području općine Žepče djeluju dva lovačka društva, sa više sekcija, i gotovo 20 izgrađenih lovačkih objekata, koji spadaju u najaktivnija društva na našem području. Zajednički dugoročni cilj ova dva društva su kontinuirane aktivnosti na zaštiti divljači, zaštiti šumskog područja i samom razvoju lovnog turizma na općini Žepče.

LD „Orlovik“ Žepče

Osnovano je 1922.godine sa nazivom LD „Žepče“, a 1930. mijenja naziv u LD „Orlovik“ Žepče. U 2011. godini broji oko 250 članova/lovaca, ima 6 sekcija i 8 izgrađenih lovno- tehničkih objekata, odnosno lovačkih domova i lovačkih kuća.

LD „Jeleč“ Žepče

Osnovano je 2000. godine i prema podacima u 2011. godini broji oko 270 članova/lovaca. Društvo ima 9 sekcija, i ukupno 10 izgrađenih lovno- tehničkih objekata, odnosno lovačkih domova i lovačkih kuća. U tijeku su projekti izgradnje još tri objekta, lovačkih kuća.

Ribolovni turizam

Najbogatija ribom je rijeka Bosna u kojoj žive: klijen, šljivar, mrena, škobalj, nerijetko som i mnoge druge vrste manje zastupljene. Postoje i planinske rijeke koje su zapostavljene, a bogate su pastrmkom: rijeka Papratnica, Pepelarska rijeka ili Željeznica.

Pritoci rijeke Bosne su čisti i nezagađeni, pa se u njima može naći prava, autohtona potočna pastrmka. Najpoznatiji pritoci Bosne su: Pepelarska, Bistrička i Lovnička rijeka, te Željeznica, Ograjina, Papratnica, Ljubna, Bljuva i Lješnica. Dugo ove rijeke nisu poribljavane te je u tom

pravcu potrebno načiniti određene korake. Također, je neophodno izgraditi popratnu infrastrukturu oko rijeka u vidu šetnica, biciklističkih staza , ribolovnih staza i sl.

Ribolovno - sportsko društvo „ Bosna“

Osnovano je 2000. godine, i broji 120 stalnih članova. Ovo udruženje gazduje sljedećim vodama: rijeka Bosna, od Begov Hana do Globarice i Lovnice (graniči sa udruženjima iz Zenice, Zavidovića i Maglaja), Pepelarska rijeka /pola toka i Papratnica, cijeli tok . Od riba u tim rijekama nalazimo: potočna pastrmka (Pepelarska rijeka), kalifornijska pastrmka (Papratnica), som, klen, mrena, deverika, šaran, škobalj, šljivar, plotica, zela, krkuša, bucov(Bosna). Kapitalni primjerci riba ulovljeni na vodama kojima gazduje ovo Društvo su: som-19,5 kg; šaran-8 kg; klen-2,5 kg; bucov-3,4 kg; mrena-4,250 kg; plotica-2,7 kg; šljivar-1,5 kg; škobalj-1,3 kg.

U proteklom periodu, članovi ovog Udruženja su izgradili ribolovnu stazu, koja se nalazi između dva gradska mosta. Njena dužina je 580 metara, i na njoj se održava tradicionalno međunarodno natjecanje "Kup Žepča". U planu za naredni period je popravak spomenute staze, te izgradnja nove na suprotnoj strani obale.

Značajan rad ovog društva je u poribljavanju, i aktivnostima održavanja čistoće obala rijeke Bosne,i uređivanjem staza koji koriste ribolovci.

U 2010. godini društvo je sudjelovalo u projektu čišćenja obale rijeke Bosne na području općine Žepče, a u 2011. nastavit će se aktivnosti održavanja obale s ciljem proširenja kapaciteta za nove članove.

Prioritetni projekt koji RSD „Bosna“ ima u planu za 2011. godinu su cjelogodišnje održavanje toka rijeke Bosne u dužini od 8 km, na području od Veterinarske stanice Žepče do Želećkih mostova.

Sportsko- rekreativni turizam

Planinarsko društvo „VIS“

Planinarsko društvo „VIS“ utemeljeno je 1999. godine i trenutno broji oko 150 članova. Godine 2000. na Matinskom visu je izgrađen planinarski dom, sa smještajnim kapacitetom 60 ležaja, i salu za 50 – 60 osoba, a otvoren je vikendom i po potrebi. Od kada je ovaj dom izgrađen, kroz njegove prostorije prošlo je preko 10.000 gostiju.

U 2011. godini PD „Vis“ planira započeti s realizacijom projekta „ Žepačka transverzala“ za čije je sufinanciranje dio sredstava odobren od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Ovaj projekt predviđa uređenje i markiranje staza koje će obuhvatiti veći dio općine Žepče, obilazak svih povijesnih, kulturnih, prirodnih znamenitosti, lovačkih domova i sportsko – rekreacijskih centara na području općine Žepče. Dužina planirane transverzale je preko 100 km, a staze se mogu koristiti za pješačenje, planinski biciklizam i nordijsko skijanje.

Vjerski turizam

Potencijal razvoja vjerskog turizma ogleda se u multireligioznosti stanovništva općine Žepče, još od davnina.

Prvu katoličku crkvu u Žepču izgradio je u blizini žepačke kule bosanski kralj Stjepan Tomaš 1446. godine, a bila je posvećena sv. Tomi. Kao najstarija osnovana katolička župa spominje se Osova za koju se veže i svetište Velike Gospe, koje pohode stotine hodočasnika na dan Velike Gospe, 15. kolovoza. Povijesna osoba po kojoj također poznata župa Osova jest fra Vjeko Ćurić, misionar u Africi koji je umro mučeničkom smrću spašavajući civile tijekom genocida u Rwandi, 1994. Njegov spomenik i spomen- soba se nalaze kod župne crkve u Osovi. Na području općine Žepče djeluje 9 rimokatoličkih župa, u kojima postoji ukupno 12 crkava i kapelica.

Alibegova džamija poznata i kao Trzanska bila je najstarija džamija i vjerski objekt u Žepču. Sagrađena je početkom 16.stoljeća i rušena je u više navrata. Mjesto i ostatci graditeljske cjeline Trzanske džamije sa haremom u Žepču proglašava se 2009. godine nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Godine 1568. pretpostavlja se da je u Žepču izgrađena glavna džamija Ferhadija, a izgradio ju je Ferhadbeg, koga su u Žepču zvali Ferhad paša, te je po tome poznata i kao Ferhat-pašina džamija. Ova džamija nakon ratnih razaranja obnovljena je 2006. godine. Na području općine Žepče, postoji ukupno 12 džemata.

Pravoslavna crkva u Žepču izgrađena je 1894. godine i posvećena je Rođenju Presvete Bogorodice.

Ruralni turizam

Općina Žepče morat će raditi na osmišljavanju i oblikovanju „turističkog proizvoda“, koji podrazumijeva čitav niz aktivnosti koje turistički radnici te stanovništvo ovoga kraja može ponuditi potencijalnim gostima.

Tu naročito spadaju planinarske transverzale za čitavim nizom aktivnosti na pojedinim mjestima za odmor po pojedinim dionicama, na kojim se mogu nuditi domaći proizvodi počevši od proizvoda poljoprivrede i voćarstva, do stočarskih proizvoda i prerađevina iz kućne radinosti danas popularno nazvano ''etno turizam''.

Ove aktivnosti podrazumijevaju povećanje interesa među domaćim stanovnicima, posebno u selima, koji bi se bavili ovom vrstom djelatnosti. Nema komplementarnosti, odnosno međusobne povezanosti poljoprivredne proizvodnje i turizma, i još uvijek nisu osnovane udruge koje bi se bavile razvojem turizma u ovom kraju.

Neophodno je pokrenuti edukativne programe za seoska domaćinstava u funkciji razvoja ruralnog turizma. Također, treba raditi na izradi promotivnog materijala, edukaciji turističkih radnika, uređenju infrastrukture, te izradi prepoznatljivih turističkih suvenira karakterističnih za ovo područje.

Jedan od strateških dokumenata je Strategija razvoja turizma u općini Žepče koji bi se trebao uraditi do 2012. godine.

UGOSTITELJSKI I SMJEŠTAJNI KAPACITETI

Tabela 56 Popis svih restorana i motela na području općine Žepče

RB	NAZIV	VRSTA OBJEKTA	LOKACIJA	PONUDA	KAPACITETI
1.	**"AQUARIUS"**	Restoran	Brankovići bb, 72230 Žepče, Put: M17 Žepče-Doboj Kontakt: +387 32 897 686	Razne vrste pizza, domaći specijaliteti kao i međunarodna jela	100 mjesta
2.	**"CALIFORNIA"**	Restoran sa sobama	Brankovići bb, 72230 Žepče, Put: M17 Žepče-Doboj Kontakt: +387 32 896 101	Domaći specijaliteti, razne vrste pizza, međunarodna jela	9 soba, salon za svadbe (370 gostiju)
3.	**"ĆUĆIN KAMEN"**	Restoran	Varošište, 72230, Žepče, Put: M17 Žepče-Doboj Kontakt: +387 32 884 032	Domaći specijaliteti	80 mjesta
4.	**"DIONIZ"**	Restoran	Orahovica bb,Žepče, Put : Žepče – Zavidovići Kontakt:+ 387 32 883 300	Riblji specijaliteti , domaći međunarodni specijaliteti	100 mjesta
6.	**"DUBROVNIK"**	Restoran	Lug – Brankovići bb, Put: Žepče – Doboj Kontakt: +387 32 891 172	Širok izbor jela domaće, internacionalne kuhinje i specijaliteta kuće.	60 mjesta
5.	**„LIBERTAS"**	Restoran	Ul. Prva b.b. Žepče Kontakt ; + 387 32 888 175	Kućni specijaliteti, 20 vrsta gotovih jela, jela po narudžbi	200 mjesta
6.	**"MARIĆ"**	Motel s restoranom	Uz magistralnu cestu M-17, Žepče – Zenica, Kontakt: +387 32 881 440	"Plavi salon", za seminare i prezentacije, zatvoreni bazen, dva teniska terena, fitness, sauna, solarij, jacuzzi	Motel: 13 soba, 40 ležaja, vip sobe, Restoran, svadbeni salon za 600 gostiju,
7.	**"MORRETI"**	Pizzeria	Kralja Stjepana Tomaševića Bb, Žepče Kontakt: +387 32 880 881	Preko 60 vrsta pizza	70 mjesta
8.	**"NANSI"**	Restoran	Ul.Zagrebačka Bb,Žepče Kontakt : +387 888 125		80 mjesta
	"PRODUKT ŠEER"	Restoran	Novi Šeher, Put: Žepče – N. Šeher Kontakt: +387 32 890 257	Sve vrste pizza, jela sa roštilja	Restoran i svadbeni salon za 400 gostiju
9.	**"ZOVKO"**	Restoran i motel	Goliješnica bb, 72230 Žepče, Kontakt: +387 32 897 993	Svakodnevni izbor jela sa poslužne linije po posebnim cijenama, bogat izbor hrane i pića iz karte restorana	600 mjesta, restoran i svadbeni salon

Tabela 57 Identificirani problemi i razvojne potrebe - Turizam

IDENTIFICIRANI PROBLEMI

- Nepostojanje strateških i cjelovitih razvojnih planova (master plana i provedbenih planova) u turizmu.
- Niska profitabilnost turističkog sektora.
- Iznimno slaba razvijenost turizma
- Nepostojanje svijesti o mogućnostima razvoja seoskog, vjerskog i drugog turizma u općini Žepče
- Neiskorištenost rada Turističko-ugostiteljske škole u općini Žepče

RAZVOJNE POTREBE

- Izraditi master plana i provedbene planove za iskorištenje raspoloživih resursa za razvoj turizma uz poseban naglasak na očuvanju prostora
- Razviti turističke ponude
- Izrada, usvajanje i promocija jedinstvenog vizualnog identiteta općine - izgradnja turističkog brenda općine Žepče
- Ulaganje u infrastrukturu za potrebe razvoja turizma

2.6. UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Upravljanje razvojem u općini Žepče može se podijeliti na 5 ključnih segmenata; općinska uprava, općinske službe, lokalna razvojna agencija RAŽ, privatni sektor, civilni sektor i ostali subjekti.

2.6.1. OPĆINSKA UPRAVA I OPĆINSKE SLUŽBE

Općinsku upravu općine Žepče čine: Općinski načelnik i Općinsko vijeće Žepče.

Općinske službe u općini Žepče su:

- Služba za opću upravu i društvene djelatnosti,
- Služba za gospodarstvo i financije,
- Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje,
- Službe za obavljanje stručnih i tehničkih poslova: Stručna služba općinskog vijeća i općinskog načelnika i Služba za civilnu zaštitu i vatrogasna postrojba.

Općinska uprava ima glavnu ulogu u upravljanju razvojem. Važan instrument razvojne politike je proračun. Pri tome je posebno važno planiranje proračuna, osobito u onom dijelu koji se tiče razvojnih projekata, te vrednovanja rezultata i učinaka realiziranih projekata po razvoj Općine. Međutim, nedostaju ponekad razvojne funkcije u proračunu.

Sljedeći važan instrument za upravljanje razvojem su strateški razvojni dokumenti. U prvom redu to bi trebala biti Strategija razvoja općine Žepče, Prostorni plan općine Žepče, te drugi planovi i programi. Ovi dokumenti predstavljaju početni korak i polazište u budućem planiranju razvoja u općini Žepče.

Broj djelatnika u općinskoj upravi, zaključno sa 31.12.2010. godine je 60, a ukupno sa Vatrogasnom postrojbom je 75. Općinska uprava je smještena u dvije zgrade, u ulici Stjepana Radića, Zagrebačkoj (braniteljsko-invalidska zaštita) i Vatrogasna postrojba u Sarajevskoj ulici.

Prosječna plaća djelatnika je 789,96 KM, državnih službenika 1.331,04 KM, a namještenika 615,55 KM.

Općina Žepče je među prvim organima lokalne uprave uvela certifikat ISO 9001:2008 za poslove javne općinske administracije. Certifikaciju je izvršila norveška certifikacijska kuća „ DetNorske Veritas“, a kompletnu obuku provela firma „Džana Trade“. U 2010. godini je provedena recertifikacija za certifikat ISO 9001:2008. Rad općinskih službi je poboljšan, a realizacijom GAP projekta uvedeni su novi informacijsko-operativni sustavi za brži i efikasniji rad općinskih službenika.

U 2010. i 2011.godini općina Žepče potpisala je memorandume o razumijevanju sa domaćim i međunarodnim organizacijama; *Misija OSCE; GIZ(Njemačko društvo za tehničku suradnju); UNDP; USAID; UNIFEM-BH Kult i BH Expert; Fondacija Mozaik; SIDA (Švedska agencija za međunarodnu suradnju); NVO Alternativa Independent; NB Fondacija; SNV(Nizozemska organizacija za razvoj) i DEI (Direkcija za evropske integracije); Razvojna banka F BIH* (kreditni aranžman za izgradnju Sportske dvorane).

Svi projekti se realiziraju u periodu od 2011. - 2015. godine a namijenjeni su: institucionalnom jačanju lokalne samouprave; efikasnijem radu općinske uprave u interesu građana i gospodarskih subjekata; kvalitetnoj izrada strateških dokumenata u oblasti ekologije i zaštite okoliša; strateškom planiranju u sektorima MSP-a, i turizma; pripremi, izradi, implementaciji , monitoringu i evaluaciji projekata od kapitalnog značaja za općinu Žepče. Općina Žepče u

šk.god.2010./2011. stipendira 12 učenika generacije, a za studente se pruža više jednokratnih pomoći.

PREGLED OPĆINSKOG PRORAČUNA

Tabela 58 Pregled dijela kapitalnih izdataka iz proračuna Općine Žepče za period 2008.-2010. godine (kapitalni izdaci koji su podrška implementaciji Strategije razvoja općine Žepče)

NAZIV POZICIJE	2008.		2009.		2010.	
	IZVRŠENJE	INDEKS	IZVRŠENJE	INDEKS	IZVRŠENJE	INDEKS
Kapitalni izdaci	**1.489.296,29**	**90,8**	**1.362.850,36**	**96,4**	**1.445.464,03**	**100,66**
UČEŠĆE U IZGRADNJI SPORTSKE DVORANE	350.000,00	100,0	160.000,00	100,0	200.000,00	100,00
TROŠ. IZGRAD, REKONSTR.I SIGNALIZ. GRAD.ULICA	72.458,40	103,5	71.572,73	102,2	31.805,06	106,02
TROŠ.ODRŽAV.I REKON.LOKAL.PUTOVA	330.000,00	100,0	275.000,00	100,0	395.554,52	104,26
TROŠ. ZIMSKOG ODRŽAVANJA PUTOVA IZ CESTARINE	103.773,90	69,2	126.571,10	97,4	97.373,67	97,37
TROŠ.ODRŽ.I OPR.OBJEK.NA OPĆINI OD OPĆEG INTERESA	396.678,10	101,7	149.189,91	101,5	135.330,41	123,03
TROŠ.IZGR.JAV.RAS.PETLJA-SEMAFOR	0,00	0,0	56.523,18	99,2	-	-
TROŠ.ODRŽAV.PUT IZ PRORAČ. I RJEŠ.LOK.INFRASTR.	236.385,89	105,2	199.577,66	159,7	100.548,73	100,55

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije Općine Žepče, 2010.

Tabela 59 Pregled dijela transfera iz općinskog proračuna za period 2008.-2010.godine (transferi koji su podrška implementaciji Strategije razvoja općine Žepče)

NAZIV POZICIJE	2008.		2009.		2010.	
	IZVRŠENJE	INDEKS	IZVRŠENJE	INDEKS	IZVRŠENJE	INDEKS
TEKUĆI TRANSFERI(GRANTOVI)						
TRANSFERI ZA KULTURNE MANIFESTACIJE	38.786,68	110,8	23.920,25	68,3	38.068,00	95,17
TRANSFERI ZA TJELESNU KULTURU I ŠPORT	84.348,06	93,7	115.431,00	104,9	110.883,60	100,80
TRANSFERI MJESNIM ZAJEDNICAMA	23.302,19	116,6	21.945,95	129,1	17.958,11	105,64
TRAN. ZA SUFIN.IZGRAD.MJES. UREDA U Ž.POLJU	51.573,80	147,4	43.502,63	100,0	-	-
TRANSFER ZA SUFIN.IZGR. VODOV.U MZ LJUBNA	30.000,00	100,0	-	-	-	-
TRAN.ZA SUFIN. IZGR. JAV. RASV.BILJEVINA-M.RAVAN	19.585,80	97,9	-	-	-	-
TRANS.ZA SUFINAN. IZGR. VOD. MZ Ž.POLJE	20.065,27	100,3	-	-	-	-
TRAN.ZA SUFINANC. IZGR.VODOV.IVLJE	19.966,98	99,8	-	-	-	-
TRANS.ZA NAST.PUTA U MZ VITLACI	44.691,84	99,3	-	-	-	-
TRAN. ZA SUDJEL. U SUFIN.GRIJ. I IZG. ŠKOLA	94.025,41	99,0	93.420,26	93,4	131.564,62	82,23
TRANS. ZA STIPENDIR. I POMOĆ ST.	26.100,00	104,4	27.000,00	117,4	33.300,00	111,00
TRAN.ZA SUFIN.KROV.RAD.I UVOĐENJE GRIJ.U ŠKOLI Ž.POLJU	29.986,33	100,0	-	-	-	-
TRAN.ZA SUFIN.UVOĐENJA GRIJANJA U OŠ BEGOV HAN	19.940,71	99,7	9.999,98	100,0	-	-
TRANSFERI ZA ŠKOLU U PONIJEVU-NASTAVAK IZGRADNJE	39.250,00	98,1	29.600,00	98,7	-	-
TRANSFER ZA IZGRADNJU GLAZBENE ŠKOLE	53.426,90	96,3	30.000,00	100,0	-	-
TRANSFERI UDRUGAMA	29.622,78	128,8	25.789,50	103,2	27.796,00	92,65
TRAN.ZA PROJEKTIR.I DRUGU LOK.INFRASTR.	62.430,86	104,1	50.165,86	91,2	-	-
TRANSFERI ZA MLADE REAL.PROJEKTA OMLAD.POLIT	7.728,87	38,6	0,00	0,0	10.900,00	99,09
TRANSFERI ZA ZAŠTITU OKOLIŠA	128.359,25	128,4	55.023,80	110,0	100.421,82	111,58
TRANSFER ZA POLJOPR. I SUBVEN.U POLJOPRIVREDNICIMA	114.525,60	95,4	46.120,00	87,8	39.130,00	78,26
TROŠKOVI IZGRAD. INFRASTRUKT.U POSL. ZONI POLJA	-	-	324.415,78	72,1	-	-
TROŠKOVI IZGR.JAVNE RASVJETE B.HAN I OZIMICA	-	-	-	-	49.641,93	99,28

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije – 2011.

2.6.2. LOKALNA RAZVOJNA AGENCIJA RAŽ

Razvojna agencija Žepče je lokalna razvojna agencija. Osnovana je 9.03.2010. godine od strane općine Žepče.

Njezin glavni cilj je postizanje ravnomjernog gospodarskog razvoja na području cijele općine Žepče.

Osnovna uloga je koordinirati implementaciju strateškog plana razvoja Općine te unaprijediti i koordinirati postojeće razvojne aktivnosti, a u skladu sa potrebama općine.

Implementacijska jedinica Strategije razvoja općine Žepče jest Razvojna agencija Žepče.

Zadatak agencije je biti glavni promotor i nositelj svih perspektivnih projekata kako bi omogućila stvaranje mehanizama za upravljanje razvojem, te stvaranje povoljne poduzetničke klime u općini Žepče.

Glavna područja djelovanja su :

- Strateško planiranje i implementaciju razvojnih lokalnih projekata u općini Žepče,u skladu sa prioritetima određenim Strategijom razvoja općine Žepče;
- Izrada strateških dokumenata za generiranje radnih mjesta u općini Žepče s posebnim akcentom na žene i postale ranjive grupe- invalide ; poljoprivrednike i samostalne obrtnike,
- Izgradnja javno-privatnog partnerstva u cilju ekonomskog osnaživanja i stvaranja novih radnih mjesta;
- Stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja za privlačenje ulagača u općinu Žepče;
- Tehnička i savjetodavna pomoć u pripremi projekata u okviru međunarodne i međuregionalne suradnje ;
- Organizacija edukativnih radionica i programa cjeloživotnog učenja uz tehničku asistenciju i savjetodavnu pomoć za MSP sektor; male obrte; poljoprivredne zadruge; NVO sektor; i pojedince koji žele pokrenuti mali biznis,
- Tehnološki razvoj i razvoj inovativnog poduzetništva na principima europskog poslovanja,
- Priprema i implementacija projekata za financiranje iz fondova Europske unije,
- Poticaj i promocija razvoja malih i srednjih poduzeća,
- Zaštita i promocija izvornog potencijala i gospodarskih resursa općine Žepče,
- Podrška osnivanju ostalih instrumenata ekonomskog razvoja i poslovnog servisa u općini Žepče i regiji

Upošljava dvije osobe koje su visoko obrazovane; dipl. novinar i dipl. ekonomist. U 2011. godini upošljava jednog volontera; dipl. agronoma, kao koordinatora za ruralni razvoj i poljoprivredu. Svi uposleni su žene.

RAŽ inicira, osmišljava i provodi razvojne projekte i druge razvojne aktivnosti u raznim područjima i sektorima. Surađuje s drugim razvojnim agencijama u BIH, inicirajući i provodeći međukantonalnu i međuopćinsku suradnju. Također, ostvaruje i razvija i međunarodnu suradnju.

Projekti u koje je uključena Razvojna agencija Žepče :

(kao glavni implementator ili tehnički koordinator u implementaciji projekata)

1. „Jačanje kapaciteta lokalne kapacitete lokalne samouprave u upravljanju razvojem- SLS“ (GIZ); period trajanja projekta: 2011.-2015.
2. „Izrada Lokalnog ekološkog plana za općinu Žepče“ ; (UNDP i Općina Žepče); period trajanja projekta: 2011.
3. „Izrada Marketing plana Poslovne zone „Polja“ Žepče“ – (GIZ i REZ); period trajanja projekta: 2010.

4. „Revizija Strategije razvoja općine Žepče 2011-2018.godine.“; period trajanja projekta: 2010./2011.
5. „Lokalno je primarno“- Projekt reforme lokalne uprave, koji provodi Misija OSCE-a u BIH; 2010./2011.
6. „Osnivanje, uspostava i razvoj Poslovnih zona“; (GIZ i REZ, projekt u okviru Programa podrške izvozu i trgovini – SET, financiranog od strane nizozemske vlade.); period trajanja projekta: 2010./2011.
7. „Lokalizacija EU“(SNV -Nizozemska organizacija za razvoj i DEI -Direkcija za evropske integracije, i Općina Žepče); period trajanja projekta: 2010./2011./2012.
8. „Reintegracija povratnika i interno raseljenih osoba u ekonomske tokove života“ (Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica“; period trajanja projekta : 2010.

2.6.3. PRIVATNI SEKTOR

Privatni sektor je organiziran i djeluje kroz Udrugu poduzetnika i poslodavaca Žepče i Udruženja građana „Motrix“ Žepče. Osim svojih uobičajenih i redovitih aktivnosti, obje udruge nisu dovoljno angažirane i uključene u osmišljavanje i planiranje gospodarskog i ukupnog razvoja općine Žepče.

Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče

Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče osnovana je 1999. godine kao nevladina, neprofitna organizacija. Djeluje na principu dragovoljnog učlanjenja pravnih osoba-poduzetnika, fizičkih osoba, nezaposlenih žena, mladih i ostalih koji žele zajednički raditi na stvaranju povoljnog poslovnog okruženja u općini Žepče. Ured se nalazi u prostorijama Poslovnog inkubatora u Žepču površine cca 130 m2. Radi i djeluje na području općine Žepče, a po potrebi projekata i na drugim općinama.

Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče je , u periodu od 2005.-2010.godine implementirala 23 projekata iz oblasti razvoja i podrške MSP sektora, izgradnje poduzetničke infrastrukture za male biznise u poljoprivredi (Agroinkubator), razvoj infrastrukture - prerađivačkih kapaciteta za podršku razvoja poslovnih aktivnosti u ruralnim područjima BiH, projekte prerade ljekovitog i medicinskog bilja, projekte identifikacije izvornog žepačkog suvenira, projekte samozapošljavanja žena i nezaposlenih osoba, i više desetaka projekata iz oblasti ruralnog razvoja (poljoprivreda i agrobiznis).

Udruženje privrednika „Motrix“ Žepče

Udruženje privrednika „Motrix“ Žepče je osnovano 2002. godine., od strane privrednika općine Žepče, kao nevladina, nestranačka, neprofitna i multietnička organizacija koja djeluje na području općine Žepče i ZE-DO kantona. Ciljevi, programski zadaci i djelatnosti su usmjerene na stvaranje povoljnijih uvjeta za poslovanje, članova, i ostalih subjekata u općini i šire. Trenutno ima preko 80 članova, privatnih poduzeća, samostalnih zanatskih radnji, samostalnih trgovačkih radnji, samostalnih ugostiteljskih radnji, koji zapošljavaju oko 700 djelatnika. Udruženje građana gospodarstva „Motrix” Žepče je jedan od osnivača Razvojne ekonomske zajednice Zenica, i član Privredne komore ZE-DO Kantona.

Realizirani su projekti edukacije članova o primjeni internet tehnologije, uvođenja standarda kvalitete za MSP sektor, projekti za poboljšanje rada MSP u Donjoj Golubinji i Begovom Hanu (kvalitetno napajanje električne energije).

U periodu 2003. – 2005. stipendirano je ukupno 80 socijalno ugroženih učenika iz ruralnih dijelova općine Žepče.

2.6.4. CIVILNI SEKTOR

U općini Žepče postoji veliki broj registriranih udruga (40), ali je stvarno aktivnih oko1/3.

Registrirane udruge djeluju u mnogobrojnim i različitim područjima, a među njima su najzastupljenije udruge iz područja kulture i sporta i udruge proizašle iz rata. Manji je broj udruga iz područja ekologije i turizma, poljoprivrede, udruga iz područja gospodarstva, zatim iz humanitarnog i karitativnog područja i zdravstva, znanosti i nauke.

Djelovanje udruga, gledano u cjelini, doprinosi poboljšanju upravljanja razvojem. Doprinos je nizak, a time i upliv građana u svekoliki razvoj. Postoji nekoliko udruga koje mogu poslužiti kao primjer uspješnog funkcioniranja i sudjelovanja u lokalnom i regionalnom razvoju. One mogu poslužiti za korištenje i prijenos dobre prakse za razvoj civilnog sektora u općini Žepče, te za jačanje njegovog doprinosa upravljanju razvojem.

Suradnja između civilnog i javnog sektora nije institucionalizirana u smislu kreiranja jednog dugoročnog sporazuma i mjera za njegovu provedbu. Očekuje se da će se to učiniti u 2011.godini.

Sadašnje način rada udruga je da se u pravilu ne uključuju u rasprave o pitanjima od društvenog interesa i ne sudjeluju u odlukama važnim za razvoj zajednice. Djelovanje većine udruga najčešće je fragmentirano, ograničeno na kratkotrajne kampanje s nedovoljno razvijenim strategijama, te stoga bez većeg utjecaja.

2.6.5. OSTALI SUBJEKTI

U općini Žepče djeluje i niz drugih subjekata koji imaju veći ili manji upliv na upravljanje razvojem, uglavnom u provedbi mjera. To su:

- MIO – Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje ispostava Žepče,
- PIO – Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, ispostava Žepče,
- Zdravstveno – Zavod Zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona Poslovnica Žepče,
- Porezna- Federalno ministarstvo financija, porezna uprava F BiH, kantonalni porezni ured Zenica, Porezna ispostava Žepče,
- Centar za socijalni rad; javna poduzeća, vatrogasna jedinica, mediji , financijske agencije i banke, i dr.

FINANCIJSKE INSTITUCIJE

Na području općine Žepče djeluje 5 banaka i 2 mikrokreditne organizacije.

Svoje urede imaju banke:

- Hypo Alpe-Adria – Bank d.d., Mostar - Poslovnica Žepče;
- Intesa Sanpaolo Banka Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Žepče,
- Investiciono - komercijalna banka d.d. Zenica - Agencija Žepče,
- Raiffeisen bank dd. BiH, Filijala Žepče,
- Sparkasse bank d.d., BiH, Sarajevo - Filijala Zenica - Poslovnica Žepče, i
- UniCredit Bank d.d., Mostar - Podružnica Zenica - Poslovnica Žepče.

Od mikrokreditnih organizacija svoj ured su otvorili:

- Mikrokreditna fondacija „SUNRISE“ Sarajevo, i
- Mikrokreditna fondacija „MI-BOSPO“ Tuzla

LOKALNI MEDIJI

Na području općine Žepče djeluju dvije radijske postaje : J.U. Dom kulture Žepče „Radio Žepče“, kao javni medij i „Radio postaja Žepče“, privatni medij.

Od ostalih sredstava priopćavanja izdvajamo Općinski glasnik koji se objavljuje 1 puta godišnje, i 6 web portala na kojima se objavljuju lokalne informacije.

Tabela 60 Identificirani problemi i razvojne potrebe

Upravljanje razvojem

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Nedovoljno sudjelovanje svih sektora u strateškom planiranju, u izradi razvojnih programa, u pripremi i praćenju razvojnih projekata. • Ljudski potencijal u upravi nije optimalno iskorišten • Privatni sektor putem svih udruženja nije dovoljno uključen u osmišljavanje i planiranje razvoja javnog sektora, ni gospodarskog , a ni ukupnog razvoja. • Potencijal i doprinos civilnog društva za razvoj općine nije dovoljno iskorišten (zbog neaktivnosti OCD)
RAZVOJNE POTREBE
• Kontinuirano provoditi edukacije i usavršavanja uposlenih u općini, ali i druge nositelje razvoja, osobito za pripremu, provedbu, praćenje i vrednovanje projekata, • Poboljšati koordinaciju između svih nositelja razvoja kroz korištenje suvremenih ITC tehnologija i metoda upravljanja • Informirati , poticati i privlačiti privatni sektor, vodeća poduzeća u Općini, da se uključe u osmišljavanje, pripremu i realizaciju razvojnih projekata u općini. • Razvijati partnerstvo udruga, javnog i privatnog sektora u iniciranju i provedbi ključnih razvojnih programa i projekata. • Uvesti i sustavno primjenjivati sustav praćenja i vrednovanja provedbe mjera, razvojnih projekata i njihovih učinaka na razvoj Općine • Unapređivanje i poboljšanje programa razvoja civilnog sektora, te unapređivati suradnju udruga na projektima s javnim i privatnim sektorom, • Sustavno jačati i razvijati kapacitete (ljudske resurse, opremu i financijska sredstva), službe za gospodarstvo i RAŽ,

2.7. KULTURA I SPORT

Na području Općine djeluje 10 kulturnih udruga i 17 sportskih klubova i udruga. Najveći broj kulturnih događanja odvija se u dvije ustanove u kulturi, JU „Dom kulture“ Žepče i JU „Opća biblioteka“ Žepče.

Tradicionalno, obilježavaju se različita kulturna događanja, koja su održala svoj kontinuitet. Svojevrsni kulturni brend općine Žepče je „Žepačka večer“ u kojoj sudjeluje preko 100-150 aktivista kulture iz općine Žepče.

Djelatnost nevladinih udruga izražava se kroz amaterske kulturno-umjetničke aktivnosti, tradicionalne smotre folklora, s ciljem očuvanja tradicije Hrvata i Bošnjaka u općini Žepče.

Najstarija smotra folklora na ovim prostorima se održava već dvanaest godina pod nazivom „Dani Miholjskog ljeta“. Vrijedna spomena je Multietnička smotra folklora koja se svake godine, u sklopu obilježavanja Dana općine Žepče, održava u Žepču.

Sportske djelatnosti ostvaruju se kroz natjecanja kantonalnih i državnih liga i kupova za različite dobne kategorije i u sklopu međunarodnih natjecanja. Na području općine djeluju klubovi i pojedinci koji su u kategoriji vrhunskoga sporta i osvajači olimpijskih i svjetskih odličja.

Sportska društva djeluju u okviru Sportskog saveza općine Žepče koji svake godine organizira manifestaciju „Izbor najboljeg sportaša i sportašice općine Žepče“.

Od kulturnih vrijednosti u općini Žepče izdvajamo: Zavičajnu zbirku Opće biblioteke Žepče, Galeriju Ljerke Njerš, koja se, uz kulturnu vrijednost, može smatrati i novom turističkom ponudom Žepča.

Na području općine Žepče nalaze se vrijedni kulturni spomenici koji se trebaju naći u turističkoj ponudi kulturnih znamenitosti općine Žepče.

Javna ustanova za informiranje i kulturu“Dom kulture“Žepče

JU“Dom kulture“Žepče u svom sastavu ima : Radio Žepče, Kabelsku televiziju, Kino-dvoranu, Galeriju Ljerke Njerš, poslovne prostore, a pod istim krovom smještena je i JU “Opća biblioteka“Žepče, HKD“Napredak“ Žepče, te Razvojna agencija Žepče.

Aktivne su slijedeće sekcije: „Žepačke mažoretkinje“, „ Mala škola novinarstva“, „Mala pop rock škola“, sekcija sportskih i klasičnih plesova „Let's Dance Forever“, sekcija modernih plesova „Etna“, Dječije kazalište „Franjo Kovačević Francika“.

JU „Dom kulture“ Žepče je organizator, suorganizator ili tehnički organizator kulturnih manifestacija: „Žepačka večer“, „Međunarodni rock festival“, „Dječji festival“, „Prvi pljesak“, Večer izvornih pjesama i običaja „Žepački pleter“, „Radio festival“, „Smotra hrvatskog folklora“, dječji festival „Od ljeta jeseni“, i doček Nove godine na otvorenom.

JU Dom kulture Žepče podržava rad svih kulturnih društava i udruga kroz osiguranje tehničke podrške u organizaciji brojnih manifestacija i kulturnih događaja, do osiguranja prostora za rad i druženje.

Javna ustanova „Opća biblioteka“Žepče

JU „Opća biblioteka“ Žepče ima fond aktivnih knjiga od preko 14 000 komada te uređenim Odjelom za djecu i Čitaonicom. Osnivač je Zavičajne zbirke u kojoj su umjetničke slike, pisani materijali i antikviteti sa prostora općine Žepče i pisano izdavaštvo žepačkih pisaca. Nedostaje etnološki muzej u kojem bi se čuvali antikviteti sa općine Žepče.

BZK „Preporod“ Žepče

Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“, podružnica u Žepču, je vrlo aktivno udruženje Bošnjaka žepačkog kraja koje svoj rad dijeli na više segmenata.

Pored Ženskog hora, BZK „Preporod“, bave se i izdavaštvom knjiga te održavanjem Spomen – kuće u Žepču, koja je u njihovoj nadležnosti.

Svake godine nositelji su više kulturnih aktivnosti u gradu, a osobito kad su u pitanju organizacije bajramskih programa-koncerata, te aktivnosti oko promocije lika i djela Abdul Vehab Ilhamije.

HKD“Napredak“ Žepče

Hrvatsko kulturno društvo „Napredak“ Žepče je podružnica HKD“Napredak“BiH .

Uz organizaciju likovnih izložbi, javnih tribina, javnih natječaja za izbor najboljih pjesama-priča, i uz aktivnosti koje su vezane za zaštitu lika i djela žepčanke, Anke Topić, (pjesnikinje koja je prva izdala zbirku pjesama u BiH) svoj rad značajno temelje i na obrazovanju mladih, ali prije svega stipendiranju mladih studenata žepačkog kraja.

„Asocijacija roditelja i prosvjetnih radnika“ Žepče

Asocijacija je nastala kao plod dobre suradnje roditelja i prosvjetnih radnika u općini Žepče. Njihove aktivnosti su vezane za rad s mladima. Borba protiv poroka ulice je osnovna vodilja ovog udruženja. Organizatori su kulturno-sportske manifestacije „Droga - babaroga“, „Streetball“ - natjecanje u tzv. uličnoj košarci i uličnog krosa za djecu.

Središte za mladež „Putokazi“ Žepče

SZM “Putokazi“ rade na informiranju i računarskom opismenjavanju mladih. Već dvanaestu godinu organiziraju Festival zabavnih pjesama za djecu “Od ljeta jeseni“. SZM „Putokazi“su vrlo aktivni u radu s mladim, a osobito sa neformalnom skupinom „Košnica“ koja podržava aktivizam mladih ljudi.

Udruga „Prijatelji glazbe“ Žepče

Osnovana je 2008. godine. Uz Tamburaški sastav „Stare tambure“, ovu udrugu čine i brojni profesori i nastavnici iz O.G.Š.“Katarina Kosača Kotromanić“ Žepče te brojni drugi ljubitelji glazbe.

Uz ove ustanove i registrirane udruge, vrijedno je spomenuti i Žensku vokalnu skupinu „Emptianae“ Žepče koje promiču acapello pjevanje.

2.7.1. ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE NA PODRUČJU OPĆINE ŽEPČE

Na području općine Žepče djeluje ukupno pet KUD-ova, od čega su dva bošnjačka i tri hrvatska.

Od hrvatskih KUD-ova na području općine Žepče djeluju:

HKUD „Ognjišta“ Lug-Brankovići

Ovaj KUD djeluje već punih 17 godina. Utemeljen je 1993 godine. Okuplja 90 aktivnih članova. Društvo vrlo identično promiče tradiciju i običaje Hrvata žepačko-maglajsko-zavidovićkog kraja.

HKUD“Ognjišta“Lug-Brankovići su poznati i po najstarijoj smotri folklora na ovim prostorima koja se održava već dvanaest godina pod nazivom „Dani Miholjskog ljeta“.

Za rad koriste neadekvatne prostorije stare područne škole u Lugu.

HKUD“Naši korijeni“ Bistrica, Žepče

HKUD“Naši korijeni“Bistrica je osnovano 1998. godine i broje oko 70 aktivnih članova. Organizatori su kulturnih manifestacija:„Smotra hrvatskog folklora“, „Bističko prelo“, „Božićna priredba“ i „Maškarada“. Probe održavaju u novoadaptiranom mjesnom domu u Bistrici .

HKUD „Gromovnik“ N.Šeher

Iako je sjedište HKUD Gromovnika u N. Šeheru, koje pripada općini Maglaj, područje, tj. naseljena mjesta iz kojeg dolaze članovi ovog KUD-a su u znatnoj mjeri i iz općine Žepče (Ljubatovići, Grabovica, Adže, Pire, Ponijevo i Matina) i stoga se s razlogom kaže za ovaj KUD da je žepačko-maglajski.

HKUD“Gromovnik“ N. Šeher je osnovan 2005. godine i ima oko 70 aktivnih članova. Bili su domaćini Smotre hrvatskog folklora u Maglaju i poznatog Šeerskog prela.

Na vrlo reprezentativan način promiču kulturne vrijednosti hrvatske baštine, a snimili su i jedan nosač zvuka (izdali CD svatovskih običaja žepačko-šeherskog kraja). Svoje probe održavaju u O.Š.“N.Šeher“ i nemaju svoj ured.

HKUD „Naša baština“ Globarica

Novoosnovano kulturno umjetničko društvo, koje će promicati hrvatske običaje i tradicija Hrvata u općinama Žepče, Zavidovići i Maglaj.

KUD „Slovo o Žepču“ Žepče

Ovaj KUD je nasljednik prvog i davno registriranog žepačkog KUD-a „Mahnjača“ iz 1974. godine koje je u prijeratnom periodu mijenjalo svoj naziv u KUD“Orlovik“ i KUD“Radnik“.

Danas, KUD“Slovo o Žepču“ broji preko 100 aktivnih članova .

Zajedno sa HKUD “Naši korijeni“ iz Bistrice domaćini su Multietničke smotre folklora koja se svake godine, u sklopu obilježavanja Dana općine Žepče, održava u Žepču. Suorganizatori su tradicionalnog Bajramskog koncerta.

KUD nema svoje prostorije, a za probe već godinama koriste pozornicu Doma kulture u Žepču.

KUD „Ilhamija“ Željezno Polje

KUD“Ilhamija“Željezno Polje broji oko 80 aktivnih članova. Društvo ima više sekcija, a uz igranje tradicionalnih bošnjačkih kola s posebnom pozornošću se njeguje sevdah, „bećarac“ i pjevanje uz stari tradicionalni bošnjački instrument-saz, po čemu je jedinstven u Žepču i na širem području Ze-Do kantona.

Svake godine organiziraju „Željeznopoljsko posijelo“ na kojem se upriliči druženje mještana i dijaspore. Redovito sudjeluje u obilježavanju svjetskog Tjedna djeteta gdje pod nazivom „ Igrom i pjesmom protiv narkomanije“ **.**

Društvo je nedavno dobilo svoj ured u zgradi MZ “Ž.Polje“, a za probe koristi prostor O.Š. „A.V.Ilhamija“ Ž.Polje.

Uz ove KUD-ove vrijedno je spomenuti da na području općine Žepče djeluje više samostalnih-neformalnih izvornih grupa; „Braća Kapular“, „Bosanski Žubori“,“Župljani“ , „Izvorni dar“, „Braća Šimići“, „Dva kuma“ , „Zlatni momci“ i dr., koje vrlo uspješno njeguju tradicionalno pjevanje Hrvata žepačkog kraja.

Aktivno radi Udruženje žena Begov Han koje na vrlo lijep i tradicionalan način izvode stare bošnjačke pjesme tzv „bećarac“.

Isto tako, vrijedne spomena su kulturno-zabavne manifestacije koje organiziraju neformalne skupine i pojedinci kao što su: **„**Šargijada“ u Radunicama, „Prelo u Šeeru“ **,** „Prelo u Viništu**“,** **„**Osovsko prelo“ i dr.

Galerija Ljerke Njerš

U sastavu Doma kulture na cca 30-tak m^2 se nalazi i Galerija Ljerke Njerš. Ljerka je rođena u B. Hanu kod Žepča, a svjetsku slavu je doživjela izlažući diljem Europe pa čak i u SAD-u. Živi i radi u Zagrebu. Za svoj rad je nagrađena nagradom grada Zagreba, odlikovana redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića za doprinos u kulturi, te je primila i dr. brojne nagrade i priznanja. O životu i djelu Ljerke snimljena su i tri kratkometražna dokumentarna filma.

Galerija Ljerke Njerš, uz kulturnu vrijednost, može se smatrati i novom turističkom ponudom Žepča.

SPOMENICI I KULTURNE ZNAMENITOSTI

Spomenik koji se nalazi na rubnom dijelu Žepče, uz prometnicu Žepče – Zavidovići, svakako da spada u vrlo vrijedno kulturno naslijeđe općine Žepče. Podignut je u znak na sjećanje na sve žrtve antifašizma poginule u II. Svjetskom ratu.

Zahvaljujući projektima koje je aplicirala JU „Dom kulture“ Žepče, 2008.godine (Federalno ministarstvo kulture) i 2010. godine (Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Ze-do kantona), u znatnoj mjeri realizirana je sanacija ovog spomenika. Preostali su još radovi na elektrifikaciji (rasvjeti) spomenika, postavljanju klupa za sjedenje, korpi za smeće, uređenju pristupnog puta sa glavne prometnice i šireg platoa oko spomenika.

Na više lokacija u općini Žepče se nalaze bunkeri iz II svjetskog rata (u Viništu, Šećin Han, Papratnica, Brezovo Polje...). Potrebna je zaštita i sanacija ovih objekata koji bi mogli biti sastavni dio turističke ponudu Žepča, jer se nalaze upravo uz naše glavne prometnice i vrlo su pristupačni.

Također, na općini Žepče se nalazi staro židovsko groblje, pored magistralnog puta M-17 i Alibegova džamija, Trzna, koja je 2009. proglašena nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. I ovi vrijedni kulturni spomenici trebali bi se naći u turističkoj ponudi kulturnih znamenitosti općine Žepče.

2.7.2. SPORTSKA UDRUŽENJA

Tabela 61 Popis sportskih udruženja s područja općine Žepče

RB	NAZIV KLUBA	Broj članova – sportaša	Godina osnivanja
1.	**Nogometni klub 'Žepče',**	**80**	**1919.; 1994. obnovljen kao NK Žepče**
2.	**Košarkaški klub 'Žepče',**	**70**	**1971.**
3.	**Košarkaški klub 'Orlovik',**	**100**	**2004.**
4.	**Rukometni klub „Žepče“**	**100**	**2008.**
5.	**Karate klub „Viktorija“**	**130**	**1995.**
6.	**Džudo klub „Mahnjača“**	**40**	**1973.**
7.	**Kajak – kanu klub „550“**	**40**	**2008.**
8.	**Teniski klub „ Club T“**	**84**	**2004.**
9.	**Planinarsko društvo „VIS“**	**150**	**1999.**
10.	**Sportsko – ribolovno društvo „Bosna“**	**114**	**1964., obnovljeno 2000. godine**
11.	**Eko – rafting klub „Žepče“**	**20**	**2008.**
12.	**Šahovski klub „ Žepče“**	**30**	**2004.**
13.	**Ženski odbojkaški klub „Žepče“**	**60**	**2009.**
14.	**Skijaški klub „Žepče“**	**20**	**2010.**
15.	**Stolnoteniski klub „Žepče“**	**30**	**2009.**
16.	**Škola nogometa „Zovko – osiguranje“**	**130**	**2003.**
17.	**Udruženje pedagoga tjelesne kulture**	**Nastav. i prof. tjelesne kulture u Žepču**	**2008.**

Izvor: Evidencija Općine Žepče

Tabela 62 Identificirani problemi i razvojne potrebe - **Kultura i sport**

IDENTIFICIRANI PROBLEMI
• Nedovoljno učinkovit sustav organizacije i financiranja kulturnih aktivnosti i rada udruga te ustanova • Sustavno praćenje i valorizacija kvalitete kulturnih aktivnosti i sadržaja • Veliki broj NVO organizacija nema riješen prostor • Nedovoljna suradnja između NVO sektora i općinskih struktura • Needuciran NVO sektor za korištenje predpristupnih fondova EU • Needuciran menadžment za vođenje NVO sektora
RAZVOJNE POTREBE
• Poticati postojeći i privlačiti novi stručni kadar sposoban za podizanje nivoa i standarda kulturnih aktivnosti • Unaprijediti marketing i poraditi na produljenu ponude kulturnih aktivnosti i sadržaja tijekom cijele godine. • Poticati uključivanje udruga u međunarodne (EU) programe očuvanja u daljnjeg razvoja kulturne baštine i kulturnih aktivnosti. • Posebnim poticajima stimulirati uspješne sportske klubove te razvijati njihov značaj kroz bolju promociju i informiranost stanovništva, poglavito mladih. • Osnivanje lokalne mreže NVO sektora i umrežavanje s javnim i privatnim sektorom

III DIO

SWOT ANALIZA

3. SWOT ANALIZA

SWOT je skraćenica od engleskih riječi strengths – snage, weaknesses – slabosti, opportunities – mogućnosti i threats – prijetnje.

Osnovna svrha SWOT analize je identificirati ključne činjenice i događaje koji bi olakšali strateški pristup i prepoznavanje strateških problema.

SWOT analiza se može promatrati kao sredstvo razumijevanja i proučavanja internih snaga i slabosti, i prilika i prijetnji iz okoline.

Snage neke općine predstavljaju kapaciteti koji se mogu iskoristiti u cilju ubrzanja razvoja lokalne zajednice. Slabosti su prepreke koje se moraju otkloniti i predstavljaju smetnje razvoju.

Snage i slabosti su unutarnje prirode i na njih općina može direktno da utječe.

Mogućnosti su povoljnosti koje općina može iskoristiti. Još uvijek ne predstavljaju kapacitet (snagu) već za njihovo iskorištenje postoji mogućnost. Prijetnje su nepovoljni trendovi koji mogu ugroziti razvoj. Prijetnje nisu prepreke razvoju, ali u budućnosti mogu postati ukoliko ih se ne otkloni.

Utvrđene snage i slabosti, mogućnosti i prijetnje nužno su međusobno povezane.

Sva četiri SWOT elementa – snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje, analizirani su prema područjima u socio-ekonomskom pregledu;

1) prirodni i ljudski resursi, okoliš i infrastruktura,

2) gospodarstvo,

3) društvene djelatnosti (obrazovanje, zdravstvo, socijalna zaštita, kultura,sport,

4) upravljanje razvojem.

PRIRODNI RESURSI,OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA	
SNAGE	**SLABOSTI**
1. Zemljopisni položaj Općine 2. Očuvani i raznoliki prirodni resursi – obnovljivi i neobnovljivi resursi 2.1. Velike rezerve minerala i ruda; 2.2. Brojni izvori mineralnih voda i voda za piće; 2.3. Biološka raznolikost Općine ; 2.4. Ekološki čist okoliš; 3. Prometna povezanost (željeznički i cestovni promet) 4. Izrađen prostorni plan općine Žepče 5. Usvojen LEAP	1. Nedovoljna iskorištenost prirodnih resursa 2. Neizgrađena infrastruktura za potrebe razvoja 2.1. Loša prometna infrastruktura, 2.2. Neizgrađen sustav gospodarenja otpadom; 2.3. Nepokrivenost dijelova Općine kanalizacijskom i vodovodnom mrežom 2.4. Nedovoljno razvijena turistička infrastruktura 3. Nepostojanje općinskih urbanističkih i regulacionih planova 4. Površine pod minama na rubnim područjima Općine 5. Ograničena sredstva financiranja za realizaciju razvojnih projekata 6. Nedostatak modela JPP u izgradnji infrastrukture (posebno komunalne) 7. Nepostojanje strateških dokumenta za sektore;
MOGUĆNOSTI	**PRIJETNJE**
1. Geostrateški položaj 2. Regionalno povezivanje 3. Završetak koridora Vc 4. Politika planiranja usuglašena sa europskim perspektivama prostornog razvoja 4.1. Reduciranje nepovoljnih utjecaja na okoliš, 4.2. Iskorištenost prirodnih resursa u skladu sa održivim razvojem (razvoj agrobiznisa i selektivnog turizma) 5. Potencijal za „nove obnovljive izvore energije“ **6.** Pristupni fondovi EU	1. Niska ekološka svijest ljudi 2. Manjak stručnih kadrova i tehničke podrške 3. Nedostatak sluha Države i investitora o nužnosti ulaganja u zaštitu okoliša 4. Dolazak tehnologija koje onečišćuju okoliš 5. Sporost približavanja države EU integracijama

GOSPODARSTVO	
SNAGE	**SLABOSTI**
1. Raznolika struktura gospodarstva **1.** Izvozno orijentirano gospodarstvo **2.** Konkurentna radna snaga **3.** Razvoj općinske infrastrukture s ciljem pružanja podrške razvoju mikrobiznisa **3.1** Poslovni inkubatori **3.2** Poslovne zone **4.** Mogućnost korištenja međunarodnih fondova **5.** Primjenjivost i prihvatljivost uvođenja modernih tehnologija i asortimana u poljoprivrednoj proizvodnji, od strane poljoprivrednika **6.** Nezagađene površine i okruženje u ruralnom sektoru **7.** Naslijeđena tradicija autohtonih proizvoda	1. Nedovoljna funkcionalna i organizacijska povezanost javnog i privatnog sektora 2. Nepovezanost čimbenika važnih za razvoj Općine 3. Nedostatak vlastitih strategija Općine i MSP sektora 4. Nedovoljna podrška novim poduzetničkim idejama 5. Administrativne prepreke (lokalni propisi) 6. Nedovoljno poticanje obrtništva , 7. Nedovoljno razvojnih programa i ulaganja u razvoj novih proizvoda 8. Neiskorištenost ruralnih područja Općine (za razvoj turizma i agrobiznisa) 9. Nepostojanje odgovarajućih financijskih institucija za potrebe gospodarstva, nepovoljni krediti 10. Nepostojanje one-stop shop centra (sve na jednom mjestu) 11. Manjak stručnih kadrova i tehničke podrške lokalnom gospodarstvu 12. Neriješeni imovinsko-pravni odnosi nad vlasništvom posjeda 13. Mala veličina posjeda i usitnjenost parcela na istima 14. Loša razvijenost poljoprivrednog poduzetništva 15. Velike površine neobrađenog zemljišta
MOGUĆNOSTI	**PRIJETNJE**
1. Resursi za razvoj turizma **2.** Resursi za razvoj agrobiznisa **3.** Razvoj ljudskih resursa za potrebe MSP sektora **4.** Uspostavljeni instrumenti LER-a u Općini **5.** Realizacija investicija ZDK na općini **6.** Dijaspora (lobiranje) **7.** Mogućnosti lobiranja na višim instancama **8.** Pristupni fondovi EU **9.** Povećanje obrađenog poljoprivrednog zemljišta	1. Globalna kriza i recesija 2. Ekonomska nestabilnost BIH 3. Nedostatak jasne vizije gospodarskog razvoja na državnoj razini 4. Nedovoljan nivo ulaganja u infrastrukturu za potrebe razvoja na državnom i kantonalnom nivou 5. Nedovoljna konkurentnost lokalnog MSP sektora 6. Nedostatak tržišne orijentacije 7. Siva ekonomija 8. Odljev visokoobrazovanih kadrova sa Općine 9. Slaba kupovna moć stanovništva 10. Mogućnosti lobiranja na višim instancama 11. Rastuća konkurentnost na okolnom tržištu 12. Slab državni okvir za razvoj poduzetništva (neodgovarajuća zakonska regulativa, nedostatak razvojnih fondova, neodgovarajuća agrarna politika, 13. Nepovoljno poslovno okruženje (privredni sudovi, naplata potraživanja, carine na uvoz repro – materijala, politika bankarskih kamata, porez na dobit) 14. Ograničenja EU za razvoj poljoprivrede

DRUŠTVENE DJELATNOSTI	
SNAGE	**SLABOSTI**
1. Opća obrazovanost stanovništva **2.** Nadležnost općine nad osnovnim i srednjim obrazovanjem 2.1 Visokoškolsko obrazovanje u općini (Stručni studij računalstva u Žepču i Centar za obrazovanje odraslih) 2.2. Dobra obrazovna struktura **3.** Plan razvoja inkluzivnog obrazovanja u Općini **4.** Plan razvoja socijalne zaštite općine Žepče 2011.-2013. **5.** Strategija za mlade općine Žepče **6.** Pokrivenost stanovništva Općine sustavom zdravstvene zaštite **7.** NVO sektor u oblasti kulture i sporta **8.** Kulturni identitet, prepoznatljivost (kulturni potencijal, naslijeđe, tradicija)	1. Nedovoljno razvijena infrastruktura u sektoru zdravstva 1.1. Nedostatak kvalitetnih ambulanti u naseljenim mjestima 1.2. Nedostatak liječničkog i medicinskog kadra 2. Nerazvijeni kapaciteti za institucionalni smještaj starijih i nemoćnih osoba 3. Nedovoljno razvijen sustav cjeloživotnog učenja u Općini 4. Nepovezanost školskog sustava s potrebama tržišta rada 5. Slab interes mladih za školovanje u deficitarnim zanimanjima 6. Nedostatak JPP u sportu, kulturi , zdravstvu 7. Nedovoljna razvijenost organizacija civilnog društva (slaba organizacija slobodnog vremena mladih i slobodnog vremena osoba treće dobi) 8. Lokalni mediji (ograničenost dometa signala) 9. Nepostojanje lokalnog lista ili TV postaje 10. Nedostatak sredstava vezanih uz sufinanciranje i financiranje različitih projekata u sektoru kulture 11. Nedovoljno razvijena sportska infrastruktura na području općine
MOGUĆNOSTI	**PRIJETNJE**
1. Upošljavanje na razvojnim projektima **2.** Potencijal mladih ljudi **3.** Privlačenje mladog stručnog kadra **4.** Integracija isključenih kategorija (omladina, invalidi, povratnici) **5.** Poticanje kulturnih djelatnosti i aktivno korištenje u razvoju turističke ponude **6.** Jačanje umreženosti udruga i prepoznatljivost u lokalnim sredinama **7.** Predpristupni fondovi EU	1. Nepostojanje sustava pravične naknade lokalnim zajednicama 2. Siromašenje stanovništva kao posljedica ekonomske krize 3. Visoka stopa nezaposlenosti 4. Maloljetnička delikvencija 5. Dostupnost kulturnih i sportskih sadržaja 6. Značajan utjecaj medija na formiranje javnog mijenja

UPRAVLJANJE RAZVOJEM	
SNAGA	**SLABOSTI**
1. Aktivne razvojne institucije na lokalnom nivou/ agencija, udruge) **2.** Uspostavljeni instrumenti LER-a u Općini **3.** Kontinuirano jačanje civilnog društva u svim segmentima: kultura, sport, socijalna oblast, zaštita okoliša i dr.	1. Nedovoljna komunikacija među nositeljima lokalnog razvoja 2. Nedostatak znanja i vještina u upravljanju razvojem 3. Nedostatna financijska sredstava za razvojne projekte lokalnoj razini 4. Nezadovoljavajuća razina protoka informacija na lokalnoj i kantonalnoj razini 5. Neprovođenje aktivne politike lokalnog razvoja 6. Ne-koordinacija javnog , privatnog i civilnog sektora u Općini,
MOGUĆNOSTI	**PRIJETNJE**
1. Unapređenje znanja i vještina za upravljanje razvojem kroz nacionalne, EU i ostale međunarodne programe **2.** Poticanje komunikacije i suradnje među nositeljima razvojnih projekata **3.** Podizanje svijesti o važnosti provođenja politike lokalnog razvoja	1. Nedostatna financijska sredstva na nacionalnoj razini za razvojne projekte na nižim razinama 2. Nedostatak financija za podršku radu aktivnih razvojnih institucija i udruženja

3.1. VEZA S RAZVOJNOM STRATEGIJOM BIH, CENTRALNE BIH I ZDK

Strategija razvoja Općine Žepče je uzela u obzir i strateške pravce razvoja viših nivoa vlasti. Strategija razvoja Općine Žepče u potpunosti odgovara strateškim pravcima i prioritetima:

- Srednjoročne razvojne strategije BiH 2004.-2007.
- Regionalne strategije razvoja ekonomske regije Centralna BIH 2008. -2012. godine
- Regionalna strategija ekonomskog razvoja Regije Centralna BIH 2009.-2015. (drugo izdanje)
- Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2010.- 2020. godine

Preporuke, zaključci i pravci djelovanja mogu se primijeniti i na lokalni nivo.

IV DIO

VIZIJA, STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE ZA RAZVOJ OPĆINE ŽEPČE

4. VIZIJA, STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE ZA RAZVOJ OPĆINE ŽEPČE

4.1. RAZVOJNA VIZIJA OPĆINE ŽEPČE

„Općina Žepče je moderna, otvorena i gospodarski konkurentna općina, prepoznatljive po razvijenim obiteljskim gazdinstvima i obiteljskim obrtima njegovanju kulturne i prirodne baštine, visokog društvenog standarda u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.“

Razvojna vizija ostvarivat će se kroz 4 strateška cilja :

I. Konkurentno gospodarstvo,
II. Razvoj ljudskih resursa i visok društveni standard,
III. Uravnotežen i održiv razvoj,
IV. Prepoznatljivost žepačkog identiteta.

Strateški cilj 1.
KONKURENTNO GOSPODARSTVO

„Konkurentnost zasnovana na znanju, visokoj tehnologiji i inovacijama."

Općina Žepče se opredijelila za multisektorski razvoj s glavnim naglaskom na čisto gospodarstvo, ruralni razvoj – gospodarski i turistički, i poljoprivredu. Neophodno je izraditi planske akte (prostorni, urbanistički i regulacione planove), omogućiti prateću infrastrukturu (putnu, elektro, vodoopskrbu i odvodnju, i telekomunikacijsku (radio i TV).

Postizanje konkurentnosti podrazumijeva daljnje poticanje malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje uvjeta za ulaganje u gospodarstvo, primjenu i razvoj suvremenih tehnologija, inovacija i znanja u oblastima informacijskih i komunikacijskih tehnologija, restrukturiranje i repozicioniranje ruralnih područja, stvaranja turističkog proizvoda, organiziranje poljoprivrede sa intencijom za proizvodnju „zdrave hrane" i brendiranih proizvoda, brige za okoliš.

Strateški cilj 2.
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOK DRUŠTVENI STANDARD

Razvoj ljudskih resursa podrazumijeva ponajprije pojačano ulaganje u obrazovanje; osnovno i srednje i visokoškolsko. Potrebno je osigurati preduvjete za cjelovito učenje, te stalnu prilagodbu obrazovnih programa potrebama postojećeg i planiranog gospodarstva. Takvo obrazovanje je najbolji način za dugoročno osiguravanje visoke i optimalne uposlenosti, uz pretpostavku da na svim razinama postoje i da se koriste znanja i iskustva u upravljanju razvojem.

Razvoj ljudskih resursa unapređuje kvalitetu ljudskog kapitala kroz porast zaposlenosti, viši nivo prihoda i društvene integracije, koji zauzvrat omogućuju viši životni standard.

Strateški cilj 3.
URAVNOTEŽEN I ODRŽIV RAZVOJ

Uravnotežen i održiv razvoj lokalne zajednice podrazumijeva ponajprije prostorno uravnoteženje.

Obzirom da je 90% općine ruralno područje to se može postići poticanjem i osnaživanjem ruralnih područja. Opredjeljenje za ekološki održiv razvoj sve je manje pitanje izbora a sve više nužnost.

Očuvanje okoliša i bioraznolikosti u uvjetima suvremenog standarda i načina življenja i potrošnje zahtijeva osiguranje kvalitetne infrastrukture (sustavi gospodarenja vodama, otpadima, zagađenjima, zemljištem).

Neophodno je jačanje kapaciteta (institucionalni i kadrovski) za sudjelovanje u prekograničnoj suradnji i programima EU radi razvoja pojedinih sektora (razvoj zajedničkog tržišta rada, ekonomska suradnja i umrežavanje lokalnih projekata i partnera (zajednički klasteri) stvaranje zajedničkog turističkog i kulturnog prostora, očuvanje kulturne baštine, sportskih aktivnosti i dr). Neophodna je izgradnja informacijskog sustava za praćenje razvoja gospodarstva i ukupnog razvoja općine.

Strateški cilj 4.
PREPOZNATLJIVOST ŽEPAČKOG IDENTITETA

Identitet, kao ključan element samobitnosti, u globaliziranom svijetu sve više postaje i vrlo važan razvojni resurs. Žepački identitet nije dovoljno prepoznatljiv, a uključivanje „prepoznatljivosti identiteta" među strateške razvojne ciljeve podrazumijeva njegovo dodatno osvješćivanje i razvoj, prvenstveno putem istraživanja, očuvanja i održivog korištenja biološke i kulturne baštine u funkciji razvoja, te poticanja multikulturalizma, povijesnog jedinstva tradicije i otvorenosti.

Njegovanje žepačkog identiteta i njegove prepoznatljivosti podrazumijeva i poticanje kulturnih i obrazovnih aktivnosti te poticanje unutarkantonalne, međuregionalne i međunarodne kulturne i obrazovne suradnje putem projekata i programa.

4.2. RAZVOJNI PRIORITETI I MJERE

Prioriteti proizlaze iz vizije i strateških ciljeva.

Pri njihovom utvrđivanju vodilo se računa: o ograničenosti resursa, o ravnoteži između ciljeva razvijanja konkurentnog gospodarstva i ciljeva razvoja ljudskih potencijala odnosno unapređenja održivog i uravnoteženog razvoja te prepoznavanja i očuvanja žepačkog identiteta. Definirani prioriteti predstavljaju žarišta aktivnosti koje bi se trebale provoditi realizacijom predloženih mjera.

Četiri strateška cilja ostvaruju se putem 14 prioriteta, 49 mjera odnosno konkretnih programa-projekata, na utvrđenim prioritetnim područjima.

- Strateški cilj 1 Konkurentno gospodarstvo se ostvaruje kroz 4 prioriteta i 20 mjera.
- Strateški cilj 2 Razvoj ljudskih resursa i visok društveni standard se ostvaruje kroz 4 prioriteta i 10 mjera.
- Strateški cilj 3. Uravnotežen i održiv razvoj se ostvaruje kroz 3 prioriteta i 14 mjera.
- Strateški cilj 4 Prepoznatljivost žepačkog identiteta se ostvaruje kroz 3 prioriteta i 5 mjera

Slijedi kratko obrazloženje svakog prioriteta s obzirom na strateški cilj na koji se odnosi:

4.2.1. STRATEŠKI CILJ 1: KONKURENTNO GOSPODARSTVO

PRIORITET 1. 1. POTICANJE RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA I SVARANJE PREDUVJETA ZA ULAGANJE

Malo i srednje poduzetništvo temelj je našeg budućeg gospodarskog razvoja. Poticanje njegovog razvoja moguće je razvijanjem stimulativnog poduzetničkog okruženja u kojem poduzetnici neće nailaziti na prepreke u poslovanju. Stoga je nužno olakšati pristup financijskim izvorima, poslovnom prostoru, prodajnom i nabavnom tržištu. U tom smislu potrebna je suradnja sa komercijalnim i razvojnim bankama, osnivanje garantnih fondova, poticajna sredstva kao podrška razvoju MSP, pristup fondovima EU. Omogućiti ulazak stranih investicija kroz prezentaciju mogućih programa MSP, pristup fondovima koji podržavaju ulaganje stranih investitora, posebice u smislu njihovog korištenja kao osnove za razvoj lokalnih dobavljača.

Prioritetno je osigurati potrebnu infrastrukturu (izrada planske dokumentacije za kompletu općinu), putnu, telekomunikacijsku, elektro, vodo-snabdijevanje i odvodnja, RTV.

Razvoj poduzetničke infrastrukture treba zasnovati na poslovnim zonama, inkubatorima, razvoju klastera.

PRIORITERT 1.2. POTICANJE PRIMJENE I RAZVOJA SUVREMENIH TEHNOLOGIJA, INOVACIJA I ZNANJA

Korištenje suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija u razvoju gospodarstva znatno olakšava poduzetničke aktivnosti. Informatizacijom lokalne samouprave, te javnih ustanova treba podići razinu dostupnosti relevantnih informacija i poduzetnicima i građanima, te omogućiti obavljanje što više poslova iz djelokruga javne uprave putem interneta.

Vrlo je važno razvijati gospodarstvo zasnovano na inovacijama, znanju i modernim tehnologijama. Obzirom da na našoj općini imamo takvih gospodarskih subjekata, potrebna je potpora tom procesu, prvenstveno na komercijalizaciji inovacija.

Potrebno je potpora u povezivanju takvih gospodarskih subjekata za razvojnim i znanstvenim institucijama, kao i posebni programi zapošljavanja i osposobljavanja uposlenika u ovim oblastima. U oblasti inovativnosti potrebno je izgraditi sustav stimuliranja i nagrađivanja.

PRIORITET 1.3. POTICANJE I RAZVOJ RURALNIH PODRUČJA RAZVOJEM OBITELJSKIH GAZDINSTAVA I OBRTA

Problem nejednake dinamike razvoja pojedinih područja općine treba rješavati adekvatnim razvojnim programima-projektima. To se prvenstveno odnosi na razvoj ruralnih područja kroz programe razvoja obiteljskih gazdinstava i obiteljskih obrta.

Potrebno je izraditi projekte poticaja razvoja poljoprivrede koji su prilagođeni raspoloživim posjedima.

Potrebno je izraditi programe korištenja prirodnih resursa, koristeći resurse mineralnih voda, ruda, ljekovitog bilja, šumskih plodova i sl. Postoje autohtoni proizvodi (mladi sir, rakija, proizvodi od voća i povrća, proizvodi kućne radinosti) koji se mogu plasirati na tržište i plasirati u turističkoj ponudi.

Treba veću pozornost posvetiti racionalnom upravljanju, boljoj kontroli korištenja resursa. Znatne mogućnosti za konkurentnu poljoprivredu postoje i u širenju prakse ekološke proizvodnje. Udruživanje u zadruge najvažnija je organizacijska mjera u sektoru poljoprivrede. Organiziranje veletržnice, hladnjača, robne i stočne pijace za lokalne proizvode, kao potrebne infrastrukture preduvjeti su razvoja. Razvijena poljoprivreda i druge gospodarske djelatnosti stvoriti će preduvjete za razvoj obiteljskih obrta kao prateće djelatnosti. Realizacijom ovog prioriteta doprinijet će se ujedno prepoznatljivosti poljoprivrednih proizvoda iz općine Žepče, koji bi bili konkurentni na domaćem, i inozemnom tržištu .

PRIORITET 1.4. STVARANJE TURISTIČKOG PROIZVODA

Osnova turističkog razvoja općine Žepče u budućnosti treba biti ruralni turizam, zasnovan na raznolikim krajolicima, šumskim plodovima i biljem, divljači, planinarskim stazama, kvalitetnoj domaćoj hrani i pićima.

To je moguće jedino daljim razvojem obiteljskih gazdinstava i obiteljskim obrta, daljnim razvojem znanja i vještina svih elemenata turističke ponude, od agencije, smještajnih kapaciteta do svih ostalih djelatnosti koji čine cjelokupnu turističku ponudu.

4.2.2. STRATEŠKI CILJ 2: RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOK DRUŠTVENI STANDARD

PRIORITETI 2.1. OSIGURAVANJE OPTIMALNE UPOSLENOSTI

Neophodno je prepoznati uzroke nezaposlenosti na općini na osnovu istraživanja trendova tržišta rada. Neuravnoteženost ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada treba znatno umanjiti praćenjem potreba gospodarstva. Potrebno je razvijati specifične programe koji će poticati fleksibilnost i prilagodljivost na tržištu rada. U tom smislu potrebno je poticati reformu obrazovnog sustava prema stjecanju poduzetničkih vještina i sposobnosti cjeloživotnog učenja.

Posebno treba poticati stručno osposobljavanje nezaposlenih kroz obuku i prekvalifikaciju. Važno je poticati obrazovanje i usavršavanje odraslih osoba prema zahtjevima tržišta rada.

PRIORITET 2.2. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA

Razvoj ljudskih resursa unaprjeđuje kvalitetu ljudskog kapitala kroz porast zaposlenosti, viši nivo prihoda i društvene integracije, koji zauzvrat omogućuju viši životni standard.

Ovim prioritetom se ostvaruje uska suradnja sustava obrazovanja i gospodarstva u Općini. Obrazovni programi se usklađuju sa zahtjevima i potrebama gospodarstva, potiče se obrazovanje za deficitarna zanimanja, poboljšava kvalifikacijska struktura zaposlenika, potiče cjeloživotno učenje i usavršavanje te omogućava stjecanje novih znanja i vještina (posebno upravljačkih) potrebnih za uspješno poslovanje u malom gospodarstvu.

Unapređuje i jača međudržavna i međunarodna suradnja kroz transfer znanja i iskustava.

PRIORITET 2.3. VISOK STUPANJ ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE

Osigurava se kvalitetna primarna i sekundarna zdravstvena zaštita svim stanovnicima u Općini. Unapređuje se kvaliteta života socijalno ugroženih skupina, pristup kvalitetnoj skrbi, jednakost i solidarnost. Zaštita građana od zdravstvenih rizika, potpora dinamičnim zdravstvenim sustavima i novim tehnologijama u oblasti zdravstva, Doprinosi razvoju zdravstva u funkciji turizma te razvijanju programe korištenja zdravstvenih i rekreacijskih resursa. Mogućnost korištenja mineralnih voda u zdravstvene svrhe.

PRIORITET 2.4. RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Doprinosi razvoju civilnog društva i aktivnom radu udruga, klubova i društava. Postoji široko područje uključivanja neprofitnih i nevladinih institucija i udruga u razvojne aktivnosti općine. To područje uključuje zdravstvenu i socijalnu skrb, suradnju u razvoju kulture, sporta, zaštita okoliša, poduzetništva. Potrebno je raditi na razvoju mjesnih zajednica i osigurati participaciju u upravljanju i razvojem općine. Potrebno je stalno razvijati mehanizme suradnje između lokalne samouprave i institucija civilnog društva te njihovo aktivno uključivanje u upravljanje razvojem općine.

4.2.3. STRATEŠKI CILJ 3. URAVNOTEŽEN I ODRŽIV RAZVOJ

PRIORITET 3.1. UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA (VODA, OTPAD, ZAGAĐENJA I ZEMLJIŠTE)

Doprinosi očuvanju okoliša kao jednog od temeljnih razvojnih resursa, osnova za razvoj ruralnih područja, prvenstveno razvoj poljoprivrede i turizma. Prioritetna područja su briga o resursima podzemnih i površinskih voda, gospodarenje otpadom, rješavanje problema otpadnih voda, uspostava informacionog sistema praćenja stanja zaštite okoliša, intenziviranje edukacije i odgoja za brigu o okolišu korištenje obnovljivih izvora energije, uključivanje javnosti u donošenju odluka vezanih za stanje okoliša.

Rješenje pitanje otpada, vodoopskrbe i pitanja odvodnje, poticanje korištenja izvora energije u gradskog području predstavlja preduvjet za očuvanje okoliša. Prioritet je i daljnji rad na izgradnji i održavanju prometne infrastrukture. Prioritet doprinosi planiranju razvoja po principu održivosti. Predviđa uvođenje sustava održivog upravljanja prirodnim resursima te kontinuirane provedbe monitoringa i intervencije na očuvanju okoliša i smanjenju onečišćenja.

PRIORITET 3.2. RAVNOMJERAN RAZVOJ URBANOG I RURALNOG PODRUČJA OPĆINE

Obzirom na geografsku i demografsku strukturu općine Žepče razvoj općine je potrebno je usmjeriti na ruralna područja. Ostvarenje održivog i uravnoteženog razvoja zahtijeva da se u idućem razdoblju: izrade programi razvoja ruralnih područja koji će poticati razvoj obiteljskih gazdinstava, i obiteljskih obrta, kroz aktivnosti iz oblasti poljoprivrede, ruralnog turizma i pratećih djelatnosti. Potrebno je uraditi programe koji će osigurati potrebnu infrastrukturu u ruralnim područjima općine.

Prioritet doprinosi zajedničkoj koordinaciji međusobnih aktivnosti lokalne zajednice, mjesnih zajednica,lokalne razvojne agencije , privatnog sektora i civilnog društva

PRIORITET 3.3. UNAPREĐENJE UPRAVLJANJA LOKALNIM RAZVOJEM

Osnova sustava upravljanja razvojem općine jeste vizija razvoja općine Žepče.

Prioritet doprinosi osnivanju Lokalnih akcionih grupa (LAG) u općini Žepče, kao jednog od instrumenata lokalnog razvoja.

Dobra suradnja lokalne samouprave, lokalne razvojne agencije, udruga i institucija civilnog društva osnova je za daljnji razvoj koordinacije i komunikacije.

Potrebno je poboljšati suradnju sa susjednim kantonima, regijama i razvijati prekograničnu suradnju na zajedničkim razvojnim programima.

4.2.4. STRATEŠKI CILJ 4: PREPOZNATLJIVOST ŽEPAČKOG IDENTITETA

PRIORITET 4.1. OČUVANJE BIOLOŠKE I KRAJOLIKE RAZNOLIKOSTI U FUNKCIJI RAZVOJA

Očuvani krajolik i raznoliki biljni i životinjski svijet na području općine Žepče, uz očuvani okoliš, temeljni je razvojni resurs. Kao takav do sada nije valoriziran. Nepostojanje planova za kontroliranu gradnju i plansku gradnju narušavaju krajolike vrijednosti. Prioritet je pokrenuti aktivnosti na istraživanju i provoditi prikladne mjere zaštite brojnih izvore voda, šumskih plodova i bilja, zaštiti šume i zemljišta. Navedeni resursi predstavljaju temeljenu osnovu za razvoj gospodarstva, turističke i rekreativne namjene- što je preduvjet za jačanje ruralnih područja, obiteljskih gazdinstava i obiteljskih obrta. Predviđa se donošenje Plana upravljanja prirodnim dobrom ,dokument kojim lokalna samouprava planira održivo upravljanje prirodnim resursom na svom području. Uz istraživanje, monitoring i edukaciju ključni je prioritet jačanje odjela pri općini koji će se baviti zaštitom krajolika te njegovim aktivnim povezivanjem sa drugim učesnicima razvoja (znanstvene i obrazovne institucije, razvojne agencije, turističke zajednice, NVO).

PRIORITET 4.2. OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE U FUNKCIJI RAZVOJA

Očuvanje i prezentacija kulturne baštine treba biti osnova razvoja kvalitetnog sektorskog turizma, kulturnog i vjerskog turizma. Potrebno je da bude dodatno zaštićena i izdvojena kao jedinstven privlačan element za organiziranje posjeta i ambijentalni turizam.

Potrebno je jačati i umrežavati kulturne institucije te raditi na poticanju, očuvanju žepačkog identiteta, te jačanje međuregionalne, prekogranične suradnje kroz zajedničke razvojne projekte, ali i intenzivna promocija žepačkog identiteta na lokalnom i međunarodnom planu.

PRIORITET 4.3. RAZVOJ MULTIKULTULARIZMA

Tradicija žepačke općine je različit svjetonazor, nacionalnost i kultura.

Unapređenjem rada institucija te organiziranjem što raznovrsnijih kulturnih događaja treba graditi sustav dinamičkog društva koji prihvaća promjene, ali i zadržava tradicijske vrijednosti. To je moguće realizirati, između ostalog i kroz informiranje o mogućnostima, pripremi i sudjelovanju u programima EU, te organiziranje ciljani manifestacija za očuvanje multikulturalizma.

4.2.5. PREGLED STRATEŠKIH CILJEVA, PRIORITETA, MJERA

Tabela 63 Pregled strateških ciljeva, prioriteta, mjera

Strateški cilj	Prioritetni cilj/program	Mjere/Aktivnosti
1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO	1.1 Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje preduvjeta za ulaganje u gospodarstvo	1.1.1. Razvoj financijske i poduzetničke infrastrukture
		1.1.2.Privlačenje stranih ulaganja
		1.1.3.Razvoj poslovnih zona
		1.1.4. Razvoj klastera
	1.2 Poticanje primjene i razvoja suvremenih tehnologija, inovacija i znanja	1.2.1. Potpora korištenju znanja i inovacija u gospodarstvu kroz komercijalizaciju i povezivanje sa razvojnim institucijama
		1.2.2.Podizanje stupnja racionalizacije korištenja sirovina i energenata u proizvodnim procesima i edukacija.
		1.2.3.Informatizacija lokalne samouprave i mjesnih zajednica
		1.2.4. Informatizacija javnih ustanova
		1.2.5. Informatizacija za potrebe MSP
	1.3 Poticanje i razvoj ruralnih područja razvojem obiteljskih gazdinstava i obrta	1.3.1. Razvoj selektivnih programa za potrebe razvoja obiteljskih gazdinstava i obiteljskih obrta
		1.3.2. Razvoj ruralnog prostora, razvoj poduzetništva na selu i razvoj agroturizma
		1.3.3. Vrednovanje i unapređenje proizvodnje autohtonih proizvoda
		1.3.4. Unapređenje infrastrukture za razvoj poljoprivrede i turizma
		1.3.5.Unapređenje znanja i vještina ljudskih resursa u oblasti ruralnog razvoja
	1.4 Stvaranje turističkog proizvoda	1.4.1. Razvoj „agro turizma“
		1.4.2. Razvoj lovnog turizma
		1.4.3. Razvoj planinarskog turizma,
		1.4.4. Razvoj vjerskog turizma
		1.4..5.Osnivanje turističke zajednice i promocija općine kao turističke destinacije
		1.4.6. Unapređenje znanja i vještina ljudskih resursa u oblasti turizma
2. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOK DRUŠTVENI STANDARD	2.1. Osiguravanje optimalne uposlenosti	2.1.1.Razvoj lokalnog tržišta rada
		2.1.2. Općinski akcioni plan za zapošljavanje
	2.2. Razvoj ljudskih resursa	2.2.1. Unapređenje predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja,
		2.2.2. Razvoj i usklađivanje ljudskih resursa s potrebama gospodarstva
		2.2.3. Razvoj sustava cjeloživotnog učenja (CU)
		2.2.4. Demografski poticaji (potpora mladima)
	2.3. Visok stupanj zdravstvene i socijalne zaštite	2.3.1.Unapređenje uvjeta i kvalitete rada u zdravstvu
		2.3.2. Prevencija, rano otkrivanje i liječenje bolesti koje su prepoznate kao općinski prioritet
		2.3.3.Unapređenje socio – zdravstvene zaštite (neuposleni, stariji, nemoćni i sl), uspostava baze podataka o stanju u oblasti socijalne zaštite Općine)
	2.4.Razvoj civilnog društva	2.4.1. Razvoj institucionalnog mehanizma za suradnju i koordinaciju lokalne samouprave i civilnog društva

Strateški cilj	Prioritetni cilj/program	Mjere/Aktivnosti
3. URAVNOTEŽEN I ODRŽIV RAZVOJ	3.1.Unapređenje infrastrukturnih sustava gospodarenje (voda, otpadi, zagađenja i zemljište)	3.1.1. Unapređenje sustava praćenja kakvoće okoliša.
		3.1.2. Uspostava lokalnog informacijskog sustava o okolišu
		3.1.3.Izgradnja sustava gospodarenja otpadom
		3.1.4. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe
		3.1.5.Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje otpadnih i kanalizacijskih voda
		3.1.6. Toplifikacija grada
		3.1.7. Korištenje obnovljivih izvora energije
		3.1.8. Izgradnja i održavanje sustava prometne infrastrukture
	3.2 Ravnomjeran razvoj gradskog i seoskog područja općine	3.2.1. Poticajne mjere za razvojne projekte seoskog područja općine(analiza razvijenosti, razvojni programi, pribavljanje financijskih resursa iz vlastitih i drugih izvora (razvojni programi institucija iz BiH, i9 EU)
		3.2.2. Zaštita – racionalno upravljanje i uređenje neizgrađenih dijelova općine u sustavu prostornog uređenja
	3.3. Unapređenje upravljanja lokalnim razvojem	3.3.1. Osnivanje odjela za ekonomski razvoj pri općini Žepče
		3.3.2 Jačanje kapaciteta lokalne samouprave i jačanje unutar općinske, međuopćinske, međuregionalne i prekogranične suradnje.
		3.3.3. Unapređenje upravljanja imovinom i prihodima
4. PREPOZNATLJIVOST ŽEPAČKOG IDENTITETA	4.1.Očuvanje biološke i krajolike raznolikosti u funkciji razvoja	4.1.1. Valorizacija i zaštita prirodnih vrijednosti
		4.1.2. Jačanje institucija u području zaštite prirode
	4.2. Očuvanje kulturne baštine u funkciji razvoja	4.2.1.Osnivanje i umrežavanje institucija važnih za kulturni razvitak i prepoznatljiv žepački identitet
		4.2.2.Obrazovanje za stvaranje i njegovanje žepačkog identiteta i njegove prepoznatljivosti
	4.3. Razvoj multikulturalizma	4.3.1. Unapređenje rada institucija i udruga koje njeguju i promoviraju multikulturalizam

4.2.6. MJERE

Detaljan opis mjera podrazumijeva: sadržaj, nositelj koji je provodi te indikatori na osnovu kojih će se pratiti njena učinkovitost i djelotvornost.

Mjere će se provoditi kroz predlagane projekte koji će postupno-kroz razvoj od projektne ideje do provedbenog projekta, te razne pripremne analize – biti razrađeni do razine operativne provedivosti.

STRATEŠKI CILJ 1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Cilj i prioritet	Mjere/ Aktivnosti	Cilj mjere	Sadržaj	Nosioci	Indikatori
STRATEŠKI CILJ 1 KONKURENTNO GOSPODARSTVO					
1.1. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje preduvjeta za ulaganje u gospodarstvo	**1.1.1. Razvoj financijske i poduzetničke infrastrukture**	Poboljšati dostupnost financijskih sredstava poduzetnicima i posebno novim. Razvijati mreže poduzetničkih inkubatora radi jačeg poticanja osnivanja novih poduzeća. Omogućiti svestranu podršku „start up“ poduzećima, a naročito ženskom poduzetništvu.	Analiza sadašnjeg financijskog okruženja za poduzeća, a temeljem toga izbor i prijenos „najboljih praksi“ iz zemalja EU, informiranje i edukacija potenc. korisnika. Uspostavljanje sustava novih financijskih instrumenata (garantni fondovi, kreiranje novih kreditnih linija kod investicijskih banaka i dr.). Analiza stanja i potreba za posl. inkubatorima. Edukacija kadrova za vođenje inkubatora, uspostava mreže poslovnih inkubatora, programi za privlačenje investicija, pružanje usluga poduzetnicima putem tehničke i savjetodavne pomoći, promocija i marketing aktivnosti Poslovnih inkubatora.	RAŽ, općinske službe,županija, lokalne udruge poduzetnika, banke i druge financijske institucije	Broj i tip potpomognutih poduzeća, povećanje uposlenosti. Broj i vrsta novih financijskih instrumenata, broj poduzetnika korisnika instrumenata, broj novih poduzetnika. Broj i tip poduzetničkih inkubatora u mreži, broj i vrsta novih poduzetnika, broj novouposlenih, intenzitet samozapošljavanja mladih, posebno žena. Broj poslovnih zona, broj poslovnih subjekata.
	1.1.2. Privlačenje stranih ulaganja	Uspješno promovirati lokacije, djelatnosti te gospodar. i druge subjekte koji su spremni za ulaganja, upoznati potenc. investitore s uvjetima i mogućnostima ulaganja, koordinirati postojeće programe i aktivnosti institucija u kantonu, drž. institucijama, inozemstvu.	Izrada analize o mogućnostima ulaganja u gospodarstvo općine Žepče , objedinjavanje svih relevantnih informacija za ulagače, edukacija i obuka osoba zaduženih za rad sa potencijalnim investitorima, definiranje ciljne grupe prema kojima se želi nastupati, marketing općine Žepče kao „ponudbeni“ materijal za potencijalne investitore.	RAŽ, općinske službe, NVO, Županija, REZ	Broj i vrsta kontakata s potencijalnim investitorima, broj potencijalnih investitora koji su posjetili općinu, broj, tip, vrijednost i lokacija novih ulaganja, učinci u zapošljavanju, na prihodu budžeta, na poslovnu suradnju s lokalnim poduzećima.
	1.1.3. Razvoj poslovnih zona	Programom poslovnih zona osigurati poticajne uvjete (prostor s komunalnom i poslovnom infrastrukturom) koji odgovaraju zahtjevima poduzetnika s težištem na jačanju proizvodnih djelatnosti	Analiza stanja postojeće posl. zone, Analiza stanja prostora sa grupiranim gospodar. subjektima koji čine neformalne posl. zone, istraživanje potreba poduzetnika za prostornim rješenjima i posl. komunikacijom, definiranje modela funkcioniranja posl. zona, edukacija kadrova za vođenje posl. zona, priprema prostorne dokumentacije, izgradnja infrastrukture, promocija i marketing aktivnosti posl.zona	Općinske službe, RAŽ. Županija, udruge poduzetnika	Povećanje površine komunalno uređenih poslovnih zona, broj i vrsta poduzeća u posl. zonama, financijski pokazatelji poslovanja poduzeća u poslovnim zonama, broj novouposlenih, učinci na razvoj lokalne zajednice

	1.1.4. Razvoj klastera	Potaknuti uspostavljanje i udruživanje u klastere, naročito u onim njegovim dijelovima u kojima je postignuta potrebna «kritična masa» (drvoprerada, metaloprerada, trgovina, poljoprivreda i dr) s ciljem razvojnog, inovacijsko tehnološkog i poslovnog povezivanja te postizanja veće konkurentnosti.	Provesti međusektorsku analizu gospodarstva općine Žepče, analizu tehnoloških, razvojnih i poslovnih profila poduzeća, utvrditi vrstu i tip klastera, osnažiti inicijative i motivacije za udruživanje u klastere, uspostaviti međukantonalnu, međuregionalnu, prekograničnu i međunarodnu suradnju, osposobiti kadrove za vođenje klastera, provesti pripreme za osnivanje i udruživanje u klastere, provoditi praćenje, nadzor i vrednovanje njegovih funkcioniranja, izraditi plan razvoja klastera	RAŽ, Kanton/Županija, REZ, vodeća poduzeća u sektorima za udruživanje u klastere	Broj i tip osnivanja klastera ili učlanjenja u klastere, broj poduzeća učlanjenih u klastere, broj i vrsta inovacija, novih tehnoloških rješenja, porasta zapošljavanja, porast izvoza, održivost poslovanja poduzeća u klasterima.
1.2. Poticanje primjene i razvoja suvremenih tehnologija, inovacija i znanja	**1.2.1. Potpora korištenju znanja i inovacija u gospodarstvu kroz komercijalizac. i povezivanje sa razvojnim institucijama**	Poduprijeti i osnažiti upotrebu i korištenje inovacija i znanja u poduzetništvu radi intenziviranja razvoja i povećanja konkurentnosti gospodarstva	Analiza stanja na području upotrebe i korištenja znanja i inovacija, izrada studije isplativosti komercijalizacije inovacija, izrada programa potpore za komercijalizaciju inovacija, izrada baze podataka i potpornih mehanizama za poslovno povezivanje istraživačkih i tehnoloških institucija te inovatora i poduzetnika, promocija upotrebe i korištenja znanja i inovacija i njihove komercijalizacije.	Općina, RAŽ, REZ, Savez udruga inovatora, poduzeća	Broj komercijaliziranih inovacija, broj novih proizvodnji i proizvoda, prihodi od novih proizvoda
	1.2.2. Podizanje stupnja racionalizac. korištenja sirovina i energenata u proizv. procesima i edukacija	Osigurati očuvanje okoliša i povećanje dobiti gospodarskih subjekata kroz uštede energenata i resursa tokom osnovnih aktivnosti.	Smanjiti emisije štetnih tvari i količina otpada koja nastaje kao rezultata poslovnih procesa, osigurati implementaciju ISO standarda kroz edukaciju, pridonijeti porastu konkurentnosti gospodarstva općine na domaćem i ino tržištu uz istovremenu brigu o očuvanju okoliša, podupirati aktivnosti predviđene nacionalnom strategijom zaštite okoliša, nacionalnom strategijom gospodarenja otpada, te direktive EU vezane za ovu oblast.	Gospodarski subjekti, općina i županija	Broj poduzeća koji implementiraju „čistu proizvodnju“, broj poduzeća s certifikatom ISO 14001, povećanje dobiti gospodarskih subjekata smanjenjem troškova za energente, smanjenje i uredno deponiranje otpada iz poslovnih procesa, porast svijesti o očuvanju okoliša, broj edukacija i educiranih djelatnika, informiranost javnosti, očuvani okoliš
	1.2.3. Informatizacija lokalne samouprave i mjesnih zajednica	Provesti informatizaciju cjelokupnog rada lokalne samouprave i pridonijeti boljoj kvaliteti i učinkovitosti usluga uprave za potrebe gospodarstva, druge sektore i za građanstvo. Informatizacijom javne uprave pridonijeti: skraćivanju vremena za dobivanje informacija, mogućnost elektroničkih transakcija (dobivanje dokumenata, potvrda, e-business, e-plaćanje, e-nabavke i kupovine) uštedama u upravnim postupcima, rad one-stop-shop. Aktivirati rad mjesnih zajednica i omogućiti njihovu participaciju u upravljanju razvojem općine.	Analiza postojećeg stanja uprave i postojećeg sustava pružanja usluga, analiza dostupnih programa i organizacije za informatičko poslovanje lokalne samouprave, edukacija djelatnika u lokalnoj samoupravi, praćenje i vrednovanje učinaka, analiza stanja i organiziranja mjesnih zajednica te analiza rada mjesnih zajednica.	Općina, Mjesne zajednice, RAŽ, Kanton/ Županija, gospodarski subjekti	Broj i vrsta usluge, broj korisnika usluga i količina korištenih usluga, skraćenje vremena potrebno za transakcije, financijski učinci
	1.2.4. Informatizacija javnih ustanova	Isto kao 1.2.3. samo za javne ustanove	Isto kao 1.2.3. samo za javne ustanove	Javne ustanove, RAŽ	Broj i vrsta usluga, broj korisnika usluga i količina korištenih usluga, kvaliteta usluga pruženih krajnjim korisnicima,

	1.2.5. Informatizacija za potrebe MSP	Provesti informatizaciju u što veći broj gospodarskih subjekata, skraćivanje vremena za pristup informacijama, komunikaciji, elektroničkim transakcijama, praćenje proizvodnje i upravljanja MSP, umrežavanje sa drugim MSP.	Analiza postojećeg stanja informatizacije gospodarskih subjekata na cijeloj općini Žepče, izrada programa za uvođenje i primjenu informatizacije u gospodarskim subjektima, edukacija djelatnika u gospodarskim subjektima kao i zainteresiranim budućim poduzetnicima , praćenje i vrednovanje učinaka.	RAŽ, gospodarski subjekti	Broj i vrsta usluga, broj korisnika usluga i količina korištenih usluga, skraćivanje vremena potrebnog za transakcije, financijski učinci
1.3. Poticanje i razvoj ruralnih područja razvojem obiteljskih gazdinstava i obrta	**1.3.1. Razvoj selektivnih programa za potrebe razvoja obiteljskih gazdinstava i obiteljskih obrta**	Obzirom na dosadašnje stanje u ruralnim područjima koji se temelji na poljoprivrednoj proizvodnji na usitnjenim posjedima i velikim brojem neiskorištenih posjeda, i odlaskom mladih, nameće se potreba za razvojem ruralnih područja. Primjenom novog razvojnog modela ruralnih područja, nameće se potreba specijalizacije i razvoja postojećih obiteljskih gazdinstava, razvoj obiteljskih obrta, koji će ekonomski jačati ruralna područja, i na taj način iskoristiti će se raspoloživi resursi, povećat će se konkurentnost i atraktivnost za ostanak stanovništva u ruralnim područjima.	Analiza postojećeg stanja i mogućnosti za razvoj djelatnosti obiteljskih gazdinstava i obrta u ruralnim područjima po mjesnim zajednicama. Izrada selektivnih programa iz poljoprivrede za obiteljska gazdinstva, za obiteljske obrte, subvencioniranje kredita, poticaji, udruživanje u zadruge, promocija, brend,	RAŽ, općina, Mjesne zajednice, udruge poljoprivrednika, zadruge	Povećan broj obiteljskih gazdinstava koji se bave poljoprivredom, ostanak i povratak mladih u ruralna područja, broj registriranih obiteljskih obrta, financijski učinak
	1.3.2. Razvoj ruralnog prostora, razvoj poduzetništva na selu i razvoj agroturizma	Pridonijeti stvaranju poduzetničke klime kako bi se lokalno stanovništvo počelo baviti i razvijati poduzetništvo u svojim sredinama.	Izrada strategije razvoja ruralnih područja, kreirati programe za informiranje, edukaciju, savjetodavnu pomoć i potporu te uspostaviti poticajne mjere za pokretanje biznisa.	Općina, RAŽ, MZ , županija,	Broj poljoprivrednih gazdinstava preusmjerenih na poduzetništvo, broj novih poduzetnika, broj novih radnih mjesta
	1.3.3. Vrednovanje i unapređenje proizvodnje autohtonih proizvoda	Unapređenje autohtonih (tradicijskih) proizvoda, povećanje zaposlenosti u ruralnom području i očuvanje tradicije baštine .	Analiza postojeće proizvodnje i mogućnosti nove proizvodnje prehrambenih proizvoda, edukacija proizvođača-poljoprivrednika, obrtnika, malih i srednjih poduzetnika, izvori financiranja ovih djelatnosti, tehnološka, organizacijska (registriranje, zaštita, dozvole, i sl) marketinška pomoć proizvođačima, povezivanje malih proizvođača, standardiziranje i kontrola kvalitete, brendiranja	RAŽ, općina, NVO, mjesne zajednice, Županija	Povećanje proizvodnje autohtonih proizvoda i proizvođača, broj novih proizvoda, povećanje zaposlenosti u ruralnom području
	1.3.4. Unapređenje infrastrukture za razvoj poljoprivrede i turizma	Poboljšati, obnoviti i izgraditi temeljnu infrastrukturu koja će biti u funkciji razvoja poljoprivrede i turizma	Poboljšati, obnoviti i izgraditi lokalne ceste, poljske putove, izgraditi vodoopskrbu, odvodnju i kanalizaciju u ruralnom području, izgraditi sustav navodnjavanja, zbrinjavanja otpada, elektro i telekomunikacijske mreže, kapacitete hladnjače, poljoprivredne objekte i skladišta za poljoprivredne proizvode, lokalne medije.	Općina, Županija, RAŽ, MZ , NVO	Broj novih priključaka za vodoopskrbu i odvodnju, dužina obnovljivih cesta, poljop. površine koje se navodnjavaju, kapaciteti za hlađenje i skladištenje, elektro i PTT mreža, lokalni mediji

	1.3.5.Unapređenje znanja i vještina ljudskih resursa u oblasti ruralnog razvoja	Unaprijediti znanje i vještine iz oblasti ruralnog razvoja kroz edukacije općinskih službi, NVO sektora i lokalnog stanovništva. Posjete agencijama u susjednim zemljama koje se bave ruralnim razvojem. Posjete općinama u kojima se događa održiv ruralni razvoj. (primjeri dobre prakse).	Održavanje radionica za stručno osposobljavanje djelatnika: odjela za ekonomski razvoj općine, RAŽ, NVO, Zadruga, ciklus treninga o izradi i provedbi projekta EU, razmjena iskustava iz drugih područja namijenjenim djelatnicima općinskih službi, mladima, studentima, poduzetnicima, civilnom društvu	Općina, RAŽ, NVO	Broj radionica i treninga, broj polaznika, broj sudionika u organiziranoj razmjeni iskustava
1.4. Stvaranje turističkog proizvoda	**1.4.1. Razvoj „agro turizma“**	Mjera je usmjerena prema razvoju novog lokalnog proizvoda – turistički proizvod i usluga. Korištenjem raspoloživih resursa u ruralnim područjima unaprijedit će se konkurentnost i atraktivnost ruralnih područja. Treba iznaći razvojni model koji će definirati ponudu.	Analiza mogućnosti razvoja agroturizma. Analiza stanja ponude kao turističkog proizvoda. Kreirati programe za informiranje, motivaciju, edukaciju, savjetodavnu pomoć i potporu, te nove poticajne mjere za početak i razvoj agroturizma.	RAŽ, Županija, Županijska turistička zajednica, Općina i MZ	Broj poljoprivrednih gospodarstava preusmjerenih na agroturizam, broj novih poduzetnika, broj uposlenih
	1.4.2. Razvoj lovnog turizma	Poticaj razvoju lovnog turizma kroz izgradnju lovne infrastrukture, udruživanje i poslovno povezivanje lovaca i njihovo stručno usavršavanje.	Analiza postojećih resursa za potrebe lovnog turizma na području općine Žepče. Izrada mape lovnog područja (markirane staze, lovačke kuće ,) Izgradnja i obnova lovačkih kuća: Kontinuirana skrb o divljači. Poticati i promovirati rad lovačkih udruženja u općini.	RAŽ, općina, županija, lovačka udruženja	Broj lovaca i lovačkih udruženja, lovačkih kuća, ulaganja u infrastrukturu
	1.4.3. Razvoj planinarskog turizma,	Mjera je usmjerena na razvoju novog turističkog proizvoda. Cilj je poboljšati i izgraditi infrastrukturu koja će biti u funkciji razvoja planinarenja (izletništva) kao turističkog proizvoda. Organizirano planinarenje značajno doprinosi upoznavanju prirode i podizanju svijesti čovjeka o njegovoj ovisnosti o prirodi, njenim resursima i harmoniji njenih zakonitosti.	Poboljšati, obnoviti i izgraditi infrastrukturu neophodnu za planinarenje kao poseban vid sportske aktivnosti. Obnoviti i izgraditi planinarske kuće, markirati planin. staze, ukoliko postoje mogućnosti napraviti terene za zimske sportove. Kreirati model planin. aktivnosti kao turistički proizvod upotpunjen ponudom sa autohtonim proizvodima. Izraditi mape kao turističke putokaze.	RAŽ, županijska turistička zajednica, planinarska društva	Evidencija o postignutim aktivnostima
	1.4.4. Razvoj vjerskog turizma	Primjena novog razvojnog modula turizma u BiH. Nameće se potreba da se u okviru „vjerskog turizma“ koji je evidentan na našim prostorima posveti posebna pažnja i kreira model organiziranog vjerskog turizma od ulaza u BiH do konačnice-svetišta koje obilaze vjernici. Vjerski objekti sa naše općine bi bile dio turističke ponude u BiH.	Određivanje lokacija i pratećih sadržaja . Uključivanje u projekt na nivou BiH.	RAŽ, Turističke agencije	Pisani materijali
	1.4.5.Osnivanje turističke zajednice i promocija općine kao turističke destinacije	Osnivanje turističke zajednice općine Žepče kao infrastrukturne institucije za kreiranje i razvoj turističke ponude na općini Žepče. Promocija općine kao turističke destinacije.	Izrada vizualnog identiteta općine, izrada programa promocije turističkog proizvoda, stanje trenutne ponude na općini, smještajni kapaciteti i dr,	Općina,RAŽ, turistička zajednica općine i svi subjekti koji nude turističke proizvode	Novi turistički proizvod, vizualni identitet općine
	1.4.6. Unapređenje znanja i vještina ljudskih resursa u oblasti turizma	Unaprijediti i razvijati znanje, vještine i sposobnost ljudskih resursa u turizmu	Izrada programa ciljanih i specijaliziran seminara i tečajeva, primjena međunarodnih standarda rada u ugostiteljstvu i turizmu.	Turist. zajednica, i svi subjekti koji nude tur. proizvode	Bolja kvaliteta usluga, poboljšanje znanja i vještina kod uposl. osoblja, povećanje prihoda u turizmu

STRATEŠKI CILJ 2. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOK DRUŠTVENI STANDARD

Cilj i prioritet	Mjere/Aktivnosti	Cilj mjere	Sadržaj	Nosioci	Indikatori
STRATEŠKI CILJ 2: RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOK DRUŠTVENI STANDARD					
2.1. Osiguravanje optimalne uposlenosti	**2.1.1. Razvoj lokalnog tržišta rada**	Uravnoteženost potražnje i potreba za radnom snagom u cilju osiguranja pune/optimalne uposlenosti. Kreirati aktivno i fleksibilno tržište rada , omogućiti da informacije o ponudi i potražnji budu ažurne, uspostaviti mehanizam da ponuda radne snage odgovara potrebama poslodavaca.	Analiza stanja na tržištu rada, analiza prepreka, određivanje ključnih institucija u razvoju lokalnog tržišta rada, educiranje osoblja uključenog u rad	Općina, Biro rada,obrazovne ustanove, poslodavci, NVO	Smanjenje postotka strukturalne neuposlenosti
	2.1.2. Općinski akcioni plan za zapošljavanje	Utvrditi odnose potreba i ponude za ljudskim resursima	Izrada upitnika za poslodavce, objedinjavanje i obrada podataka, izrada analize rezultata i upoznavanje obrazovnih institucija sa rezultatima, definiranje prioriteta i mjera za njihovu realizaciju (prekvalifikacije,dokvalifikacije, edukacije, obuke, i sl.)	Općina, RAŽ, služba za zapošlj., poslodavci, neuposleni	Postotak smanjenja broja neuposlenih
2.2. Razvoj ljudskih resursa	**2.2.1. Unapređenje predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja**	Uvođenje kvalitetnih promjena na relaciji obrazovne ustanove, osnivač, gospodarstvo s ciljem bržeg zapošljavanja i uključivanje mladih u tržište rada.	Poticanje humanističkih i reaktivnih odnosa, unapređenje odgojnih radnji, kulture odnosa i suživota sa drugom djecom, te socijalizacije, organizacija susreta sa gospodarstvenicima, pripreme za upis u prve razrede srednjih škola. Provođenje plana profes. orijentacije u suradnji sa školama, privrednicima, Biroom za zapošljavanje, u skladu sa potrebama tržišta rada u općini Žepče, te uspostavljanje mehanizma za uspješno provođenje praktične obuke (škola – firme).	Općina, Obrazovne institucije, gospodarski subjekti,	Broj učenika po pojedinim zanimanjima, porast broja uposlenih
	2.2.2. Razvoj i usklađivanje ljudskih resursa s potrebama gospodarstva	Smanjenje strukturne neuposlenosti i omogućen potreban kadar kod gospodarstvenika	Analiza ponude i tražnje, procjena budućih potreba, identifikacija programa i aktivnosti potrebnih za prevladavanje problema neuposlenosti, razvoj poduzetnika i menadžera,	Općina, služba za zapošljavanje, RAŽ, udruge poduzetnika	Broj polaznika tečajeva, postotak smanjenja strukturalne neuposlenosti, efikasnost u poduzećima koja imaju odgovarajuću radnu snagu
	2.2.3. Razvoj sustava cjeloživotnog učenja (CU)	Unapređenje formalno stečenih znanja i vještina i prilagodba potrebama tržišta rada	Važnost koncepta CU, utvrđivanje načina financiranja i stvaranje uvjeta za jačanje CU, povezivanje i suradnja javnog i privatnog sektora,	Općina, Županija, RAŽ, Služba za zapošlj., obrazovne institucije	Broj novih programa i alata za CU, broj zaposlenih koji primjenjuju CU
	2.2.4. Demografski poticaji (potpora mladima)	Poboljšati demografsku strukturu i unaprijediti kvalitetu obiteljskog života	Pomoć mladima (evidencija o odlasku na školovanje, mogućnost stipendiranja, pomoć pri zaposlenju, pripravničkom i volontiranju, rješavanju stambenog pitanja, poticaji za zapošljavanje, dječji vrtići, klubovi mladih, sportske aktivnosti sl.)	Općina, NVO	Broj mladih koji je ostao, broj sklopljenih brakova, porast djece u obitelji

2.3. Visok stupanj zdravstvene i socijalne zaštite	**2.3.1. Unapređenje uvjeta i kvalitete rada u zdravstvu**	Adaptacija postojećih ili izgradnja novih ambulanti kao osnova za unapređenje i kvaliteta pružanja zdravstvenih usluga	Analiza uvjeta i kvaliteta rada u zdravstvu na općini Žepče, osuvremenjivanje medicinske opreme, stručni zdravstveni kadar, kontinuirano stručno usavršavanje kadrova, jačanje upravljačkog kapaciteta, izgradnja i opremanje potrebnih objekata u ruralnim područjima	Ministarstvo zdravstva, Županija, Dom zdravlja Žepče, općina i ostali	Broj ambulanti, oprema, hitna pomoć
	2.3.2. Prevencija, rano otkrivanje i liječenje bolesti koje su prepoznate kao općinski prioritet	Rješavanje zdravstvenih prioriteta	Edukacija i motivacija žena za skrb o zdravlju dojke, dostupnost mamografije, edukacija o rizičnim faktorima kardiovaskularnih bolesti, bolja ponuda preventivnih programa, visok krvni pritisak, na području ovisnosti, provođenje primarne i sekundarne prevencije, programi liječenja	Zdravstvene ustanove, NVO	Broj korisnika usluga
	2.3.3. Unapređenje socio – zdravstvene zaštite (neuposleni, stariji, nemoćni i sl), uspostava baze podataka o stanju u oblasti socijalne zaštite Općine)	Osiguranje uvjeta za odgovarajuću zaštitu i skrb	Osiguravanje smještaja za starije i nemoćne, poticanje izvaninstitucionalnih oblika skrbi, poticanje razvoja volontiranja kod ovi kategorije, izrada programa socio – zdravstvene zaštite kod neuposlenih,	Općina, županija, obitelji, neuposleni	Broj zahtjeva za pomoć i njegu u kući, broj volontera, broj smještaja za skrb
2.4. Razvoj civilnog društva	**2.4.1. Razvoj institucionalnog mehanizma za suradnju i koordinaciju lokalne samouprave i civilnog društva**	Osigurati mehanizam za uključivanje javnosti i organizacija građana u rasprave o planovima razvoja. Ovakva komunikacijski kanal građanin-vlast omogućuje da svi programi postaju vlasništvo svih građana na općini.	Razvijanje modela suradnje lokalnih vlasti sa organizacijama, grupama građana i građanskim inicijativama na općini, osposobljavanje organizacija, grupa građana i građanskih inicijativa za procjenu i vrednovanje razvoja općine te uključivanje u programe razvoja putem zastupanja i suradnje u mjesnim zajednicama ili NVO.	Organizacije civilnog društva, općina, LEF, RAŽ i MZ	Broj formiranih tijela za suradnju

STRATEŠKI CILJ 3. URAVNOTEŽEN I ODRŽIV RAZVOJ

PRIORITET	MJERE/ AKTIVNOSTI	CILJ MJERE	SADRŽAJ	NOSIOCI	INDIKATORI
STRATEŠKI CILJ 3: URAVNOTEŽEN I ODRŽIV RAZVOJ					
3.1. Unapređenje infrastrukturnih sustava gospodarenje (voda, otpadi, zagađenja i zemljište)	**3.1.1. Unapređenje sustava praćenja kakvoće okoliša.**	Uspostava praćenja kakvoće okoliša (zrak,voda, tlo, biološka raznolikost)	Potrebno je utvrditi metodologiju praćenja pojedinih segmenata postavljanjem mjernih postaja. Potrebno je predvidjeti aktivnosti utvrđivanja indikatora, standardizacija unosa podataka u baze i standardiziranje izvještavanja o stanju okoliša, odrediti javne ustanove koje će provoditi predviđene programe i osmisliti i koordinirati obrazovanje kadrova za potrebe rada. Uskladiti sa standardima EU.	RAŽ , Općina, Zavod za zdravstvo Županije, Ministarstvo za zaštitu okoliša	Broj postaja za praćenje kakvoće zraka, voda i tla
	3.1.2. Uspostava lokalnog informacijskog sustava o okolišu	Uspostava informac. sustava koji će omogućiti pristup informacijama o stanju okoliša i upoznavanje građana o stanju okoliša na općini Žepče.	Podatke objediniti u bazu podataka. Omogućiti pristup informacija putem web portala i sudjelovanje građana u odlučivanju o stanju okoliša. Informacijski sustav o okolišu čini dio informacionog sustava svih prostornih i razvojnih podataka relevantnih za kvalitetno upravljan je resursima i razvojem.	Općina i županija	Baza podataka, kontinuiran unos podataka prikupljenih mjerenjem, obrazovanje osoblja za rad s podacima i pripremu izvještaja, izvještavanje javnosti, broj intervencija za poboljšanje okoliša
	3.1.3. Izgradnja sustava gospodarenja otpadom	Uskladiti gospodarenjem otpadom na području općine Žepče i doprinijeti poboljšanju kvaliteta života.	Potrebno je provesti identificiranje svih i divljih deponija na području općine Žepče, napraviti prijedloge njihove sanacije i predložiti nova rješenja koja će omogućiti da se deponije ne stvaraju. Planirana je edukacija stanovništva o nastanku, odlaganju i ponovnom korištenju otpada kao sirovine/energenta.	Općina, komunalno poduzeće, NVO	Broj saniranih postojećih neuvjetnih odlagališta, broj saniranih divljih odlagališta, broj radionica o mogućnostima smanjenja količine otpada, obrazovano stanovništvo, dugoročno smanjenje negativnih utjecaja na tlo, vodu i zrak.
	3.1.4. Izgradnja i unapređenje sustava vodoopskrbe	Osigurati opskrbu vodom za piće na općini Žepče za potrebe stanovništva i gospodarskih djelatnosti i doprinijeti poboljšanju kvaliteta života.	Snimiti stanje vodoopskrbe na cjelokupnoj općini, snimak svih izvorišta i izvršiti preraspodjelu vode za piće kroz faze izgradnje. Postojeću vodovodnu mrežu osuvremeniti novom tehnologijom , s novim materijalima (faza II), rekonstrukcija postojeće gradske mreže.	Općina, komunalno poduzeće	Broj kilometara novoizgrađene vodoopskrbne mreže, broj kilometara rekonstrukcije postojeće vodovodne mreže, broj kućanstava priključenih na vodoopskrbnu mrežu, broj gosp. subjekata priključenih na vodoopskrbnu mrežu
	3.1.5. Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje otpadnih i kanalizacijskih voda	Ovom mjerom se osiguravaju aktivnosti na izgradnji kanalizacijskog sustava i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda na cijelom području općine Žepče.	Predviđene su edukacije o zaštiti voda. Provesti programe izgradnje kanalizacijskih mreža, a gdje to nije moguće poticati i provesti izgradnju septičkih jama kako bi se spriječila kanalizacijska odvodnja u potoke. Mjera osigurava zaštitu podzemnih i površinskih voda što utječe na kvalitetu života građana na općini.	Općina	Broj izgrađenih sustava odvodnje, broj kontrolirane izgradnje septičkih jama

	3.1.6. Toplifikacija grada	Cilj ove mjere je omogući stanovnicima u gradskom dijelu da se priključe na toplovod.	Opskrba stanovnika u gradu, te poslovnih subjekata na gradski toplovod smanjila bi onečišćenje zraka i potaknula očuvanje okoliša. Kapacitet postojeće kotlovnice u krugu «Krivaje» iskorišten je 5o %. Potrebno je uraditi investicioni projekt izgradnje i proširenja toplovodne mreže. Potrebno je sačiniti analizu novih korisnika (stambeni i poslovni objekti), kako bi se postigla povoljnija cijena energije po sistemu utrošene energije.	Općina, komunalno, korisnici grijanja	Broj kilometara izgrađene i rekonstruirane toplifikacijske mreže. Broj priključaka.
	3.1.7. Korištenje obnovljivih izvora energije	Stvoriti preduvjete za smanjenje emisiju štetnih tvari nastalih izgaranjem uglja i nafte	Očuvanje prirodnih resursa i smanjenje onečišćavanje zraka moguće je postići stimulacijom korištenja ekološki prihvatljivih energenata (plin, vjetar, hidropotencijal, sunce, biomasa). Izraditi programe i potrebnu dokumentac. za male sustave proizvodnje električne energije korištenjem obnovljivih izvora energije, stimulacija za ugradnju termoizolacije stambenih i poslovnih objekata radi smanjenja potrošnje energije za grijanje. Obrazovanje stanovništva o učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije.	Općina, RAŽ	Broj proizvedenih Kw energije obnovljivih izvora energije
	3.1.8. Izgradnja i održavanje sustava prometne infrastrukture	Unapređenje postojeće prometne infrastrukture kao bitna pretpostavka razvoja	Unapređenje stanja cestovne mreže na općini Žepče. Rekonstrukcija dotrajalih cesta, izgradnja novih. Unaprijediti korištenje željezničke mreže.	Općina, županija, JP „Željeznice“ F BIH	Kilometri obnovljenih i izgrađenih cesta na općini, ulaganja u mogućnosti korištenja željezničke mreže
3.2 Ravnomjeran razvoj gradskog i seoskog područja općine	**3.2.1. Poticajne mjere za razvojne projekte seoskog područja općine(analiza razvijenosti, razvojni programi, pribavljanje financijskih resursa iz vlastitih i drugih izvora (razvojni programi institucija iz BiH, i EU)**	Omogućiti ravnomjeran razvoj svih dijelova općine Žepče	Analiza razvijenosti (gospodarstvo, ljudski resursi, infrastruktura, okoliš) utvrđivanje razvojnih ciljeva i prioriteta, izrada razvojnih programa, utvrđivanje sustava poticaja za razvojne programe u gospodarstvu, razvoju ljudskih resursa , infrastrukture i jačanju kapaciteta upravljanja pribavljanje financijskih resursa iz vlastitih i drugih izvora (razvojni programi institucija BiH, EU, međunarodni, kroz bilateralne programe, izvori privatnog kapitala i sl).	RAŽ, općina, županija	Broj razvojnih projekata, broj novootvorenih poduzeća, iznosi ulaganja u gospodarstvo, infrastrukturu, struktura stanovništva
	3.2.2. Zaštita – racionalno upravljanje i uređenje neizgrađ. dijelova općine u sustavu prostornog uređenja	Racionalno upravljanje i uređenje neizgrađenih dijelova na općini Žepče u sustavu prostornog uređenja	Mjerom će se postići harmonizacija sustava odlučivanja o namjeni i uvjetima korištenja neizgrađenih dijelova općine .	Općina, nadležna služba za prostorno uređenje	Povećanje brzine i kvalitete izrade dokumenata prostornog uređenja, analiza i dostupnost podataka u javnosti.

3.3. Unapređenje upravljanja lokalnim razvojem	**3.3.1. Osnivanje odjela za ekonomski razvoj pri općini Žepče**	Uspostaviti tim za razvijanje gospodarstva na općini Žepče, koji bi sudjelovao u izradi i provođenju plana lokalnog ekonomskog razvoja(JURA-jedinica upravljanje razvojem općine)	Uspostava odjela, educiranje osoblja o lokalnom ekonomskom razvoju, promoviranje mogućnosti za ulaganja, kontakti sa potencijalnim investitorima, rad NA provedbi projekata za implementiranje strategije, suradnja sa drugim akterima ekonomskog razvoja na općini	Općina	Uspostavljen odjel za ekonomski razvoj, materijal za promoviranje, broj ostvarenih poslovnih kontakata za ulaganja, broj ostvarenih kontakata sa poduzetnicima na općini Žepče,
	3.3.2.Jačanje kapaciteta lokalne samouprave i jačanje unutar općinske, međuopćinske, međuregionalne i prekogranične suradnje.	Jačanje osposobljenosti za učinkovito upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem, brzo i kvalitetno pružanje usluga građanima,omogućiti racionalizaciju r ada, transparentnost u radu i dostupnost svih službi stanovništvu. Poticati i unaprijediti suradnju općine sa drugim općinama u zemlji i inozemstvu, kroz aktivno sudjelovanje u pripremi, provedbi, praćenju i vrednovanju međuregionalne i prekogranične suradnje.	Unapređenje vještina i znanja djelatnika općine, ubrzavanje i podizanje kvaliteta usluga, podizanje razine osposobljenosti za provedbu projekata (radionice, seminari, stručna usavršavanja), stvaranje mreže suradnje kroz razvojne projekte	RAŽ, općina	Broj educiranih djelatnika, izvještaji o pruženim uslugama
	3.3.3. Unapređenje upravljanja imovinom i prihodima	Povećanje efikasnosti upravljanja općinskim razvojem	Uspostava evidencije imovine i obveznika, prihoda i rashoda, naplata prihoda općine, osmišljavanje programa iskorištavanja imovinskih resusra (zakup, najam, koncesija, prodaja i sl) i njihovim stavljanjem u gospodarsku funkciju.	Općina, ustanove	Porast prihoda, smanjenje troškova javne uprave u korist razvojnih programa

STRATEŠKI CILJ 4. PREPOZNATLJIVOST ŽEPAČKOG IDENTITETA

PRIORITET	MJERE/AKTIVNOSTI	CILJ MJERE	SADRŽAJ	NOSIOCI	INDIKATORI
STRATEŠKI CILJ 4: PREPOZNATLJIVOST ŽEPAČKOG IDENTITETA					
4.1.Očuvanje biološke i krajolike raznolikosti u funkciji razvoja	**4.1.1. Valorizacija i zaštita prirodnih vrijednosti**	Identificirati, zaštititi i održivo koristiti bogatstvo prirodne baštine	Identifikacija posebno vrijednih dijelova prirode na općini i mogućnost zaštite. Osmišljavanje planova upravljanja tim područjima koje kao očuvanu vrijednost treba koristiti kao komparativnu razvojnu prednost a na kao ograničenje u razvoju.	Općina, RAŽ, zadruge, NVO	Udio površine kao zaštićene vrijednosti
	4.1.2. Jačanje institucija u području zaštite prirode	Institucionalno omogućiti zaštitu prirode	Sačiniti Lokalni ekološki akcioni plan, Evidentirati sve zagađivače na općini, pokrenuti rad komunalne i eko policije, Planovi edukacije	Općina, RAŽ, NVO	Izvještaji eko policije, Izvještaji MZ o stanju zaštite prirode, broj educiranih
4.2. Očuvanje kulturne baštine u funkciji razvoja	**4.2.1.Osnivanje i umrežavanje institucija važnih za kulturni razvitak i prepoznatljiv žepački identitet**	Osnivanje novih i umrežavanje postojećih institucija koje mogu definirati, očuvati i propagirati žepački identitet kroz razne manifestacije.	Umrežavanjem će se definirati ciljevi kojim će se ostvariti općinska prepoznatljivost i dogovoriti o strategiji realizacije. Izrada programa manifestacija koje se mogu ponuditi stanovništvu.	NVO, institucije	Izvještaji NVO, broj manifestacija, sudionica
	4.2.2.Obrazovanje za stvaranje i njegovanje žepačkog identiteta i njegove prepoznatljivosti	Stimuliranje kulturnih i edukativnih aktivnosti različitih segmenata kulturnog života radi prepoznavanja i održavanja žepačkog identiteta.	Programi rada za odgojne i obrazovne institucije, priprema načina rada i nastavnih sredstava, povezivanje sa gospodarstvom i sponzorima radi dodatnog stimuliranja različitih kulturno edukacijskih aktivnosti.	Polaznici vrtića, učenici, studenti, učitelji i profesori, medijski djelatnici, stanovnici općine	Broj polaznika zavičajne nastave i kulturno-edukacijskih aktivnosti
4.3. Razvoj multikulturalizma	**4.3.1. Unapređenje rada institucija i udruga koje njeguju i promoviraju multikulturalizam**	Podrška multikulturalnim projektima, povećanje mogućnosti međusobne suradnje više kulturnih društava na općini, regiji.	Poticanje suradnje između etničkih skupina i zainteresiranih institucija u prijateljskim regijama, organiziranje manifestacija za očuvanje multikulturalizma.	Građani, civilno društvo	Broj ostvarenih novih kontakata, realizirana suradnja

V DIO

RAZVOJNI PROGRAMI I PROJEKTI

5. RAZVOJNI PROGRAMI I PROJEKTI

STRATEŠKI CILJ	BR. STRAT. CILJA I PROJEKTA	NAZIV PROJEKTA
KONKURENTNO GOSPODARSTVO	SC1.P1	Formiranje kreditnog garantnog fonda za poduzetnike
	SC1.P2	Poduzetnički inkubator faza II
	SC1.P3	Poslovna zona Polja Žepče –izgradnja
	SC1.P4	Poslovna zona Lug – Goliješnica- izgradnja i modernizacija
	SC1.P5	Poslovna zona Golubinja –modernizacija
	SC1.P6	Poslovna zona Begov Han-modernizacija
	SC1.P7	Poslovna zona Ljeskovica- izgradnja i modernizacija
	SC1.P8	Projekt potpore poduzetnicima-inovatorima
	SC1 P9	Projekt stvaranja povoljne poslovne klime za razvoj MSP sektora
	SC1 P10	One stop centar za investitore pri RAŽ-u
	SC1.P11	Projekt funkcionalne povezanosti javnih ustanova, MZ, NVO i poduzetnika
	SC1.P12	Projekti edukacije i osposobljavanja (fizička lica, obiteljska gazdinstva, obrti i MSP u ruralnim područjima)
	SC1.P13	Izrada katastra minerala u općini Žepče i izrada strategije eksploatacije
	SC1.P14	Eksploatacija mineralnih sirovina na općini Žepče
	SC1.P15	Izrada strategije razvoja ruralnog područja
	SC1.P16	Agroinkubator FAZA II
	SC1.P17	Ekološka proizvodnja voća, povrća i ljekobilja u čistom ruralnom području
	SC1.P18	Zaštita i širenje proizvodnje autohtonih proizvoda,
	SC1.P19	Proizvodnja povrća i voća u zaštićenim prostorima, kroz udruživanje, educiranje i informiranje proizvođača
	SC1.P20	Pokretanje suvremenih mini farmi unapređenjem rasnog sastava stoke i uvođenjem elitnih grla za proizvodnju mlijeka i mesa
	SC1.P21	Stvaranje autohtonog grla – intenziviranje genskog progresa proizvodnjom visokovrijednog rasplodnog materijala na autohtona grla na mini farmama
	SC1.P22	Izrada tipskih projekata iz oblasti agrobiznisa radi ekonomskog osnaživanja obiteljskih gospodarstva
	SC1.P23	Izrada poljoprivredne mape općine Žepče

KONKURENTNO GOSPODARSTVO	SC1.P24	Uspostavljanje financijskih i drugih instrumenata za razvoj agrobiznisa
	SC1.P25	Izgradnja prerađivačkih kapaciteta za primarnu poljoprivrednu proizvodnju
	SC1 P26	Uvođenje standardizacije za poljoprivredne proizvođače
	SC1 P27	Unapređenje otkupa mlijeka
	SC1 P28	Razvoj poljoprivredne infrastrukture
	SC1.P29	Turistički proizvod „Žepački krug“ (planinarske staze, obnova planinarskih i lovačkih domova, izgradnja rekreacionih centara, posjeta domovima, centrima, nalazištima, jamama uz ponudu autohtonih prehrambenih proizvoda, suvenira)
	SC1 P30	Spori turizam
	SC1.P31	Projekt kućne radinosti
	SC1.P32	Osnivanje turističke zajednice/institucija/info- centar
	SC1.P33	Standardizacija i certifikacija MSP sektora
	SC1.P34	Uređenje seoskih domaćinstava za potrebe ruralnog turizma

STRATEŠKI CILJ	BR. STRAT. CILJA I PRIORITETA	NAZIV PROJEKTA
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOK DRUŠTVENI STANDARD	SC2.P1	Lokalni akcioni plan za zapošljavanje u općini Žepče
	SC2.P2	Programi cjeloživotnog učenja
	SC2.P3	Program uključivanja učenika u poduzetništvo –Omladinsko poduzetništvo
	SC2.P4	Izgradnja Osnovne glazbene škole u Žepču
	SC2.P5	Izgradnja Osnovne škole u Ponijevu
	SC2.P6	Adaptacija, sanacija i modernizacija školskih objekata na općini Žepče
	SC2.P7	Programi obuke prema potrebama tržišta
	SC2.P8	Potpora mladima (udruživanje, stipendiranje, volonterizam, poduzetništvo, klubovi, sportske i kulturne aktivnosti
	SC2.P9	Analiza stanja i potreba ambulanti na općini
	SC2P10	Izgradnja novog Doma zdravlja
	SC2.P11	Programi edukacije, preventivni programi, programi liječenja s ciljem ranog otkrivanja i liječenja bolesti prepoznate kao prioritet
	SC2. P12	Programi edukacije, preventivni programi, programi liječenja stočnog fonda
	SC2.P13	Izrada baze podataka o socijalnom stanju građana općine
	SC2. P14	Formiranje Centra za djecu i omladinu

STRATEŠKI CILJ	BR. STRAT. CILJA I PRIORITETA	NAZIV PROJEKTA
URAVNOTEŽEN I ODRŽIV RAZVOJ	CS3 P1	Lokalni ekološki akcioni plan
	CS3 P2	Izrada regulacionih i urbanističkih planova u općini Žepče
	CS3 P3	II faza izgradnje sabirnog kolektora otpadnih voda grada i prigradskih naselja
	CS3 P4	II faza izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije sustava vodoopskrbe grada i prigradskih naselja
	CS3 P5	Projekt zaštite izvora pitke vode i vodenih tokova u skladu sa standardima EU
	CS3 P6	Izrada katastra podzemnih instalacija (voda, elektro, PTT
	CS3 P7	Uspostava Informatizacijskog sustava o stanju okoliša u općini Žepče (baza podataka, www portal)
	CS3 P8	Izgradnja pretovarne stanice za otpad
	CS3 P9	Izgradnja infrastrukture po mjesnim zajednicama (pitka vode, kanalizacijska mreža, PTT i elektro mreža, putovi, prikupljanje i odvoz otpada)
	CS3 P10	Sanacija korita rijeka na općini Žepče
	CS3 P13	Uređenje obale rijeke Bosne
	CS3 P14	Izgradnja i rekonstrukcija gradske i prigradske infrastrukture (semafori, trotoari, parkirališta, priključne i isključne petlje, biciklističke staze, rasvjeta
	CS3 P15	Uređenje grada (fasade, parkovi, šetališta, sanitarni čvorovi, table za oglase, kontejneri za otpad)
	CS3 P16	Projekt toplifikacije grada
	CS3 P17	Analiza stanja ruralnih područja (gospodarstvo, ljudski resursi, infrastruktura, okoliš)
	CS3 P18	Izgradnja općinske zgrade
	CS3 P19	Programi podrške NVO sektoru
	CS3 P20	Podrška zemljoradničkim zadrugama
	CS3 P21	Izgradnja robne-zelene i stočne pijace
	CS3 P22	Program razminiravanja minama prostora općine Žepče
	CS3 P23	Inventarizacija, kartiranje i zaštita endemične flore
	CS3 P24	Projekt zaštite prirode (institucije za zaštitu, plan zaštite)

STRATEŠKI CILJ	BR. STRAT. CILJA I PRIORITETA	NAZIV PROJEKTA
PREPOZNATLJIVOST ŽEPAČKOG IDENTITETA	SC4 P1	Izgradnja sportske dvorane
	SC4 P2	Izgradnja školske dvorane u Begov Hanu
	SC4 P4	Projekt sportskih poligona
	SC4 P5	Program kulturnih i sportskih manifestacija na općine
	SC4 P6	Program izrade suvenira
	SC4 P7	Program podrške NVO koje njeguju i promoviraju multikulturalizam

VI DIO

PLAN IMPLEMENTACIJE, MONITORING I EVALUACIJA

6. PLAN IMPLEMENTACIJE, MONITORING I EVALUACIJA

6.1. PLAN IMPLEMENTACIJE

Strategija razvoja općine Žepče sastoji se od niza mjera koje doprinose postizanju strateških i prioritetnih ciljeva i razvojne vizije.
Da bi dokument Strategija bio učinkovit i uspješan, moraju se osigurati i važni elementi njegove provedbe.
Osnovni aspekti provođenja Strategiju su:

1. Institucionalni okvir (provedbene institucije i mehanizmi)
2. Mogućnost financiranja predloženih projekata
3. Procedure praćenja (monitoringa) i evaluacije (vrednovanja) ostvarivanja Strategije (projekata i programa),
4. Procedura izvještavanja, ažuriranja, i pripreme Akcionog plana za svaku plansku godinu

6.1.1. INSTITUCIONALNI OKVIR (PROVEDBENE INSTITUCIJE I MEHANIZMI)

LOKALNI AKTERI RAZVOJA

Općinsko vijeće i Općinski načelnik

Uspješno provođenje Strategije razvoja osigurava Općinsko vijeće i Općinski načelnik.

U provedbi Strategije glavnu ulogu ima Općinsko vijeće koje predstavljaju izabrani zastupnici i donositelji odluka sa zadaćom promicanja razvoja općine.

Najodgovornija institucija za uspješno provođenje Strategije jeste Općinski načelnik. Njegova zadaća je da sinkronizirano prati i doprinosi implementaciji Strategije.

Općinske službe su jedan od instrumenata koje koristi općinski načelnik.

Općinske službe

Vrlo važan aspekt Strategije jest i osiguravanje odgovarajućeg stručnog i kadrovskog potencijala javne uprave, jer su učinkovitost, uspješan institucionalni kapacitet i osposobljenost u općinskoj upravi nužni za učinkovito korištenje domaćih i inozemnih sredstava[24].

Njihova je zadaća da u suradnji sa LEF-om i RAŽ-om implementiraju strateške ciljeve unutar svojih sektora i pruže pomoć u njihovoj provedbi.

LEF (Lokalni ekonomski forum)

Za uspješnu institucionalnu podršku implementaciji Strategije je zadužen Lokalni ekonomski forum (LEF) koji je imenovan od strane Općinskog vijeća Žepče. Unutar LEF-a imenovana je Upravna grupa.

Zadaća LEF-a je da osigurava kontinuiteta rada na Strategiji, prati proces i pomaže provođenje cjelokupne Strategije kroz razvoj novih projekata i privlačenje dodatnih financijskih poticaja. Predlaže i daje preporuke u Općinskom vijeću i Općinskom načelniku, u cilju većeg i kvalitetnijeg uključivanja svih zainteresiranih strana. LEF treba poštivati načela transparentnosti, partnerstva i koncentracije sa Razvojnom agencijom Žepče ,kao institucijom koja provodi, prati i ažurira Strategiju.

[24] * sredstva predpristupnih fondova, a nakon pristupa, strukturnih fondova EU, sredstva drugih međunarodnih izvora financiranja, temeljem bilateralne i multilateralne, tehničke i druge pomoći općini

RAŽ - Razvojna agencija Žepče

Razvojna agencija Žepče provodi, prati i ažurira Strategiju razvoja općine Žepče. Osnivač RAŽ-a je Općina Žepče. Radi održivosti cijelog procesa razvoja RAŽ mora jačati svoje kapacitete, prije svega ljudske, a potom vještine i znanje potrebno za planiranje i upravljanje razvojem.

Civilni sektor i javne institucije

Civilni sektor (NVO, udruge, poslovne, kulturne, sportske i sl) imaju iskustvo u pripremi i provedbi projekata i često raspolažu međunarodnim izvorima financiranja te predstavljaju skupinu koje aktivno utiču na dotok financijskih sredstava u općinu i omogućuju financiranje aktivnosti koje državne službe ne mogu pokrivati.

Javne ustanove koje se financiraju iz državnog proračuna, proračuna općine, imat će također važnu ulogu u privlačenju sredstava iz vanjskih izvora u općinu jer su u mogućnosti primati grantove, zajmove banaka.

Važna će biti suradnja civilnog sektora i javnih ustanova sa RAŽ u razvoju i promoviranju tih projekata.

Privatni sektor

Privatni sektor je glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mjesta. Njegova zadaća je najteža i predstavlja najveći pojedinačni izazov koji će se morati rješavati u okviru Strategije razvoja. Privatnom sektoru je nužno omogućiti, putem odgovorne i djelotvorne potpora Općine, županije i države, koja, prije svega, povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvaraju nova radna mjesta. Privatni sektor treba preuzeti ključnu ulogu u ostvarivanju vizije razvoja Općine, a Strategijom i predviđenim projektima nastojat će se ostvariti stimulativno poduzetničkom okruženje.

Strategija je „promjenljiv“ razvojni dokument – plan koji se sastoji od niza razrađenih projekata i koji se ažurira i mijenja prema uvjetima okruženja. Redovito vrednovanje Strategije predviđeno je svake 2 godine.

Važno je napomenuti da će za provedbu/upravljanje većinom predlaganih projekata biti nadležan javni sektor, ali za ostvarenje postavljene vizije nužno je ravnopravno aktivno uključenje i kreativni napor svih sudionika razvoja općine, uključujući privatni sektor i civilno društvo. Svrha je većinom mjera predloženih strategijom stvoriti okruženje koje omogućuje i potiče:

- Razvoj privatnog sektora (koji je glavni akter ostvarenja gospodarskog rasta)
- Razvoj civilnog društva (koje je glavni medij „participativne demokracije“ i važan element željenog visokog društvenog standarda i blagostanja)

Izrada Strategije, prvog takvog strateškog dokumenta, predstavlja ujedno proces učenja koji će se nastaviti tokom provedbe. Tokom provedbe javni sektor će kroz predložene prioritetne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora i civilnog društva kako bi mogli učinkovitije doprinositi gospodarskom razvoju. Pri tome će se sam javni sektor mijenjati, tj institucionalno ojačavati što je omogućiti općini da se efikasno razvijati.

REGIONALNI AKTERI RAZVOJA

U cilju procesa implementacije razvojne strategije Općine potrebno je uspostaviti suradnju s razvojnim institucijama u okruženju; sa općinske, županijske, državne razine, regionalnim razvojnim agencijama, međunarodnim organizacijama, u cilju implementacije općinskih projekata u Strategiji.

Nadležna ministarstva na županijskoj, federalnoj i državnoj razini također predstavljaju važan dionik lokalnog razvoja, a to se ogleda kroz pružanje potpore provedbi projekata i programa iz Strategije.

6.1.2. MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA PREDLOŽENIH PROJEKATA

Osiguravanje i pribavljanje financijskih sredstava kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe Strategije. Predviđeno je da se strategija financira iz sljedećih izvora:

a) sredstva iz domaćih izvora
   - Proračun općine
   - Proračun Županije ZE-DO
   - Državni proračuni (sredstva ministarstava predviđena u sklopu nacionalne strategije BiH)
   - Sredstva iz drugih domaćih izvora (fondovi/nevladine organizacije)

b) privatni kapital i javno-privatno partnerstvo
c) krediti
d) sredstva iz međunarodnih izvora
   - sredstva dostupna iz predpristupnih i budućih strukturnih fondovi EU
   - sredstva međunarodnih financijskih institucija
   - sredstva na temelju bilateralne i multilateralne suradnje (međuregionalne suradnje)

Obzirom na nedostatna sredstva u proračunu općine, strategija financiranja prvenstveno se mora usmjeriti na ostale izvore financiranja. Zbog toga se u okviru RAŽ mora osigurati da se predloženi projekti u okviru Strategije na pravilan način podnose domaćim i međunarodnim nositeljima financiranja.

Nužno je jačanje ljudskih resursa sa novim znanjima i vještinama za prijavljivanje projekata međunarodnim izvorima financiranja. Istovremeno, potrebna je stalna obuka općinskih organa u cilju unapređenja kapaciteta lokalnih vlasti.

Strategija razvoja općine Žepče postaje temelj za izradu Proračuna općine u narednom planskom periodu.

Načelnik Općine sa općinskim službama na osnovu prijedloga LEF-a odlučuje o prioritetima ulaganja i vremenskoj dinamici planiranja provedbenih mjera.

6.1.3. PRAĆENJE (MONITORING) I EVALUACIJA (VREDNOVANJE) PROVEDBE STRATEGIJE

Praćenje i vrednovanje socio-ekonomskih programa danas je na razini Europske unije pravna obveza čije se poštovanje strogo zahtijeva radi poboljšanja upravljanja socio – ekonomskim razvojem.

Glavni ciljevi praćenja i vrednovanja jesu analiza i potvrda:

- opravdanosti – provjerava se postoji li potreba za određenim programom
- efikasnosti – provjerava se efikasnost iskorištenosti dostupnih resursa
- odgovornosti – provjerava se koliko su ciljevi određenog programa ostvareni

Osim toga praćenjem i vrednovanjem dobivaju se informacije potrebne za:

a) kvalitetnu provedbu, odnosno učinkovito i adaptivno upravljanje provedbom projekta,

b) ostvarivanje novog znanja, odnosno unapređenje razumijevanja o tome što funkcionira i u kojim uvjetima te kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

Osnovno pitanje koje se nameće u vezi sa samom provedbom vrednovanja jeste tko ga provodi: vanjski tim ili stručnjaci iz „kuće".

Obje mogućnosti imaju svoje prednosti i nedostatke. Vanjski stručnjaci često imaju više praktičnog iskustva i neovisni su, što je važno za osiguravanje vjerodostojnosti vrednovanja. Interni evaluatori, bit će bolje upoznati sa institucionalnim i menadžerskim zahtjevima i imati lakši pristup informacijama i ključnom osoblju.

Uobičajeni pokazatelji koji se koriste za mjerenje uspješnosti provođenja projekata, a koji se mogu primijeniti i na praćenje provedbe Strategije razvoja općine su:

1. Angažirani resursi u provođenju projekta
2. Kvantificirani rezultati projekta
3. Kvalitativni i kvantitativni pomaci kao direktan rezultat implementacije projekata na širu društvenu zajednicu
4. Kvalitativni i kvantitativni dugoročni učinci na širu društvenu zajednicu

Sam monitoring se može sastojati od:

- monitoring aktivnosti (praćenje vremenske dinamike realizacije aktivnosti i projekata);
- monitoring rezultata i efekata (kroz ustrojen set indikatora za svaku mjeru; za svaki strateški cilj, i set indikatora za samu Strategiju).

U praćenju i vrednovanju te korištenja rezultata vrednovanja potrebno je organizirati primjeren informatički sustav upravljanja i pohrane relevantnih podataka. Takav sustav treba osigurati pravodobne informacije o različitim programima, njihovim sudionicima i rezultatima. Osnovu sustava čini baza koja bi morala sadržavati:

1. osnovne podatke svakom programu (nositelj, vrijeme trajanja, iznos financiranja i sl),
2. dodatne podatke o sadržaju programa (mjera i prioriteta unutar koje se projekt realizira, sažetak projekta i sl),
3. ključne pokazatelje rezultata svakog programa) podaci potrebni za vrednovanje prikupljaju se po pravilu na projektnoj razini, koja omogućuju individualno praćenje svakog projekta,

Strategiju razvoja općine Žepče treba gledati kao dinamičan, „otvoren" razvojni dokument, koji će s vremenom trebati mijenjati i prilagođavati promjenama u okruženju i Županiji, te time pridonijeti boljem rješavanju ključnih razvojnih pitanja općine.

Obzirom na spomenutu ulogu Strategije predlaže se:

I. Godišnja kontrola/ praćenje napretka – treba je provesti u vrijeme utvrđivanja proračuna za slijedeću godinu. Potrebno je ispitati svaki segment koji se odnosi na ciljeve i prioritete (mjere, projekte, odnosno predviđene rezultate) Strategije kako bi se ocijenio postignut napredak i utvrdila uspješnost projekata. Potrebno je potkrijepiti razloge za moguće predložene izmjene, a zatim se godišnja kontrola podnosi LEF-u radi usuglašavanja i odluke. LEF može zatražiti pojašnjenja i pripremiti preporuke za Općinsko vijeće kako bi se na vrijeme mogao korigirati proračun i usvojiti akcioni plan za iduću godinu.

II. Dvogodišnja vrednovanja – naročito se treba usredotočiti na ostvarene rezultate u projektima obzirom na korištena sredstva. Radi se o formalnom procesu koji treba da radi RAŽ-a, kojim će se utvrditi uspješnost, učinkovitost i relevantnost. Izvještaj se dostavlja LEF-u čije će vrednovanje biti dostupno javnosti. LEF priprema preporuke za Općinsko vijeće. Odlukom Općinskog vijeća predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti, ali isključivo na temelju zahtjeva i preporuka LEF-a. Time će se Strategija neprestano poboljšavati, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjati. Partnerstvo će se jačati i učvršćivati. Po završetku i prihvaćanju vrednovanja razvojnih učinaka potrebno je upoznati ključne lokalne aktere, neposredno i putem medija.

6.1.4. PROCEDURA IZVJEŠTAVANJA, AŽURIRANJA, I PRIPREME AKCIONOG PLANA ZA SVAKU PLANSKU GODINU

Proceduru izvještavanja, ažuriranja, i pripreme Akcionog plana za svaku plansku godinu vršit će:

1. Upravna grupa LEF-a
2. RAŽ
3. Općinske službe

Vrednovanje strateških programa i projekata treba da provede LEF, a u suradnji sa RAŽ-om. Svoje prijedloge dostavljaju Općinskom vijeću, koje ih prihvaća ili odbacuje.

Za učinkovitu provedbu usvojenog Akcionog plana odgovoran je Načelnik Općine sa općinskim službama, koji u skladu sa mogućnostima odlučuje o prioritetima ulaganja i vremenskoj dinamici planiranja provedbenih mjera, uz konzultacije s LEF-om.

Svake godine vršit će se praćenje Akcionog plana.

6.1.5. USPOSTAVLJANJE BAZE PROJEKATA

Za učinkovito i uspješno upravljanje razvojnim projektima u općini Žepče, od pripreme do provedbe i vrednovanja učinaka, neophodno je imati na jednom mjestu sustavno organizirane sve općinske projektne aktivnosti.

Predlaže se formiranje Baze projekata za koju je nadležna Razvojna agencija Žepče.

Baza projekata je službeni registar svih razvojnih inicijativa i projekata u općini Žepče.

Svi projekti za koje se traži suglasnost, potpora ili sufinanciranje, potrebno je da budu uvršteni u Bazu projekata.

Potrebno je utvrditi pravila za prikupljanje, praćenje i vrednovanje razvojnih projekata i vođenje baze podataka.

Uspostavom Baze projekata se:

1. organizira i osigurava cjelovit i transparentan uvid u sve razvojne inicijative, projekte i projektne aktivnosti u Općini
2. omogućuje se uspješno vrednovanje i odabir razvojnih projekata radi ostvarivanja strateških ciljeva i prioriteta,
3. pridonosi se optimalnom korištenju raspoloživih financijskih resursa, u skladu s mogućnostima i prilikama za financiranje tih projekata,
4. omogućuje se praćenje i vrednovanje rezultata i učinaka projekata značajnih za razvoj općine

PREDSJEDAVAJUĆI O.V.

_____

Muhamed Jusufović